

Ex libris

Valentini Orashen

*Srešno hodita! Bog bodi s' vama po poti,
in njegov angel vaji spremlj. Tobia. 5, 21.*

Shivlenja

SREZHEN POT.

Potrebni nauki,

isgledi ino molitvize

Mladen zhe

Spisali mladi duhovni, ino na svetlo dal

ANTON SLOMSHER

Shpiritval v Zelovški duhovščini.

Po dovoljenji višhi duhovske ino desheške gosposke.

V Zelovzi 1837.

Natisnil ino na prodaj imá Janes Leon.

zamieniana Hibernik stambro

Р 527

Z 2000 / 522

N a g o v o r.

Shivel je svoje dni v' dalni dalni desheli na jutro-
vim skerben ozhe: stari Tobija mu je bilo ime.
Imel je blagiga (zhedniga) sina, ki so ga po ozheti
mladiga Tobijeta imenovali. Mati njegova je bila
Ana. Vbogi vbogi, to de poshteni ljudje so bili.
Ozhe oflepel, sin s'he ves mlad; le pridna mati
jih je na svojih rokah shivela.

Imel je ozhe v' stranfki desheli nekiga
snanza po imeni Gabael. Prezej dnarjov mu je
posodil bil v' poprejnih letah, ko je s'he bolje
s-hajal. Rad bi po te dolg svojiga sina poslal; alj
pot je daln, hoja nevarna, mladenzh nesnan. Mati
joka, ozheta skerbi, ino sin kamo ne ve. „Pojdi,
pravi ozhe, pojis'hi si svesliga zhloveka, ki bo sa
plazhilo s' tebo s'hel.“

Mladenzh gre ino srezha saliga mladenzha,
ki se je ravno na pot odpravil. Veselo se Tobi-
jetu v' tovarshijo ponudi, ino mu obljubi, de ga
bo spremil ino srezhno pripeljal spet na ozhetov
dom. Lepo nju stari Tobija odpravi, rekozh:

„Sreznho hodita! Bog bodi s' vama po poti, in njegov angel spremi vaj“

Popotnika sta sreznho hodila; moder ino svest je bil Tobijov tovarfh. Vsake nevarze ga je rešhil ino mu k' veliki sreznhi pomagal. Premoshenje mu je vsdignil, zlo dobro shenko ofkerbel, pripeljal sdraviga ino premoshniga v' narozhje ljubih starifhev; tudi ozheta je osdravil in zelo hifho sreznho storil. — Mladiga Tobijeta svest tovarfh je bil Rafael, angel boshji. — Oh, de bi takiga tovarfha vsi mladenzhi imeli, kedar se od hifhe svojih ljubih starifhev v' ptuje deshele podajo!

Popotnik si tudi ti mladenzh, bodi si vbogih alj bogatih starifhev. Zela semlja je le ptuja deshela sa tebe, hifha starifhev samo kratka ostaja sa nekolkjo dni tvoje mladosti; tvoj pravi dom so svete nebefa. Tudi ti morafh po sveti svoje sreznhe jiskat, de bi se kedaj sreznho povernil k' svoji-mu Ozhetu v' sveto nebó.

Kedar se bofh na pot podal, koga si bofh sa tovarfha isbral, de te bo sreznho vódil? — Oh, jifhi si ga, in lepo Boga profi, naj ti v' tvojih mladih letah dobriga tovarfha da, de ne sajidefh; na stare dni bi bilo tovarfha iskati preposno.

Ponuja se tovarfhov veliko, obéta prijatlov the vezh, ki ti sreznhen pot kashejo, naj bi sa

njimi potegnil; alj ne verjami vŕim; radi radi lashejo. Is med ſto ſe je teſhko na eniga ſaneſti.

Škerbelo je ſtariga Tobija, koga bi ſvojimu ſinu na pot ſa tovarſha dal; tudi tvoje ljube ſtarifhe in ofkerbnike mozhno ſkerbi, kako ſe ti bo ſhe po ſveti godilo. Ljubesniva Ana Tobijetova je milo jokala, ter ſe ſa ſvojiga ſina bala. Oh, kdo bi ſe tudi ne poſolsil, gledati nedolſhniga mladenzha, lepiga ko ſhlabno drevze v' boſhjim verti, po ſveti pa videti ſovraſhnikov toljko, ki te zhakajo ino ſapeljati ſhelijo! Tvoji ſtarejſhi s' tebo ne morejo, bratje ino ſeſtre tvoje te ſapuſtijo, ſamb tvoj Angel varh te ſpremlja od ſebele do pokopalifha kakor mladiga Tobijeta, naj ſi ga ravno ne vidifh. Oh, poſluſhaj njegov glaſ, vbogaj nja vſaki zhaſ, kar te vuzhi!

Prijasen glaſ ſveſtiga Angela varha lehko v' tih bukvizah bereſh, ino po njim ſrezhen pot ſpoſnaſh, kateriga te on vuzhi. Naukov ne ſani-zhuj, ki ti jih bukvize dajo; poſnemaj iglede, ktire ti kaſhejo. Hodil boſh zhres hribe ino doline, ſe voſil po ſuhim ino po morji, pa vſelej ſrezhno, ako naukov ne ſanemarifh, ki jih v' tih bukvizah bereſh. Lehko ſe boſh vſake nevarſhine branil, lehkó ſognil vſake neſrezhe, ako boſh ſveſto ohranil, kar boſh bral. Angel boſhji te bo pripeljal na Ozhetov dom v' ſveto nebó, kjér boſh veſelo vſhival, kar ſi po poti ſhivlenja dobriga ſtoril.

Hdor pa te nauke sanizhuje, svojo frezho samezhuje in frezhniga pota vse svoje shive dni imel ne bo. V' grosovitne globozhine bo padil, vse svoje premoshenje sgubil, ino peklenfki sovrashnik ga bo na strafhno sodbo privlekel, kjer ga bojo tudi te bukvize toshile, de je sanikarnik, vezhniga pogublenja vreden. Ne daj Bog tega!

Mladi popotnik, frezho hodi! Boshji angel naj te vodi! Shivi poshteno ino bogabojezhe. S' Bogam!

Bog nam daj vse povšod
Sreznho hojo, lahek pot!

Mladénzhov

trojno premoshenje.

Mladénzh, Bog daj srezho! Popotnik sim jes, popotnik si ti; prijasno podajva si roko, ter povsdigniva k' svetim nebesam svoje ozhi. Tamo nad romenim sonzam v' prelepi jalni svetlobi, visoko nad svesdami tam lva domá. Zherna semlja, na kateri stojiva, je sa naji le ptuja deshela. Vzheraj je na nji najna sibela tekla, jutri bo zherna jama najna postelja, dušha pa pojde so-pet domò k' Stvarniku svojimu v' sveto nebò, kjer Ozhe nebesški lepi sedesh tudi nama pripravljen ima, ako ga vredna bova.

Ozhe nebesški, kateri v' vezhni luzhi pre-biva, tebe, mladénzh, po sveti poshle, naj bi si kaj poskusil, in pa priflushil veselja svetiga raja, neisrezheniga veselja, ki ga ni videlo nobeno oko, ne slil'halo uho, tudi zhlo-vešhko serze ne obzhutilo, kateriga je Bog sa-mo tistim pripravil, ki njega ljubijo. Satorej hozhe tudi tebe poskusiti, alj njega ljubish.

De bi lahko svoj pot obhodil, je tebi trojno premoshenje sporozhil, lepo drago premoshenje, ki ga nima zél svét:

I. Sdravo telo.

Prvo premoshenje, ki ga je tebi vfigamogozhni Stvarnik dal, je sdravo teló, med vřim posvetnim nar boljřhi blagó. — Dokler je zhlovek sdrav, si lahko veselo shvishga ino pòje, po nozhi sladko spi, ino se ne boji dela po dnévi; jesti mu diřhi, ino vsako delo mu gre gladko od rok. Sa to sv. pismo govori: „Sdravje ino veselo ferze řta vezh vredna, ko vse slatò; in terdna mozh po shivoti je boljřhi, kakor polne řhkrinje dnarjov.“¹⁾

Mladenzhi pa radi radi posabijo, kaj imajo, dokler so sdravi; sa to s' svojim sdravjam tako slabo ravnaajo. Nekteri se gerdo tepó, řuvajo alj mezhejo, ino se tako nevarno pořhkódjejo. Veliko drugih zhres globozhine řkaka, po viřòkim drevji pleshe, pade, si vlomi nogo alj roko, pa tudi vrat. Šhe vezh se jih na vrozhino merse vode napije, ino neduho dobi. Najde se jih, ki po volzhje jedo ino pijejo, ter ne premišlijo, kako nesdravo je to. Tudi jih je, ki sladkarije radi imajo, ki ne verjamejo, de od sladkih jedi rad shelodez boli. Veliko mladenzhov je vmasanih ino neshashnih, ki se sjutraj ne vmi-jejo, svezher sobov ne istrebijo ino vuřt ne is-

1) Sir. 30, 15.

plahnejo, se ne pozhefajo, tudi o nedelah ne preoblézhejo se. Vse to je gerdo ino fhkodliivo. Tudi fhkorni alj zhishme tebi signijejo, ako jih v' blati (klatji) pufatih, kako bo pa sdravo tvoje teló, zhe ga fkerbno ne zhedilh. Vfi, ki tako shivijo, ljubo sdravje spravljajo, sami sebe morijo, ino grelhijo zhres peto sapoved boshjo, ki pravi: „Ne vbijaj!“

Mladénzh, Bog ti daj sdravje, pa tudi pamet, de ga bofh vedel varvati! Hozhefh dolgo lét sdrav ino vesél shiveti, poslufhaj slatih naukov pet, ki bojo tebi sdravje varovali:

1. Vshivaj vfliga po méri, jej ino pij le sa potrebo; nehaj, kedar bi se she tebi nekoljko poljubilo. To je slata méra, sdravja perva podpéra. „Veliko jesti napravlja bolezhine, poshreshnost jih je veliko she pomorila.“ 1) Mlin saftoji, kedar se prevezh safiple; shelodez oflabí, ako se prevezh nadeva. „Kdor pa po méri shivi, mirno ino sdravo spi, ino njegov duh je dobre volje.“ 2) Kdor preveliko pije, sam sebe salije in svoje sdravje potopi. — Vsemi sa dobro s' domazhim shivesham, ino predobre kuhnje ne posheljúj. Kdor nesmafno shivi, sam v' lebi zherve redí; hitro ga bojo pojedli.

2.) Ne bodi vinu, ne shganjizi, ne drugi flazhizi prijatel! V' mladih letah vino alj pa shganje piti, je ravno ko s' oljam ogenj galiti. „Ako me mladost greje, ino

1) Sir. 87, 33. 2) Sir. 31, 24.

mi kri vrozhino daja, ter fim shmètníga ino terd-
niga shivota, rad bom bokala pogrešhal, v'
katerim je strupna nevarnost.“ Tako sv. Jero-
nim mladiga Nepozjana vuzhi. Vino po méri
pito je sdravo sa stare ljudi, kakor mleko sa
otroke; shganje stare ino mlade mori, ino je
prava smertna vòdka, naj bo she brinjovez,
flivovez alj rasolj; le sa vrazhtvo (arznije) je
vzhasi dobro, pa she to malo malo kedaj. „Ta-
ka pijazha prav gladko tezhe po gerli (zhe fe
nje zhlovek privadi), sadnizh pa pikne kakor
gad, ino rani ko strupna kazha.“ Nar bolj
sdrava je zhišta voda, ki bistro tezhe, in tudi
mladenzha bistriga stori. Le studenzhnize se sa
shejo napij, ino glava te bolela ne bo.

3. Ne hodi preposno spat, in fker-
bi sгодaj vřtat, dokler si sdrav. Vřaka
pořhtena řtvar gre svèzher pozhivat. 1) Roshe
na polji se řtífnejo, ptizhi v' logi vtihnejo ino
pospijo; tako tudi vři pridni ino pořhteni ljudjé.
Kakor hitro pa mlado jutro salvita, se vře is-
budì: ptizhize shvergolijo, zvetejo rořhize, ter
přjejo v' juterni roři sdravja ino shivlenja novo
mozh. Dobro bořh tudi ti s-hajal, ako bořh
sgodaj vřtajal. Tvoja glava bo jafna, kakor
juterno zhiřto nebò; lahko ino zherřtvo tvoje
telo, kakor mlado selenje. Rařhi bořh molil,
lořhej bořh delal, zhe juterne ure ne samudřřh.
Juterni zhař, slati zhař! — Kdor pa dolgo
leřhi, jutern blagofřlov (shegen) samudì, ki ga

1) Prip. 23, 31 —.

Ozhe nebeski svojim otrokam daja, ki radi sgodaj vstájajo. Truplo salpanza je vedlo ko puhla repa, ki je sa nizh. Bolesen poštele jifhe, in se nar rajshi tiftiga prime, ki po nozhi bres potrebe bedi, po dnevi pa dremlje alj zlo lesli. Le kdor sa rano (sgodaj) vstaja, se bolesni brani, in sdravje ohrani. Tudi sveta zérkev lepo opomina: „Ne bodi vam saftónj vstati pred svitam, sakaj Gospod je obljubil króno tem; ki (sgoda) zhujejo.“

4. Hozhelh biti frezhen ino sdrav, déljaj pridno, kar je prav. Nevarno je per deli se pregnati, pa ravno tak shkodlivo je tudi prasnovati. Sheleso rija sné, lenoba pa mlado telo, ako prasnjuje. 1) Stojezha voda signije, zhe nje veter ne premaja, truplo pa sperhni, ki se od dela ne sputi. Mladenzh, zhe bofh pridno delal, bofh tudi sladko spal, hude senje te ne bojo budile; jesti ino piti bo tebi dihalo, ne bo te tífhalo, kar bofh savshil. Lize tvoje bo ruzezhe ko rosha, možhno kakor dob (hraft) bo tvoje telo.

1) V' nekim velikim mestli je berázh sa zestoj sedé vbogajime profil. Ljudje ga vprashajo, kaj mu je? „Mene je fram ino strah svojo bolesn povedati.“ s' tem besedami jih je odpravljal. Poslednizh pride imeniten gospód, bolnika ogleda, ino ker bolezhine ne najde, vkashe svojimu hlapzu berazha pretepsli, ako ne pové, kaj ga boli. Berazh persilen isdehne: „Oh moja bolesn se mi je po vsih kostéh mojiga shivoto raslesila; eni ji pravijo lenoba, drugi gniloba.“

Hudo vreme ti ne bo škóðvalo, tudi bolesen se te lahko prijela ne bo. Delo je velik boshji dar, le malovreden zhlovek se ga boji; alj ravno njemu se prej alj posnej huda godí, sakaj vsaki meglenjak (meglen zhlovek) je gotov fromak; lenoba je huda bolésn. Bodi priden ino delaj rad, dokler si sdrav ino mlad; ino bo tebi dobro vse shive dni.

5. Varji se hudih strast, to je pregresnih navád, ki strátijo tebi duho ino teló. Veliko mladenzhov vojska pomorí, pa she vezh hude navade. — Huda jesa je strupna kazha, ki te sa vsako shal beledó pikne, in tvojo kri skali; vrashji savid (nid alj nevošhli-voft) je selen kufhar, ki ti ferze rani ino sdravje mori. Gerda nezhistost je ljuta (grosovitna) svér, ki pije sdravo kri mladih ljudi, de jim truplo oflabí ino duh onemaga. Kdor she v mladih letah nesramno shivi, ga bojo hitro zher- vi snedli. Tudi prevelika skerb ino ne otóláshena shalofst je nashimu sdravju škodliva. „Shalofst jih je she veliko pomorila ino nizh ne pomaga; veselo ferze daja zhloveku shivljenje, ino veselje mu prihrani stare dni.“¹⁾ Rasbers- dano veselje pa, ino vse nevgnane shelje ljudem sdravje vjedó, ino jim pamet smélhajo. Vliga tega se morali s mladih nog (lét) skerb- no varvati. Le zhisto, sadovoljno ferze daja ve- seje dni, in sveta zbednoft sdravo telo ohrani. Srezhen, komur v sdravim trupli tudi lepa du- sha prebiva!

1) Sir. 30, 23. — 25.

Potreba je pa tudi sa dušno sferbeti; sato je dal Ozhe nebeski mladenzham drugo blago; in to je:

II. D o b r a g l a v a.

Mladenzhov drugo shlahno blago je dóbra prebrifana glava, boljſhi, ko golo slato, ako se v' mladih letah dobro svuzhi. Potrebni nauki so shlahni kamenzi, ki si jih v' vigredi (spomladi) svojga shivlenja naberaſh; s' njimi si kupiſh vsako ſrezho na ſveti, ino po ſmerti ſveto nebo. Satoraj ſv. Duh opomina: „Moj ſin! primi ſe nauka od mladosti, ino boſh najſhel modroſt do ſivih laſ. Perſtopi k' njej, kakor on, ki orje in ſéje, ino zhakaj nje dobriga ſadu. Ti ſe boſh ſzer nekoljko trudil, alj v' kratkim boſh vshival njeni ſad.“ 1)

1. Pervi nar potrebnifhi ſo kerſhanſki nauki, ki vuzhijo Boga prav ſposnati ino Jeſufa Kriſtuſa, boſhjiga Sina; ſposnati pa tudi, kar nam Bog ſapové, alj ſtoriti prepové. To ſposnanje imenuje Jeſuf vezhno shivljenje; kdor to pridno v' glavi imá, praviga pota iſgreſhil ne bo, ki ga k' zhaſni ſrezhi ino v' svelizhanje vezhno peljà. — Jeſuf, boſhji mladenzh, je v' ſvojim dvanajſtim leti v' ſredi vuzhenih ſedel, jih poſluſhal ino popraſhoval, de hi tebi lep iſgléd dal, kako ſi naj tudi ti do-

1) Sir. 6, 18 — 20.

briga nauka jifhefh. Oh, le rad poslufhaj boshje nauke, pa fhe rajfhi jih premifhlúj ino na tenko spolnúj; tako bosh po besedah Jefusovih modrimu moshu podoben, ki svojo hiſho na ſkalo ſida, ktera ſe mu nikolj poderla ne bo. Kdor ſe ſamo poſvetne modroſti vuzhi, ſa boshje rezhi pa malo kaj poſkerbi, dela abotno kakor zhlovek, ki ſvojo hiſho na péſek ſtavi; hitro ſe mu poderla bo, ino fhe njega podſula. 1)

2. Drugi potrebni nauki ſo domazhe dela ino opravki ſvojiga ſtanú. Kmet ſe naj vuzhi ſjati ino orati, rokodél alj antverhar vértati ino teſati; vſaki naj delo ſvojiga poſla dobro ſaſtopi. Kaſjí mojſter alj ſhufhmar, ki ſvoje delo kaſí, ſe ſlabo redí. — Boljſhi je pa tudi snati eno delo prav, kakor jih veliko na pol. Devét rokodélzov je deſét ſradovzov. Umetna glava ino pa pridne, dela vajene roke ſo nar boljſhi bogafivo. Kdor ſvoje poſhteno delo v' nemar puſtí, naj ſi ravno na dnarjih ſedi, bo fhe boſ hodil.

3. Tretji koriftni (nuzni) nauki ſo vuzhenofiti, ki ſe v' poſhtenih ſholah dajajo. Kdor ſna piſati ino brati, vſakimu poſhten odgovor dati, ſa toljko vezh velja, ſa koljkor vezh dobriga ſna, naj ſi bo hlapez alj goſpodár, kmet alj ſhlahen goſpód, zhe le poſhteno ravna. Oh, ne ſamudi ſhole, fantizh mlad, vuzhi ſe vſiga dobriga rad, zhe le pri-

1) Mat. 7, 24.

loshnost imásh; saj ne vésh, kamo she dones alj jutri pridešh. Ako se mlado drevze ne poshlahtni, in se divjaku shlahna mladika ne vzepi (ne vpelza), tudi staro drevó shláhniga sadja rodilo ne bo. Tako mladénzh, ki se nozhe vuzhiti, vse svoje shive dni malovredna lesnika ostane.

4. Shterti potrebni nauki so pravila alj regelze, ki ti pravijo, kako se naj modro sadershíh ino pametno védesh (nofish), de bosh prijeten Bogu ino poshtenim ljudém. Fantizh, ki sna besedo prav postaviti, ino se zhedno sadershati, naj she pride v' gosposko hísho alj v' kmetishki hram, bo povsodi prijatelov najdil, ino vsè ga bo rado imelo; nesaroblénza se vsaki rad sogne. Torej sv. Pavl opomina: „Bratje, karkolj je resnizhno ino spodobno, kar je pravizhno, sveto in ljubesnivo, karkolj je dobriga imena, kar je zhednosti in hvale vredno, to vam bodi na misli!“ 1)

So mladénzhi, ki bogate starishhe imajo ino se s' svojim blagam bahajo, rekozh: „Meni se ni potreba vuzhiti, saj sim bogatih starishov sin.“ Alj kako aboten je taki guzh (marn)! Kaj pomagá mladénzhu polna hísha blagá, glava pa prasna? Modróst se s' dnarjami kupit' ne da, de bi védel s' blagam modro ravnati. Posvetno blago bres dôbriga nauka ino pa prah na zeshi, ktiriga veter pomete alj nagel desh v' blato premení. Mlad baházh, ki se nozhe vuzhiti, bo star berázh moral kruha profiti. „Kdor se na

1) Fil. 4, 8.

bogaštvo sanafha, bo padel; pravizhen pa bo kakor seleno drevo.“ 1) Blago mōli snejo, dnarje tatje vkradejo, le dobrih naukov nam nihzher vsēti ne more.

Mlada glava je ono nebeshko premoshenje, ki ga je Bog zhloveku isrozhil, naj bi s' njim skerbno kupzhovāl, ino premoshenja pripravljal sa vezhno shivljenje. Ako se skerbno vuzhish, bošh priden hlapez, od kteriga Kristuf povē, de svojimu gospodu, ki mu pet talentov dā, shē pet talentov pridobi; sa to ga gospōd zbres veliko postavi, ino v' svoje veselje vseme. Zhē se pa nizh prida ne navuzhish, bošh sanikarnimu hlapzu podoben, ki svoj talent sakople ino svojimu gospodu kaj odrajtati nima. She to, kar gleshta (ima), mu bo vseto, in drugim dano, on pa vershen v' vunajne teme vezhniga pogubljenja. 2) Taka se vsim lenuham godi. Le kdor se dobro vuzhi potrebnih ino boshjih rezhi, bo vshival zhasno ino vezhno veselje. — Alj Bog naf varji vuzhene glave, ako serze shlahno ni! — Sa to je dober Bog mladenzham tretje premoshenje dāl:

III. Poshteno serze.

Serze je mala mala stvar, ki zhloveku v' persah kluje, vender v' njem vsa zhloveshka frezha alj nefrezha stanuje. V' serzi je shila telef-

1) Prip. 11, 28. — 2) Matt. 25, 14.

niga ino duhovškiga shivljenja domá; sa tega del se hitro na shili posna, zhe je zhlovek sdrav alj bolen. Dokler je serze sdravo ino veselo, bo tudi truplo frezhno shivelo; zhe pa zhloveka serze boli, tudi shivot onemaga. — Is serza isvira sdrava kri, in se po zelim shivoti rasliva; is serza vstajajo tudi shelje, flabe alj dobre, pravizhne alj krivizhne, ki storijo frezhno alj nefrezhno zelo nafhe shivljenje. Ako je serze shlahno, frezhen bofh vse svoje shive dni; zhe pa serze skasifh, studenz shive vóde skalifh (smôtifh); kako bi tebi is njega zhišta frezha isvirala? Hozhesfh, brate moj, frezhno shivéti, vuzhi se sa shlahno serze sferbeti.

1. **M o l i t a d !** Mlade roshe na polji se po romenim sonzi obrazhajo, ter is njega pi-jejo zhišto nebesfhko luzh, ravno po tem toljko lepo zvetijo; she gorshi (lepshi) mladenzhi shivijo, ki povsdigújejo v' molitvi s'voje serze k' Bogú. Tudi ti vsako jutro Boga is serza lepo posdravi, in mu vse svoje serzhne shelje isrozhi; vsak vezher Boga serzhno sahvali sa vse kar si prijél. Zel dan naj bojo na deli tvoje roke, per Bogu pa tvoje serze, in frezhno bo tvoje shivljenje. Bog ti je dal roke ino noge, ushesa ino ozhi, naj tebi flushijo; serze je pa sebi isvolil; v' njem le on prebivati sheli. Torej tvoji-ga serza vse stvarí na svéti nafitit' ne samorejo; nepokojno je, dokler v' Bogu ne pozhiva. 1) Sa samo serze te Bog prosi, rekózh: „Moj sin! daj

1) Sv. Avgufhtin.

meni svoje serze, inö glej na moje pote.“ 1) Oh, daruj mu ga prav pogosto v' poboshni molitvi; saj ga je vreden!

2. V b o g a j r a d! Mladenzhi, ki starishe radi vbogajo, in vuzhenike pridno slúshajo, bojo odrastli modri ino shlahni moshje; ki so pa terde glave, ino se svoje terme dershijo, takim bo serze okamenelo, de se jih dobriga nizh prijeló ne bo. Tudi drevze, ki se ravnati ne da, ostane gerdo floko drevò. „Neumen se posmehuje posvarjenju svojiga ozheta, — hudoben je, kdor ozhetu shalost in svoje mater teshavo napravlja. — Njemu, ki ozheta saframuje, in sanizhuje svojo mater, naj krokarji (vrane) sa potokam ozhi isklújejo, ino mlade postojne (orli) pojedò. — Kdor svoje starishe preklinja, njemu bo luzh v' sredi teme vgasnila.“ 2) „Pokorni bodite svojim vishim ino jim podloshni, pravi sv. Pavl, sakaj oni zhujejo nad vami, kakor taki, ktéri bojo sa vashe dushe odgovor dajali, de to s' veseljam storijo, ne pa sdihváje, sakaj to bi ne bilo dobro sa vas.“ 3) Kdor ne vboga, je bres Boga; njegovo serze hudi duh v' oblasti ima. Fantizh mlad, varji se tega ino vbogaj rad!

3. Varji se hudiga poshelenja, ne hoti, kar Bog prepové! Mladimu kralju Salomonu se je Bog nekdej prikasal, in mu je rekel: „Profi, kar hozhesh, dal ti bom.“ Salomon odgovori: „Gospod, mlad sim she; daj mi

1) Prip. 23, 26. 2) Prip. 15, 5. — 30, 17.

3) Hebr. 13, 17.

modrósti ino úmetnosti, de bom prav vedel, kaj je dobro, kaj hudo.“ Bogu je bila njegova prošnja vshezh; sato mu rezhe: „Ker to profish, ino ne dolsiga shivlenja, ne bogastva, ne smerti svojih sovrashnikov, glej! dal sim ti tako modro ino umetno ferze, de tebi enakiga kralja ni bilo, ino ne bo. Pa tudi dal ti bom, kar nisi profil — bogastva ino slave (hvale in zhafti); in zhe bofh moje pote hodil, dal ti bom tudi she dolgo shivljenje.“ 1) Tako storijo pravizhne shelje mladenzha frezhniga. „Hudo poshelenje porodi greh, greh pa smert.“ 2)

Zhe si prevezh zhaftilakov en, ter med vseni nar imenitnej biti hrepenish, bofh prevsétnega ferza, neprijeten Bogú ino neprijasen ljudém. „Bog in ljudjé napuh sovrashijo; 3) le ponishnim Bog gnado daja.“ 4) Shelish prevezh obogateti, bofh padel v' kushnjavo ino sadergo hudizhevo; 5) tvoje ferze bo terdo ino nevfnileno. Le kdor vsmilenje fkashe, vsmilenje najde. — So tvoje shelje nesramne, ino nezhistá flada tvojo veselje, se ti bo ferze tako popazhilo, de ga bo lama gerdôba. Nozh ino dan te bo gonilo, kakor flépiga konja na vujsdi, dokler se ves sdelal ne bofh. „Vrozha shelja, gorezhimu ognju enaka vgasnila ne bo, dokler ne bo vse poshgano.“ 6) Serze, ki bres vse mere dobro jesti ino piti sheli, nima nikolj sadosti, ino

1) III. Bukv. kraljov 3, 5. — 2) Sv. Jak. 1, 15.

3) Sir. 10, 7. — 4) Sv. Jak. 4, 6. —

5) I. Tim. 6, 9. — 6) Sir. 23, 23.

se rado ptujiga blaga pooblasti. Kdor v' posemeljskih dobrotah svoje srezhe jifhe, s' sitam vodo sajemlje. „Varujte se, opomina Jesus, de vashe serza ne bojo preobloshene v' poshrelhnofti ino pijanosti.“ 1) — Serze, ki rado jeso kuha ino sovrashtvo v' sebi redi, je peklenfki kotel, is kteriga vfa nesrezha vre; kako bi gnada boshja v' njem prebivala? — Mesó v' kterim se zhervi saredijo, vezh dobro ni; flabo je tudi serze, v' katerim hude shelje shivijo. Vsfaka pregreshna shelja je shiv zherv, ki serze gloda ino morí, de je mladenzh bledimu drevesu podoben, ki ga zherv je. V' drevesu se mora zherv vmoriti, v' serzu pa huda shelja vgaliti, de ga konez ne bo. Satorej, mladenzh!

4. Ozhisti pogosto ino prav svesto svoje serzé. Vlfaki vezher svéje serze pregledaj, ali se v' pregreshne rezhi saljubilo ni? Bog hozhe imeti zelo serze, alj pa nobeniga. Ako Bogu le nekoljko svojiga serza ponujash, drugo pa v' pregreshno poshelenje sakopash, Bog sa-nj ne mara, ino peklenfki sovrashtnik si ga vlasti; namefni Boga le hudi duh v' njem svoj sedesh ima. Sam Bog naf tega varji!

Poglej, kako pridenkmet svojo semljo skerbno obdeluje, orje ino pleje, de plevél (plevka) dobriga seména ne sadufhi. Tudi serze tvoje je shlahna semlja, ktero je tebi Bog v' ofkerblenje dal. Zhe boh spal, le poredko svojo vest sprashal, bo prifhel sovrashtnik dushe, ino bo luljko vse hudobije v' tvoje serze safjal. „Is ta-

1) Luk. 21, 34.

kiga serza; pravi Jesus, is - hajajo hude misli; vbôji, prehestva, nezhistnije, tatvine, krive pri- zhe, preklinjevanja.“ 1). Vse to pa ni sad shiv- lenja vézhniga, ampak sad pogublenja. Sv. Pavl vuzhi: „Vsi, ki take rezhi délajo, ne bojo kral- jestva boshjiga dolegli.“ 2) Hudobno serze glavo smoti, pogubi duho ino telô: „Blagor pa vsmim, ki so zhistiga serza; Boga bojo gledali.“ 3)

M I a d e n z h o v

n a r l e p s h i o b l a z h i l o .

Bog je stvaril lepo nebo ino prijetno semljo; dobre so bile vse njegove stvari, med njimi nar lepshi zhlovek na sveti, stvarjen po boshji po- dobi; s' nebeskim oblazhila zhiste nedolshnosti ga je vfigamogozhen Stvarnik ogernil. Tako lepo oblezhen je bil boshji prijatelj, angeljov boshjih tovarsh, bil je njihove shlahte.

Nefrezhen zhlovek je pa po pervim grehu svete nedolshnosti oblazhilo sapravil, otemnela je krona stvarjenja; ni dopadil vezh Bogu sve- timu, angeli so nad njim shalovali, oblazhiti se je sazhelo njemu nebo in semlja ternje roditi. Oblazhilo svete nedolshnosti je sebi ino vsmim svo- jim otrokam sgubil. Oh, to je bila shalost!

Vsmileni Jesus nam je sgubleno oblazhilo ne- dolshnosti so pet safushil; vsakimu kristjaju se per svetim kersti vnovizh podá. Tudi tebi, ljubi bratez! so ga duhovnik podali, ter so djali: „Ob-

2*

1) Mat. 15, 19. 2) Gal. 5, 21. 3) Mat. 5, 8.

leži belo oblazhilo nedolshnosti, katero bres made-
sha pred soden stol nabiga Gospoda Jesufa Kristufa
prinesli, de bofh imel vezhno shivljenje.“
Dokler mladenzh to oblazhilo svete nedolsh-
nosti nosi, ino s' neframnim greham ne pomashe, je
ljubej boshji, isvoljen bratej Jesufov, sin di-
vize Marije, shlahen zvet svete katoljshke zérk-
ve, veselje angelov ino vsih poshtenih ljudi.
Ni na sveti gorshi (lepshi) stvarí, kakor mla-
dénzh, ki nedolshno shívi!

Lepo se sveti sonze romeno na jasnim nebi,
s'he lepshi se sveti oblizhje mladenzha nedolsh-
niga v' zhisti svetlobi milosti boshje. Ljubesnivo
je zhisto jutro mládiga leta, kedár slata sarja
bribe ino doline ogrinjja, s'he ljubesnívshi je fan-
tizh mlad v' nedolshnim jutri svojiga shivljenja,
lepa nebeshka rosha. „Oh, kako lep je zhist rod,
ki se zhednosti sveti; njegov spomin je vezhen,
kér per Bogu in per ljudéh hvalo ima.“ Tako
sv. Duh govori. 1) Sv. Kasamir, shlahen sin
Poljskiga kralja, je hotel rajshi vmreti, kakor
sveto nedolshnost sgubiti. „Rajshi smert, kakor
greh!“ je bila njegova beseda.

Tri rezhi storijo na semlji isvolene ljubke
boshje: stanovitnost muzhenike (marternike),
nedolshnost mladenzhe, in spokornike ojsra pó-
kora. — Trojno dúshno oblazhilo se v' nebesih
nar lepshi sveti: lepo rudezhe muzhenikov, belo
ko lilja zhistih mladenzhov, ino pa sivo (plavo)
s' solsamí omíto oblazhilo prave pokore. Ktero
smed vsih tréh si ti shelish? — Oh, isvolji

1) Modrost. 4, 1.

fi zhisto oblazhilo nedolshnosti; ono vezh veljá, ko blagó vfiga sveta. Ino ali meni ne verjamesh, poslušhaj, kako se v' svetim písmi zhistost mladenzhov hvali: „Blagor jim, ki se nedolshno sadershijo, in po Go'podovi postavi shivijo;“ tako poje David, mosh po volji boshji. 1) „Vse, kar je imenitniga ino zhaštílivga, ne velja toljko, kakor zhista dušha;“ govori moder mosh. 2)

She lepshi vsmileni Jesus mladenzhov zhisto shivljenje pozhesti ino povil'ha. Marijo prezhisto devizo si je sa svojo mater isvolil; le v' njenim zhistim telefi je prebivati hotel. Isbrál si je svetiga Joshesa, moshha nedolshniga ino zhistiga sa svojiga varha ino rednika. Med apostelni je svetiga Janesa nar bolj ljubil, ki ga je bila gola nedolshnost. Le sv. Janes je njemu na persih flonel, le njemu je svojo devishko mater Jesus na krishi isrozhil, ino nar vezhi skrivnosti boshjiga kraljestva je nedolshnimu Janesu on rasodel. Kjé je mladénzh, kteri bi ne sheljet biti po Janesovo Jesusov ljubej? — Tudi male otroke je vsmileni Jesus k' sebi klizal, jih objemal in blagoslovil (shegnal), dokler so bili nedolshni. „Devishstvo ino nedolshnost je shlahta angelfka. Od kodi ona pride, naf Jesus sam vuzhi, ki pravi: „Tam v' nebelih se ne bojo shenili, ne moshili, ampak bojo, kakor angelzi.“ (Sv. Irinej.)

Svet je sakonfki stan, Jesus sam ga je posvetil; alj lepshi kakor sonze od lune je pred Bógam ino v'ím pravizhnimi ljudmi zhisti (ledig) stan mladenzhov, ako se is prave ljubeshni boshje

1) Psalm. 118, 1. 2) Sir. 26, 20.

bres vsiga madesha varje. „So namrežh, govori Jesus, ki so sklenili sa kraljestva nebesh-kiga del zhifti fantje po devishko oftati.“¹⁾ Ravno po tem tudi sv. Pavl mladenzham pravi: „Shel'm, de bi bili bres skerbi. Kdor je bres shene, skerbi sa to, kar je Gospodoviga, kako bi Bogu dopadel; kdor je pa oshenjen, skerbi sa to, kar je svetoviga, kako bi sheni dopadel, ino je rasdelen. Menim tedaj, de je dobro zhlo-veku tako biti.“²⁾

Hozesh flifhati, kako vfi kershanfki vuzheniki sveto zhiftoft flovijo? „Kaj je drashji od zhiftofti? vprasha sv. Bernard, ona stori zhlo-veka angelja. Zhift zhlovek ino pa angel se fzer raslozhita, to de le po svelizhanji, ne po zhednosti. Srezhnejshi so zhifti angeli, terdnejshi v' zhednosti zhifti mladenzhi. Sama zhiftoft pofveti v' merlivim shivlenji nevmerjozho velizhaft.“ „O zhiftoft, govori sv. Jefrem, ti serze rasveselju-jesh, ktero tebe ima; ti dusho k' nebeshkim rezhem povsdigujesh, ino kakor rosha med du-shoj ino truplam zvetish, ter vse domovanje s' shlahnim duham napolnish. Le v' zhiftofti se sveti lepota svetnikov bres vsiga madesha.“ — „Kar she le mi v' prihodnosti bomo, vuzhi sv. Ziprijan, to ste she vi zhifte dushe sazheli biti; vi veli-zhaftvo vftajanja she na tim sveti imate, ki bres pofvetnih (nezhifnih) misel greste skos svet. Ker zhifti ostanete, vi fantje nedolshni, ste angeljam boshjim podobni, vi ste kershanfke zerkve zvet.“ „Toljko zhifti stan mladenzhov od sakonfkiga

1) Mat. 19, 12 — 2) I. Kor. 7, 25.

vezh veljá, koljkor vezhi vrednost nebo od semlje imá, sklene sv. Krisostom; toljko imenitnejši je, koljkor bolj popolnoma so angeli od ljudi.“

Kdo bi ne hvalil srezho zhištiga mladenzha, ki vse svoje shive dni v' sveti zhištosti oštane? Njegov duh se povsdiguje na perutih svete poboshnosti všhi zhres sonze, mesenz in svesde k' svojimu Bogú. Njegovo serze veselo, bres vših telesnih tesháv, je velizhašten sedesh nebeshkiga kralja. Truplo nedolshniga mladenzha, zhišto in ljubesnivo ko jasno jutro, je shiv tempel svetiga Duha, v' katerim sam Bog prebiva. 1) Njegove noge sfer po semlji hodijo, alj shivljenje njegovo je v' nebesih. „Zhišto nedolshno shivljenje je shiva podoba nebeshkiga shivljenja.“ (Sv. Bernard.) Ljubi Jesus, shenin njegove zhište dushe v' njem shivi; Marjia deviza je mati njegova, ki sa-nj prosi ino skerbi; angeli so zhištiga mladenzha svești tovarshi, ki njega spremljajo po vših njegovih potah; vsi boshji svetniki so njegovi prijатели, ki se nad njim veselijo. Ni se bati zhištimu mladenzhu hudobe, ki lasi po nozhi okolj; ne sovrashne roke po dnevi, ki nja salesuje; Gospód je njegov pastir, in zhe bi ravno moral jiti škos mrazhno dolino smerti, se lehko veseli, sakaj prelepa krona vezhniga shivljenja v' svetim raji she zhaka, njemu pripravljena. „Kdor se ne sheni (in zhišto oštane), bo kakor angel boshji v' nebesih; 2) ino

1) I. Kor. 6, 19. — 2) Sv. Ambrosih.

kdor zhiſtoſt ljubi, bo prijatelj nebeſhkiga kralja.“ 1) „Nobeno oko ni vidilo, nobeno uho ſlišhalo, tudi ne ſerze zhloveſhko obzhutilo, kar je Bog tiſtim pripravil, ki njega ljubijo. 2) Kdo pa njega bolj ſveſto ljubiti more, kakor zhiſto nedolſhno ſerze, ki ſe Bogu ſ' vſim iſrozhi!

Neiſrežheno nebeſhko veſelje zhiſtih duſh ſv. Janes popiſhuje, rekozh: „Vidil ſim Jagne (Jeſufa) na gori Sion (v' nebeſih), ino ſ' njim ſhtiri ino ſhtirdeſet tavſhent, kateri ſo imeli njegovo ime. — Ino glaſ iſ nebeſ, kateriga ſim ſlišhal, je bil kakor teh, ki na arſe pojó. Ino ſo peli, kakor novo péſem pred ſedesham. — Ino nobeden ni mogel te péſmi péti, ſvunaj onih, ki ſo iſ ſemlje odkupleni. Ti ſo, ki niſo bili ſ' ſhenſtvami ognuleni; ſakaj devize ſo.“ 3) Zhiſtih mladenzhov devišhko teló, priſha ſv. Avguſhtín, po tem, ko ſe bo v' prah ino pepel premenilo, ino v' temnim pokopi pozhilo, bo od mertvih iſbujeno k' vezhnimu ſhivlenju vſtalo; njih poſvezheno telo bo lepſhi od teléſ vſih drugih iſvoljenih, ki niſo te zhaſti imeli. Njih zhaka poſebno veſelje, kateriga druge duſhe doſezhi ne morejo.“ Nar bliſhej boſhjiga trona bojo v' nebeſih.

Ni tedaj lepſhi ſtvari na ſveti, ne ſhlahnejſi rezhi pred Bogam, ne pred pravizhnimi ljudmi, kakor mladenzha nedolſhno zhiſto ſerze. Lepſhi ko ſonze ſe ſveti belo oblazhilo zhiſte nedolſhnoſti; ono bo otémnelo, zhiſta

1) Prip. 22, 11. 2) I. Kor. 2, 9, 4.

3) Skriv. 14, 1.

nedolshnost se bode svetila vékomaj. Ni vezhi srezhe pod sonzam, kakor shiveti v' vedni zhistosti, pa tudi prijétnihiga daru mladenzh Bogu nima prinešti, kakor zhisto devishko shivljenje.

Vfako drago blagó se mora dobro varvati, de se ne sgrabí. Sa koljkor vezh sveta zhistost veljá, sa toljkor vezh hudih sovrashnikov imá, kateri njo jishejo mladenzhu satreti. Tudi óse ino sovrashni sérsheni se nar shláhnejshiga sadú nar rajshi lotijo. Od takih dúshnih tolovajov govori sv. Peter, de okolj hodijo, kakor rujovezh lev, ter jishejo, kogar bi posherli. Potreba nam je tresnim biti, zhuti ino jim terdno soperstati. 1) Velik saklad (shaz) pravi sv. Pavl, nófimo, pa v' slabih perstehni posodah. 2) Pot náshiga zhasniga shivljenja je poln nevarnih spotók ino globokih prepádov. Mladénzh, ki se dobro ne varje, se lahko spotekne, v' jamb pregrehe pade, ino rahlo posodvo zhistiga serza potruple; glash pa, ki se enkrat vbije, nikdar vezh zel ne bo. Rastergana suknja se szer okerpa (óshije), pa zela ino nova ni vezh; ravno tako dúshno oblazhilo svete zhistosti, ako se enkrat okruni.

Oh, koljka shalost — koljka nefrezha je sa mladenzha, ki v' greh sapelján nedolshnost sgrabí, in svete zhistosti lepo oblazhilo rasterga! Kako majhno je shtevilo odrashnih mladenzhov, ki bi she tako frezhni bili, po poti nedolshnosti hodili, ino prishli s' nebeskim venzam (krenzam) fantishtva v' vezhno shivljenje! — „Shroz-

1) I. Petr. 5, 8 — 9. 2) I. Kor. 4, 7.

ka je zesta, ktera v' pogubljenje peljá, ino veliko jih je, kteri po nji hodijo. Oh, preljubi moj mladi brate! široke zeste rasvujsdániga shivlenja, pa gotoviga pogubljenja, varji se!

Sedem strupnih kazh

ki so mladenzham posebno nevarne.

Sa potam posvètniga shivlenja veliko pisanih (prishanih, rajdastih) kazh preshi (leshi), ino pod roshnim germam sapeliviga veselja mladenzhov zhaka. Kdor se eni alj drugej kazhi perblisha, njega nevsmileno pikne, ter mu s' svojim pregresnim strupam pamet omami, ino serze toljko rani, de zelo teshko kdaj vezh osdravi.

1. Perva strupna kazha v' tebi spi, ino se pregresno poshelenje sove (imenuje). Isvirn alj poerban greh njo je vsakimu zhloveku v' serze safadil; pa ona nam shkodvati ne more, zhe nje sami ne sbudimo, tudi nje drugim skosgerdo pohujshanje isbuditi ne namo. Kakor hitro se pa hudo poshelenje v' nas sbudí, skossovrashno pohujshanje oshivi, je ravno te pregreshen nagon nar štrahneji sovrashnik mladenzhu. „Vfaki je skufhan, od svojiga poshelenja vlezhen ino vablen. Poshelenje, po tem ko spozhne, porodí greh, greh pa kedar se štori,

porodi smert.“ 1) — Ne posheljúj pregreshnik rezhi, ino jih ne premishlúj; vsake nespodobne misli se hitro isnebi. Ilkra se lahko pogafi, dokler she v' perhalzi pozhiva; alj gorje je ogenj strahvati, ako se rasgori ino na veter pride. Le serze zhisto ohrani, tako bo zhisto tudi tvoje teló.

2. Druga strupna kazha, ki mladenzham nedolshnost vmori, je nesramna jigrashtra otrók na pashi alj domá, na poti alj pod strehoj, v' kakim koti alj na postelji, toljko nevarna, de veliko shtevilo mladenzhov skos njo svojo zhistost sgubi, sdravje oflabi, ino shivljenje prikrajsha. Na dushi ino trupli ona vse tajiste nesrezhne stori, ki ne posluhajo svoje vesti, ktera jih svarí pred tim grosovitnim greham. Ako me barash, kako se imenuje, ti po slovensko povedat' ne vém, sakaj to je mutahti gréh, kteri se po besedah svetiga Pavla med nami ne imenuj. In zhe me prashash, kaj je? tebi pokazat' ne smém, sakaj le pogledat' kaj tako ostidniga lahko nedolshnost vmori, kakor blisk, ki is jasniga vdari. Le samo to, ljubi moj fantizh, prosim te sa boshjo voljo, varji se, de tebe kdo kaj tako nesramniga ne navuzhi, de se skrivshi ne pregreshish! —

Ne nori s' gerdimi otrozi, ki na pashi goli létajo alj se nagi koplejo; ne zhazhaj (igraj) s' takimi, ki se v' kote skrivajo, ino nesramne rezhi kashejo, alj pa v' postelji pod odejoj tebe

1) Sv. Jak. 1, 14 — 15.

per miru ne puftijo. Ne iflazhi se v' prizhō drugih do goliga, ne naj ftoriti, zhefar bi te bilo pred Bogam strah, alj pa fram, ako bi ftarifihi alj drugi poftteni ljudjé prifhli, ino videli. Bog te vidi, Bog vse vé ino ojtro fhibo v' rozi imá, ki bo tifte otroke kervavo tepel, kateri délajo gerde rezhi, ino pravijo: „Saj mé nihzher ne vidi? Krog mene je vse temno, ftene me sakrivajo ino nobeden me ne gleda; koga bi se bal? Taki ne pomilli, de fo boshje ozhi neisrezhenkrat svetlejšhi ko fonze, ter gledajo na vfako zhlovefshko djanje ino v' nar fkrivnejfhi kote zhlovefshkih ferz. Taki bo popaden, kedar se njemu bo nar manj sdelo.“ 1) Angel varh tudi vidi, ino se milo joka, kedar otrozi kaj neframniga délajo.

Zhe fi she pa kaj takiga ftoril, de te ferze boli, kedar na Boga smillih, in te fkerbi, ali bi bilo greh? le hitro povéj fpovedniku, alj vuzheniku, alj pa ozhetu ino materi, katerih nar raji imafh. Lehko, de je ftarshen mutafti greh, ki v' nebo vpije, ino ravno sa to tebi ftrah dela. — Oj ne ftori nikdar kaj takiga, zhefar bi te ftrah bilo ino bi ne vedel, ali je greh alj pa ne. Ako ne povéfh, kar fi ftoril, bofh nefrezhen.

3. Tretja ftрупna kazha, je mladenzhu vfaka neframna, klafarska befeda, ki nedolshno ferze vmori. — Kedar zhloveka ftрупna shivád pikne, ga po zelim shivoti neka vrozhina obleti, ino hitro mu sazhne flabo priha-

1) Sir. 23, 25 — .

jati; ravno tako tebe, mladénzh, tudi rjavza (rudezhiza) oblije, kedar kaj neframniga sli-
ihish, dokler she nedolshno shivish. Gerda
beseda tvoje serze rani, in tvoja vést tebe svari,
de si v' nevarnosti. Sa to se pravi, de tud' beseda
zhloveka vbije; in sv. Duh govori: „Vezh je
skos jesik pogublénih, kakor skos mezh po-
morjenih.“ 1)

Ne poslušhaj neframnih gerdonov, naj she
marnvajo tiho alj na glas. „Njih gerlo je, ka-
kor odperta mertvalhka jama; 2) njih jesiki so
strupni shalizi (sheve) ravno tiste lashnive ka-
zhe, ki je perve starishe v' greh sapeljala. Kdor
se njih lkerbno ne varje, bo sapeljan; hitro bo
vmerla njegova nedolshnost.“

Ne daj pa tudi Bog, de bi ti kedaj kaj
takiga marnval, kar bi poshteno ne bilo. „Po-
vém vam, pravi Jesus, de sa vsako prasno be-
seda, ktero bojo ljudjé govorili, bojo sodni dan
odgovor dajali; 3) kaj she le sa gerde pogo-
vore bo! — Gorjéj vsakimu, ki s' svojim ne-
framnim jesikam kako nedolshno dusho pohujsha!
Bolje bi mu bilo, de bi se mu obetil mlinski
kamen na vrat, in se potopil v' globozhino
morja.“ 4)

Poshten mladénzh, (v. Bernardin, je nezhe-
marno govorjenje toljko sovrasnil, de se v'
prizho nja kaj nespodobniga siniti nikdo pod-
stopil ni. Ako so njegovi malopridni tovarshi

1) Sir. 28, 22. — 2) Psalm. 5, 11. — 3) Mat.
12, 36. — 4) Mat. 18, 6.

kaj nespodobniga vganjali ino sagledali, de on pride, hitro so hénjali, ter so djali: „Tiho, fantjé, Bernardin pride.“ — To je lepo!

4. Shterta sapeliva kazha je mladenzham vsaka klafarska pésem, ki se po dobrih voljah prepeva. Slo lahko se mladénzh takih pésem navuzhí, pa tudi dni in nozhi njemu po tem na misel hodijo, de jih sam pôje ino s' nji-mi nezhisti greh sam sebi ino drugim budi. Ne-
framno peti slišimo mladenzhe na deli ino do-
ma, v' taberni kakor na pašhi; po petji pa tudi
sposnamo, alj so zhistiga alj nezhistiga ferza.
Saj se tudi ptiza le po petji posná. Mladenzh,
ki rad pleperze pôje, in njih s'he rajshi poslu-
sha, zhistiga ferza ne bo. „Zhefar je polno
ferzè, tud' is vust vrè.“

Ti rezhefh, pesem je lepa, visha vesela;
kaj bi take pesmi ne pél? — Tudi ptizhar slad-
ko pôje, kedar ptize loví ino jim sanke nastáv-
lja. Ptizhiza, ki sa njegoxim pétjam leti, se
hitro vloví, ino ptizhar (tizhjak) ji vrat savije.
Ravno tako mladenzhe peklenški sovrashnik s'
nespodobnim petjam na svoje limanze vabi.
Prepevaj le, fantizh mlad, dokler nedolshno
shivísh, saj tudi angeli boshji s' tebo pojò; in
sv. Pavl kristjane opomina, naj pojò hvalne ino
duhovne pesmi s' veselim ferzam Bogu; 2) alj
tvoje pesme naj bojo poshtene, v' nebesih na-
rejene, ne v' peklenškim bresdni; naj bo hvalen
Bog, ino veseli angeli boshji, ne pa blishen

1) Mat. 12, 34. 2) I. Kol. 3, 16.

pohujšhan ino ti sapelján. Zhista voda le is zhistiga studenza isvira; le is zhistiga serza po-
shtene pesme tekó.

5. Peta strupna kazha so vsake sapelive bukve (knige), v' katerih se neframne, shkodlive in prepovédane rezhi berò. Ne verjami, de bi vse gotova resniza bila, kar v' sapelivih bukvah natifnenga beresh. Kakor hudobez po sveti svoje pomagavze imá, ki mu ljudi sape-
ljujejo, kar sam storiti ne more, tako ima tudi svoje pisarje, ktiri sa njega píshejo, in dušen shivesh po sveti prodájajo, ki je s' duhovnim strupam nameshan. Posebno je nemshkih bukv sapelivih silo veliko.

Dobre, svete bukve so res velika dobrota boshja. Kokor frezhen je, kdor ima svestiga prijatla, tako frezhen je, kdor lepo brati sna. Svoje lepe bukve lahko vsaki zhas v' roke vsemesh, se rasveselish lepih rezhi, in ohladish svoje shalostno serze. Pa kakor naš sapeliv prijatel lahko ogoljsá, v' zhasno ino vezhno nefrezho potifne, ako se ujemu v' roke damo, ravno tako naš shkodlive bukve oflepijo, v' smote, v' hudobije, v' zhasno ino vezhno nefrezho spravijo. Torej je skerbna mati, sveta katolshka zérkev, sapelive bukve brati pod velikim greham prepovédala.

Ljubi mladénzh! zhe hozbesh poshten ino frezhen biti, ne jemli vsakih bukv v' roke, ki se tebi ponujajo. Ni vse sdravo ne, kar ljudjé hvalijo. Prej de kake nove alj pa tebi nesnane knige beresh, pokashi jih pametnim vuzhenikam,

poštenim starikam alj spovednikom, de is njih strupa poprej ne savshijesh, kakor bukve sposnash. Le po malim in varno beri, de ti branje shkodvalo ne bo. Prevezh jeshi shelodez otlabi, prevezh mnogoterih bukuv brati otlabi pamet alj njo zelo smesha. Ismed prijatelov sto si le eniga praviga isvöli, ki je po volji boshji, ino dershi se tega svesto; ravno to tebi tudi od bukuv povém.

6. Shesta nevarna kazha je mladenzhu vsaka sapeliva shenska, ki se spodobno ne nosi, moshkim nastavlja ino dopasti shesh. Neframni shenski spol je moshkimu spolu narhuji sovrashnik, zhe se ga svesto ne varje; in kar peklenshok storiti ne more, to sapelivo shenstvo stori. Bogabojezh David, mosh po volji boshji, je sa shenstva del presheltnik ino zhlovekomör postäl. Salomona, nar modrejshiga kralja, so sapelive shenske toljko omotile, de je posabil sovjiga Boga ino malike zheshtil. Junashkiga Samsona, ki je leva sadavil, s' oslovoj zhelustjoj tavshente sovrashnikov pobil, zele mestne vrata sadel ino verh hriba sanefil, je Dalila, golufna shenska svesala, de so ga sovrashniki oflepili, med katerimi je shalofno konzhal. Ravno tako delajo she den donashni sapelivke s' sapeljanimi fantmi ino moshmi. Koljko jih sa shenskih del ob pamet pride, koljko jih poshtenje in tudi shivljenje sgubi! Oj poslushaj sotorej, kaj te sveti Duh vuzhi: „Vino ino shenske storijo, de modri odpadejo, ino saltopni sanizhlivi postänejo. Ne dajaj shenstvu

öblasti zhres se, de v' framoto ne pridesh. Ne ogledaj se po nesramni shenski, de v' nje saderge (mreshe) ne padesh. Ne imej drushbe s' plelavko, tudi nje ne poslušaj, de se fkos njeno fladko petje ne pogubish. Ne gledaj mladenzhize, de te nje lepota kjé ne pohujsha. — Odverni svoj obras od nalishpane shenske ino ne sijaj po ptuji lepöti. Savolj shenske lepote se je njih veliko pogubilo; ino is nje se posheljenje kakor cgenj vnema.“¹⁾ — Ako mladénzh poshten ino frezhen biti shelish, flushaj, kar te sa Boga svetiga prosim:

Varvaj svojih ozhi, ino ne gledaj po shenskim spolu! Kakor blisk zhloveka vezhdel vmori; kteriga sadene; ravno tako vmori nesramen pogléd nedolshnost mladiga serza. Zhlovek sazherni, v' kteriga vdari, in velik smrad strela napravi; tudi sveto zhistost nesramno oko satemni, ino gerdobo nezhistosti med moshkim' ino shenskami vnema. — Ne rekaj, de si framoshliviga serza, ako imash nesramoshlive ozhi; nesramno oko osnanuje nesramno serze. (Sv. Avgustin.) „S' svojimi ozhmi sim saveso naredil, pravi bogabojezh Job, de bi zelo ne mislil na kako shensko; sakaj kakoshen del bi Bog v' meni imel, ino kakovi delesh Vligamogozhni?“²⁾ Ravno tako stori tudi ti, zhe hozhefh poshten ostati.

Varji svojiga jesika, de se v' besedi s' shenskim spolam ne pregreshish. Kdor se s' shensvam rad pogovarja, in bres potrebe v' sa-

1) Sir. 19, 9, 2, - 9. — 2) Job. 31, 1 - 2.

moti s' njimi kvantà, on s' nezhistofjò barantá ino bo hitro svoje serze predál. S' shenftvam neframno govoriti ino pa duško vbíti je vse eno; sa to pravi sv. Pavl, de se kaj takiga s'he imenovati med kristjani ne smé. 1) — Kdor deklizham sapeljive obljube dela, si teshek kamen na svojo vest navali, ino ne vé, kdaj si ga bodé odvalil. 2)

- 1) Ef. 5, 3. — 2) Na Nemfshkim je bogatiga shupana sin, Konrad, sa Rosaljkoi hodil; ki je bila poshtena hzhér vbogiga teshaka (taverharja), ino ji je obetal, de njo bo vsel. Ona se mu brani, kër bogáti starifhi dovolili ne bojo, de bi tako srotizo vsel. Mladénzh pa roko k' nebesam povsdigne, ino ji perfeshe rekozh: „Rosaljka! alj kdaj tebe sa puštim, in kako drugo vsemem, naj moje kosti nikdar ne sperhnijo; kost se naj kosti deršhi, ino jes per mertvih pokoja ne najdem.“ Sapeljál je vbogo dékelzo, pa jo tudi hitro posabil. Bogato hzhér imenitniga kmeta je vsel, vbogo Rosaljko pa v' framòti ino revšhini sapuštil. — Konradu se je nekoljko zhafa dobro godilo, alj v' serzi ga je le zherv grisel, de je Rosaljko sapeljál. V' kratkih letah ga je smert pobrala. — Ofempájst let po tem je bila Rosaljka na neki gostiji (ohzèti). Dobrovoljzi so si sa kratek zhaf vse to ismišhlali. Nekimu noroglavzu na misel pride, de pervi, kteriga versta sadene, mora v' kostenjak (karnar) jiti, ino kosteniga moshá v' hisho

Varúj svojih vuhél; ino sapeliviga govorjenja alj goljufniga pětja nikar ne pošlu-
 prinesti. Bile se namrežh zele kosti, ki so njih pogrebniški iskopali, ino v'kostenjak postavili; ker so se terdno skupaj deršale. — Igra sadene nekiga terdniga korenjaka, ki hozhe pokasati, de ga ni strah. Hitro v'kostenjak tezhe, ino kosteniga mosha y' hišhó prinese, ter ga v' fredo med dobrovoljze pošlavi. Strah ino grosa vse obleti. — Gospodar med svate stopi, ino jih ojštro pošvari; rekožh; „Ni prav, de tiga fromaka v' pokojni ne pušite. Zhe so ravno le sahe kosti; Bog vé; kako se njegovi dušhi godi. Vřak naj satorej kostniku roko podá, ga sa same-ro proři, ino en ózhe nash sa njega pomoli.“ Svati je vbógajo, in kostenimú móřku deřno podajo. Kedar pa verřta na Rosaljko pride; se sazhne braniti ino bledeti. Barajo njo; zhe ga posna? Ona pravi; de se ji snán došdeva, sgrabi pošiloma kosteno roko ino rezhe: „Konrad, jeř ti odpuštim.“ Ko bi trenil na to besedo kosti raspadejo. — Kedar si svati je od strahu odéhnejo, jim Rosaljka pözé, kaj ji je bil Konrad priřegel, dopolnil pa ne. Gosposka, ki je to svédela, je sapovédala; sópet kosti pokopati. — Gorjej šapelivzam; ki fladke obljube delajo, pa njih dopolniti nozhejo alj ne morejo! Solse sapelane nedólřhnosti v' nebo vpijejo (Aus dem Aufmerksamem. Bräg 1834. Nr. 130.)

šhaj. Veliko je shenfkiga spola, ki nalafh prav
 sladko govorijo, alj pa prav mizhno pòjejo,
 mladenzhe v' lvoje mreshe spraviti. Kdor jim
 rad vulbeta nastavlja, sam sebi sanke naprav-
 lja, kterih posnej rastèrgati prèmogel ne bo.
 „Ne imej drushbe s' pevkò, tudi nje ne poslu-
 šhaj, de skos njeno sladko pètje se ne sgubi(h. 1)
 Nezhistnize uste so kakor fatovje, is kateriga se
 med zedi, ino nje gerlo je glajshi ko olje; alj
 poslednizh je kakor pelin in kakor na oba kraja
 brusnen mezh.“ (2) Sv. Shtanislaj je omedlel,
 ako je kako neframno besedo saflifhal; sa to so
 njegov. Ozhe morli ljudi profiti, naj vprizho
 njega ne sinejo nespodobniga kaj. Zhe ravno
 ti savòlj ostudnih marnov ne omedlish, bo omed-
 lela nedòlshnost tvojiga serza, ako pred kla-
 fanjam ne beshifh.

Varji svojih nog, de sa njimi hodil
 ne bo(h. „Moj sin! poslušhaj me, in ne od-
 stopi besedi mojih ust; opomina sv. Duh. Odver-
 ni svojo pot dalezh ad neframnize, ino ne per-
 blishaj se k' duram njene hifhe. — Nje noge
 grejo v' smert ino nje stopinje peljajo v' pekel.“ (3)
 Kdor po dnè sa shenfkim spolam lasi, she zhres
 koleno v' nezhistosti gasi ino bo skorej v' blato
 sagresnil. Kdor po nozhi sa njim hodi, njega
 she vodi peklenški smotnjavez, ino ga v' svoji
 flushbi ima. Vsi voglarji ino vesovavzi, vla-
 zhugarji ino ponozhniki so zherni vrani alj kro-
 karji peklenškiga bresdua, pravi vbijavzi ne-

1) Sirah, 9, 4. 2) Prip, 5, 3. 3) Prip, 5, 7-8, 5.

dolšnih duh. Vſaka nožh imá ſvojo mezh.
 „Moj ſin! ako te bojo greſhnikí priliseno vabili,
 ne vdaj ſe njim. Ako porezhejo: Pojdi s' nami! ne
 hodi s' njimi, dershi nasaj ſvoje nege od njihovih
 ſtes. Njihove noge v' hudo tekô.“¹⁾

Varji ſvojih rok, ino ne dotekni ſe
 prepovedanih krajov. Neſramno ſeganje duſho
 vmorí. Kdo bo ogenj v' ſtreho noſil, ino po-
 goreb ne bo? Kdor ſe s' ſhenſkim ſpolam pezha,
 perſtane daja, perſtane jemlje, dokler v' poſhte-
 nih ſarokih ni, ſe bo hitro ſgubil; vſi taki dari ino
 vſe take ſkrivne rezhi ſo nevarna smôta ſa mlade
 ljudi. „Tak neſpameten mladénzh je kakor vol,
 ki bo v' meſnizo pelján, ino kakor jagne, katerô
 ſkazhe, ter ne vé, de ſe k' veſanju vlezhe, dok-
 ler puſhiza njegove jetre preſune; ravno kakor
 ptiza, ki v' ſaderge hiti, ino ne vé, de ji ſa
 ſhivljenje gré. Doſti jih je, ktire je ſapelivka
 ranila ino poderla, tudi nar mozhnejſhe je ona
 vmorila. Njena hiſha je pot k' peklú, ki peljá
 v' ſmertno globozhino.“ Tako ſv. Duh govori.²⁾

Mladénzh, Bog ne daj kaj toljko hudiga! Var-
 vati ſe je lahko, odvaditi gorjé. Jame ſe lahko
 ſogreſh, alj zhe v' jamo padesh, ne véſh, kako
 bolh is nje priſhel. „Jes vam povém, pravi
 Jeſuf, de vſak, kteri ſheno pogleda, de
 jo poſheli, je ſhe preſheſtval ſi njo v'
 ſvojim ſerzi.“³⁾ Le kdor ſe maliga varje,
 ſe v' velikim pregreſhil ne bo. Vſe ker-
 ſtanſke deklize ino devize naj ti bojo enako

1) Prip. 1, 10. 2) Prip. 1, 22 - 27. 3) Mat. (5, 28)

nesnane, alj pa enako spofhtovane. Ti nisi sve-
tejšhi ko David, nisi modrejšhi ko Salomon, tud
ne mozhnejšhi ko Samson. Ne posabi, de je
shenška bila, ki je pèrviga prebivarza is raja
ispodila. 1)

7. Sedma nevarna kazha je vsaka
mozhna pijazha, naj bo she vino, shganje
alj ol. Lehko se pijanz biti navadish, teshko
odvadish. Sa to pravijo: Pijanz se preoberne,
kedar se v'jamo sverne. — Shganjiza, pa
tudi druga hladzhiza je mladenzham prav
shivi strup. Kar prerado po gerli tezhe,
rado tega smertno opezhe, ki se prevezh piti
navadi. „Mladenzhe opominaj, naj bojo tresni;“
sv. Pavl veli. 2) Ne vpijanite se s'vinam, is ka-
teriga pride nezhistoft.“ 3) Vino bres potrebe
piti se pravi na nezhist ogenj derva nositi. „V'
pijanšhini se zhiftoft potopi.“ 4)

Zhlovek v' pijanosti štori, kar je tresniga
misliti strah. „Kdo se prepira ino kervavo tepe?
kdo jezhi ino sdibuje? kdo ima satekle ozhi?
Kaj ne tifti, ki so vedno per vini, ino si
prisadévajo bokale prasniti. — Tvoje ozhi bojo
po ptujih shenah gledale, in tvoje serze bo go-
vorilo hudobne rezhi. Podoben bošh enimu, ki
v' fredí morja spi, ino je veslo sgubil.“ 5) Sa
to sapelivzi nar rajšhi piti kupújejo, kedar ne-
dolshne v' greh sapeljujejo. Tudi muham se

1) Sv. Jeronim mladenzhu Nepozjanu. — 2) Tit.
2, 6. — 3) Efes. 5, 18. — 4) Sv. Avguštin.
5) Prip. 23, 29.

štrupna sladka pijazha nastavlja, de jih omôti ino vgonôbi. Kakor muhe pijanzi ino pijanke padajo v' greh.

Pijanost ino nezhistost ste si dve sestri is pekla domá; mladenzha sdivjate, ki se njima podá. — Kakor stekli psi po svojih potah létajo, grísejo in s' svojim štrupam morijo, zele okoljze v' nefrezho in vso deshelo v' štrah pripravijo, ravno tako delajo rasvujsdani mladenzhi, ki od pjanzhovanja alj pa prešestvanja sdivjajo. Joj mu, kdor se takim pridrushí; sguibil bo dušho ino teló. Stekel pes nima nikdar pokoja ino se vede ko smerti boji; tudi pjanzi niso per miri, dokler kaj morejo. De so sdivjali, se jim ozhitno po oblizhji posna. Stekliga psa se mora od dalezh sogniti, in skerbnó sapreti vrate pred njim; ravno tako se je potreba rasvujsdaniga zhloveka varvati, de zele sofeske pohujšhal ne bo. „Bolje bi takimu bilo, de bi se mu obesil mliníki kamen na vrat (gerlo) in bi se v' globozhino morja potopil.“ 1)

Oh mladénzh, zhe kedaj frezhen biti šelíh, varúj se pjanosti, varúj nezhistosti; shívi tresno ino poshteno, nosi se pametno ino podobno, de bosh ljubej boshji ino vsih poshtenih ljudi, krona štaríhov, hvala shlahte, svoje sare zhašt, frezha domazhe deshele, ino vdelje svetih nebés. — Ako pregrehi le peršt porasheh, te bo sa zelo roko prijela.

1) Mat. 18, 6.

Shtiri spotike mladenzham posebno shkodlive.

Kdor hozhe srezhno svoj pot hoditi, se ne smé spotikati ino muditi; sogniti se mora vsaki-ga kamena, ki njemu na poti lesi. Varji se tudi ti vsake navade, ki te lahko okrade na premoshenji alj poshtenji, ino sa tebe lepa ni. Veliko takih prasnih, shkodljivih pervád ino slabih shég sedajni mladenzhi imajo, ter se zlo s' njimi bahajo. Ne spotikaj se nad njimi, ino se varji posebno shtirih spotik, na kterih se toljko mladénzhov spotekne.

1. Varji se slabe tovarshije, ki mladenzham poshtenje jemlje, ino krade dobro imé. „Kdor se smole dotekne, se osmoli, ino kdor se s' prevsetnim pezha, bo prevsetin.“ 1) S' svetimi bošh svet, nedolshen s' nedolshnimi; s' zhistimi zhift, s' hudobnimi hudoben. Kdor se po sebi posnati ne da, se lahko po svojih tovarshih sposná; kar si je podobniga, se ima rado.

Mladénzh, ti bošh srezhal po sveti takih veliko ki bojo vse drugazh govorili, kakor so tebe tvoji ljuba mati vuzhili, alj tvoj s'kerben ozhe tebi povedali. Oh ljubi brate! samashi pred njimi vshefa, in ne poslušhaj jih. Kar peklenški s'orashnik sam storiti ne more, skos sapelive o-

1) Sir, 13, 1.

varfhe stori. Sa to naš vsmileni Jēsus svaril: „Varujte se lashnivih prerokov, kateri pridejo k' vam v' ovzhjih oblazhilih, snotraj so pa sgrablivi volkovi! Po njih sadu jih bote sposnali.“ 1)

De se bošh mogel slabih tovaršhov varvati, jih morash po govorjenji sposnati. Zhefar je polno serzé, to jim tudi is ust vrê. Kdor rad nesramno govori, tudi v' serzu ni zhist. — Lehko jih posnash po njihovi noshi. Kdor glavo visoko nosi, po navadi malo veljá. — Posnash jih lahko po dobri volji, kako se védejo in sadershijo. Kdor se Boga ne boji, ne spolhtuje boshjih rezhi, svojo gosposko sanizhuje, je gotovi hudobez. Kdor s' takim potegne, svojo dusho predà. 2) — Oh koljko sa-

- 1) Mat. 7, 15. — 2) V' nekim mesti na jutro-
 gl' dvim je sv. Janes Evangelist verliga mladenzha
 hiro v'gledal, ki s'he ni kerfhen bil. De bi Bogu
 svestiga flushavnika pridobil, sv. Janes mla-
 denzha shkofu tistiga kraja isrozhi, rekozh:
 „Tiga mladenzha ti sporozhim, de sa nja
 svesto fkerbikh; zela sofenska ino Kristuf sta
 njojo prizha.“ Shkof mladenzha v' svojo hi-
 sho v'seme, kakor sa svojiga sina sa-nj fkerbi.
 Pridno ga vuzhi kerfhanškiga nauka, in ker
 se je hitro svuzhil ino lepo sadershal, je
 bil kerfhen, ino je sveto birmo prijel. Stari
 shkof, predober ozhe, mladenzhu preveliko
 svojvolje da ino se prevezh na-nj sanele. —
 Mladenzh sazhne sam svoj biti, v' slabe to-
 varshije hoditi, in s' rasujsdanimi mladenzhi

lih mladenzhov je sapuščilo ozhetovo hišo sdrav-
vih ino veselih, kakor lepo seleno drevó; v

snaniti se, ki so ga v' hudo sapeljali. — Per-
vadli se ga dobro jesti ino piti, pa nizm de-
lati; po dné spati po nozhi se okolj vlahziti.
In kër niso kaj vezh shiveti imeli, sazhnó
goljfatí, krafi ino ròpati, ter so se med sebo
v' tatinfko derhalo sdrushili. Mladénzh ne
poslušha vezh svoje vesti ne svojiga vuzhe-
nika; kakor isdivjan konj bres vujsde po
shroki zesti pogublenja leti. Med vseni to-
varfhi hozhe on nar hujfhi biti; sa to ga
sa svojiga poglavarja postavijo. Tako je bil
blagi mladenzh fkos flabe tovarfhe lenuh,
potepuh, tat, ljudomòrz, in grosovitnih to-
lovajov glava.

Pergodilo se je, de sv. Janes v' nekíh le-
tih spet v' tisto mésto pride. Po opravili
rezhe starimu shkofu: „Odrajtaj nama savu-
pano blago, ki sva ga tebi jes ino Kristuf is-
rozhila!“ Shkof premifhluje, kaj sv. Janes
hozhe; alj poprèj ko se szhajma (raskopéti)
ga spet zhaštíliv apóstel ogovori: „Mladen-
zha hozhem; dusbo svojiga brata!“ Star-
mosh od shalosti sajoka rekozh: „„Vmerl
je.““ „Kako je vmerl?“ se Janes savseme.
„„Odmérl je vsimu dobrimu,““ shalostno
shkof odgovori; „tam v' uni góri je to-
lovajov poglavar.“ Sv. Janes ves shalo-
sten svoje oblazhilo preterga, in milo sa-
joka, rekozh: „Salimu varhu sim dusbo svo-

kratkih letah so prišli vsi sapeljani ino sdělani
sopet domó; in niso drusiga prinělli, kakor ne-
koljko novih smót in sapelivih shęg, fmerdlivo

jiga brata sporozhil! Le hitro mi dajte kon-
ja in pa zhloveka, naj me tje pelja.“ V' diri
apostoljski starzhek med tolovaje prijaha (pri-
jesdi) ino jim rezhe, naj ga k' poglavarju
peljajo. Tolovajov glava ga vef v' oroshji pri-
zhaka, alj ko hitro ljubesnivga Janesa sposná,
se v' bége podá. Sv. Janes, de si ravno star ino
slab, sa njim dirja, ino klizhe na vef glaf re-
kôzh: „Moj sin! sakaj beshifh pred svojim
ozhetam? Vsmili se mojiga truda, nikár se ne
boj! Tvoje svelizhanje she ni samujeno. Jes
hozhem sa tebe odgovor dati, tudi vmreti, ka-
kor je vmerl Jesuf sa naf. Postoj! Jesuf me
k' tebi poshle.“ — Na to mladenzh ostermi,
oberne v' semljo svoje ozhi, oroshje od sebe
saluzha, milo sajoka, ino objame svetiga Ja-
nesa, ki ga je dofhel. — Vef vjokan ras-
bojnik pred svetim Janesam stoji, in svojo
desno sakriva, s' kateroj je toljkokrat kri pre-
lival. Sv. Janes pa sa njo prime, in njo
poljubi, ki je bila s' vrozhimi solsamí prave
pokore oblita. Spet ga nasaj pelja, s' njim
moli ino se posti, dokler se vef ne pobolj-
sha. Toljko sveto je po tēm shivel, de ga
je sv. Janes med zerkylene slushavnike vsel.
— Kar slaba tovarshija pohujsha, le ojstra
pokora poboljsha.

sapo ino pa gnilo teló. Taka se takim godí, ki se hudobnih tovaršhov ne várjejo. Slaba tovaršhija je nedolshnosti morija. — Ako svélh, de v' kakim kraji radi jigrajo alj špilajo, ne hodi bliso ino ne vsedi se k' njim. Taki sošedje, ki te jigrat spravljajo, nozhejo tebe, ampak tvoj dnar. Vselej pojdeš vboshnej od hiše, kakor si k' hiši prišel. Ako zhuješh, de v' kaki taberni (kerzhmi) kratkozhasne (lufhne) dekleta imajo, šhe memo ne hodi, de njih sapeliviga pétja slišhal ne bošh. One so tiste morške gospodizhne, od katerih se perpoveduje, de so s' svojim petjam mornarje omótile, in sapelane rastèrgale. Zhe vidíšh, de per kaki hiši drushina: nobeniga strahu nima, de je gospodár sam malo prida, in gospodinja nizh boljši ni, beshi is take hiše kakor is shive Sodome, de se ne pogubíšh! Take neposhtene hiše so peklenške vrate. Taki domažhi so zhloveka nar hujši sovrashniki. Kdor nevaršhino ljubi, bo v' tajisti pokonzhan.“¹⁾

2. Varvaj se j i g r e (špila), posebno dokler si mlad, de ne bošh sebi ne drugim tat, ino na svojo starost berázh. Kdor veliko dnarjov ima, lahko sa kratek zhas jigrá; priden mladenzh pa nima spravljati dnarjov ne zhasa. Vsak krajzar, ki ga v' jigri sgubíšh, je kerváv dnar, in v' nebo vpije, ker ga sam sebi, alj pa svojim starisham vsemešh, ter se v' sedmi boshji sapovedi pregreshíšh, ktira pravi: „Ne kradi!“ Ako pa s' jigro kaj perdobiti shelíšh, se

1) Sir. 3, 27. —

zbres defeto sapoved pregrešnih, ki prepové posheljeti blaga svojiga blisbniga. Malo malokdaj prav pametni moshjé bres greha jigrajo; mladenzhi ino poredni ljudjé pa vselej grešhijo. Per jigri se navuzhish legati ino goljsati, se navadish preklinjati ino savesvati (sdajati), de naš Bog varji! 1) S' kobrami (vurslami) jih veliko premoshenje sapravi, vos ino konje sakvartá, in kedar she vezh ne gleshta, she svojo dušho verh postavi, ter se v' goljsijo alj tatvino podá. Boljšhi je nikdar kvarte posnati, kakor se tako idalezh sapeljati; alj kako lahko je to! V' malim se sazhne, v' velikim nehii. — Tudi trinogarji so pod krisham jigrali, kedar je Kristuf na kri-shi vmiral; sa tonj je tekla sa bresdušne jigravze nja presveta reshnja kri. Oh, de bi sa toliko navadnih jigravzov tudi sgrablena ne bila. 2)

1) V' neki vesh na Nemškim je v' leti 1832 na binkofhtno nedelo v' nozh nekoljko kmetov v' kerzhmi (taberni) kvartalo. Ravno je blifkalo ino gromelo. Eden ismed njih, ki je she ves svoj dnar sajigral, she enkrat postavi kar gleshta, rekozh: „Ako she to slodej vseme, tako pa naj mahoma strela vdari.“ Romaj je to isrekel, strela v' taberno vreshe, treshi preklinjovza is samise na tla, ino ga po eni plati tako sadene, de mu pol shvota odmerje. Vsim drugim ni shaliga storila.

2) Nekiga tergovza alj kupzhovavza, ki je svojiga gospoda po goljsirsko ob dnarje

3. Varji se plesa, ki je malokdaj bres greha. — Ako barash, sakaj pléshajo? bojo ti

spravil, jih sajigral, po tem pa svojiga prijatla vmoril ino oropal, so k' smerti obsodli, de bo obeshen. Kedar je svojo obsodbo saflifhal, je djal: „Jes ne morem tajiti, de bi me boshja previdnost pred toj nefrezhoj svarila ne b'la. Ko sim bil nekaj maliga ptujih dnarjov sajigral, so me moj striz objiskali in me profili, naj se varjem dolgov delati ino jigrati. „Zhe si dolshen, so djali, ti hozhem pomagati. Dolgi ino jigra so nastave pogublenja.“ Alj jes nisim vbogal. Enkrat sim ravno jigrat shel, ino veliko dnarjev s' sebó nesel, ko so ravno zhloveka is vode potegnili, ki je savoljo jigre obvupal in v' vodo fkoznil. She sim se mislil verniti; alj ravno me frezha neki jigravez, ki je nesil polno pest zekinoy is jigre domó. To mi je sopet veselje dalo. Svunaj hishe, kjér smo jigrali, sim vgladal delavza per šebri, na katerim je svetilniza (leterna) visila. Ravno je verv (shtrik) na shrebl djal, de bi laterno privesal. Vidilo se mi je, kakor bi bilo to sa koga obésti pripravljeno. Grosa me je po vseh kostéh preletela. Nekaj mi je klizalo: „Tvoj hudoben pot te bo h' gavgam pripeljal. Ne hodi, poverni se!“ „Stermel sim, kakor bi she pod vislizam' stal; alj spet sim te misli otrefil in jigrat shel. Nefrezhen pot v' igranje me je na gavge spravil.“ —

rekli: „Sa dobro voljo.“ Alj slaba dobra volja je, po kateri zhlaveka ves shivot boli. — Ako barash, kdaj se pleshe? bosh svedel, de nar vezh po nozhi; Bog je pa nozh sa pozhi-vati stvaril, ne sa noreti. Po nozhi se plesavzi prevezh putijo, se prehladijo alj prenaglo napíjejo, ino sbolijo. Serze jim klopozhe, kakor bi hotlo perfi rasbiti, in goni kri po shilah, kakor burja valove. Kri se skali, vezhkrat zelo raslije. Kdo samore shtevilo nefrezhnih mladenzhov povédati, ki so sdravi plesarit sazheli, bolni nehali ino mladi pomerli! Alj se ne pravi to sam sebe vbíjati ino zhres peto sapoved boshjo greshiti?

Nar vezh se pleshe o svetih nedeljah, dostokrat po s-hodih (zerkvanji); po boshjih potah, ino tako se dvakrat hujshi greshi! Ino zhe prav po pameti premislilh, kako se na raji godí, bosh sam sposnal, de se v' fredi med plesar-

Neki priden ino poshten mesarski hlapez je shel is mesta po desheli shivine kupovat. V' neki vesi s' tremi ptujzami ves dnar svojiga gospodarja sajigra in sazhne jokati, kaj bo sazhel. Goljufni jigravzi mu flushbo ponudijo, in on se jim v' tovarshijo poda. Bili so vsi treji tolovaji, in vbogi hlapez savolj jigre tolovajov (ravbarjov) tovarsh. — Ravno tak nevarna ziganiya sa mladenzha je lotriya, naj she bo velika alj mala. Veliko se po malim sastavi, veliko jih dolgov napravi; alj vezh jih strela pobije, kakor lotriya obogati,

jami peklenški sovrašnik verti, dokler angel varh svete nedolshnosti milo joka; sakaj nedolshnost na pleši vmira, ino vmerje po poti domo; godzi ji mertvashko pesem pojò. — Koljkokrat se na pleši stepò, kervavijo ino pobijajo! 1) Nesramna plešavka je bila kriva, de je bil sv. Janes kerštnik ob glavo djan; rasvujsdano ranjanje je she sdaj krivo, de je mnogoter mladénzh v' greh sapelján, zhasno ino vezhno nefrezheni. „Ne imej drushbe s' plešavko, opomina sv. Duh, de se ne pogubiš!“ 2) Na pleši peklenški sovrašnik svoj pobòj imá; nekoljko jih pobije, nekoljko smertno rani; le malo jih bres shkode is plešišha gre. Sa to sv. Krisostom pravi: „Ako bi toľko svetlih svesd na nebi bilo, kakor se je she grehov na raji sgodilo, bila bi temna nozh svetlejšhi kakor beli dan.“ Loshej je bel sneg v' gorezhi pezhi ohraniti, de se ne rastopi, kakor na raji se greha vbrantiti, ki nedolshnost serza vmori. — „Otrozi per jigrah skázhejo, boben ino zitre nosijo, ter se per glasni musiki veselijo; svoje dni v' dobri volji preshivijo; alj ko bi trenil, pádejo v' grob.“ 3)

1) V' nekím kraji na Nemškim so v' leti 1832 fantjè plešali, ino tudi neke shene na pleš spravili. Drugo nozh po tem jih mladi moshjè pred tabernoj prizhakajo, ino per prizhi tri tishih mladénzhov pokòlejo. — Koljko takih strashnih rezhi rasvujsdán pleš naredi!

2) Sir. 9, 4. — 3) Job. 21, 11 - 13.

Hudobna nezhištoſt tri pomagavze imá: pijanzhovanje, veſovanje alj voglarijo ino pleſ. Sa to vſi modri ino ſveti vuzheniki mladenzhe ſvarijo, naj ſe pleſa varjejo, na kterim je nevarſhine toljko ſa duſho ino teló, dobizhka pa nobéniga. „Kdo je kriſtjane pleſati vuzhil? bara ſv. Jefrem; ſv. Peter gotovo ne, ampak ſama peklenſka kazha. Pleſ oſ lepí moſhke, pogubi ſhenſke, nedolſhnoſt ſatere; nad njim angeli ſhaljújejo, ino hudizhi rájajo.“ „V' fređi rajanja, pravi ſv. Avguſhtin, ſe ſlodej vertí.“ Sa tega del ſo ſhe neverni hajdje pleſ ſanizhvali, ter ſo djali, de nihzher ne raja, kakor tiſti, kterimu ſe na pameti meſha. Zhe tedaj hozheſh pameten biti, boſh vſe te nauke rajſhi poſluſhal, kakor bi neſrežno poſkuſhal, ki te na pleſi zhaka, ino ſ' katero Bog pleſavzam proti, rekozh: „Ker ſte ſ' rokami ploſkali ino ſ' nogami vdárjali, val' bom ſ' ſvojo rokó vdaril, ino ſatér.“ 1)

Ako ſhe rajalſh na kaki domazhi dobri volji alj goſtiji (ohzeti) v' prizho ſtaríſhov alj poſhtenih goſpodarjov, de kratko pleſhi, de tebe pleſ omotil ne bo. Po oſhterijah alj tabernah ſe nikolj ne ſafukaj, zhe hozheſh nedolſhen ino poſhten oſtati. Boljſhi je vbogajime dati, kakor pa godzam na pleſi dajati; boljſhi de vboshzi ſa tebe molijo, in ti po vóski ſteſi v' nebela pomágajo, kakor de tebi godzi godejo po ſhroki zeſti v' peklenſki bresden. Sapeliv

1) Ezech. 25, 6 — 4

svet szer vse drugazhi govori, alj njega posluhhati varno ni, sakaj: „Svet prejde ino vse njegovo poshelenje, le kdor voljo boshjo stori, oftane vekomaj.“ 1)

4. Varji se tobakaje, ino fajfe (pipe, lule) she v'roke, veliko manj v'sobe, ne jemli! Strah me je viditi toljko mladenzhov, zlo she otrok, ki shlize prav prijete ne snajo, smerdivo lulo pa she v'sobéh imajo, s' katero sebi in drugim nadlego, strah ino shkodo delajo. — Bosh prashal: Kako shkodo? — Od tobaka sobjé sperhnijo ino se tobakajzu sa toljko hitreji sdrobijo, sa koljkor poprěj je kaditi sazhel, ter mu stojijo po vustih, kakor gnili porobi alj shitori sa plotam. — Sapa is tobakajza vsakimu filo smerdi, ki te negude navajen ni; tudi perfi se mu vezhdel sufhijo, zhe ni posebno tolste ino terdne postave. Tobakajz bres vse potrebe vezh alj manj svojiga sdravja ispluje ino v'nekih letah toljko dnarjov pokadi, de bi lahko par volov kupil. Ne rezi: „Kaj ti krajzarji! kar se sa tobak da, se malo posna; tobak ima sam svoj denar.“ — Ako krajzarja nimash, tudi rajnisha imel ne bosh, ino kdor krajzarja ne pobere, tudi goldinarja najdel ne bo. Koljko jih je, ki neslano jedó, in li she kruha kupiti nimajo sa kaj, alj nesrezhen tobak mora le biti; toljko huda je slaba privada!

Ako vprasham tobakajza: Pokaj tobak kadish? mi ne vé sploh kaj drugiga odgovoriti,

1) I. Jan. 2, 17.

kakor: „Sa kratek zhaš.“ Oj ti sanémaren hla-
pez, ki s' tobakam dolg zhaš pafesh, alj ne
véfh, de je nafhe shivlenje bres tobaka filo krat-
ko, dolga dolga pa vézhnost! Od vsake ponida-
ma sgublene minute pride tavshent in tavshent
vezhnih lét sa tebe nesrezhnih; vsaka sguba se
lehko popravi, le sgublen zhaš se ne poverne
vezh. — Koljko slatih ur sapravijo delavzi s'
tobakajo, ter Bogu drag zhaš, febi in gospo-
darju pa delo krádejo! Od svita do terdiga mra-
ka mnogeterim pipa alj v' sobéh alj pa v' rokah
tezhi. Koljko jih je, ki zelo po poti v' zérkvo
ino is zérkve bres tobaka biti ne morejo! Svoje
dni so poshteni moshjé sv. roshenkranz v' rokah
imeli, kedar so k' slushbi boshji fhli, sdaj jih
vidim le fajse v' rokah dershati; mladim, pamet-
nim fantam so molitvine bukvize is shepa (ar-
sheta) glédale, sdaj noroglavzam le tobafhki
mehúr alj pa rorzh is devsheka vífi. Povéj mi
vender, ljubi moj! kaj je bolj prav?
Dezhko (pueb) ki sazhne kaditi, sazhne tudi
glavo vífoko nositi; stareshov vezh ne poslušha,
in si raji fajso trebi, kakor bi roke povsdignil in
molil. Od tobakaje ima perste oshgane, vezh del
pa tudi od napuha vkajene moshgane ino per-
fmojeno pamet. Hitró ga grosi se svojimu go-
spodu odkriti; poklekniti pred Bogam mífli de
ní lepó. Alj ravno takim Kristuf pravi: „Kdor
se sam povíshuje, bo ponishan.“¹⁾

1) Mat. 23, 12. —

Slishal sim praviti, de tisti, ki tobak ka-
dijo, navdol loshej grejo, kakor na vbrég; kateri
pa noslajo al ga sbrufajo, po dné bolj tenko vi-
dijo, kakor po nozhi; slishal pa tudi toljko ne-
frezh, ki se jih po sveti škos tobak prigodi, de
me sa vsakiga mladenzha serze boli, ki se te
nadloge privadi. — Koljko nefrezhe, straha ino
plazhila, koljko morij se škos tobakarško kon-
trabantijo sgoti, koljko greha storí, vse savólj
tobakaje! — Vsak dan sdihújemo ino profimo:
„Bog naš ognja ovarji ino sv. Florjan!“ stari in
mladi pa po vsih potah in kotah ogenj nosijo,
kér tobak shgejo; alj se ne pravi to na boshjo
previdnost greshtiti? — Sa koljkor vezh mosh-
kih tobak kadí, sa toljko vezh mést, tergov ino
vesí pogori; ismed pogorelzov desét jih je go-
tovo pet škos tobakajo pogorelo. Vezhdel pra-
vijo, kedar kdo pogori: „To je hudoben zhlo-
vek storil;“ ako se prav prevdari, se pa ozhitno
preprizha, de je le tobak. Dokler kravarji ino
kuzhjashi po parnah tobak kurijo, pijanzi ino
potepuhi (shterzi) s' gorezhimi lulami v' flami
leshijo, stenarji (zimermani) in krivzi po stre-
hah, mlatizhi po skednjah kréshajo, bi moral
zhudesh biti, de bi se prej alj posnéj ne vshgalo.)

a) Lepo mesto Novidunaj (Wiener Neustadt) je bi-
lo frezhno ino bogato. V' leti 1834 na male
Mashe (male Gospojze) dan 8ga kimevza
popoldne neki kuzhjáh v' hlevi tobak napravi
ino v' kermo (resanje) ogenj satrosi. Ko bi
trenil, so bili vsi blishni skedni v' plameni;

Boshji rekel: „Se! mora pa varvati! To je le-ko rezheno, pa ne storjeno; dokler navajen to-
bakaiz sam ne vé, kdaj kadí, inó se le tístokrat
spomni, kedar mu v fajsi pogori, de spét maha-
she. Koljko je tobakajzov shivih vsobrelo! 1) Bog
naš varji také nepotrebne inó toljko ne-
varne rasvade! Skoraj bi rekel, de bi boljshi
bilo ti v mladih letih roka svlomiti, kakor to-
baka privaditi; roka she sazeli, alj redko je,
ki tobak opusti. Huda navada shelesna frajza. —
Ti se mojim besedam, fantizh mlad, mor de
v eni uri je she vezhi del šrehi gorelo. Vsi
svoni so se rastopili, 3 zerkve inó pa 500
hih je pogorelo, 30 ljudi so is pogorisha
mertvih islekli; koljko opezhenih inó krulo-
vih! Eno famo vezherko (popolden) je ne-
frezhna tobakaja velikim tavshentam be-
rafhko palizo v roke podala. Veliko je
bilo po krivim obdolshenih, dokler ni pre-
vbogi zhlovek na smertni posteli nefrezhe
povedal.

- 1) V neki okoljzi na Shvajzarskim je moshkih
nekdo svojo lulo, ki she ni zhisto pogorela,
v svoje dolge hlazhe vteknil. Hlazhe so se
vnele, ognja vgasniti mogel ni inó je sgorel.
Mertviga so sravno fajse najdli. — V Gospej
sveti na Korofhkim je neki moshun do
zerkve prikadil, inó gorezho fajso v shep
djal. Per flushbi boshji ga sazhne srafhno
pezhi. Stifka je bila velika, in preden (is
zerkve pride, je bil po enej plati veshoshgan.

fmejših? Alj bi se jim na smertni posteli tudi smejal? — Oj ne posabi, kaj tebe sv. Duh vuzhi: „Vesélj se mladénzh v' svoji mladosti, ino naj bo veseló v' tvojih mladih letah tvoje serzè; to de vedi, de bode Bog tebe savolj v'figa tega pred sodbo postavil. 1)

„Sakaj pa toliko pametnih moshov ino imenitnih Gospodov kadi?“ ti porezhefh. — Nekoliko jih tobak pije sa sdravilo alj arznijo; ino to ravno tako bres greha, kakor bolniki bres greha vrazhtva (arznije) pijejo, sakaj Bog je tobak le sa sdravilo stvaril; kdo bi pa sdrav, zhe je per pravi pameti, bres vse potrebe sdravila pil! — Veliko jih pa tudi kadi is nefrezhne privade, ino ravno sa to pogosto sdihujejo, de bi se tobaka nikdar privadli ne bili! „Vse tedaj govori Kristuf, karkolj ti oni rekó, der-shi ino stori; po njih delih pa nikar ne delaj. 2) Bedakov pak ne poslušhaj ino ne posnemaj, Pušti jih, slepzi so, ino slepze vodijo; zhe pa slepez slepza vodi, oba v' jamo padeta.“ 3)

1) Prid. 11, 9. — 2) Mat. 23, 3. —

3) Mat. 15, 4.

D e v ' é t

štrašnih prepadov

mladenzham nar bolj nevarnih.

1. Pervi širok prepád, ki se mladenzhu po poti šivljenja odpira, je prevsetnost v' mišlih, sovrashen napuh v' sadershanji, gisdošt alj ofert v' noshi ino ofhabnost v' obhoji s' drugim' ljudmi, vse ená gerda rodbina (shlahta) pregresbniga serza. Prevsetija zhloveka omoti, de sam sebe prav ne pošná, ino druge sanizhuje sam sebe povišhat. Ako se mladenzh visoko nosišh, se šramuješh svojiga štanu, tovaršhe svoje sanizhujeshh, kakor bi tebe vredni ne bili, tako bodešh mósh visokih mišel, alj male male vrednosti; Bogu ino ljudém se bošh sameril, nar vezh pa sam sebi škodval. — Ali smé glinašt piškar svoje tovaršhe sanizhovati, ki ga je lonzhár is jilovke štoril, pa lepšhi položhal ko njega brate? — Naj ravno véter zésten prah pod šonze visoko povšdigne, vender le prah oštane; desh ga pomozhi in v' gerdo blato ga premeni. Taka se šhtimanzam godi. „Kdor se povišhuje, bo ponishan.“ 1)

Kdor rad druge sa sjake ima, se ne boji njih rasshaliti, sa saméro ne profi, temuzh se

1) Mat. 23, 12.

jim le smeji, kedar se oni jokajo ino jesijo, on si sovrashnikov bres vse potrebe napravi, ki mu bojo ob svojim zhafi ravno s' tako méro nasáj mérili, s' kakorshno jim on méri, ino mu she pervergli. 1) Prefhernik (rasujsdán prevsetnik) se povsodi spotika, ino framota se sa njim pomika. — Mladénzh, ki se s' lepim posvariti ne da, in vsako besedo sa slo vsemi, ne bo nizh prida is nja. Napuh njegovo serze napihuje, de se ga dober nauk ne prime; sveta zhednost omaguje ino vse dobro per njim medli. — Kdor sam sebe prehtimá, ravno s' tim osnani, de malo veljá; dobro blagó se hvali samó. „Kaj imash, vprasha sv. Pavl, kar bi ne bil prijél? Ako si pa prijél, kaj se hvalish, kakor bi ne bil prijél.“ 2)

Bog vse pregrehe sovrashi, nar vezh med vsemi sovrashi prevsetnost, sakaj ona se nad njega zlo povsdiguje. „Pervo zhlovekoviga napuha je to, de se Boga lozhi, ker njegovo serze od njega odstopi, ki ga je stvaril.“ Prevsetija je angele hude duhove naredila, ona perve starilhe nafhe is lepiga raja ispodila, ona she sdaj nar vezh mladih ljudi nefrezhnih stori. „Napuh je fleherniga greha sazhetik; kdor v' njem tezhi, bo s' kletvijo napolnjen in pogublén.“ 3) Nebeshke vrata so pretelne, de bi prevsetnesh skos nje v' nebeshko kralestvo shel. Satorej opomina sv. Peter: „Vi mlajshi, pokorni

1) Mark. 4, 24, — 2) I. Kor. 4, 7. —

3) Sir. 10, 14 — 15.

bodite stariham. Vsi se eden drugimu poni-
shujte: sakaj Bog prevsetnim soperstoji, in daja
ponishnim le gnado.“¹⁾)

2. Druga nevarna jama sa mladenzha je
huda jesa alja gnev, ki v' zhloveku sholzhi
kuha ino mu sdravje kali, spravlja truplo pod
semljo, duho pa v' pekel. Mladenzh ki se rad
jesi, trupno kazho v' sebi redi, ki ga sa v'fako
stvarzo pikne ino mori. „Kar stori trup sa-
vdaninu, vuzhi sv. Avgustin, to dela jesa
togotnima.“

Hude jese tovarsh je navaden poboj.
Veliko mladenzhov se najde, ki so pripravleni
sa v'fako shal besedizo boj narediti. Po kerzh-
mah (tabernah) posodo pobijajo, se po sejmah
ino s-bodih gerdo tepo, tudi is boshjih potov
prinesejo kervave glave domo. Zele foselke
spuntajo, ino prelétajo zeles nozhí, kakor de-
rezhi volki, ktiri se v'faziga lotijo, kdor jim ne
vbeshi. V'boji se preklinja, savesuje ino pri-
sega, de je strah; oblazhilo se terga, vbija,
kervavi, ino tako zhres péto sapoved boshjo
greshi, ki pravi: „Ne vbijaj!“ Oh koljkokrat
per takih bojah mnogotér zhlovek po nedolshnim
smert stori! 2) Taka po nedolshno prelita kri

1) I. Petr. 5, 5. — 2) Na Korofhkim se je ne-
koljko kmetov memo nekiga skednja k' domu
peljalo. Neki nepokojen kmet sazhne hlap-
zam sabavljati, ter jim kervave klobase
ponuja, ino jih s' gerdimi besedami pika.
Sazhno se tepsi. Kmetov nekdo ves nedol-

soper vsakiga vbijavza v' nebo vpije, kakor nek-
daj prelita kri nedolshniga Abelna. Kako bi
tak rasbojnik kedaj frezhno vmerl, ki se je v'
svojim shivlenji rad tepel? On je zele foselke
ozhiten foverashnik, pravo seme peklenfkiga
bresdna is ozheta hudizha; sakaj on je bil od
sazhetka vbijávez. 1)

Lepo Jesus vuzhi se vsakiga boja varvati,
ter pravi: „Povém vam, hudimu se ne soper
staviti, temuzh zhe te kdo vdari po tvojim def-
nim lizi, pomoli mu she uniga (rajshi ko bi se
v' boj podál). 2) Sato je tudi Kristus Petru v'
Getsemani vkasal: „Vtekni svoj mezh v' njegovo
mesto; sakaj vsi, kateri sa mezh prímejo, bojo s'
mezham konzhani.“ 3)

She star pregovor pravi: „Vol, ki se rad
bôde, hitro roge sgubi; ino jes rezhem: Mla-
dénzh, ki se rad tepe ino bojuje, v' smertni ne-
varnosti vedno shivi, in frezhne smerti imel ne bo.
„Ne prijasni se s' jesovzam, opomina sv. Duh,
ino ne pezhaj se s' togotnim (jesovim) mosham,
de se njegoviga sadershaanja ne navuzhish, ino
priloshnosti ne dobish, svojo dušho pohujshati.“ 4)

3. Tretja nefrezhna globód sa mla-
denzha je navadna kletuv, rotenje
ino perdufhovanje, ktéro veliko nesarob-
lenih moshakov imà, ki se sa vsako besedo

---

shen jih hozhe miriti; alj hlapzov eden ga
s' kolam po glavi vdari, de na prizhi oble-
shi, ino v' nekih urah vmerje.

1) Jan. 8, 44. 2) Mat. 5. 39. 3) Mat. 26, 52.

4) Prip. 22, 24 — 25.

rotijo, sa vsako malo rezh isdájajo. Podobni so taki zhernim meglam, is katerih na mesto desha le blifka ino gromi, tozha ropozhe ino strele shvigajo. Bog naf varji takih ljudi!

Dobrotliv Stvarnik je zhloveku jesik dal, de bi s' njim Boga hvalil, sebi ino drugim k' pridu bil; kdor pa preklinja, shali Boga, pohujsha blishniga, nebesam shalost, peklu veselje dela, sam sebi pa nesrezho. Vréden je, de mu jesik signije. 1) „Jesik preklinjovza je kakor ogenj; ki ves tek nashiga shivlenja sashgè, vnet od pekla. — S' njim hvalimo Boga Ozheta; ino s' njim kolnemo ljudi, ki so po boshji podobi ustvarjeni. Is enih ust pride hvala ino kletva. To se naj ne godi, bratje moji!“ opomina sv. Jakob. 2)

Kdor se sa vsako besedo roti, mu ljudje malo verjamejo, ker po navadi ni mosh besede. Sa to vuzhi Kristus: „Vafhe govorjenje bodi: Je; je; ne, ne; kar je vezh od tega, je od hudiga. 3)

1) V' neki vesti na Nemshkim je shivel mlad, zherstev kmet, ki je imel hudobno navado per vsakim deli sa vse preklinjati, karkolj mu ni po volji bilo. Tako strafhno je preklinjal, de je mu dostokrat kletviz smankalo, ino ni vedel, kaj bi s'he sinil. V' nar boljih letah mu sazhne jesik gniti; poslednizh ni mogel vezh jesti ne govoriti, ino v' dveh letah je vmerl. Terpel je strafhne bolezhine ino nar hujshi glad; pa vse voljno, storiti sa svoje nekdayne kletvize ojstro pokoro.

2) Jak. 3, 6 - 9. — 3) Mat. 5, 37.

Kdor sa vsako rezh, ki mu po volji ni, kletvizo na jesiki ima, on hudimu duhu svojo dušho predá ino bo v' pekli svoje tovaršhe najšhel. „Kedar hudoben kolne, kolne sam svojo dušho.“¹⁾

Strah je flifhati pastirje na pašhi, kako hudizhujajo, nedolshno shivino hudimu isdájajo, ino ne pomislijo, kaj govorijo. Kaj bi bilo, zhe bi se sgodilo, kar oni rezhejo? — Grosa je flifhati rasbersdane mladenzhe, kako po mazhjarfko ino po nemfško terentajo (preklinjajo), zhudno neshane besede isrekajo, ktire, zhe bi rasumeli ino vedeli, kaj isgovorijo, bi jim lasi po konzu vstali. Kar zhlovek ne rasumi, tudi siniti ne smé. „Povém vám, pravi Jesus, de sa vsako prasno besedo, ktero bojo ljudjé govorili, bojo odgovor dajali na sodni dan. Is svojih besedi bošh opravitzen, is svojih besedi bošh obfojen.“²⁾

Hozhefh, fantizh mlad, biti poshten, Bogu ino pravizhnim ljudém ljubesniv, varji se gerde besede kakor shiviga ognja. Zhlovek gerdih besedi je tudi zhlovek gerdiga serza; ptiza se po pétji sposná. Varji se pa tudi gerdih ljudi, kteri radi preklinjajo. Kakor blato pete, tako se prime gerdo govorjenje mladenzha, kteri preklinjavze rad poslušha. Lepa beseda lep prostor najde.

4. Shterta globoka jama nesrezhe je sa mladenzhe nepokorshina starisham, vuzhenikam ino pravizhnim predpostavlenim. Kdor ne vboga je bres Boga, kako bi

1) Sir. 21, 30. — 2) Mat. 12, 36 - 37. —

3) Mat. 12, 36 - 37.

kedaj frezhen bil! Sin, ki svojiga ozheta ras-
shali, in svoji materi solse preliwa, nikdar do-
bro is-hajal ne bo; nefrezha ga bo vse shive
dni sa vrat (gerlo) deršhala. „Kdor svojiga
ozheta saframuje in sanizhuje svojo mater, naj
mu vrane alj krokarji ozhi ispiakajo, ino jih mla-
di orli (postojne) poshró.“ 1) Kdor svojim stari-
fham beseduje, vreden je, de se mu jesik sa-
veshe. „Kdor svoje stariše preklinja, njegova
luzh bo v' fređi teme vgašnila.“ 2) — Bog ne
daj nad ozheta alj nad mater roke stegniti alj
jih vdariti! 3) Kdor pa ozheta do praga priv-

1) Prip. 30, 17. — 2) Prip. 20, 20.

3) Bliso mesta Bukaresta v' desheli Moldavi na
Turškim je shivel pošhten ozhe Jakob Si-
monizh. Ni bil bogat, pa tudi ne dolshen;
pridno je delal ino svoje ljudi lahko preshi-
vel. — Marko, njegov sin, se je na bogato
oshenil, alj v' slabih tovaršhijah je velik pi-
janz ino sapravlivez jel biti. Kedar se je
shganja napil, je goljufam shetvo na njivi pod
nizh prědal; svojiga ozheta pa gerdo imel
ino nizh vbogal.

Neki vezher ozhe své, de je Marko dve-
ma sleparjama (goljufama) v' roke prišhel, ki
ga v' kerzhmi pjanita ino nagovarjata dolshno
pismo sa en gon pitane shivine podpisat', ki
mu jo hozheta prignati. Bila je ozhitna
goljšija. Ozhe v' taberno hiti, najde fina
med njima, pismo pa na misi. „Nikar ne
podpišhi, moj sin! prosi ozhe, le nizoj ne;“
popade pismo ino hozhe s' njim vjiti, Marko

lezhe, njega bojo otrozi zhres prag funili. Pravi-
vizhen Bog tepe vfako hudobo, alj nehvaleshne

plane sa ozhetam rekozh: „Kaj je tebi sa to. Pismo nasaj!“ V tej besedi s' levizo pismo sgrabi, s' defnizo pa ozheta fkos vrate sune, in se med svoje tovarfhe poverne. „Pravizhen Bog, savpije ozhe, v' tvojih rokah je ozhetov praviza!“ ino milo joka. Pjanzi se debelo smeijo ino Marka hvalijo, ki se je podpifal.

„Stari ima dnar, sazhne pivzov nekdo; sa to se boji, de bi moral sa sina plazhovati. Vem kje ima mazhka sakopaniga. Marko, pojdi ga vsdignit! V' unim starim sidovji, v' starim topi (fhtuki, kanoni) alj pa pod topam morjo dnarji lehati. She vezhkrat so pravili, de po nozhi tam ropozhe ino strafhi; jes pa le sodim, de hodi stari svoje dnarje mefhat.“ — „Kaj she, pravi Marko; top je vel sarijavel; turfki poglavar ga je ozhetu dal; she smesiti se ne da. Smefhno se mi pa vender sdi, de se mi je senjalo, kako so me ozhe svarili, naj se topa varjem, de mi roke ne sdrobi.“ „Ho ho, se pivzi safmeijijo, ravno to kashe, de bojo dnarji tam leshali. Pojdimo jih vsdignit!“

Vsemejo potrebno orodje ino svetilo; bila je temna nozh, ter grejo v' staro sidovje raskapat. „Le luknjo nar prej odkoplite; bom videf, zhe se bo top sproshil. Sam satan bi ga bil pod semljoj nabil (nabafal).“ Tako Marko govori ino s' defnizo v' luknjo feshe, ter pravi:

otroke sedemkrat hujšhi. Hudoben sin Absolon je svojiga ozheta Davida pregunjal; na neki veji je sa lafe ovisel, sovrashnik ga je s' sulzami prebodel, v' globoko jamo so ga vergli ino s' kamenjam safuli. Tako se mu godi, kdor starishov svojih ne spofhtuje. — „Vuzhi se vbógati, o zhlovek, ki si parst; vuzhi se ponishati, o prah, ino pogléj, kaj sv. Luka od Jesufa prizha, ter pishe: „Bil je starisham pokoren“; veli sv. Bernard.

Slushaj rad, kar te starejšhi lépiga vuzhijo,

„Nekaj she ofhlatam; le blishej s' luzhjo!“ —

Ko bi vstrelil, tako nesnano Marko savpije, de vfi tovarshhi isbeshijo. Grosovitno ga je v' roko sabolelo; komaj se je k' domu privlekel. Zelo nozh v' tami leshi, in kedar se rasdeni, ino on istresi, vidi roko strafhno oteklo. Hitro po likarja (paderja) pofhle, ki pride ino najde dve globoke gadove (kazhje) pike, roko pa she vso zberno, ter sposna de se mora roka bres odloga odrésati, kar se je tudi sgodilo.

Popoldné pride ozhe Simonizh s' duhovnikam nefrézbniga sina objis kat, ino najde ravno tisto roko, ki ga je svezher poprej is hifhe potisnila, mertvo na misi, sina pa blediga ko smert v' posteli leshati. „O Bog, isdihne ozhe, kako strafhne so tvoje sodbe!“ „Pa tudi mi-lostlive, pravijo duhovnik; on hozhe, naj bi valh sin svojo krivizo sposnal, ino se poboljšhal.“ Roka je prekleta, ki se loti svojga ozheta.

kakor sv. Dub govori: „Moj sin! poslušaj podvuzhenje svojiga ozheta, ino ne sanemari postave svoje matere, de bo krona na tvojo glavo djana.“¹⁾ Stori she rajshi, kar ti poshteniga velijo, ino rasveseli kar moresh njihove dni. Po tem bošh tudi dolgo shivel ino dobro ti bo na semlji. Jakob, stari ozhak, je vbogal v' mladih letah svojo mater, ino Bog mu je vs'iga sadosi dal; sgublen sin ni hotel biti svojimu ozhetu pokoren, ga je sapustil ino se po sveti podál, pollednizh je moral otrobe s' svinjami jesti, ino jih she imel ni. Tako se bo vsakimu svojoglavzu godilo, ki svojim starisham vhaja ino jih sapusti.

Blagor mladenzhu, ki skerbniga ozheta imá, kterimu vse lahko savupa; ljubesnivo mater, kterej vse lahko pové, kakor svojimu spovedniku. Oni so angeli varhi svojimu sinu, zhe jim le vse is ferza odkrije. — Oh mladenzh! ne sakrivaj svojim starisham svojiga djanja, dokler jih she shivih imash; rad bi jim she kdaj pravil, pa jih vezh imel ne bošh. — Sin, ki lashe svojim ozhetu, alj svoji materi kaj hudiga vtaji, sato ker se njihove shibe boji, strashni palizi ne bo vjishel, s' ktéro ga bojo drugi topli. „Kdor svojimu ozhetu vseme, ino pravi de to ni greh, je vbijavzov tovarsh.“²⁾

Ne posabi pa tudi svojih starishov, kedar se tebi dobro godí, ino zhe jim drugiga storiti ne moresh, saj moli sa nje. Bog ti bo sedembart povernil, kar svojim starisham enkrat storish.

1) Prip. 1, 8 - 9. — 2) Prip. 28, 24.

Ako si v' flushbi per poshtenih ljudéh, lepo poshtuj gospodarja in gospodinjo, kakor bi tebi ozhe ino mati bila, gladko jih vbogaj v' vsih poshtenih rezhéh. „Pokorni bodite svojim vishim, ino bodite jim podloshni, vuzhi sv. Pavl; sakaj oni zhujejo, kakor taki, kateri bojo sa vashe dushe odgovor dajali, de to s' veseljam storijo, ne sdihvaje; sakaj to bi ne bilo dobro sa vas.“ 1) Ne hodi od bogabojezhe hihhe bres velike file; goste flushbe, redke suknje. Boljsi je manj flushiti pa v' strahu boshjim shiveti, kakor veliko plazhila imeti, gnade boshje pa malo. „Kaj pomaga zhloveku, zhe ves svet perdobi, svojo dushe pa pogubi? Kakoshno samenjilo bo zhlovek dal sa svojo dushe?“ vprasha Kristuf. 2) Preobilen saflashek dela sapravlivze v' mladosti, premašten vshitek stradovze na starost.

Pokoren bodi svoji duhovski ino deshelki gosposki, ino vse svoje predpostavlene kakor namestnike boshje sposhtuj. „Ni oblasti od drugod, kakor od Boga; ktera pa je, je od Boga postavlena.“ 3) „Moj sin! vuzhi sv. Duh, boj se Boga ino kralja, ino ne pridrushu se k' sanizhovavzam; sakaj njih pogublenje pride naglo.“ 4) Ni gershih ljudi, kakor so pjanzi sa misoj, ki svoje gosposko sodijo ino gerdo opravlajo, sami sebe pa posabijo, ki so poprave nar. bolj potrebni. Taki vejo s' svojim jesikam zel svet vishariti, le svoje domazhe kozhe ne morejo podproti, de bi

1) Hebr. 13, 17. — 2) Mat. 16, 16. —

3) Rim. 13, 1. — 4) Prip. 24, 21 - 22.

se jim ne poderla. Kdor ljudi nad predpostav-
lene punta, je hudizhov najemnik. Pahnem bo,
kakor luzifer s' svojimi puntarji, v' peklenki
bresden. Punt napravi is mirnih ljudi hudizhe v'
zhloveški podobi. Sam Bog naf tega varji! —
Kristuf je bil pokorn tudi svoji krivizhni gos-
poski, pokorn do smerti krisha, ino je skos
svojo pokorshino ves svet odreshil. Ravno to
naf tudi sv. Pavlvuzhi: „Vfaki zhlovek bodi vi-
fhi oblasti podloshen. — Kteri se oblasti sopersta-
vi, se boshji volji soperstavi. Kteri se pa so-
perstavljajo, sami sebi pogublenja nakopavajo.
Oblastnik je na mesti Boga, tebi k' dobrimu. Sa-
tega voljo morte podloshni biti, ne le sa voljo
strahovanja, ampak tudi savoljo vesti.“ 1) Vlad-
niki alj visharji bojo odgovor dajali, kako so
sapovedovali, podloshniki pa, kako so vbogali.
Bog bo sodil vse po ojstri pravizi, alj nar strah-
nej bo obsodil vse nepokornike. — Nepokorshina
je prevsetne angele is nebés v' peklenki bresden
pahnila, ona pervim starisham vesél raj v' solsko
dolino premenila; tudi tebi dobriga prinesla ne bo.
Sveta pokorshina je varna ladija, v' kateri se
peljamo v' sveto nebo; vuzhi sv. Bonaventura;
ona je kluzh, ki nam nebesa odpré.“

5. Peta nevarna jama je sa mladenzha
lashnivoft, ino goljfiija njena sofeda, po
katerih se toljko hudiga na sveti godi. S' lashjo
je peklenška kazha perve starishe v' greh sapelja-
la, jim nedolshnost in posvezhejozho milost bosh-
jo odvsel; savolj lashí bo she sdaj toljko ljudi

1) Rim. 13, 1 — 5.

pogubljenih. „Vsi lashnivzi so otrozi hudizhovi, pravi Kristuf. On ni v' refnizi oftal, ker ni refnize v' njem; on je lashnik ino ozhe lash.“ 1) Lashnivi jesiki, kateri njemu na sveti flushijo, bojo po smerti tudi s' njim v' ogujenim ino shveplenim jeseri (v' pekli) svoj del imeli;“ pravi sv. Janes. 2) Ne rekaj: „Saj nobenimu ne fhkodjem, zhe se ravno islashem.“ Ako komu drugimu ne, vender sam sebi fhkodjesh, ker skos greh svojo duho vmorish. „Lashnive ufta duho vmorijo.“ 3) — Mala lash je mali greh, velika lash, veliki greh; kdor se pa maliga ne varje, tudi velikiga premagal ne bo. Lashnivez ino tat sta si brata. Sa to govori sv. Duh: „Gorshi je tat, ko navajen lashnivez; pa oba bota pogubljenje v' delesh prijela.“ 4) „Opustite lash, opominja sv. Pavl; vsaki naj govori refnizo s' svojim blishnim, saj smo vudje med sebo.“ 5) Bog je vezhna refniza; le kdor refnizo govori, je otrok boshji. — Mosh beseda nar vezh velja. Pa tudi goljsije varji se, naj bo mala alj velika; vsak krivizhen krajzar vrednosti deset pravizhnih poshrè. Kdor ptuje blago pod svojo streho spravlja, si mole med svojim blagam redi. Krivizhno blago nikomur teknilo ne bo. Bolshi malo po pravizi, kakor po krivizi veliko.

6. Shefta jama nefrezhe je sa mladenzha sanikarnost ino lenoba, mati veliko drugih pregréh. Lenuh v' mladih letah dobriga do-

1) Jan. 8, 44. 2) Skriv. rasod. 21, 8. 3) Modr. 1, 11.

4) Sic 26, 27. — 5) Ef. 5, 25.

fi samudi, ino she to kar imá, po malim sgubi. Nar vezhi vjima (sguba, nevrje) je sa mladenzha lenoba; de ga grosi se potrebniga nauka, alj pa navadniga dela pridno prijeti. Mlad sanikarnik je star berázh. Boljshi dober nauk v glavi, kakor petiza v shepi. Vezh ko fantizh dobriga sna, bolj se bres fkerbi po sveti podá; le pridno delo te bo povsodi shivelo. Kar se dobriga samudi, to se vkrade, sebi, alj pa drugim.

Ne postopaj bres dela, dokler si sdrav ino mlad. Megla juterna, ki se predolgo pomika, dobriga desha dala ne bo, tudi mladenzh, ki se prerád bres praviga dela potika, dobriga malo obéta. „Lenuha glad mori, ker nozhe delati njegova roka.“¹⁾ Vřak dan je v bukvah shivlenja sapifan. Kar dobriga storish alj opuřish, bořh enkrat tamkaj bral, kedar bořh na sodbi bořhi stal, ino od svojih dragih dni rajtingo dajal. Le pridne delavze Bog rad imá.

Pridniga hlapza, ki je s petimi talenti she pét drugih pridobil, je Gospod zhres veliko postavil ino ga v svoje veselje vsel; lenimu hlapzu, ki je svoj talent sakopal, je bilo vseto, kar je imel, ino on v vunajne teme vézhniga pogublenja pahnen. Kako se pa bo tebi godilo? — Kar tukaj seješh, bořh tamkaj shél.

7. Sedmi prepád mladenzham strařhno nevárñ je sapravlivost, naj si bo v shive-shi alj v oblazhili, kteriga stan ne nese. —

1) Prip. 21, 28.

Dokler je zhlovek nedolshen bil, mu oblazhila ni bilo potreba; kakor hitro je pa greshtil, mu je Bog obleko sa pokoro ino sa potrebo dal, ne sa bahanje. — Kedar si, fantizh mlad, novo oblazhilo kupujesh, prashaj svojo premoshenje, ino po njem zeno naredi; baraj drugizh svoj stan, ino po pametni shegi svojiga stanu si daj oblazhilo prirésati. Bog hozhe, de se s' oblekoj sime ino shkodlive vrozhine varjemo, svojo framoto pokrijemo ino se po oblazhili sposnamo, kakol'niga stanu de smo. Kdor v' svoji obleki sa to trojno ne skerbi, možno greshti.

Mladénzh, ki v' mladih letah prevezh v' shameti hodi, lahko na stare dni rashovne imel ne bo, si svoje hlazhe okerpat' (oslikat'). Boljsi je pamet ko shamet. — Kdor se nespodobno oblazhi, sveto framoshlivošt iflazhi, ino je flushavnik peklenškiga sapelivza. Gisdazhi (shrimanzi) ino pa prishani metuli so si nar lepsi tovarshi. Lepi so od sunaj, gerdi od snotraj; hitro lepo to veter nesrezhe pomete, hodnik pa shrimanzam ostane. „Kdor sa obleko prevezh skerbi, pravi sv. Ziprijan, skerbi sa zhednost premalo.“ — Kdor se shege svojiga stanu framuje, tudi boshjo previdnost sanizhuje, ki ga je v' ti stan postavila. Ino kdor se po oblazhili svojiga stanu sposnati ne da, v' boshjim kraljestvi smeshnjavo dela, in tudi Bog njega sa svojga flushavnika sposnal ne bo. Tud' hudi duh se v' drugi podobi prikashe, kakor se mu spodobi; njega posnema, kdor se po svojim stani ne nosi. „Po oblazhili se zhlovek posna. Nikdar se savolj svojiga ob-

lazhila vezhi ne misli, tudi na dan svoje zhefii se ne povishtëj!“ 1) Mladénzh, ki se po gosposko nosi, naj bo she kmet alj rokodél, vezhdel na starost sa kako rastérgano frajzo profi, de bi mu njo kdo dal. Perteni gospodje po navadi slabo is-hajajo. Mlad baházh, star berázh. Nar lepfhi obleka je sa delavniga zhloveka, ktiro si sam naredi.

She hujfhi je sa mladenzha sapravliva rasvada v' shiveshi. Nove shkodlive shege ino porate v' jestvini ino pijazhi so nar huji novize, ki si jih ljudjé sami nalágajo. Tozha le neke okoljze pobije, slabe rasvade pa ze le deshele obóshajo. Kdor s' domazhim, sdravim shivesham sadovoljen ni, ino si kopuje lashke jedi, bo imél bolen shelodez, mofhno pa prasno. Kdor v' svojih mladih letah veliko po ofhterijah, kerzhmah, litushih, tebernah ino kosetarijah leta, bo hodil na starost kruha profit od praga na prag. Lehko se zhlovek boljiga privadi, alj odvadi teshko, kedar ni kupiti sa kaj. Kdor hozhe frezhno shiveti, mora borno sazheti. Ni frezhen, kdor veliko dobriga imá, ampak kdor maliga potrebuje. Kar od vezh imash, nekoljko prihrani, nekoljko vbogajme daj. Zhefar je donel prevezh, bo lahko jutri premalo. — Bogatin se je mastno gostil ino ni vbogimu Lazaru drobtinz privoshil; vmerl je, ino bil v' peklu pokopán. 2) Kterih bog je trebuh, njih konez je pogublenje.“ 3)

1), Sirah. 11, 4. — 2) Luk. 16, 20. — 3) Fil. 3, 19.

8. Olma globozhina mladenzham arashna je pijančina, ki mori truplo, ino duho pogubi. Shalofna je velika fusha, ki hribe in doline posulhi, de semlja raspoka, ino sazbnajo gore same od sebe goreti; she hujshi se pjanzu godi, ki se v'ol, vino alj zelo v' shganje poda; on sam v' sebi fushe ima, ktero tudi smert ne bo pogasila. Pjanzu shelodez oflabi, de shivesha kuhati vezh ne samore; sa to pjanzi preveliko pijejo ino premalo jedo, kako bi ne onemagali! Pjanza noge vezh ne nosijo, roke njemu vpadajo, huda bolesen se sa njim pomika, smert priblihuje, ino pekel se she odpira, ki bo pjanza posherl. — Pjanz ino pa vos, s' katerim divji konji vjidejo, sta si podobna. Pjanz je sgrabil pamet, vos pa svojga vosnika (furmara); obedva se potereeta. Na pervim vogli se vos sdrobi, pjanz pa, ki se po shiroki zesti opoteka, smerti jishu, in tudi najde. Vsaka lusha je sadohti globoka, de se vtopi; vsaka stopniza (shenga) sadohti visoka, de se pobije. Strena glava ino pa streno kolò, kako bi pjanza nosila! „Savolj nesmerne pijazhe, pravi sv. Duh, jih je veliko she smert storilo.“ 1) Kaj pa bo sa duho? Na mesto delati pjanz po litushih (tabernah) sedi, ino sam sebi slat zhas krade. „Rokodélz, ki se pijanzhovanju vdá, ne bo obogatel.“ 2) „Ti, kteri pijanzhvajo, in si med sebo pejedne napravljajo, se bojo sprasnili, ino saspánz se bo s' zunjami oblazhil.“ 3) Namesto skerbeti sa svoje

1) Sir. 37, 34. 2) Sir. 19, 1. 3) Prip. 23, 21.

ljudi, prihraniti kaj sa stare dni, alj pa vbogim pomagati, pijanz svojo premoshenje tako rekozh v vodo pomezhe, ino dolge dela, kterih nikolj poplazhal ne bo. Pogošto preklinja, klafa ino opravlja, malo pa moli; malokdaj k' spovedi gre, ino she tistokrat se ne poboljšha. Gerdo je njegovo shivljenje, strašhna njegova smert; gorrel na tim sveti, gorrel na unim bo, kdor se pjanosti ne varje. 1) Pjanz na svét nobeden ne pride, ampak se le pijanosti s' zhasam privadi; ni pa pregrehe, ki bi zhloveka tako hitro vjela, ko pijanšhina. Od sazhetka le pokušha, poslednizh pa pijanz misli, de mu bres vina alj shganja shiveti ni.

Nekoljko jih pije ino misli, de bres mozh-

- 1) V' nekim vinškim kraji sim posnal fhtiri poglavitne pijanze ino sim vzhakal njih shalostniga konza. Pervi je na vadeniki vmerl, drugi je svezher pjan is gorize shel ino na nekim bregi v' kolovosi obleshal. Ploha po nozhi pritezhe ino ga salije. Tako se je na hribi vtopil. Tretjemu pjanzu je divja kanja (sakolzh, jastreb) shivljenje vsela. Vjeli so namrezh kanjaha, ino doma priklenili. Pjanzhe ves sgublen ga gre drashit. Serdita ptiza ga s' klunam sa roko popade, de mu hitro otezho ino sazherni. Prasad (brand) se prime ino on vmerje. — Kar se je fhtertimu prigodilo, tega ne vém; samo to vém, kar sv. Pavl pové: „Pjanzi ne bojo nebeshkiga kraljestva posedli.“ I. Kor. 6, 10.

ne pijazhe delati ne more; taki delavzi še na pragi pogube stojijo; ne bo dolgo, de bojo možh ino pamet sapili. Drugi piyejo sa kratek zhas, sa dobro voljo, ino vezhi veselja na sveti ne posnajo, ko po gerli vlivati. Taki še globoko v' nefrezhi tizhijo. Teshko se bojo vbofhtva ino nefrezhne smerti vbrani; sa takim veseljam vselej vezhi shalost pride. Tretje piyejo bres vfiga vedenja, bres vse pameti. Taki pjanzi shiv pekel v' sebi imajo, ino zhlovek biti nehajo. 1)

Shkodliva je zhloveku vfaka možhna pijazha, ki se zhres potrebo savshiva, shganjiza pa sedemkrat hujshi, prav shivi strup sa ljudi, posebno sa mlade. 2) Kdor se v' shganje podá, mu sazhne shivot od snotraj po malim goreti; 3) shivlenju shlahna možh vhaja ino smert naglo

1) V' leti 1827 je prifhel neki moshak na Zheskim is mesta Tabor vesh pijan domo. Po kofili gre sa svojoj shenoj na vert, njo krega, de shé ni podsemliz (krumpirja) v'fadila, ji yseme hlod, s' katerim je fadila, ino njo hozhe pretépati. Ona vjide, pjanz pa v' hifho gre. Nekoljko zhafa po tem ga gre jiskat, ino ga najde na hlevi klezhé vifiti, kjér se je v' pijanosti obesil.

2) Mladim kushejam (peslam) shganja piti dajajo sa to de majhini ostanejo. Tudi otrozi v' svoji rafhi saostajajo, ako shganja piti dobijo.

3) Neki kmet na Anglefshkim se je pri kameni v' kuhnji grel. Nagloma se mu truplo vsbgè; in kedar so ga hotli gasiti, je vezh ino vezh

perhiti. Vse to se shganopivzam ozhitno posná. Mlado oblizhje naglo obledi, in kakor parst blede prihaja, alj pa ruzezhe kakor kuhan rak. Shelodez se kerzhi ino stifka, musek po kostéh sufhi, ino ves shivòt se trese kakor l'hiba na vòdi od prevelika suhote. Vflaka nevarna bolesen se ga rada prime, in zhe sboli, ga ni lahko esdraviti. 1)

Kdor sazhne shganje piti, sazhne tudi pamet gubiti; v' kratkim se bo ves poshivinil. Takiga ne veseli délati, ne Bogu slushiti, ne sa svoje ljudi, ne sa sam sebe skerbeti. Gerfhi ko shivina shivi, in kedar se spiije, si she shivljenje vsame. Vse to shganje dela; ono is zhloveka shivino naredi. Sa to pravijo, de je vino Bog

sviga plamena is njega shvigalo. / Povedal je, de se ognja ni doteknil, pa nagloma se mu v' shelodzi vshgè, in v' eni minuti ves prestrafhen vidi, de mu roke ino noge gorijo. Nesrezhen zhlovek je rad shganje pil, ino ga je vezhkrat ob enim dufhki pol flafhke potegnìl. — Na Franzoskim sta se mosh ino shena toljko lepo sastopila, de je eden raji ko drugi shganjizo pil. Neki vezher se shganja toljko napijeta, de sta obleshala. Drugo jutro jih ni bilo drujiga najti, kakor kup oljnatiga, sazherneliga pepela, ino pa dvoje gole kosti. 1) Po vsih deshelah je hada bolesen kolera nar vezh pijanzov pobrala, posebno pa shganopivzov; redek je pjanz, ki bi ga per shivljenji pustila.

vstvaril, shganje pa peklenfhek ismilil, ki toljko hudiga stori. Zhe ravno tega terditi ne smemo, to vender vémo ino ozhitno vidimo, de sa toljko vezh ljudi isdivjá, sa koljkor vezh se jih v' shganje podá. Drugi pjanzi she le sploh popoldné sazhnó, shganopivzi pa she na teshe pijó; she sjutraj shganje is njih hahlá, kakor is vreliga kotla; kako bi se taki pjanzi ne pokuhali ino ne posufhili!

Ne moti se, ljubi brate, de je pjanzov veliko, kterim se hudiga nizh ne sgodi. Ako se ni, se jim she bo. — Ne sanafhaj se, de se tebi ne bogodilo takó; le po malim huda navada zhloveka sa seboj mika, pa naglo ga sgrabi, kedar si vezh pomagat' ne more, in kakor gorezh kolovrat s' njim v' pogublenje leti. Le s' kraja se brani hude navade, ki te prijasno vabi; dones je lahko, jutri bi bilo preposno. — Ne daj se posiliti, zhe se ti shganje she tako sladko piti ponuja; boljshi nigdar sladkiga strupa okusiti, kakor od njega vmreti. Loshej boh shivel bres shganja sdrav in vesel, kakor bi shganja prevezh ne pil, zhe se ga enkrat privadih.

V' Ameriki ino na Anglefshkim prelepo bratovshino imajo, de se med seboj po braterno shganja varjejo. 1) Per naf is repe, korenja,

1) V' desheli Novijark na Amerikanfshkim je bilo v' leti 1832 nad enkrat sto tavshent lepe bratervarshov. Kdor v' to bratovshino pride, se saobljubi vsake shgane pijazhe varvati. Le gl (ov) ino vino se pije, pa po malim. Vlak

podsemlíz alj krumpirja in tudi is drugih rezhí shganje délajo, in tako rekózh is ljubiga kruha smerten strup sa ljudi pripravljajo; sa to je toljko dober kup, de se lahko sa neke krajzarje vsaki dan smerti kupi.

9. Deveta jama nar grósovitejšhi je sa mladenzhe nezhistost, nevarna kuga, ki mori duho ino telo, de se ravno v' sapelive roshize povija. Ni jih s'he vojska toljko pobila, tudi ne kuga pomorila, kakor je hudobna nezhistost mladenzhov zhasno ino vezhno nefrezhnih storila, ki se niso nje s'kerbno varvali.

Nezhistost mlado truplo omori, kakor huda flana zvetozho rosho, ino mu vso lepoto vseme. Kakor od zherva jeden sad nezhistnik klaverno hodi, blede smert se mu na oblizhji posná. Vgafnilo je njegovo jasno, bistro oko, sginila sárja svete nedolshnosti is njegovih liz; podoben je shalostnimu drevesu, kteriga so gosenze

tovarsh je dolshen, kakor vé ino sna, svoje blishne shganiga odvaditi. V' enim leti se je nad s'hest miljonov goldinarjov privarvalo, ki so jih poprèj sa shganje sdajali. Ljudjè rajshhi vbogajo, bolj sadovoljno shivijo, in so bolj sdravi. — Shene se hvalijo, de imajo nebesa na semlji, kar moshje, tovarsh te lepe bratovshine, shganja ne pijejo. Ljubi mir per hishi prebiva, boljshhi je shivesh in oblazhilo; tudi sa otroke imajo vezhi s'kerb. — Oh de bi tudi per nas veliko takih bratov bilo!

objedle. Tudi v' njegovim serzi zhiſtiga veſelja ni vezh, kér le nezhiſti ogenj gori ino kalne (môtne) ſhelje nezhiſtoſti kuha. — Koljko jih od nesnane nezhiſtoſti ſignije, koljko nezhiſtnikov ſe poſuſhi; koljko jih premoshenje ino vſo frezho ſapravi, ſadnih obvupa ino ſe pomori! Sa to pravi ſv. Duh: „Kdor nezhiſtoſt vganja, ne bo henjal, dokler ni veſ ogen poſhert.“ — „Vſaki gréh, kteriga zhlovek ſtori, je ſvunaj telesa, kdor pa nezhiſtuje, ſe na ſvojim teleſi pregreſhi.“ 1) „Pregrehe njegove mladosti bojo njegove koſti napolnile, ino v' prahu s' njim pozhivale.“ 2)

Kakor je ſa truplo nezhiſtoſt velika neſreza, tako je nesnana kuga ſa duſho; nezhiſtoſt je nedolſhne duſhe nar ſtraſhnejſhi ſmert. Dokler mladenzh nedolſhno ſhiví, v' njegovim ſerzi zhiſta ljubesen boſhja gori, kakor veſela lampiza (ſvetilniza) v' Goſpodovi hiſhi pred boſhjim altarjam. Ako po ſvetli luzhi pihneſh, ſvetlobo vgaſneſh; vſe je temno ino ſhaloſtno, le zhern ſmerdliv ogorek tebi oſtane. Ravno tako vmerje v' mladim ſerzi nebeſhka luzh miloſti boſhje, kedar mladenzh neſramen greh ſtori; njegova duſha poſtane iſ prijatelze boſhje gerda puſháſt. Od nje prerok Jeremija ſhaloſtno pôje, rekòzh: „Vſa lepota ſionſke hzhère je od nje ſginila; vſi, ki ſo njo zheſtili, njo ſanizhújejo, kér vidijo njeno ſramoto.“ 3)

1) Ef. 6, 18. — 2) Job. 23, 11. — 3) Jer. ſhal. peſm. 1, 6.

Ako bi kdo kraljevo hzhér, shlahnō oblezhe-
no, v' gerdo mlako potifnil, njej predrago sva-
tovsko oblazhilo rastergal ino njo v' oblzhije sa-
pluvál, povéj, kaj bi kralj s' takim hudōbnesham
storil? — Ravno to bo storil pravizhen Bog s'
nezhiftnikam, ki svojo dusho oframotí, sakaj tudi
njegova dusha je po svetim keršti bila kraljeva
hzhér Ozheta nebeshkiga, nevesta Jesusa Kristu-
fa, isvoljen tempel svetiga Duha, v' predragim
svatovskim oblazhili svete nedolshnosti. Vso to
nebeshko shlahnost dushi nezhisti greh vseme,
ktire ji ves svét ne more poverniti vezh. Pamet
nezhiftnika oslabi, kakor se zhistá voda v' blati
skali; njegovo serze ljubi mir sgubí, nozh ino
dan mu nezhisto poshelenje ne da pōkoja. Ras-
bersdan nezhistnik Boga posabi, ne mara sa ne-
besa ino se pekla ne boji, zelo sveto véro sataji,
in predà svojo dusho. „Vino ino shenske storijo,
de modri odpádejo, ino sastopni sanizhliivi po-
stanejo;“ govori sv. Duh. 1) „Nezhiftnik gre
sa svojoj pregrehoj kakor vol, ki se v' mefnizo
peljá. Nje hifha je pot k' peklu, ki peljá noter
v' smertno globozhino.“ 2) „Kaj pomaga, naj she
toljko lepih zhednosti imásh, ako pak pafa zhi-
stofti nimásh, bosh vse poblatil;“ tako sv. Jero-
nim mladiga Nepozjana vuzhi.

Gerda ino ostudna je szer vfaka pregreha,
ki Boga shali ino zhloveka pogubí, alj gnoja gèr-
fhiga ni, tudi ne faj tako zhernih, kakor nezhi-
sto djanje; s'trafhno ino gerdo, ko shivi pekel.

1) Sir 19, 2. — 2) Prip. 7, 22. —

Nezhiftnik je derezhi volk med nedolshnoj mladinoj; nevarn je njegov pogléd, shkodliva njegova sapa vsakimu, kdor se ga skerbno ne sogne. Sa to tudi ljubi Jesuf ni med svoje tovaršhe nobéniga nezhistnika vsel. Bil je med apostelni lakomen Judesh, ki je svojga Gospoda sa trideset srebernikov predál, bil je nesvesti Peter, ki ga je trikrat satajil, bil je nevérn Tomash; pa od nezhistnika ne beremo, sakaj: „Nizh nezhistiga v' nebeshko kraljestvo ne pride.“ Sa to so se prvi kristjani bolj nezhistiga greha bali, kakor nar grosovitnejshi smerti. 1) Perva zerkev je preshestnike kakor vbijavze is svoje drushine odlozhila. Delati so morli dolgo, ojštro ino ozhitno pokoro, preden jih je sopet med svoje vérne

- 1) Grosovitni neverniki so nekiga keršh. mladénzha nevsmileno terpinzhili (martrali), de bi sv. véro satajil, pa nobena muka ga ni premagala. Sdaj si gerdi sodnik vmisli njegga ob zhistost djati, ter si je svest, de bo sapelján tudi véro satajil. — Vkashe ga v' lepi lepi vert na mehko pérnzo poloshiti ino s' shidanimi trak'mi privesati, de bi si pomagati ne mogel. Sdaj poshle nesramno deklizo, lepo olifhpano, njega v' nezhisto djanje pripravil. Vse je poskusla, pa nizh opravila; sdaj ga hozhe v' hudo posiliti. Kedar se srotej svesan brani ne more, si kol jesika odgrisne, ter ga s' kervijo nesramnizi v' sobe plune. Tako je sapeliyko odgnal, véro ino nedolshnost ohranil.

vsela, ino kriftjani so se nad njimi kakor nad merlizham jokali, kër so bili pred Bogam mertvi. Oh koljko je med nami preshestnikov, kako malo po spokornih sots! —

Veliko se na sveti pregrèhe godi, ki v'nebo vpije, ino dela nesrezhne ljudi, pa hudobije ni zhlóvèshkimu rodu toljko shkodlive, kakor ostudna pregreha nezhistosti. Zele okoljze, mesta ino deshele toljko oflabí, de she skoraj pridniga, sdraviga fanta vezh najti ni, ki bi svojga devishtva (santishtva) ne bil ofkrunil. Vso lepoto je mladenzham nezhistá flada vsela, mosham vso mozh posherla, kakor pomori mersel séver shlabnost mladimu zvetju. Kjër poshtenih mladenzhov ni, tudi pravizhnih ino zherstvih moshov ne bo. „Hudobnih rodovita mnoshiza ne bo sa nizh, ino preshesten saròd nima globoke korenine, ne tèrdniga debla.“ 1)

Pravizhen Bog tepe vsako pregreho; vsakiga grèshnika préj alj posnéj ojstra shiba sadéne, alj nezhistnike tepe do bele kosti. — Nezhisto je shivel ves prvi svet, ni bilo poshténiga mladenzha ne mosha, rasen Noeta ino njegovih; ino Bog je ves svet bres vsiga vsmiljenja potopil, rasen ofem pravizhnih. — Gerdo so shiveli raspusheni Sodomitarji, Gomorzi ino njih soledje; pravizhen Bog jih je s' shivim ognjam poshgál, le poshteniga Lota je po angelu rešhil. Na tistim melti sdaj smerdlivo jessero stoji, ino nam prizha, kako je gerda nezhistost,

1) Modr. 4, 3. — 2) Sirah. 19, 3,

Dva nesramnesha sta hotla poshteno Susano v nezhisto djanje posiliti; ino Bog nju je dal s kamenjam podfuti. Onan je filo ostudno rezh storil, ino Gospod ga je vmoril. Sedem moshov, ki so Saro, Raguelovo hzhér, v nezhistih mislih, polni shivinškiga poshelenja vseli, je pervo nozh hudi duh pomoril; sakaj do takih ima hudizh posebno oblast. Tako se bo nezhistniku vsakimu sgodilo. „Kdor se s nezhistnizami pezha, bo nesramen; on bo delesh strohlivosti ino zherovov, ino njegova dusha bo is fhtevila shivish versheha;“ prizha (v. Duh. 1) „Oj nezhistost, ogenj peklenki! tvoje plamno je napuh, tvoje jiskre slabi pogovori, tvoj dim nespodobnost, gnusoba tvoj pepel, ino tvoj konez je pekel.“ Tako sv. Jeronim govori.

Mladénzh, ki se globoke jame bojish, ktero tebi nezhistost nastavlja, ne poslušhaj sapelivih tovarshov, kateri pravijo, de nezhistovati ni gréh; oni so najémniki tiste lushnive kazhe, ki je nafhe perve starishe sapeljala, ter je tudi djala, de prepovedan sad jesti ni gréh. Vprashaj take krive preroke, ali vbijati ino kralti tudi ni gréh, kar peta ino sedma sapoved prepovedujete? Ali ni ravno tisti Bog tudi fheshte sapovedi dal: „Ne preshestuj!“ Naj bi te ravno angelj kaj takiga vuzhil, mu ne smesh verjeti, sakaj on je preklét, pravi (v. Pavl; 2) koljko manj rasvujsdanim sapelivzam.

Ne sanashaj se, rekozh: „Saj se ne bo sve-

1) Sirah. 19, 3. — 2) Gal. 1, 3.

dilo, zhe ravno kaj nezhiſtga ſtorim.“ Vſe na ſvetlo pride. Nad tebo je oko, katero vſe vidi; pravizhna roka, ki vſaki greh oſtrog kaſnuje (ſhtraſuje). Dalej ko odlaga, hujſhi ſadene. Bolj ki ſvoje bolezhine ſkrivaſh ino jih ſdraviti ſamudiſh, hujſhi te bojo bolele; vezh ko ſvoje pregrehe odevaſh ino bolj ko ſkrivaj greſhiſh, hujſhi ſe Bogu ſameriſh, ino oſtredjſhi ſodbo ſi narediſh. Podoben ſi pobelenim grobam, ki ſe od ſvunaj ſvetijo, ſnotraj ſo pa polni mertvaſhkih koſti, ino vſake gnusobe. 1)

Ne isgovarjaj ſe, ino ne rezi: „Kaj pa je hudiga, zhe kako ſnanje imam, ſaj nobene kri-
vize ne ſtorim.“ Nevarno je s' ſtrupnoj kaſhoj jigrati; nar bolj varno je, de ſe ji ne pribli-
ſhaſh. Nezhiſta ljubesen je huda bolesen, dol-
ga bolesen pa gotova ſmert. Nezhiſto ſnanje
malokdaj frezhen ſakon prineſe, alj pa nikolj.
Na poti pregrehe prava frezha mladenzha nikdar
ne frezha. Mlazenzi, ki poprej gerdo ſhivijo,
ſi ſvoj ſakon v' ſhivi pekel premenijo, v' katerim
ſavſhivajo grenek ſad, kteriga ſo ſi pred ſako-
nam ſadili. Kdor pa v' ſakon ſtopiti nozhe alj
ne more ino nezhiſto ſhivi, po ravni zeſti v'
peklenſki bresden leti. „Vſako drevo, ki dobriga
ſadu ne ſtori, bo poſekano ino v' ogenj verſhe-
no.“ 2) Ino tako drevo je vſaki nezhiſtnik.

Ne rekaj: „Saj jih veliko nezhiſtno ſhivi,
in kaj ſe jim je ſgodilo?“ Njihova ſodba tezhe,
ako ſhe ravno ni obtekla. Ob kraji mertviga

1) Mat. 23, 27. — 2) Mat. 7, 19.

morja, kjér so nekđaj hudobne mesta Sodoma ino Gomora stale, jabelka rástejo, ki se svunaj lepo blihijo, snotrej jih je pa sam strupen pepel. Kdor jih ne opuští, mora vmreti. Tako smertno jabelko je vsaka nezhišta ljubesen. Tudi steklina se zhloveku hitro ne posná, kedar ga stekla svér vgrisce, alj v' kratkim se toljkajn strahnej prikashe. 1) Ravno taka je tudi s' nezhištnikam. „Ne rezi, gresihl sim, ino kaj se mi je hudi-ga sgodilo? Narvišhi je poterpeshlivi mašhovavez.“ 2)

Ne tolashi se rekozb: „Zhe gresihl, faj se lahko spovém ino Bog mi bo moje grehe odpustil.“ Kdor predersno na boshjo milost gresihl, vezhdel bres boshje milosti vmerje. Ako lepi pot ljube nedolshnosti sapustish, bosh moral po njstri stesi pokore k' nebelam hoditi; nezhištoft bo tebi roshe veselja v' ternje shalosti premenila. Kako bosh frotej po terdim poti v' nebefa prišel, ako je tebi po lepim poti preteshko! Sa to sv. Duh opomina: „Savolj odpusheniga greha ne bo-

- 1) V' nekim kraji na Slovenskim je mladénzh domazhiga pfa gerdo pretepal; peš rasjaden ga sa roko popade ino vgrisce; alj fantizh tega ne porajta ino zelo leto sdrav shivi. V' enim leti strahno stezhe, grise, ino kar mu v' roke pride, sdrobi. Na skeden so ga priklenili. Neki den je nagel pišh skos svifle desha po njem vergel; frotej se je sazhél verteti; ino se je tako dolgo fukal, de je okolj padel ino vmerl. — 2) Sir. 5, 4.

di bres straha, tudi ne kladaj greha na greh. Ne rezi: Vsmilenje boshjo je veliko, Bog se bo vsmilil obilnosti mojih grehov. Sakaj njega serd pride ravno tako hitro, kakor vsmilenje; she se esira (gleda) na grešnika njegov serd.“ 1)

O vi nepokorni nezhistniki, vi slepi kerti v' ostudnim guoji nezhistosti, v' ne prevsetajte v' svoji rasvujsdanosti, kakor bi vi bres vsiga strahu bili! Vsigamogozhen Sodnik, ki je prevsetne angele, valhe tovarshe, s' gorezhimi verigami (ketnami) v' peklenfki bresden priklenil, on bo tudi vash sodnik. „Gorzej je shivimu Bogu v' roke priti.“ — Védite ino premislite, „de noben kurbir alj nezhistnik nima déla v' kraljestvi boshjim.“

Vi pa, poshteni mladenzhi! ne dajte se nikomur sapeljati s' prasnimi besedami, ker savoljo ti ga pride jesa boshja nad nepokorne ljudi. 2) „Kdo pa pojde na goro Gospodovo? Kdo bo v' njegovim svetim mésti (v' nebesih) prebival? On, ki ima nedolshne roke ino zhisto ferze, kteri se s' nezhemarnim' rezhmi ne pezhà.“ 3)

1) Sir. 5, 5-7. — 2) Efes. 5, 5-6.

3) Psalm. 23, 3-4.

M l a d e n z h o v n a r h u j f h i b o l e s e n.

Mlajfhi drevze ko je, rajfhi se ga bolesen prime; shlahneji ko si mladénzh, bolj fkerbno se v' svojih mladih letah hude rasvade varji, posebno pa noroglavnosti, ki je mladenzham nar vezh fhkodliva dufhna bolesen.

Kdor se v' mladih letah svoje glave dershi, njemu rado spodleti; globoko paude ino teshko vftane, kér prijatela nima, de bi mu roko podal. — Mladénzh, kteriga se v' roshnim zveti shivljenja modri nauki ne primejo, bojo se ga flabi nauki kakor hude muhe prijeli; muhafst mladénzh bo pa tudi muhafst (savit) mosh, ktériga se vfaki rad sogne. —

Kdor sazhne she v' svojej lépi mladosti rasbersdano shiveti, hitro bo zvetje svete zhednosti pomandral, in ojfiro ternje hudobij mu bo ostalo, ki ga bo do smerti vbadalo, ino lahko fhe tudi po smerti. — Tako noroglavno isadershanje kaj je drujiga, kakor nevarna bolesen, ki se mladenzhov sle rada prime. Varji se te nevarne bolesni, na kateri jih toljko sbolí, ino vezhdel vfe svoje shive dni boleha. Petero sdravilo tebi sa to isrozhim:

1. Dershi se fkerbno pametnili mosh ino ne sahajaj med noroglavze, naj bo na poti, v' zerkvi, alj domá. V' kakerfhno to

varšhijo sahajafh, po takej se shiveti privajafh, ino zhefar se Janshek navadi, tega se tudi Janes teshko odvadi. Dezhek (pubizh) ki se rad potepati hodi, se hitro svodi ino priden ne bo. Slaba tovaršhija dobro sadershanje kasí.

2. Bodi vselej krôtek ino ponishen v' svojim sadershanji ino lepo pametno se nosi; spofhtuj starishe ino vuzhenike, tudi drugih nikar ne sanizhuj, naj bojo boljshi alj slabshi, kakor si ti. „Tako vi mlajshi, pravi sv. Peter, bodite pokorni starejschim; vsi se eden drugimu ponishujte, ker je Bog prevsetnim sovrash, ponishnim pa milost daja.“¹⁾

Zhloveku, kateri na visoki skali stoji, se rado v' glavi sverti (smoti), mladénzh tehko snors, ki previfoko glavo nosi ino je prenapuhnjenih misl. Pohlevniga mladenzha vse rado ima, prefherniga vreshaka vse sanizhuje. Samo v' lepim doli ponishnosti shlahne roshize verlo zve-tijo; po visokih sterminah prevsetnosti se ojstro ternje raste.

3. Dobrih svétov (naukov) ne sanizhuj, ki ti jih stari ljudje alj pa modri vuzheniki dajajo. Kdor modriga posvarjenja ne porajta ino se svoje terme dershi, je abotniku podoben, ki shlahne bifere (jagode) v' blato tepta.

Ne prenagli se v' svojim djanji ino nehanji; vselej premisli, poprěj ko storish, ino profi Boga, de bofh modriga ferza. „Zhe

1) I. Peter. 5, 5.

kdo modrosti potrebuje, naj prosi Boga, ki vsem obilno daja, ino bo njemu dana;“ pravi sv. Jakob. 1) Kar se prenašlo stori, rado zhloveka boli; boljshi je prva samera ko druga. Ako bi zhres nevarn most hodil, pod katerim derezha voda shumí, kako rahlo bi stopal, de bi se v globozhino ne vdèrl. Ravno tak most so tudi mlade leta, v katerih mosh is mladenzha sori. Kdor v ti dèbi varno ne hodi, lahko sbloði (smoti se) sa zelo svoje shivljenje. Kratka smota, dolgo srota.

5. Ne posnema; prehitro novih sh eg ne v kofili ne v oblazhili, ako prav po pameti niso. Boljshi je stara modrost, kakor nova norost, boljshi poshtenje, kakor neumno poshelenje svetá. Sa to opomina sv. Pavl: 2) Shelj mladih ljudi se varji, dershi pa pravizhnosti, vére, ljubesni ino miru s temi, ki s zhišim serzam Bogu flushijo. 2)

Nar vezhi nesrezha je sa zhloveka, ako ob pamet pride in obnori; prav pameten pa v resnizi nobeden ni, ki le na stare dni pamet odlaga. Po sveti je silo veliko prepador, v katire bošh gredozh padel, ako od mladih nog pametno shivel ne bošh. Lehko je v jamo pafsi, alj is jame priti gorjé; lahko greh storiti, alj teshko poboljšhati se. Ako pregrehi le mesinz pokashelsh, sa zelo roko sgrabila te bo, ino te vlekla do pogublenja. Velik kamen verh hriba vsako déte lahko obdershi, zhe se pa enkrat na

1) Jak. 1, 5. — 2) L. Timi. 2, 22.

vdol satozhi, ni ga mogožhe vstanoviti vezh, dokler v' globozhini ne obleshi. Ravno tako se mladenzhu godi, ki se v' malim hudiga ne varje. Kdor pervokrat grefhi, ne grefhi sadnokrat; sa pervoj stopinjaj je she druga na pol storjena. Srezhen kdor pred greham beshi, kakor Egiptovski Joshef, rekozh: „Kako bi samogel jes tako hudobijo storiti ino grefhitu soper svojga Boga?“ 1) Le kdor pred greham beshi, nedolshnosti svoje ne sgubi ino vse skušnjava lekho premaga,

Preljubesnivi fantizh moj, ki she lepo zhisto shivish, ino nefrezhniga greha ne posnash, ki je nevarnej kakor modroša (kazhe) smerten strup, oh, varvaj se pervokrat grefhitu, svojo nedolshnost na vselej sgubiti; hitro bi tebi Bog svojo milost vsel, ino te vezhno pogubil. 2) Ako si pa toljko nefrezhen, de ti sgubil nedolshnost

1) I. Mojs. buk. 39, 19. — 2) V' nekim mesli na Efraimskim je shlatien mladenzh v' sholo hodil, ki ga je bila sama nedolshnost ino svetost. Toljko priden je bil ino pa tako zhedno se je sadershal, de se ga vsi vuzhiteli nar rajt imeli ino v' sim drugim sa isgljed priporozhali. Nefrezha je bila, de se je s' rasvujsdanim zhlovelkam sisnail, ki ga je v' greh sapeljovati sazhel. Spervizh se je serzhno branil ino strah ga je bilo neframnih marnov, ktive mu je sapelivez pravil. Po malim se pa le da sapeljati, se pregrefhi ino svojo nedolshnost sgubi. Oh

svojiga serza ino sveto zhištost sa gerdo zher-
vivo veselje predal, saj ne odlagaj omiti svoji-
ga serza s' vrozhim' solsamí prave poko-
re; le samo is tiga studenza she tvoje isveli-
zhanje isvira. „Ne odlagaj se k' Gospodu pre-
oberniti, ino ne odkladaj od dné do dné, go-
vori sv. Duh, sakaj njegova jesa bo naglo pri-
fhla; ino ob zhasu mahtovanja te bo rasdjál.“ 1)
Ne rezi: „Saj nisim sam; koljko jih je, ki
ravno tako shivijo.“ Ravno ta je tista lhroka
zesta, ki v' pogublenje pelja, ino po kateri jih
veliko hodi. 2) „Bres shtevila vezh jih bo
pogublenih, kakor svelizhanih;“ pravi sv. Av-
gusthin. Ne isgovarjaj se, de nisi pervi ne
sadni, ki flabo shivish; saj tudi pervi ino sa-
dni ne bofh, ki v' pogublenje pojdesha. „Vos-
ke so vrata ino tesna je pot, ktera pelja v'
shivljenje, ino malo jih je, ktiri jo najdejo,
govori Kristuf. Pojdite noter ikos voske vra-
ta.“ 2)

Nikar se ne móti, mladi prijatel, in ne
posabi, de je le eno samo potrebno: svojo du-
sho svelizhat. Le samo eno dusho imash;
ako njo pogubish, nobene vezh nimash. — Le
samo eden je Bog, tvoj pravizhen sodnik;

---

nefrezha! — Ravno tisto nozh, v' kateri je
smerten greh storil, je tudi vmeril; siutraj
mertviga v' posteli najdejo. — Strah ino
grosa! —

1) Sirah. 5, 8 - 9. — 2) Mat. 7, 13. —

3) Mat. 7, 13.

ako se njemu samerish, h'komu se bošh ober-
nil? — Le samo ena smert bo tudi tebe
sadela, frezhna alj nefrezhna; kakor je tvoje
shivljenje, taka bo tud' tvoja smert. — Le sa-
mo eno sodbo bošh po smerti saflifhal:
„Pridi sem isvoljen mojga Ozheta!“ alj pa:
„Poberi se v' vezhen ogenj!“ Kar bošh sa-
flifhal, to bošh prijel. — Le samo ena vezh-
no list te zhaka: strafhna alj vesela, ktere kon-
za nikdar ne bo. De bi vfakih sto lét le eno
solso potozhil, zel svet bi v' solсах potopil,
vezhniga ognja v'gafnil ne bošh. — Le samo
eno je potrebno: svojo dusho svelizhat;
vse je sgubleno, ako je to samujeno! „Per-
vlih svojih delah spomni se svojih poslednih
rezhi, in ne bošh nikdar gresihil.“¹⁾

D v a n a j st,

tovarshov in' tovarshiz,

mladenzham

posebnih prijatlov ino prijatelz.

Kdor hozhe na sveti veselo shiveti, naj si
sa sveste prijatle skerbi, ki mu terpenje polaj-
fhajo, veselje poslajfbajo ino shivljenje prijetno

¹⁾ Sirah. 7, 40.

storijo. „Svest prijatelj je možna bramba; kdor ga je najdel, je saklad (shaz) najshel; on je sdravilo shivlenja; ino vezh vreden, kakor slato in srebro.“ 1) — Kdor hozhe frezhno po sveti hoditi, ne smé bres dobriga tovarsha biti; sakaj, kedar bo padel, ga ne bo imel, ki bi mu gori pomagal. 2) Kamo se boš torej mlad popotnik ti obernal, kjé si prijatelov jiskal, koga si sa svojga tovarsha isbral?

1. Pervi prijatelj tvoj naj ti bo vsmileni Jesus, ljube mladosti nar svestejshi tovarsh. Nikolj te ne pogubi, kdor s' Jesusam vzhisti ljubeshni shivi.

Bil si sgublen sin, v' grehi od matere rojen; Jesus je prishel na svet tebi po braterno rokó podát, ino te spet pripeljat k' tvojimu ljubmu Ozhetu. Vidish, kako te on ljubi! — Sovrashniki tvoji so hotli tebe vsmertiti, ino ti vseti vezhno shivlenje; dal se je vsmileni Jesus sa tebe vmoriti, naj bi ti vékomaj shivel. „Vezhe ljubeshni od te nima nobeden, de kdo svoje shivlenje sa svoje prijatele da.“ 3) Njegovi nekonzhni ljubeshni she ni bilo sadosti. De bi po poti shivlenja v' dobrim ne oflabel, daja tebi v' dushen shivesh svojo lastno mesó ino kri, ter govori: „Jes sim kruh shivlenja, ki sim is nebé prishel. Ako kdo jé od tega kruha, bo shivel vékomaj; ino kruh kteriga bom jes dal, je moje meso sa shivlenje svetá.“ 4) Sa to tebe

1) Sirah. 6, 14 - 16. — 2) Prid. 4, 10. —

3) Jan. 15, 13. — 4) Jan. 6, 52.

k' svoji misi klizhe, rekozh: „Pridite k' meni v' si, ki se trudite ino ste oblosheni, ino jes vas bom poshivel!“ 1) Tako ljubesniv Jesuf she na tim sveti sa tebe sferbi; she lepshi pa po smerti v' nebesih, kjer on tebi prostor pripravlja. Ob- ljubil je nekdej po tebe priti, in tebe k' sebo vseti na preljubi Ozhetov dom, de kjer je on, bojh tudi ti njegov flushavnik. 2) Oh koljka ljubesen Jesufova!

Ino kaj Jesuf sa toljko ljubesen od tebe sheli? — Le samo tvoje serze, de njega ljubish. „Brate moj! daj meni serze svoje!“ to te on prosi; „naj bom jes v' tebi ino ti v' meni vekomaj shivel.“ 3) „Kdor mene ljubi, bo moje besede spolnoval, ino moj Ozhe ga bo ljubil, ter bova k' njemu prishla ino per njem prebivala.“ 4) Oh koljka frezha ljubeshi Jesufove! — Kedar se morash v' hudo nevarshino podati, spomni se, de je ljubi Jesuf tvoj tovarsh ino serzhno isrezi: „Serze moje, nikar se ne boj; Jesuf Nazarenki je vajvoda tvoj!“ in frezhno bojh vse sovrashnike svoje premagal; sakaj: „Kdor kolj bo klizal v' ime Gospodovo, bo isvelizhan.“ 5) Zhe si

1) Mat. 11, 28. 2) Jan. 12, 26. 3) Jan. 6, 5.

4) Jan. 14, 23. 5) Rim. 10, 13. Sv. Edmund se je v' svojih mladih letah po selenim travniki prehajal ino sdihvoje po nebesih osiral. Sdaj vglada pred sebo saliga mladenzha v' nebeshki blagosti, ki ga prijasno ogovori: „Bodi posdravljen Edmund, moj preljubi prijatelj!“ Edmund se sazhudi, ter mu odgo-

v' hudih skufhnjavah, in te hudoba šapeljali
 sheli; hitro isrezi njega presveto ime: „Jesuf,
 pomagaj, de se ne potopim!“ ino vfa sovrashna
 mozh bo pred tebo béshala; vse bofh samogel
 v' njem, ki tebe mozhniga stori. — Ino alj se
 ti hudo godi in ni pomozhi sa tebe od nobéniga
 kraja, le s' terdnim savupanjem k' njemu isdeh-
 ni: „Jesuf sin Davidov, vsmiiti se mene!“ in
 zhe bi mati sapustila svojo déte, on tebe sapu-
 stit ne bo.“ 1) Oj kdo nas bo lozhil ljubeshni
 Kristusove? nadloga? alj bridkóst? alj lakota,
 alj golota? alj nevarnost? alj preganjanje? alj
 mezh? — V' vsmim tem premagamo savolj tuga,
 ki je nas ljubil. — Ne smert ne shivlenje, ne
 druga stvar nas ne bo lozhila ljubeshni boshje;
 ktéra je v' Kristufu Jesufu, Gospodu nasnim.“ 2)

tvori: „Jes tebe ne posnam ino ne vém, kako
 bi ti mene posnal?“ Mladenzh mu ljubeshnivo
 rezhe: „Kaj bi me ne posnal, dokler vender
 v' fholi per tebi sedim ino te ne sapustim,
 alj she hodish alj stojish. Le na zhelo mene
 poglej ino beri: Jesuf Nazarenski, Judov-
 fki kralj. To je moje ime. Globoko v' ser-
 ze si ga vtisni ino poboshno na svoje zhelo
 sasnamovaj; ono je isvelizhansko ime.“ —
 Jesuf je sginil is pred njegovih ozhi; pa ne
 is njegoviga serza. Sv. Edmund je bil ime-
 niten vuzhenik ino sv. fhkof.

1) Isaia 49, 15. — 2) Rim. 8, 35 - 39. Kedar
 so svetiga fhkofa Polikarpa k' smerti obsodili,
 ino je on she pred gorezho germado stal, ga

Po vseh tvojih potah tebi nar ljubši posdrava; tvoja nar lepši sahvala naj bo: „Hvalen bodi Jesus Kristus! Bodi hvalen vékomaj!“ 1)

2. Druga tvoja tovarshiza po poti shivljenja naj tebi boshja beseda bo, beseda nauka Jesufoviga, ki ima vezhno shivljenje. V' temni nozhi je popotniku potreba luzhi, de né sajidé in se ne pobije; ravno tako potrebna je mladenzhu beseda boshja, ki njemu kashe pravo pot v' vezhno shivljenje. „Jes fim luzh na svét prišel, de nobeden, kateri v' mene véruje ne, osta-

neverni sodnik nagovarja, rekózh: „Preklej (sakolni) Kristufa, ino te ispušim!“ Sv. Polikarp pa odgovori: „She 80 let njemu flushim, ino she nikolj mi ni on shaliga storil; kako bi svojiga kralja preklinjal, ki je mene odrefhil?“ Tako je isgovoril ino radovoljno vmerl.

1) Kdor s' temi besedami: „Hvalen bodi Jesus Kristus!“ koga posdravi, ino kdor na to odgovori: „Na vekomaj Amen!“ alj pa: „Bodi hvalen vékomaj!“ vsakokrat 100 dni odpustikov sadobi. Vsi, ki so to sveto navado vse svoje shive dni imeli, sadobijo na posledno uro popolnoma odpustik, ako ob zhafi, obshalovaje svoje grehe, presveto ime Jesufa ino Marije, zhe ne s' jesikam, saj v' serzi isrekò, — Ravno te odpustike tudi vsi sadobijo, ki druge vuzhijo ino opominvajo tako posdravljati se. Pap. Sikstus V. 1587. Benedikt XIII. 1728.

ne v' temi.“ 1) — Toljko mladenzhov se smoti ino sdivjá, koljkor jih pridige ino kerfhanfke nauke objifkovati nehá. „Kdor je is Boga, besedo boshjo poslušha.“ 2) Pridna buzhéliza vfako mlado jutro fkerbno na polje leti po zvetlih roshizah fladkiga medu naberat; tezi vfako nedelo ino sapovedan svetek (prasník) tudi ti v' sveto vesho boshjo, boshjiga nauka poslušhat'; on je tvoji dušhi ravno to, kar je v'fakdanji kruh sa tvoje teló. Bres shivesha vmerlo bi tvoje truplo, bres nauka boshjiga pa tvoja dušha. Gorjé v'fim vifokoglavzam, ki pridige malo obrajtajo, ino kerfhanfke nauke she manj. „Sam sv. Duh po pridgarjih govori; ino: „Kdor njih poslušha, pravi Jefus, mene poslušha; kdor njih sanizhuje, mene sanizhuje.“ 3)

Kader je Kristuf v' pufhavi fkušhan bil, je peklenfkgiga sovrashnika vfelej s' boshjo besedo savernil, rekozh: „Pifano je, Gospoda svojiga Boga moli ino njemu flushi!“ ino hudi duh je sbeshal. 4) Tudi tebi bo v' fkušhnjavah boshja beseda mogozhno orôshje; ona je mozhna ino ojfšrejšhi, ko na dvé plati brufhen mezh, ki do shiviga prebôde. 5) — V' nar vezhah teshavah na krishi je Kristuf svoje potolashenje v' boshji besedi imel; ter je isrekal, kar je v' svetim pifmi od nja govorjeniga bilo. Tudi tebi bo v' nar hujšhah bridkôstih beseda boshja nebeshka tolashba; sakaj flajšhi je ona kakor méd. 6) Kdor be-

1) Jan. 12, 46. 2) Jan. 8, 47. 3) Luk. 10, 16.
4) Mat. 4, 10. 5) Hebr. 4, 12. 6) Psalm. 118, 103.

sedo boshjo ljubi, ne bo nikolj na sgubi; ona vezhno shivljenje ima. 1) Dva rasvujsdana mladenzha sta neko nedelo memo zerkvize fhla, v kateri se je ravno flushba boshja obhajala. „Pojdiva s he midva sa kratek zhal v zerkvev!“ rezhe eden. Gresta ino se bres vsih misel v neki stol vsedeta. Med pridgoj sv. Dub ferze eniga toljko gine, de se na ves glaf rasjoka, te svojiga hudobniga shivljenja duhovniku spove, in prav svesto Bogu flushiti sazhuč.

2) Mat. 26, 41. — 3) Vuzhen mladenzh se v svoji domifhleri modrosli prevseme ino molitev opusti, ter pravi: „Pokaj bi molit; saj molitev nizh ne pomaga.“ Modriga vuzhenika to možhno v ferze saboli; ves shalosten svojga

1) Dva rasvujsdana mladenzha sta neko nedelo memo zerkvize fhla, v kateri se je ravno flushba boshja obhajala. „Pojdiva s he midva sa kratek zhal v zerkvev!“ rezhe eden. Gresta ino se bres vsih misel v neki stol vsedeta. Med pridgoj sv. Dub ferze eniga toljko gine, de se na ves glaf rasjoka, te svojiga hudobniga shivljenja duhovniku spove, in prav svesto Bogu flushiti sazhuč.

2) Mat. 26, 41. — 3) Vuzhen mladenzh se v svoji domifhleri modrosli prevseme ino molitev opusti, ter pravi: „Pokaj bi molit; saj molitev nizh ne pomaga.“ Modriga vuzhenika to možhno v ferze saboli; ves shalosten svojga

Moli kedar si vesel ino hvali Boga, ki tebi veselja daja; — moli v' shalosti, kakor Jesus na oljski gori, ino prosi nebeskiga Ozheta, naj tebi, zhe je mogozhe, grenek kelh terplenja odvseme; naj se njegova sv. volja v'figdar sgodi. Juterna rosa pohladi raspokano suho semljo, bogabojezha molitev pa shalostno serze. — Zhe si v' skufhnjavah ino se hudih misel snebiti ne moresh, sazhni moliti, rekozh: „O Bog! hiti mene reshit; Gospod, tezi meni pomagat!“ ino beshal bojo tvoje skufhnjave. — Kedar si v' velikih teshavah ino ne velh, kamo bi se djal, povsdigni svoje roke, s' rokami pa tudi tvoje serze ino sazhni moliti, rekozh: „Is globozhine klizhem k' tebi, Gospod, Gospod! v'litih moj glas!“ Poprój bo V'figamogozhni tebi angela poslal, kakor bi tebe bres vse pomozhi sapustil. — Kjér se

vuzhenza objishe. „Kaj vam je?“ mladenzh pobara. „Oh, velh moder mosh, moj prijatelj dobro polje ima ino je doschual lepo ishajal, sdaj je pa delo opustil ino vse svoje orodje prodal, rekozh: „Saj me Bog bres v'figa dela lahko shivi.“ „Temu moshu se v' glavi mesha, rezhe mladenzh; to se pravi Boga predersno skufhati. Kdo je toljhi abotnik?“ „Ravno ti, moj ljubej! mu vuzhenik odgovori. Bog zhloveka bres dela ravno kakor bres molitve lahko shivi, to de nozhe. Sapovedal je delati, pa tudi moliti, ino je delu kakor molitvi svojo obljudo dal. Hozheshtorej frezhen biti, moli ino delaj!“

kólj snajdesih, moli ozhitno, moli fkrivaj v svo-
jim serzi. „Bogabojezha dusha je tempel
boshji, in zhisto serze nar lepshi altár.“ (Sv.
Bernard.)

4. Shterti prijatel, frezbniga shivlenja
svest tovarsh, je sveti pôst, varh ljubiga
sdravjá, svete zhistosti svest rednik ino ozhe
kerfhanfke mére v shiveshi. Moder pôst zhlo-
veka vuzhi s' malim sa dobro vseti ino se
shkodlivih rezhí varvati, hudo poshelenje pre-
magati ino greshne pozhotke strahvati; kdor pa
to premôre, vezh veljá kakor vojshak, kteri
mešta ino kraljéstva premaga. Nesména shert-
nost nar vezh ljudi v' nar boljih letah pomori;
ljudjé, ki se radi po pameti postijo, vzhakajo
starih dni.

Ljubeshnivo ino prijetno je jasno nebó, kter-
ga ne sakrivajo temni oblaki, she ljubeshnivshi
je tresno teló, ki po malim je ino pije; v' njem
biftra pamet prebiva. Debele megle fonze sa-
krivajo, preobloshen shelodez pamet tamní; is
gnoja smerdлива soperza vstaja, is polniga tre-
buha pa kalne (môtne) misli. „Varujte se, de
valhe serza ne bojo preobloshene v' poshréshno-
sti ino v' pijanosti.“¹⁾ Nefrezha perburi ko nagel
pilh nad zhloveka, in peshreshnik ji vbéshati
ne more. Ne boj se, de bi po pametnim posti
s-hudel ino oflabel; Daniel ino njegovi tovar-
shi so rajshi sozhivje jedli ino zhisto vodo pili,
kakor se per kraljevi misi gostili, vender so bili

1) Luk. 21, 34.

lépšhiga liza kakor vsi drugi kraljevi rejenzi, ino ni bilo take prebrifane glave, kakor oni. Vergli so Ananija, Azaria ino Misaela v' ogneno pezh, ino niso sgoreli; vergli so Daniela med derezhe leve, ino niso se ga lotili. Vsi ti mladenzhi so bili ljubiki boshji; post pa ljubike boshje storil. Pervi zhlovek se ni postil, ter je prepovedan sad jedil, ino naf vse nefrezhne storil; Jesuf isvelizhar nafh se je postil, ino naf je odreshil; pa nam tud isgléd sapustil, naj ga posnémamo.

Posti se, kedar te hudo poshelenje skušha, de ga frezhno premagash; posti se, ako nefrezhno grehish. „Post greh pomori, hudobijo pokonzhá, v' svelizhanje pomaga, je korenina boshje milosti ino je dno svete zhištosti.“ (Sv. Ambros.) Sveti post je tisti svelizhanski most, po katerim so svetniki v' nebesa hodili; frezhno bolh hodil po njim tudi ti, ako sapovédane poste dershish, ino se modro postish.

5. Peti prijatelj mladenzhu je vsak dober oprávk, vsako pridno delo, ktériga se v' mladih dnéh navuzhi. Dobro podvuzhena glava ino pa roke delavne so boljshi kakor gotovo blago. Dnar se lahko sgubi ino sapravi, drugo premoshenje nam tatje vkrádejo; kar pa zhlovek dobriga sna, po vlim sveti k' redu imá ino si lahko pomaga.

Bogateshi duarje posojújejo, vole kupújejo ino jih po réjah imajo, de bojo ob svojim zhasi lep dobizhek imeli; modri mladenzhi pa skerbijo, de se kaj dobriga navuzhijo: naj

bo she brati alj tekati, 1) pifati alj koshe plesti, metle vesati alj presti. Vfako tako pridno delo bo zhloveka lahko shivilo, ako vse drugo sgu-
bi. — Tudi Jesus je delal orala ino drugo do-
mazhe orodje, prizha sv. Justin; sravno dela je
pa tudi rasti v' modrosti ino v' milosti per Bogu
ino per ljudéh.

- 1) V' nekim gorenckim kraji na Franzoskim so
ljudje toljko borno shiveli, de so morli po
simi vezhdél na dolensko jiti vbogajime profit.
Samo ovze so redili, pa srovo ovno prodá-
jali, ino v' sili prav dober kup. Duhovnimu
tiste okoljze so se farmani mozhno vsmilili;
sazhnejo misliti kako jim pomagati. Pridno
deklizo v' flushbo vsemejo, ki je snala ovno
presti; potem najmejo sastopniga tekavza, ki
jim je ovno podelal ino potikal. Vsemejo
shtir svojih farmanov, de so napravleno suk-
no v' mesto s' njimi na prodaj nefli. Videti
lep dobizhek (bliso 140 rajnishov so vezh is-
kupli, kakor je srova ovna veljala) se saz-
hnejo eden od drugiga vuzhiti is svoje ovne
sukno delati. V' kratkim je zela okoljza tolj-
ko obogatela, de so she drugim pomagali;
ni bilo ljudém potreba berazhiti vezh. —
Gerda navada je, de moshki po simi bres
dela sa miso sedijo, na pezhi leshijo ino si
fajfe trebijo. Ravno takim se glad v' pezhi
kuha ino berashka paljza fkos vrate ponuja.
„Leniga zhaka stergan rokáv, paljza berash-
ka, prasen bokál.“ Vodnik.

Kdor pridno dela, se lahko skušnjavam brani; hude muhe le samo lenuhe rade pikajo. „Vedno kaj dobriga delaj, de te skušnjavez prasnovati ne najde, opomina sv. Jeronim; ne bo te lahko vjel, ako bres dela ne boš.“ — Pridnimu ino saštopnimu delavzu je Bog ino vsak poštea zhlovek prijatel; veselo na semlji lahko shivi, ino si s' pridnim delam nebesa flushi; po smerti pa gre v nebesa svoj sašlushen dnar prijét, kjér delavnik neha ino se vezhna nedela sazhne.

6. Shešta tvoja tovarshiza naj bo poštea obnosha, modro ino pametno sadershanje. Bodi prijasen všém ljudém, saj so vši tvoji bratje in sestre, alj posebno odkrito serzhen le isvoljenim, ki so dobre Bogu ljube dushe. Varji se goljufam svojga serza prodati. Premedéna potiza (gibanza, shartel) sobe kerhtá, prešladek zhlovek pa rad ogoljšá; sato se lisuna skerbno sogibaj. — Kdor se pa prekisló dershi, njega se marškdo boji, de biga ne vgrisnil. Všiga tega se varje moder mladénzh po nauki švetiga Pavla, ki govori; „Tvoje mladosti naj nobeden ne sanizhuje, to de bodi isgléd vérnim v' besedi v' sadershanji, v' ljubesni, v' véri, v' zhístosti.“ 1)

Spóštuj svoje gospode, naj si bojo duhovski alj deshelski; kedar jih frezhalh, se jim odkri; roko jim pošjubi, kedar k' njim pridešh, alj od njih grésh. Lepa posdrava nam prijatele

1) I. Tim. 4, 12.

dela, ino ponishna obnosha, zhe je resnizhna, naf bolj priporozha kakor vuzhena glava ino sholtih zekinov nadevan sbep. Tudi sv. Pavl je ravno te misli, ker govori: „Dajte vsakimu, kar mu gré; spofhtovanje, komur spofhtovanje; zhest, komur zhest.“ 1) Priljuden ino ljubesniv bodi svojim verftnikam ino tovarsham, ki so tvoje starosti alj tvojiga stanu; zhe ravno niso vezh ko si ti, lahko de the pa bojo. S' braterno ljubesnijo se med seboj ljubite, s' pozhestenjam drugi drugimu napréj pridite. 2) „V' ponishnosti imejte eden drugiga vishi od sebe.“ 3) — Bodi prijasen svojim nishejam, ki so mlajshi, alj boshnejši, alj revnejshi kakor si ti. „Nikar vezh od sebe ne misli ko se spodobi misliti, ampak misli kar je prav. Kakor imamo v' enim telefi veliko vudov, vsaki vud pa nima ravno tistiga opravila; tako je naf tudi veliko eno telo v' Kristufi, vsak posebej pa smo eden drugiga vudi.“ 4) Ni dobro, ako si niso vudjé eniga telefa dobri. Pogošto en sovrashnik vezh shkodje, kakor pomaga prijatlov defét.

Pomagaj rad vsakimu zhloveku, koljkor premoresh, naj bo domazh alj ptujz, naj bo she striz alj vujz, bogat alj vboshen. Roka roko vmije, lize pa obedve. Ne daj se dolgo profiti sa to, kar lahko dafh; kar se rado da, dvakrat toljko vrednosti ima. S' kakorshno mé-

1) Rim. 13, 7. 2) Rim. 12, 10. 3) Fil. 2, 3.

4) Rim. 12, 4 - 5.

ro mérite, pravi Jesus, s' takófhno se vam bo nasaj ménilo.“¹⁾

Polhtene shége ne sanizhuj, naj si bo stara alj nova, de je le dobra. Vse novo se postara, pa tudi staro spet ponovi; le kdor se pameti dershi, je moder. Sato sv. Pavl opominna: „Vie poskulite, kar je prav, dershite.“²⁾

7. Sedma tvoja tovarshiza bodi tebi dobra vést, ki zhloveka k' dobrimu opominna, ino pred hudim svari. — Ako tebi tvoja vést pravi: nikar! sa nobeno zeno ne stori; ako pa rezhe: to je prav! storiti nikolj ne samudi. Vést je boshji glas; frezhen, kdor njo poslusha. Njena hyala bo tebi stanovitno veselje dajala, naj se ti dobro alj hudo godi. Dobra vést zhloveka sasible, de sladko spi, zhe ravno na terdi flami lesni; huda vést krivizhnika tudi na pernizi drami. Strafhne senje ga pláshijo po nozhi, huda misli ga stráshijo po dné; grosoviten zherv ga grise, ki se vmoriti ne da; v persah ma pékleniki ogenj gori, ki hujshi pezhe, kakor sherezhe voglje.

Hozhesh dobro vést imeti, morash is mládiga sa njo skerbeti, in se varvati vsake krivize, male kakor velike. — Krivizhno blago dobriga nikolj prinesto ne bo; vsak krivizhen krajzar desét pravizhnih poshré, ino boljshi je malo po pravizi, kakor po krivizi veliko. — Ravno tako nam pregresfhno veselje nashih shelj ne potolashi, ampak jih le rasdrashi, vést pa

1) Mat. 7, 2. — 2) II. Tes. 5, 21.

nepokojno stori. — Varuj se torej vsakiga greha; greh je tern hude vesti. Hujšhiga pa vendar na sveti ni, kakor nedolshno duho v' gréh sapeljati; pohujšhanje zhiste dushe je nar' strahnejši morija. Sa to Jesus pravi: „Gorjé zhlovenu, po katerim pohujšhanje pride. Bolje bi mu bilo, de bi se mu obesil mlinčki kamen na vrat, in bi se potopil v' globozhino morja.“ 1) Koljkor sapeljanih duh kdor na svoji vesti ima, toljko peklen'kih kazh si na svojo serze obesi, ki ga bojo vékomaj pikale. Le kdor zhisto vést ima, lahko mirno shivi ino frezhno vmerje.

Hozhešh dobro vést imeti, si morašh dobriga spovednika pojiskati, ino se njih tako svetostu dershati, kakor ljubeshnivo déte svojiga ljubiga ozheta. Spovednik šo tvoj duhovški ozhe, ino ti si njihov otrok. Sa to sv. Duh govori: „Moj sin! poslušhaj podvuzhenje svojiga ozheta, de bo djana krona na tvojo glavo.“ 2) Mladénzh bres praviga spovednika in pa popotnik bres snaniga visharja po nevarnim poti frezhno ne bota hodila.

Dokler morešh le k' enim se hodi spovedat, bolj ko tebe posnajo, loshej tebe po poti pravize peljajo. Sdravnike ino spovednike pogosto spreménjati nikolj pridno ni. — Kedar pa dobriga spovednika imašh, le vse jim povéj, sa vse potrebno jih poprašhaj, ino bres njihoviga sveta kaj ne stori; tako si nikdar vgrešhil ne bošh. „Stesa pravizhniga je ka-

1) Mat. 18, 6 - 7. 2) Prip. 1, 8 - 9.

kor svetlo sonzhize, pot krivizhniga pa terda nozh. 1)

8. Osmi tvoji tovarshi so snanzi ino prijateli, kterih po vřim svėti najdeřh, ino se s' njimi lahko spōsnāh. Preden se jim v' roke podařh, morařh trojne snanze ino prijatele dobro raslozhiti. Pervi snanzi ino prijateli so (kakor pravijo posvetni ljudjė) zhařno blago in posvetne dobrote. Na nje se mladėnzh nikar ne sanařhaj; oni zhloveka ravno takrat sapuřtijo, kėr jih je nar vezh potreba. — Drugi tovarshi na tēm svėti so navadni snanzi ino prijateli; le v' nefrezhi se pravi prijatli spōsnajo. Kakor senza saine, kedar se sonze skrije, tako bojo sginili vři perlisovavzi, ako per tebi frezhe ne bo. Koljkor ti jih pa ořtane ino v' nefrezhi roko podā, od teh se rezhe, de so vredni řto zentov slatā. Bojo te vsdignili, ako bořh padel, tebi pomagali v' vřaki potrebi, ino te lepo spremili do pokopalīřha. „Kdor se Boga boji, on bo dobriga prijatela najdel; sakař kakorřhen je on, takov bo tudi njegov prijatel.“ 2)

Kakor dobrote minejo ino prijatli sginėjo, zhe ne poprėj vender sa grobam, tako bojo tebi tretji prijateli vekomaj sveřti ořtali, tebe spremili krisham svėt, ino pojdejo s' tebo tudi na un svėt v' dolgo vėzhnořt: to so zhednořti in dobre dela. Naj si ravno nimāřh posvetnih dobrōt, ino le malo pravih prijatelov řhtejelh, vender sa te prijatele povřodi lahko řker-

1) Prip. 4, 18 - 19. 2) Sir. 6, 17.

bíh, zhe le po svoji mozhi dobriga storíh. Ravno to tebe vsmileni Jesuf vuzhí, rekòzh: „Delajte si prijatle s' posvetnim samoshenjam (kriyizhnim mamonom) de vas, kedar obnemágate (vmérjete) vsamejo v' vezhne prebivaljsha (v' nebesa).“¹⁾

Kerhanfki mladénzh pa nima samo prijatelov na tem sveti; tudi v' nebesih, kjér je doma, bres shtevila veliko snanzov ino prijatlov ima, katerih ne smé posabiti.

9. Med nebeshkimi snauzi ino snankami je nar perva prijatelza tvoja sa Bogam Marija prázhišta deviza, tvoja nar mogozhnejshi priproshniza. Kakor Janesu pod krisham njo je tudi tebi vsmileni Jesuf isporozhil, rekozh: „Poglej tvoja mati!“ Satorej njo morash pa tudi svojo nebeshko mater sposhtovati ino ljubiti kakor sv. Janes, ljubesnivi Marijni sin. — Marija je perbeshaljshé gréshnikov, kterim vsmilenje profi in sadobi; zhistim mladenzham je pa skerbna mati, ki jih tako rekozh na svojih rokah nosi, de se noboden ne pogubi, kdor Marijo prav zhestí.²⁾

1) Luk. 16, 19. — 2) Svet Anshgar je v' petim leti svojo mater sgubil, ino se je po tem slo flabo sadershal, ter v' nevarnosti bil, se pogubiti. Sdaj se mu je senjalo, kakor bi bil v' neko blato globoko sagresnil, kateriga she ni vezh gasiti mogel. Polek blata je videl gladko zesto med drevjam selenim, po zesti pa trumo zhistih deviz, prav po nebeshko

Kar je Marija (na shenitnini (ohzeti) v Kani Galileje) streshetam djala: „Karkolj vam Jesus porezhe, storite!“ to tudi tebi ona veli. Marijin sin ne more biti, kdor svet flushavnik Jesusov ni. — Ni mladenzha na sveti poshteniga, ne vem svetnika v nebesih, ki bi Marijo posebno ne zhestil ino si nje sa svojo posebno pomozhnizo ne bil isvolil. Tudi tvoja posebna tovarshiza tebi ona naj bo, posebno dokler po devishko (v ledig stani) shivish. — Prezhista Deviza, nevesta svetiga Duha, se je moshke podobe sbala, kedar ji je angel Gabriel pozhestenje prinesil; sa to je pa deviza rodila ino deviza ostala, v sim mladenzham isgléd, kako belo oblezhenih. Pred njimi je prishla nar imenitnej nebeshka gospa, ktero je lahko sa vsh kraljizo spsna. Prijasno njega saklizhe po imeni, rekozh: „Moj sin Anshgar!“ Mladenzh se ogleda ino vidí v nebeshki drushini tud svojo rajno mater, in hozhe njej v narozhje fkozhati; alj on ne more, ker pregloboko v blati tezhi. „Vidish moj sin, mu sdaj nebeshka kraljiza rezhe; ako ti hozhesh v nasho drushino priti, morash ves drugi mladenzhizh biti. Varji se prasnih jigrázh ino otrozhjiga labranja; bodi priden, pokoren ino bogabojézh; po tem bosh prishel tudi ti ob svojim zhasi h svoji materi v nasho tovarshijo.“ To je mladenzha toljko poboljšhalo, de je odrastil moder mosh, iv. shkof ino imeniten apostel nemshkih deshél.

naj deviško zhistoſt ohranijo. — Povišna dek-
la Gospodova je Marija bila, ti pa hlapez sveſt
Gospodov bodi; kakor Mariji, naj ſe tudi tebi
po njegovi ſveti beſedi godi —
— Posdravi vezokrat ſvojo nebeſko mater
rekozh: „Bodi zheſhena kraljiza, mati mi'oſti,
shivlenje, veſelje ino vupanje naſhe!“ Perporo-
zhaj ſe vedno njeni mogozhni priproſhni, ino
rezi: „Pod tvojo pomózh perbeſhimo, o ſveta
boſhja porodniza, ne ſaversi naſhih proſhenj v'
naſhih potrebah.“ — „Kedar tebe valoyi budih
pregréſhnih navád ſgrabijo, ino ſi v' nevarno-
ſti, de bi te ne poſberli, ogledaj ſe gorna nebeſko
ſveſdo, ſaklizhi Marijo. Hitro boſh obzhu-
til roko, s' katero te bo prijela, povſdignila
ino ohranila, is nevarnoſti reſhila ino is morja
na kraj miru ino pokoja pripeljala;“ vuzhi
ſv. Bernard. — Ako je tvoje ſerze ſhaloſtno
ino ſe potolaſhiti ne moreſh, obrni ſe k' Mariji
ſvoji materi, ino ſe njej priporozhi, rekozh:
„Spomni ſe, o premila deviza Marija, de ni
bilo ſhe kdaj ſliſhati, de bi kdo bil ſapušhen,
ki je pod tvojo brambo pribeshal, ſe tebi ſa
pomózh priporozhil, ino ſa tvojo priproſhno pro-
ſil. V' tem ſhivim ſavupanji, deviz Deviza, k'
tebi hitim, pred tebo grefhnik isdihujem; ne
ſaversi, Mati Jeſufa, boſhjiga Sina, mojih be-
ſedi, ampak milo poſluſhaj ino vſliſhi me!“ 1)

1) Sv. Franziſhko Salesjan je imel v' ſvoji mla-
doſti ſtraſhno hude ſkuſhnjave kterih ſe ni
mogel isnebiti. V' ſvoji bridkoſti ſe v' zer-

V narozhji svoje matere najdil boš mir in veselje. — Moli posebno o sabotih litanije Matere boshje, pošti se vezhkrat Bogu ino Mariji v zhest; hodi vezhkrat ob njenih svetih prasnikih k' spovedi ino k' svetimu obhajilu, ako le moreš; shivi po njenih svetih isgledih, in kar boš pravizhniga po Mariji profil, vse boš prijel ino se nikdar sgubil ne boš. „Po njej je stopil Bog na to semljo, govori sv. Avguhtin, po njej saflushijo priti ljudje k' Bogu.“

10. Deseti tovarh, poseben nebeski prijatel je tvoj svešti Angel varh, ki ga je Ozhe nebeski tebi tovarha dal od sibeke do pokopalisha. On tebe hudiga varje ino te h' dobrimu opomina; on v' tvojim serzi dobre milli budi, in te skos tvojo vest svarí, kedar kaj hudiga storish. Tvoj angel varh stoji pred oblizham Ozheta nebeskiga, nosi tvoje molitve in dobre dela pred tron milosti boshje, ino se veseli tvojga poboljshanja. Sa to pravi Kristuf, de je veselje med angeli boshjimi nad enim gresnikam, kateri se spokori. 1)

Tvoj desni angel varh tebi v' nebese pomaga; o nikar de bi ti sebi in drugim skos sapeljvanje v' pekél pomagat! Vlak sapelivez je sovrashnik angelov in pomagavez hudizhov.

kev podá, pred podobo Marije devize poklekne, sazhne milo solse takati, ino to molitvizo shebrati. Rakor hitro je to opravil, se njegovo serze oveseli, in ljubi mir ga ni vezh sapustil. — 1) Luk, 15, 10.

„Poglej, pravi gospod Bog, jes hozhem svojiga angela poslati, ki pojde pred tebo; on bo tebe na poti varval, in te pripeljal v' tajisti kraj, katterga sim tebi pripravil. Spofhtuj ga ino glěj, de njega ne sanizhujesh. Kedar bošh greshil, on tebi ne bo prisanesil; v' njem je moje ime.“ 1)

Pozhefši vsaki dan sjutraj ino svezher svojiga angela varha, ter se njegovimu varstvu isrozhi, rekozh: „Ljubi angel, ti varh moj, vselej mi k' pomozhi stoj!“ — Obljubi pa tudi svojimu angelu ga lepo vbogati, ino mu svesto pomagati Boga zhefit' ino blishniga isvelizhat'. Kdor sam sebe in druge hudiga varje, sa frezho ino svelizhanje svoje sofeske skerbi, on je angelz svojih bratov, ino bo tudi v' nebesih angelov frezhen tovarsh. — Poklizhi v' vsih skushnjavah ino nevarshinah svojiga angela v' pomozh, ino se hudiga ne boj. 2) „Bog je svojimu angelu vkasal, de bo tebe po vsih tvojih

- 1) II. Mos. bukve 23, 20 - 21. 2) Neki grosovitni deshelfki poglavár je vbogi materi mosha ino otrokam ozheta v' jezho vergel. She 15 mēsenzov je bil nedolshen mosh sapert. Neko dolgo nozh mati poklekne in tudi otroke moliti opomina rekozh: „Otrozi! she vi molite ino perporozhite se svojim angelam varham, naj Vsigamogozhniga naprosijo, de se bo vjetiga ozheta vsmilil.“ — Otrozi vbogajo. Nagloma pa nar mlajshi njih, she ves nedolshen angelz, savpije ino sterma skos okno gleda, rehozh: „Mama! poglejte angelze, kako se svetijo, in pa kak hitro dirjajo proti

petah varval.“¹⁾ „Per naf so angeli ino so tudi per tebi, de te varjejo in ti pomagajo; govori sv. Ambrosih. Kaj bi se bali, ki toljke varhe imamo? Le samo posnemajmo jih. — Kedar naf kaka slo huda skušnjava itifka, alj se nam velika bridkost priblihuje, vsaki naj svojga varha poklizhe, svojga vladnika in pomozhnika svojiga v' srezhi ino v' bridkosti.“

11. Ednajsti poseben prijatelj v' nebesih je tvoj sveti iménik, alj svetnik tvojiga imena, ki so ga tebi per sv. kersti sa tovarsha dali. — Lepo ino shlahno je svetnika ime, kteriga sv. kersthanfka zérkev novokersthenimu

poglavarjovi hifhi! Sdaj she v' hifho grejo.“
 „Hodi spat, déte, rezhe mati; ti nisi sdravo, ki to govorišh. K' temu moshu ne hodijo angelzi.“ — „Shli so shli k' njemu;“ déte poterdi. „Kaj niste mati vi sami rekli, sazhe starejšhi otrok, de angelzi per bogabojezhih zbujejo; lahko so nafho molitev slifhali, ino so shli hudimu gospodu povedat, kar je Bog rekel.“ Materi se na to ferze ohladi; vsi sladko saspijo. — Drugi dan poglavar svojmu pifarju veli: „Kakorkolj sim se nizoj obernal, neprenehama sim profhaje shene ino otrok sa tega jetnika slifhal; nisim imel pokoja, dokler sim mosh besedo dal, kakor hitro bo dan tiga jetnika ispuštiti. Naj se to sgodi!“ — Kmalo po tém refhen ozhe she no ino svoje atroke objame.

1) Psalm. 90, 11.

na prošnjo stareškov ino bôtrov (kumejov) da; le po tem imeni naš sv. mati kat. zérkev sa svoje otroke sposná, po tem se bomo tudi na unim sveti sposnali. Ako pa grešno shivish, svojiga patrona (besednika) pridno ne sposnásh, tudi on enkrat tebe sa svojiga imenza posnal ne bo.

Kakor tebe tvoji snanzi ino prijateli po tvojim imeni klizhejo, tako klizhi svojiga patrona tud' ti, ino škerbi, de bošh njegoviga imena vreden. 1) Nar boljshi svojiga patrona zhefti, kdor po isgledi njegovim shivi ino nja zhednosti škerbno posnéma.

Dobro storish, zhe si lepo podobo svojiga svetiga patrona omišlish, ino se spomniš njegoviga shivljenja koljkorkrat njegov kip (pild) sagledash; she boljshi storish, ako njegove zhednosti globoko v' svoje serze vtisnešh, ino vezhkrat sveto oblubo ponovish njih po svojim šani škerbno posnémati. Posebno kedar vesel god svojiga imena obhajash, ponovi, keršno oblubo, prebèri ino premišli shivljenje svojiga patrona; škleni kakor on pravizhno shiveti ino sa nebeshko kraljestvo voljno terpeti; taka rešhitev je nar boljshi vesitev, ktéro vsaktér lahko ima. „Ravnaj se po meni, kakor sim se jes po Kristuši;“ 2) tako tebe po besedah sv. Pavla tvoj pa-

1) Aleksander je bil imeniten kralj ino mogozhen vojshak. Hedar je syedel, de se neki malo prida moshún tud Aleksander imenuje, mu je djal: „Alj se nosi, de bošh Aleksandra vreden, alj se pa Aleksander vezh ne imenuj.“

2) I. Kor. 4, 16.

tron opomina. Perporozhaj se svojimu patronu, alj se ti dobro alj hudo godí, naj prosi sa tebe Boga; sapušhen ni, kdor imá svojiga besednika v' nebesih.

12. Dvanajsti tovaršhi ino tovaršhize tvoje so vsi svetniki ino svetnize boshje, tvoji bratje ino sestre v' nebesih. Tam per Ozhetu se veselijo, sa tebe profijo ino shelijo, de bi prišel skoraj sa njimi v' sveto nebó. — Ljubi njih, in perporozhaj se njim, naj Boga sa tebe profijo; molitev pravizhnih veliko premore, koljko vezh prošnja isvoljenih.

Lepo miglajo svetle svesde na ponózhnim nebi, kashejo pot brodnarjam po morji ino popotnikam steso po suhim; she lepšhi se svetijo isvoljeni boshji v' nebesih, ino nam kashejo pravo pot srezhuo sa njimi priti. Moder popotnik se rad po nebi osira, kedar se njemu na semlji stemni, ogleduj se mladenzh tudi ti ino rad premišljuj svetnikov sveto shivljenje, dokler na sveti malo kaj dobriga vidish.

Vfaki dan sveta mati katolšhka zérkev vesel spomin eniga svetnika abhaja; obhajaj ga tudi ti, kakor te sv. katolšhka zérkev vuzhi, ino se vfako jutro svetniku tišliga dné priporozhi. — Beri ino poslušhaj, kako so boshji svetniki shiveli; shivljenje svetnikov, pravi sv. Franzišhko Salesjan, je shiv evangelj. — Posebno pa vfako nedelo li eniga sa tovaršha isvôli, njegovi priprošni se isrozhi, njegove zhednosti sapomni, in jih posnemat' obljubi. — K' temu namenu najdešh v' teh bukvizah dva ino petdeset boshjih svetnikov, vsake starosti, vfa-

kiga stanu, posebno sa mladenzhe popisanih; po njih bosh sposnal, kako se Bog v' svetnikih zhefti. — Oni tebi roke podajajo ino tebe k' sebi shelijo, le tudi ti jim roko podaj ino lepo svetlo hodi sa njimi, dokler enkrat po tebe pridejo ino te spremijo v' vezhno shivljenje. „Gotovo bosh tudi po tim kratkim shivljenji ti, kar so sdaj svetniki, ako bosh na semlji to, kar so oni bili svoje dni.“ Sv. Janes Krisostom.

Dva ino pětdefět
boshjih svetnikov, mladenzhov posebnih
prijatelov ino nebeskhkih tovarshov.

1. Sv. Alojsi.

Isgléd svete nedólshnosti.

Sv. Alojsi, nedolshen ino ko angel zhift mladénzh, je bil na Lafhkim 1) v' Kastiljoni do-

1) Lafhko (Italja) se imenujejo vse lepe deshele sa Tershafhkim morjam od lafhke Gorize globoko med fredno morje. Ako sa sonzam gresh, stopish na Franzosko; ako se na gorenfko obernefh, pridefh na Nemfhko. Slovenskiga se dotika Benezhanfko Lombarfko

má, pervorojen sin kraljeviga vājvoda. Boga-bojezha mati ga je she v' sibeli Bogu isrozhila, pa tudi vuzhila njemu flushiti, posebno pa ljubiga Jesufa ino Marijo zhestiti. Blago déte Alojsi je rado vbogalo; vse svoje shive dni angel'kiga oblazhila nedolshnosti ino posvezhijozhe gnade boshje sgrabil ni, ktéro je per svetim kersti sadobil. — *Oh, kako lep je fantizh v'*

kraljestvo, v' katerim sta poglavitne mesta Benedke (Mletke) ino Milán. Sa Lombarskim pridejo papeshove dershave, kjér je Rim nar imenitnihi mesto. She dalej na spodjanskim (nishej) je Napolitanfko, ino nar nishej Sizilfki otok. — Lahi so radi dobre volje, pa tudi hude jese, vsmilezhni ino priljudni, radi molijo ino so terdi katolfhki kristjani. — Lashka semlja je silo topla in rodovita, kjér raste toljko shlahnih lashkih rezhi. Ravnine so silo shiroke, prelepo obdelane, reke velike, sneg le po gorah nekoljko pobeli; sa to se Lashko Evropini vert imenuje.

Evropa je tisti nar bolj frezhen del sveta, kjér Slovenzi, Nemzi, Lahi, Franzosi, Anglesi, Shpanjoli, ino drugi sosedi prebivajo. Od jutra se Asje dershi, od drugih krajev jo morje obdaja. Semlja je sdraya in rodovita, kjér ni premerslo, tud ne prevrozhe. Rodi nam shita in vina, daja srebra in slata, kakor drugih potrebnih rezhi. Evropejzi so nar bolj rasumni ljudje; deb' le tudi pametni hili!

sveti nedolshnosti! angel je v' zhloveški, podobi. Kdor pa hozhe nedolshno shiveti, mora sa sveto zhlostf skerbeti, kakor sv. Alojzi.

Kedar je vtegnil, se je v' sveto samoto podal, in zhe so sa njim pogledali, kaj dela, je klezhé molil, sveto pél, alj pa svete bukve bral. — *Otrok, ki se rad poteple, svoje nedolshnosti dolgo ohranil ne bo; otrozi se med sebo strashnih rezhi navuzhijo. Mladénzh, ne sahajaj v' slabe tovarshije, der-shi se Jesusa ino Marije kakor sv. Alojzi.*

Bogu bolj svesto slushiti se je saobljubil vse svoje shive dni zhisto po devishko shiveti. De bi v' gréh ne padil, se je vsako tredo, pétek ino sabotó postil, pa tudi druge dni le sa potrebo jedil ino pil. Shenskih se je zhisti mladénzh skerbno varval, se ni bres file s' nobeno pogovarjal, ino je beshal dalj ko je mogel is takiga kraja, kjér se je kaj nespodobniga godilo, alj govorilo. — *Kako pa sedajnih mladénzhov veliko shivi? Mnogoterim je she materno mleko po sobih zedi, in she so ljubo nedolshnost sgubili. Shivijo, kakor bi ne bilo pekla ino ne nebés. Kar je gerdiga, jim dopade, poshtenja pa jih je fram; ne bojijo se greha kakor sv. Alojzi.*

Ozhe vseme mladiga Alojzija na vojsko, de bi se sholnirshine privadil. Slishal je bojake gerdo govoriti, ino she ni vedil, de so nespodobne besede greh, Kakor hitro je pa sposnal, de so te nespodobne besede greh, se je vfliga

zhišto spovedal, ino je smôte svoje mladosti možno obshaloval. — Sa vredno sveto obhajilo se je tri dni pripravljaj, ino je tri dni po obhajili Jesufu sa toljko milost hvalo dajal. Od gorezhe ljubeshni do svojiga Isvelizharja so ga po obhajili vselej solse polile. — Pogosto h' sveti spovedi ino vredno k' svetimu obhajilu hoditi je mladenzham toljko potrebno, ko po dné jesti, ino po nozhi sputi, ako pravizhno shiveti hozhejo. Kdor vsakiga mešza, alj saj vsake kvatre vredne spovedi ino svetiga obhajila ne opravi, bo teshko svojo nedolshnost ohranit, ino se lehka pogubil.

Ozhetu ojstro shivljenje mladiga Alojsija ni bilo po volji; pöhlejo ga v' velike mesta, v' kraljeve hišhe, naj bi se bolj sveta privadil. Moder mladénzh se pa sapelivimu svetu oslepiti ni dal, ter je sposnal, kako je prasno vse posvetno velizhastvo, zhe nam brani Bogu lepo flushiti. Sklenil je duhovnik biti. Kakor rada so mu poboshna mati privoljili, tako možno so mu ozhe branili. She le v' dvéh letah sa tem jih preprosi, ino vesél v' red (orden) svetiga Ignazja k' Jesuitam gre. — Potreba je sinu poslušhati, v' katér stan mu ozhe ino mati svetujeta; alj she bolj posluhniti Boga ino premisliti nagnenje svojiga serza. Srezhniga stanu ni, ako se bres Bogá izvoli.

V' duhovškim stani je bil ljubzhik boshji ves ponishen ino pokoren; zhe ravno shlahniga rodu, je vse domazhe dela voljno opravljaj, pa tudi blishnjimu pomagati si je po vsi mozhi pri-

sadel. Kedar se je kushna bolésen v' Rimi 1) veliko ljudi prijela, je isprofil, de so ga poslali bolnikam strezh. Na svojih ramah jih je v' bolnishnize (shpitale) nosil, ino sa vboge od hifhe do hifhe vbogajime profil. Ljudjé, ki so ga to storiti vidili, so tudi po njegovim isgledi storili. — Kogar pa dobri ljudjé radi imajo, njega tud Bog rad ima.

Sv. Alojzi je sbótel, ino se bres vsiga odloga vmreti pripravljal. Voljno je vse sdravila jemál, naj so fhe toljko grenke bile. Le od nebéf se je nar raji pogovarjal, ino je svoji ljubi materi pisal, naj se s' njim veselijo, de je she tako bliso svetiga raja. — Kedar je zhútil, de se njegova posledna ura she blisha, je vse okolj slojezhe povabil, naj sahvalno pesem s' njim sa-

1) Rim (Rom) nar imenitnifhi mesto na Lafhkim. Dva brata sta ga 754 let pred Kristusovim rojstvom posidala. Bilo je nekdej poglavitno mesto snániga sveta ino je fhe sdaj glava zeliga kerfhanstva. — V' Rimi prebiva nad 152,000 ljudi, je 35,900 hifh, ino 328 zerkuv; med njimi nar vezhi ino nar lepfhi na sveti zérkev sv. Petra, v' kateri je njegovo pokopalifhe. — V' Rimi je veliko imenitnih pa fhe vezh svetih rezhi; sa to is vsih krajov kerfhanstva veliko romarjov v' to sveto mesto hiti, na pokopalifhi dveh pervih Apostelnov ino toljko drugih marternikov svoj boshji pot opraviti, tam, kjér vidni poglavar sv. ke. zérkve, sveti ozhe papefh, svoj sedesh imajo.

pojo. Poslednih se je lepo nasmejal, rekòzh: „Gremo gremo s' veseljam!“ Vpral hajo ga: „Kamo?“ „V' nebesa!“ jim odgovori, se poln savupanja v' podobo krishaniga ogleda, isdihne poboshno, rekòzh: „Gospod v' tvoje roke isrozhim svojo dusho!“ isrezhe sladko ime Jesuf, in lepo mirno v' shtir ino dvajsetim leti svoje mladosti v' Gospodu saspi. —

Tako lepo vmerje nedolshen! Ljudjé se sa njim jókajo, alj veselo ga nebeshki angelzi spremijo v' sveto nebó; sakaj sv. Duh govori: „Ker je pravizhen Bogu dopadil, je bil njemu ljub; in ker je med gréshniki shivel, je bil ismed njih vset, de bi hudobija ne bila njegov um popazhila, ne hinavshina njegoviga serza sapeljala.“ *Modr. 4, 10.* „Lehka je nedolshnih smert, vezhni raj jim je odpért; le nekoljko tu terpijo, tam se vezhno veselijo.“ *Sv. Atanasi.*

2. S v. A m b r o s h.

Poshten mladénzh ino imeniten mosh,

Pogosto she déte v' mladosti pokashe, kaj nekdej v' starosti bo; kakor se tudi v' shivljenji svetiga Ambrosha bere. Bil je imenitnih rimskih starishev sin, ino ko je she v' sibeli sladko spal, to buzhelize priletele, ino krog njegovih ust obsele. Péstlovna jih je hotla odpoditi, de bi

ga ne opikale; ozhe ji pa prepové, ter hozhe videti, kaj bo is tega. V' kratkim so same zhudno visoko odletele, ino po tem so vsi sodli, de bo to déte nekdej imeniten mosh. Buzhele so pokasale prihodniga mosha, ki je bil s' svojim mizhnim govorjenjam pravizhnim fladek ko méd (sterd) krivizhnikam pa ojster ko shelo (ojsterz) serditih buzheliz (zhibeliz).

V' svoji shlahti je imel sv. Ambrosi sveto devizo ino muzhenizo Sotero; nje je bil bolj vesél, ko vsih drugih she toljko shtimanih sorodnikov, ter je nje sveto shivljenje posnemal. Tudi nja sestra Marzelina je bila sveta deviza, ki ga je vuzhila bogabojezhe shiveti, ino sveto zhifost toljko ljubiti, de se ni samo on vsiga nespodobniga varval, ampak tudi svoje snanze ino snanke možno nagovarjal, naj po devishko shivijo. — *Poshteni bratje ino sestre je morjo med sebo hudiga svesto varvati ino k' dobrimu opominjati; le tako bojo vredni otrozi boshji, ino shlahta angelska. Ravno to je nar imenitnej shlahnija.*

Mladi Ambrosi je poboshno shivel, pa se tudi pridno vuzhil. V' kratkim so ga deshélkiga poglavarja v' Milani 1) postavili. — *Hozhejh*

1) Milán alj Milano je poglavitno mesto Lombardkiga kraljestva v' lastriki desheli, proti Franzolkim. Mesto je lepo ino veliko, ima nad 5600 hiš, ino 145,000 prebivavzov; kralj namestnik in vishi shkof v' njem prebivata. Milanzi lepo shido delajo.

mladenih tudi srezhen biti, isvolj si v svojih mladih letah dve nar potrebnej drushize: bogabojezhnost in pridnost; one bote sveste tovarshize tvoje po poti prave srezhe; vse drugo prave stanovitnosti nima.

Tisti zhaš niso v Milani shkofa imeli. Duhovshina ino ljudstvo se v veliko zérkev sberó, noviga shkofa isvolit. Ambrosh, deshelski oblastnik, pride mir ino spravo olkerbét. Ravno ljudi lepo k' temu opominja, in neki otrok se v zerkvi saglasi: „Ambrosh naj bo naš shkof!“ Vse sberaljshe to poterdi ino njega isvoli. On se je pa tiga prestrahil, ino je hotel sbéshati; alj niso ga ispusili, dokler ni bil poterjen ino sa shkofa posvezhen. — Tako neskonzhno moder Vishar nekimu oralo, drugimu kelh, tretjemu kraljevo palizo v' roke da; nekda j pa vsim svet raj odpro, ki po svojim stani svesto Bogu slushijo, kakor je sv. Ambrosh slushil.

Veliki namestnik boshji bil je skerben dushen pastir. Neprenehama je ljudi vuzhil, veliko svetih bukuv spisal, mnogo gresnikov poboljshal, pa tudi veliko hudiga je preterpel sa boshjo zhašt ino sa isvelizhanje svojih ovzhiz. Na smertni posteli so ga prijatli profili, naj bi li she shiveti nekoljko zhasa od Boga isprofil. Sv. Ambrosh jim odgovori: „Nisim med vami tako shivel, de bi me morlo biti fram she nekaj zhasa per vas shiveti; pa se tudi ne bojím vmréti, saj imamo Gospoda dobriga.“ — Srezhen, kdor tako

shivi, de lahko na vezher svojga shivljenja ravno tak govori!

„Pravizhen bo, kakor palmovo drevo zvetel, in kakor zedar na gori Libani rasil v' hishi Gospodovi, v' veski nashiga Boga.“ Pjalm. 91.

„Zhasť mladenzhov je: Boga bati se, starisham pokoren biti, stare ljudi sposhtovati, sveto zhystost obdershati, in poshtenost ljubiti, to je mladih lét lepota.“ Sv. Ambrosih.

3. S v. A n d r e j.

Ljubej isvelizhanfkiga krisha.

Boga prav sposnati, ino svoje shivljenje po boshji volji ravnati, mora biti v' lakiga zhloveka perva skerb, kakor je bila svetiga Andreja. Sv. Andrej in Shimon Peter, si brata, sta po Galilejskim morji 1) ribila ob zhafi, kedar je sv. Janes

1) Obljublena deshela se je ob zhafi Jesusovim rasdelila v' Judejo, Samarijo, ino Galilejo. V' Galileji je veliko jesero, Galilejsko morje imenovano, 3 mile dolgo, 1 milo shiroko, vse shivo shlabnih rib. Krog jesera so bile prelepe rodovite okoljze; ob morju so stale mesta Kapernaum, kjer je Kristuf stanoval, Betzajda, kjer je bilo nar vezh apostelnov doma; Korazajm ino drugih vezh. Skos jesero lepa reka Jordan tezhe. — V' tim veselim kraji je nar rajshi Jesuf vuzhil ino zhudshe delal.

kerstnik v' pušhavi pridgovat' sazhél. Sv. Andrej ga je hodil sferbno polulhat, ino je ravno prizho bil, kedar je sv. Janes kerstnik Jesufa ljudém obljubeniga odreshenika pokasal, rekózh: „Poglejte jagne boshje, ki grehe sveta odjemlje!“ — Veselo se je po tem sv. Andrej Kristufu ponudil, naj bi ga sa uzhenza vsel, kar se je tudi sgodilo. To srezho sv. Andrej svojimu bratu praviti hiti, rekózh: „Isvelizharja smo najdli, kteriga so nam preroki napovedvali.“ Tudi Shimona Petra k' Jesufu peljá. — *Oh, kako lepa je taka braterna ljubesen, ki bratom v' nebesa pomaga!*

Kedar sta ravno tisto leto sv. Andrej ino Shimon Peter s' svojimi tovaršhi zelo nozh ribila, pa nizh vjela, pride Jesus s' veliko trumo ljudi k' Galilejskimu morju. Ribizhi ravno mreshe shaloftno pèrejo; in kedar Jesus vuzhiti nehá, rezhe Shimonu, naj s'he enkrat vlak naredijo. Storili so, ino toljko rib vjeli, de so se mreshe tergale, ino zholni topili. Na tolik zhudesh jih je Kristus poklizal jit po vsim sveti fkoš isvelizhanfke nauke ljudi v' nebesfko kraljestvo lovit alj spravljat. Gredózh so vse popustili ino sa Jesufam shli. — *Tako morash biti tudi perpravlen, mladenzh, sa boshjo zhast ino svelizhanje dušh se vsiga posvetniga isnebiti, ako bi bila boshja volja, saj na sgubi ne bosh; vse bo tebi stokrat povernjeno, po smerti pa vezhno shivljenje*

Jesus je svetiga Andreja toljko ljubil, da ga je med 12 svojih apostelnov vsel, ki so ga po vsih krajih spremljali, koder je hodil, vse vidili, kar je storil, ino vse slisali, kar je vuzhil, po njegovim odhodu sveto kerfhan'ko véro po vsim snanim sveti rasfhirat. Do konza je bil svest flushavnik svojiga Gospoda.

Sv. Duh je na binkofhtno nedelo apostelne napolnil, ino sazheli so sveto véro Jesusovo osnanovat'. Sv. Andrej je spervizh Judam pridgovat, ino je bil s' drugimi apostelni savoljo Jesusoviga imena preganjan. Po tem se je podal med nesnane narode, ki so po sévernih krajih Evrope 1) prebivali, ino je, kakor vuzheni terdijo, tudi starim Slovenzam vesel glas kraljestva boshjiga osnanoval. Poslednih se je v'

1) Zel svet se na fhtiri kraje, strani ali poglovitne vetre rasdeli. Zhe se oberneft v' tilte kraje, kjer sonze is baje (vstaja), imafh pred sebo is-hod, vstok alj jutro: sa sebo sahod, sapad alj vezher; na desno je jug, jushna alj poldanja stran; na levo je sever alj polnozhna stran. Po tem se rezhe: od is-hoda do sa-hoda, od juga do severja; to je, od eniga kraja semlje do drugiga, — Vsa semlja ima pet poglavitnih delov, kateri so: Azijska, kjer je bil Kristus rojen; Afrika, kjer so Samurzi, sazherneli ljudje; Evropa, kjer mi shivimo; Amerika ino Avstralija, alj Polinesija (mnogotozhje) ki se nov svet imenujete, ker so nju v' novih zhasih najdli.

Geršhke kraje, v Ahajo ino Epir obernal, ino je perpridgoval v' poglavitno mesto Patras. 1) Veliko nevérnikov se je dalo kerstiti, ino ravno to je mestnimu poglavarju Ageju toljko samerselo, de svetimu Andreju prepove od Jesusa govoriti, ter mu vkashe malikam darovati. Sv. Andrej mu pa odgovori: „Jes darujem vsaki dan vsigam ogozhnimu, edinimú Bogú, ne klavne shivine, temuzh neofkrunjeno jagne na svetim altarji, ki zelo ino shivo oftane, tudi po tem, ko se vérnim she savshiti da.“ Na vse to ga poglavar v' shelesje djati sapové, ino po-

1) Geršhko (Grezija, Helenško) so imenitne deshele dalezh sa Hrovalškim pod jugam, med morjam ino Turškim zefarštvam. Po tishih deshelah so lepe planine, kjer zhede pasejo, pa tudi rodovitne doline, kjer dosti shlahniga sadja raste. Med deshelami o morji ste posebni dve Ahaja in Epir; Patras poglavitno mesto v' Ahaji. Imenitne stare mesta v' Greziji so Korint, Solunj alj Tefalonika, Filipe, v kterih je sv. Paul vuzhil, ino jim liste pisal; ino poglavitno mesto Atén. — Gerki so bili svoje dni vuzheni ino slavni ljudje; njihov jesik je po vsim snanim sveti flovel; tudi apostelni ino evangelisti so v' geršhki besedi pisali. Bili so dolgo lét Turkam pokorni, sdaj pa spet svojiga kralja imajo. Gerki so umetni sastopni kupzi, ino svojo kupzhijo po morji ravnaajo.

flednihz krishati obfodi, naj bi kakor njegov Gospod krishan vmerl.

Po poti k' smerti perpravlen krish od dalezh vgleda, in ga veselo posdravi, rekózh: „Oblagi (frezhen) krish, ki si svojo lepoto od vudov Gospodovih prijél, dolgo sim te sheljel, neprenehama jikalk. Miren ino vesel k' tebi pridem; vsemi me ismed ljudi ino isrozhi mojim vuzheniku, naj me on po tebi prime, ki me je na tebi rethil!“ *Oh, kaj vse shiva ljubesen v Jesusa premore! tudi nar strashnej martro v' veselje premeni, in je mozhneji ko smert.*

Dva dni je sv. Andrej shiv na krishi visel ino ni do sadne ure nehal sveto véro Jesufovo osnanovati, ter je sa svoje morivze molil. Ljudém se nedolshen apostel vsmili, hozhjo ga posilim isneti; Andrej je pa le profil: „Gospod! ne naj svojiga flushavnika iskrisha vseti; vsemi me raj ti k' sebi; saj je she zhas, de k' tebi pridem.“ Tako je lepo vmerl.

Oh, naj bi mladenzh tudi ti le nekoljko ljubeshni Andrejove do Jesusa imel, radovoljno bi vse svoje krishe ino teshave svojiga stanu prestál, kakor nas Kristus sam opomina: „Ako hozhe kdo sa meno priti, naj sataji sam sebe, ino vsak dan svoj krish sadene ino naj gre sa meno.“ Luk. 9, 23:

„Kristusov krish nam nebesa odpira, s' savúpanjam on bolnike podpira ino slepe sa roko peljá; on je drevo vstajenja, on les vezhniga shivlenja.“ Sv. Krisostom.

4. Sv. Anton pufhavnik.

Bogabojézh mladenzh ino svet mosh.

Sv. Anton je bil v' neki vesi na Egiptov-
fkim 1) rojen. Njegovi starishi so bili imenitni
ino bogati ljudjé, alj de bi se nedolshen mla-
dénzh med nevérnimi tovarshi ne pohujshal, so
se bali Antona v' shola dati; sa toljko bolj
skerbno so ga doma vuzhili Boga prav sposna-

1) Egipt (Misirsko) se imenuje velika, bogata
deshela v' Afriki, obljudeni desheli soleda.
Od jutra ima ruzezho, proti severju sredno
morje, ino se le nekoljko obljudene deshele
po suhim derishi. V' Egipti so velike gore
ino strafhne pufhave; pa tudi dosti rodovit-
niga polja. V' tistih krajih sa simo ne véjo,
le spomlad ino poletje imajo; vrozhina je
toljka, de vse vsahne. Po sredi deshele
tezhe velika reka Nil, ki vsako leto o pra-
vim zhafi s' svojoj povodnoj vse pokrajne do-
line toljko pognoji, de se po pravizi Egipt
shitniza imenuje. — Sedajni prebivavzi so
sploh Mahomedanzi; le malo kristjanov sdaj v'
Egipti prebiva.

ti, ino mu svešto flushiti. Tudi brati se je navuzhil. — Dobro je fina v' sholo dati, ki je prebrisanje glave, pa sadershanja lepiga; lahko bo kdaj imeniten gospód, slava svoje shlahte, ino srezha svojiga ljudstva; alj she loshej bo sin sapeljan, sanikarn potepúh, framota svojiga kraja, ino zele deshele nadloga. Ni na sveti vezhiga neteka, kakor je spazhen dijak (ferderban shtudent), kedar se smoti. Ozhetu ino materi berashko pali-
zo prineje, bratam ino sestram sukno isle-
zhe, ino poslednizh sam sa njimi berazhiti
gre. Bog varji starishe takih shtudentov!
Kedar se pa otrozi v' mestne shole dajajo, naj
bo starishev perva skerb, de bojo per pe-
jhtenih kerfshanskih ljudéh.

She ni bil poboshen mladenzh sv. Anton
dvajset let star, she so mu starejšhi pomerli. On
ino njegova sestra, ki je mlajšhi od njega bila,
sta lepiga premoshenja prijela. Obilno premo-
shenje starishev je pogosto pohujšhanje otrok;
alj serze svetiga Antona je le v' nebesah svoje
shelje imelo. Podál se je neko nedelo v' farno
zérkev k' boshjimu opravilu. Gredozh premish-
ljuje sveto shivljenje apostelnov ino prvih krist-
janov, kako so vse sapustili, ino sa Jesusam
shli. Tudi on sheli tako storiti, ako bi boshja
volja bila, si lepšhi plazhila v' nebesih saflu-
shit. Kedar v' zérkev stopi, ino duhovnik na
lezo (pridishnizo alj kancel) pridejo, ravno be-
sede is svetiga evangelja beró, ktire je Kristuf
bogatimu mladenzhu povedal: „Ako hozh shi

popolnoma bití, jídi, prodaj, kar imash ino daj v bogim, in bosh saklad imel v nebesih; ter pridí in hodi sámeno.“ Te besede so toliko njegovo serze vnelo, de je po tem rasen sesterniga déla, vse svoje premoshenje med vboge rasdelil. De bi bres vliih posvetnih skerbi Bogu flushil, svojo sestro devizam isrozhi, ki so v' sveti družini shivele; on pa v' sveto samoto gre, kjér je molil, premishloval boshje rezhi, ino si s' svojmi rokami potreben shivesh flushil. — *Kristus ne sapoveduje mladenzham vse sapustiti, ino v' pushavo jiti; vender vsm pové: „Jishite narprej boshje kraljestvo ino njegovo pravizo; vse drugo vam bo naversheno. Kaj pomaga zhloveku, naj si ves svet pridobi, ako pa svojo dujho sgubi.“*

Mladenzhi radi slabo sadershanje svojih verstnikov posnémajo, stare, modre ljudi pa sanizhújejo, kar je gostokrat njih nar vezbi nefrezha. Sv. Anton si je pa bogabojezhiga starzheka sa vuzhitela isvolil, ktéri je v' njegovi loseski prebival. Hodil je tudi druge svete moshe objiskat, ino se je od eniga prav ponishen bití, od drugiga molíti, od tretjiga postíti se, vázhil. Kar je per drugih hvalevredniga videl, to je doma storil, ino je tako v' svetih zhednostih rastil, kakor mlado drevo sa bistrim potokam raste.

Kakor je pa sadanosnimu drevju hudiga vetra ino serje potreba, de ga gosenze ne objedo, ta-

ko potreba je tudi pravizhnemu skušnjenju. Hudi
duh je hotel svetiga Antona omôtiti, ter mu je
na misel nosil lepo bogastvo, kteriga je drugim
sapuštil, ino sdaj sam v' toljki revščini shivil;
kasal mu je, kako srezhno bi bil lahko shivel,
sdaj pa v' puhavi toljko terpi. Sv. mladénzh
se pa ni premôtiti dal, she toljko sveteljhi je
molil, postil se, klizal Jesusa v' pomôzh, ino je
vse skušnjevave srezhno premagal. — *Vsak zhló-
vek svoje skušnjevave ima, posebno pa v' mla-
dih letih; soj je bil tudi Jesus skušan. Ali
skušnjava nima oblasti naj premagati, aka
le sami nozhemo. Po Jesusi vse premóremo,
ki nam možh daja.*

Veliko let je v' svoji sveti famoti preshi-
vel, ino njega sveto shivljenje se je po všim sveti
rasglafilo. Stari ino mladi, modri ino nevedni
k' njemu hitijo, njega paslušhat ino zhudeshe
vidit, ki jih je nad bolnikami storil. Nekteri
so ga profili, naj bi jih popolnoma sveto shiveti
vuzhil. Postavili so si okolj njegove bajtize male
hishize (bramze), ino so per svetim Antoni v'
sveti družini shiveli, molili, svete pesme peli,
premisshlovali boshje rezhi, ino pridno delali,
kakor jih je on vuzhil. Tako so se menihi sa-
zheli, in sv. Anton je njih prvi apat, duhovni
ozhe bil. — *Ni lepshiga na sveti, kakor to,
de so sedje ino domazhi v' sveti družini
shivijo, je hudiga varjejo, ino v' dobrim pod-
pirajo; sam Jesus v' sredi med njimi prebiva.*

Sv. Anton je bil she 105 let star, ino Bog
mu je rasodél, de bo v' kratkim vmerl. Obji

skal je she pred smertjo vse svoje vuzhenze, jih opominvaje: „Preljubi moji otrozi! ne navelizhajte se dobrih del opravljati; shivite kakor bi vam vsaki dan vmreti bilo.“ — Vse ga je hotlo per sebi imeti; alj on je odgovoril: „Anton gre sdaj od tod, in ne bo dalej vezh per vas.“ — Povernil se je v svojo ljubo famoto, ter je frezhno ino veselo vmerl.

Kako resnizhne so besede sv. Paula, ki govori: „Bogaboiezhost je sa vse dobra, ker ima obljubo sedáj niga shivljenja, ino prihodniga.“ Tim. 4, 8. „Brumnosti hod je med vsjemi nar lepshi pot.“ Sv. Gregor.

5. Sv. Avgufhtin.

Isglèd praviga poboljšhanja.

V' Afriki, 1) delezh sa morjam je bil sv. Avgufhtin rojen. Imel je slo posvetniga ozheta,

---

1) Afrika, med pètemi deli svetá nar gorkejši svèt, je od naf globoko pod jugam. Po vsih krajih v' morji sloji, le majhen krajez semlje, ki se Suez imenuje, se terde Asije dershi. Strafhne poshave, nesmerne planjave rasbeleniga pelka, so v' tistih nesnanih deshelah. Vetri so gostokrac vrezhi, kakor plamen, ter s' svojim krupam

pa bogabojezho mater sveto MARIKO. Lepó ga je vuzhila Bogu slushiti, ino Jesusa toljko ljubiti, de ni mladenzha veselilo bukuv brati, v' katerih ni prefládkiga imena Jesus najdel. — *Blagor sinu, ki bogabojezho mater ima; kar ljubesniva mati sinka navuzhi, vse svoje shive dni ne bo posabil. Oj mladenzhi, slushajte radi svoje matere, dokler jih she imate; dobra mati so prvi dar milosti boshje na sveti.*

Otrokam nar nevarnej so flabe tovarshije, kar spriden (spazhen) otrok hudobniga sna, v' to svoje tovarshe tud' sapeljá, ako derhal otrok varuzha (varha) nima. Tako je mali Avgushtin s' drugimi fantini v' neki sosedov vert slesil, kjér so polno jebelno drevo otresli, ino nesrele jabelke svinam pometali. — *Veliko shkode otrozi is nevéumnosti storijo; ako se ne podvuzhijo prav, ino nobeniga strahu nimajo.*

Avgushtin odraste, ino se v' visoke shole podá. Vazhil se je dobro, pa tudi sazhél prevsetovati, ino visoke glave biti. Vuzhenost ga je napihnila, ino pregreha v' svoje sanke vlovila. —

---

ljudi ino shivino vmorijo. Sufha je toljka, de dni hoda vode ne najdesh. Nekoljko primorskih krajov je pa tudi lepih in rodovitih, kakor Egipt. Ludje so od prevelike vrozhine sagoreli ino zherni; po vezhim Mahomedanske vere, divji ino sapusheni. V' Afriki je she veliko roparskih (rasbojnisthkih) mest, kjér s' ljudmi, kakor s' nevéumnoj shivinoj kupzajajo.

Oh kako nevarno je sa mladenzha, ki je prebrisan glave, pa ne ponishniga serza; napuhnesha se vse pregrehe lotijo. — Mladi Avgushtin sazhe po dobrih voljah hoditi, ino se s' shen'skim spolam snaniti; nedolshnost v' njegovim serzi vmira, in boshji strah ga sapulha. Vse posvetnih misel in nespodobnih shelj ne porajta opominvanja svoje matere, ne posulha opomnize svoje vesti, in Bog dopusti, de se pravo vero sapustivshi Avgushtin v' krivo véro smoti. — Mladenzh, ki je nesramnih ljudi ne varjesh, v' nevarne kraje sahajash, vidi sh, kamo bosh sajishel! Ostudna ljubesen bo ti pamet skalila (omótla), boshja roka te sapustila, de bosh véro tajil, du sho in truplo pogubil. Srezha tvoja, ako ozheta alj mater imash, ki te vredno svari jo, molijo ino se sa tebe solsi jo, kakor sv. Monika sa svojga sina. — Dni in nozhi se je mati sa - nj prejokala, in kedar si she vezh svétvati ne vé, gre bogoljubniga shkosa profit, naj bi rasvajenga sina posvarili. Moder shkof shalofni materi odgovorijo: „Ne obvupaj, shena! In, ki tvoji materi toljko sols veljá, se ne bo pogubil.“

Avgushtin možhno prebrisan, pa tudi shtimán, ni le sam pravizhniga pota sapustil; sam sapeljan je tudi drugih tovarshov sapeljal, kakor teshek kamen, ki se po bregi satozhi, tudi drugih kamenov sproshi, de se sa njim potozhijo. Prishel je v' Rim, is Rima v' Milán mlade ljudi posvetne sagovernosti vuzhit. V'siga je inel

dovolj, pa ne mirne vesti; bil je grešnik, ino grešni pokoja nimajo.

V' tridesetim leti svoje starosti sazhe svoje smôte ojtro premišlovati; vidi slabo sadershanje krivoverzov, ki so ga môteli, in svoje gerdobe sposnava. Slishati, kako lepo Milanški fhkof sv. Ambrosih pridigje, ga hodi tudi poslušat. Boshja beseda ga v' serze prime; on sposnà svoje pregrehe, ino pravovern kristjan biti sheli, alj bil je ves v' pregreshne flade sakopan, ino slo teshko mu je bilo se jih isnebiti, kakor sam govori: „Vlazhil sim svoje teshko shelesje (hude navade) sa sebo, pa sim se vender bal, si ga ratergati; she slishati nisim mogel kogá, mi sveto zhiftoft hvaliti; zlo branil sim se mu, ki mi je roko podajal, me sushnosti reshit, ktero sim ljubil.“ — *Koljko mladenzham je v' pregrehi ravno tako godi. Lehko je lahko je v' saderse saviti, ki so skrivno nastavljene; teshko pa teshko ptizhu vjiti, ki je na limanze vjame. Alj kar ljudem mogozhe ni, je Bogu lahko.*

Zhedalje bolj nepokojno je Avgushtinovo serze prihájalo; jiskal je v' pisnih posvetnih modrijanov pokoja, alj ni ga najdil. Sazhe sveto pismo brati, ino sazhelo se mu je svitati. Potrebo, se k' Bogu poverniti, sposnà, alj pregreshno shivljenje se mu she opustiti ne da; godilo se mu je kakor sašpanzu, kteriga kdo budi, kakor sam pravi: „Sdaj sdaj bom, sim djal; pa

le nekajko mi s'he naj; alj t'iga: sdaj sdaj ni dolgo bilo ino moje nekajko ni minulo.“ — Te svoje teshave Avguština svojim prijatlam potoshi, ino njih nekdo mu perpoveduje, kako sveto je sv. Anton pušhavnik shivel, ino kako sta po njegovim isgl'edj dva imenitna zefarška flushavnika vse sapuštivšhi shla Bogu flushit. Ta perpoved je Avguština vsigam premenila. „Kaj d'elamo? je savpil; preprosti grejo v' nebesih ko kraljstvo, mi pa na vse vuzhenni abotniki; pogl'ej, kako se v' neframnih pregrehah valjamo! Kaj na' je fram sa njimi jiti, kaj? k'ér so nam oni naprej ušli? — Sdaj, ravno sdaj mora biti!“ — To je isrekel in terdao sklenil poboljšati se; pa njegove slabe rasvade, she toljko lét njemu družize, so ga mudile ino silile v' poprejno sbivljenje. V' tim svojim duhovskim vojkovanji se v' samotni vert podá, pod neko drevo pokrukne (se posloni), ino v' s'olsah milo sajoka, rekozh: „Oh kako dolgo bom s'he le na jutri odlagal! sakajne kolj sdaj?“ Tako sdiha je s'ališhi glaf, kakor bi mlado dete klizalo: „Vsemi in beri! vsemi in beri!“ — To je boshji glaf, misli; v'flane, ter vsame bukve listov svetiga Paula, in perve besede, katere sagleda, so bile: „Ne v' poshréshnosti ino v' pijanosti; ne v' nezhistosti, ino neframnosti, ne v' kregi ino nevošhivosti, ampak oblezite Jesusa Kristusa, ino ne stréshite mesu po njegovih she-

ljah.“ Rim 13, 13, 14. Te besede so ga rasvetlile. „Sklene v' zhiſtoſti shiveti ino vef Boga flushiti.

Sapusti svojo poſvetno flushbo, ino se lepo k' svetimu kerſtu pripravlja. Ko je kerſhen bil, ni bilo nepokojja ne ſhaloſti v' njegovim ſerzi vezh, in od veſelja bi ſe bil jokal. — Poverne ſe v' ſvoje domazhe kraje, ino v' nekoljkih letah ga ſhkofa poſtavijo. Kar je v' mladofſti pohujſhal, je sdaj s' ſvojimi nauki ino s' ſvetim shivlenjam poboljſhal, veliko ſvetih bukuv ſpiſal, greſhnikov preobernil, ino kerſhanskih duſh v' nebeſhko kraljeſtvo pripeljal. She sdaj ſe po vſih zérkvah ſliſhi ſvetiga vuzhenika ſlavno ime.

V' ſvoji veliki ſtarofſti je ſhe milo toſhoval, rekozh: „Kako poſno ſim sazhél tebe ljubiti, o Goſpod! Kamorkolj ſe zhlovek oberne, ne najde drusiga, kakor doſti nepokojja ino nadlóg; le ſamo ti ſi njemu mir, le v' tebi ſamim ſvoje svelizhenje najde.“ Na ſmertni poſteli je neprenehama ſedem pſalmov pokore molil, ter je djal: „Nobén kriſtjan, ſhe toljko bogabojézh, naj bres pokore ne vmerje!“ Veſelo je umerl, rekozh: „Vſmilenga Boga imamo.“

Nefrezhen mladénzh, ki ſe v' ſvojih mladih letah smóti, ſhe nefrezhnej, ki pokoro odlaga. „Versimo od ſebe dela teme, ino oblezimo oroshje ſvetlobe; opomina ſv. Paul. Kakor po dnevi poſhteno hodimo; ne v' poſhreſhnoſti,

ino v' pijanosti, ne v' nezhistosti ino v' nesramnosti, ne v' kresi in nehvalshnosti." Rim. 13, 13.

„Zhloveshko serze miru ne vshiva, dokler v' tebi, o Bog, ne pozhiva.“ Sv. Avgustin.

6. Sv. Basili in sv. Gregor.

Poshtena tovarsha ino svešta prijatela.

Svést prijatel je boljshi, kakor gotóv dnar, in poshten tovarsh je viden angel boshji mladenzhu. Taka prijatela ino sholika tovarsha sta si bila sv. Basili ino sv. Gregor Nazjanzhan.

Sv. Basili je imel imenitno, svete starishe. Njegova babiza sv. Makrina, ino bogabojezh ozhe sta mladenzha v' strahu boshjim isredila. Podál se je po tem v' vuzhene shole, potrebne modrosti vuzhit. Shtudentjé alj dijaki so po velikih mestah grosno rasvujsdano shiveli; alj mladi Basili se je sapelivih tovarshov varval, ino si je svetiga Gregorja prijatela isbral. „Skupaj sva shivela, skupaj prebivala, in skupaj jedla. Bila sva ene volje, eniga serza; le ena dusha je v' dvéh truplah prebivala. Edina skerb je nama bila zhednost, le sa prihodno vézhnost sva se opominála bogabojezhe shiveti. Nilva se s' tovarshami pohajala, ki so se flabo sadershali. Dobro sva vedla,

de je lahkejši se njihovih hudobij privaditi, kakor slabe tovaršne hudi- ga odvaditi. — Le samo dva pota sva v' mešti posnala, perviga v' zérkvo k' vuzhenikam potrebne modrófti. Na po- svetne dobre volje, kratkozhase in po- jedi nisva pota védla, in vse take po- trate drugim prepustila. Naju nar ve- zhi prisadeva ino nar višhi slava je bila ta, de sva se kristjana imenovala, ino v' resnizi bila.“ — *Tako sv. Gregor pripoveduje. Kaj se pa od sedajnih študentov prepogosto sliši in vidi?*

Nedolshni sapušijo mladenzhi ozhetovo hi- sho ino se v' mestne shole podajo. Ozhe in mati, bratje in sestre pojifhejo svoje sledne krajzarje jim pomagat. Po mestih pa sapelivih tovaršov vse gomesni, (gomeslá) ki se jim prijasne dé- lajo, ino jih v' svoje pajdashije vadijo. Po takih se navuzhijo jigrati, nespodobno govoriti ino ne- framne rezhi vganjati. Po dnevi se malo vuzhi- jo, po nozhi v' kafeterijah ino v' oshtarijah bedijo; nikdar ni dnarjev sadošti. Po novih she- gah se drago oblazhijo, dobro jedò ino pijejo, starejšhi pa doma stradajo; bratje ino sestre bófi hodijo. Kedar taki sholzi o prasnkih damu pri- dejo, jih she veliko moliti vezh ne sna, hudobij pa toljko véjo, de je poshtenih ljudi pred njimi strah. V' zérkvo jiti, roke povsdigniti ino mo- liti, jih je fram; se pohajati ino nespodobno norzh- vati, mislijo de je po gosposko ino lepò. Taki se dúshua kuga sa domazho okoljzo; hitro se

gerdih rezhí drugi fantje od njili navuzhijo. — Vi ozhetje, ki sine v' višhi shole dajate, skerbno posvedujte, kako se v' tim alj v' unim mešhi godi, ino v' nevarne kraje ne dajajte njih; pa tudi pobarajte vezhkrat vuzhenike, kako se sadershijo. Boljšhi je plushiti, boljšhi puksho nofiti, kakor se v' sholah smotiti, in pogubiti. — *Vi mladenzhi pa, ki v' ptuje mesta greste, poshtenih tovarshov se dershite, kakor sta si sv. Basili ino sv. Gregor dobra bila.*

Kedar se poshtena mladenzha isvazhita, terdno skleneta ne jiskati posvetne zhashti in dobrete, ampak vse k' boshji zhashti obrniti. Sv. Basili poboshne moshe objiskuje, se od njih navuzhit shiveti. Videti, kako neki tresno shivijo, drugi se ojtro postijo, spet drugi svešto molijo in pridno delajo, se sazhdú, ino sklène jih na tenko posnemati. Tako je israštíl toljko imeniten ino svet mosh, de so ga mašhniká posvetili, ino posnej velikiga shkofa isvolili. Sv. pastir je tudi svoje avzhize sveto pafil, ino skerbno varval, de mu jih krivoverzi smotili niso. To jim je silo merselo. Krivoverni zesar pofhle svojga naméshniga poglavarja nad Basilja, naj bi ga v' krivo véro pripravil. Alj sv. shkof mu na ravnošt odgovori: „Zesarju dopasti ne bom pogubljal svoje vesti. Vse, kar mi shugash (protish) mene ne vstrashi. Kdor ne gleshta vézh, kakor bukv nekoljko, pa lôsniga ponosheniga oblazhila, kar ga na shivotij ima, se sa svoje blago ne boji. Me hozhete is do-

mazhije istirati? ne vém, sakaj bi se tega bal? Zel svét je meni ptuja deshela, le nebefa imam sa svoj dom. Ka me boshete v' jezho vrezhi? Tud' v' vòsi bom bolj vefél; kakor zefarfki svetvavzi polek svojga gòspoda. Kar muke (martre) sadene, kako bi me terpinzhili? Moje telo je toljko flabotno, de jih ne bo preterpelo. Pervi mahlej bo tudi posledni, ki mi ga valha mogozhnost dati samore. Kar pa savolj smerti: bo ona meni dobrotniza vsmilèna, ki me pred boshje oblizhje popelja; ravno to v' svojim shivlenji narbolj shelim.“ Tako je sv. mosh hudobnim krivoverzam povedal, ino niso se predersnili njemu shaliga steriti.

oni Sv. Basili je mladenzham veliko naukov sapisal, ino je bil, kakor sv. Gregor, njegov tovarsh, ljube mladine svešt prijatel ino vuzhitelj.

„Sveto pismo, pravi on, in poglaviti nauki vezhniga shivlenja so kristjanu nar potrebni shi podvuzhenje. Pa tudi druge vednosti so dobre in tak rekòzh zhedno pérje, ki shlahno sadje lepsha in varje. — Mladenzhi, govori dalje, kar is tiga sveta v' uni svet ne ponefete, tako blago ni vredno de se hvali, ino frezha imenuje, ki nam le kratko hafne. — Imenitna radovina, mozh ino lepota, zhast in oblást, vse te rezhi niso toljko vredne, de bi jih

prevezh posheleli, alj druge ljudi sa - nje savidali (nevošhivali). Na ho vupanje gre v' dolgo vezhnost; kar na totaj spremi, to naj ljubimo, tega po vsi mozhi jishimo.“

Poln dobrih del je sklenil sv. Basili svoje sveto shivljenje. Od prevelikiga joka se per njegovim pogrebi niso mertvašhke pesme slis hale.

Tako prirastejo is bogabojezhnih mladenzhov v' poshteni prijasnosti modri in sve ti moshjé; slaba tovarshija pa mladenzham vso pravo svezho poshré. Sa to pravi sv. Duh: „Svest prijatel je mozna bram ba; — on vezh velja kakor srebro in slato: Le kateri je Boga bojijo, ga najdejo.“ Sir. 6, 4 — 16. „Ne pezhaj se s' hudobnesham; prijatel tvoj bo Jésus, sam.“ Sv. Gregor.

7. S v. B e n e d i k t.

Imeniten vuzhitel svetiga shivljenja.

Kdor hozhe sveto shiveti, mora she v' mladih letah sazheti; staro juho drevó se bres zhudessa ne oseleni. — Nar nevarnej so mladenzhu sapeliveshi; ako hozhe nedolshen ostati, je jih mora varvati, kakor sv. Benedikt.

Bil je v' laški desheli bliso Rima rojen, ino v' to mesto so ga imenitni starejšhi v' sholo

dali. Toljko pridno se je vuzhil, de so ga bili stárejšhi prav veselí. Kedar moder mladenzh rasvujsdano shivljenje svojih tovarshov vgléda, ino sposná, kako nevarno mu je med njimi shiveti, sapusti mesto ino se v' tiho samoto podá, ter dobro vé, de je boljshi med divjoj sverinoj prebivati, kakor med divjimi, sapelivimi ljudmi. — *Zhe ravno sa vsakiga ni, se sapeljvanju v' pushavo skriti, je vender našha dolshnost je sapelivzov skerbnó sogniti, kdor nevarshino ljubi, se v' nevarshini pogubi.*

Tudi v' sveti samoti nas skušnjave najdejo; zhlovek jih nosi povsodi s' jebó. Svetiga Benedikta só flabe misli ino nezhedne shelje toljko obhajale, de se je she namenil bil v' posvetno shivljenje nasaj poverniti. Alj v' tej teshavi se ojštro posti, moli in pokori, ter s' boshjoj pomozhjoj nezhiste shelje na vselej premaga.

Jèlo je po desheli sloveti, kako sv. Benedikt sveto shiví. Od vsih krajov ga pridejo objiskovat, ino nja nauke poslušhat. Veliko njih sv. Benedikta naproli, de per njem ostanejo, ino v' sveti drushini s' njim Bogu flushijo. Posidal je v' ta namén v' tistim kraji dvanajst malih kloshetrov, vsakimu kloshtru je dal dvanajst menihov ino eniga poglavarja. Sv. Benedikt je vse lepo vishal, ter jim molíti ino délati ojštro narozhal. Posneji se je na drug hrib preselil, kteri se gora Kafino imenuje, kjér je nov kloshter postavil, dve zerkvi posidal, ino svete vodbe (regelze) spisal, po katerih she sdaj zherno oblezheni minihi shivijo, ki se po svojim du-

hovškim ozheti Benediktinarji imenujejo. Sveti ino pridni moshje so bili; po vlih krajih so semlje lepo obdelovali, ino mladenzhe vuzhili; kakor jim je sv. Benedikt sapovedal.

Preden je sv. Benedikt sbolal, si je dat pokopaliske pripraviti, ino shesti dan svoje bolesni v' zérkvo sanesti. V' fredí svojih vuzhenzov sadno popotnizo (presveto rešnje Telo) savshije, ino v' njihovih rokah svojo dušho Bogu isrozhi. Po njegovi smerti se je svétla steša is semlje v' nebese sasuala, ino sallihal glaf: „Ta je pot, po kateri ljublen boshji prijatel v' nebesa gre.“ *Hozhemo tudi mi sa njim v' nebesa priti, mormo po svojim stani popolnoma sveto shiveti. To nas Kristuf vuzhi, rekozh: „Bodite popolnoma, kakor je vash Ozhe nebeshki popolnoma.“* Mat. 5 — 48.

„Kakor srove derva ogenj pogafijo, tako sadushijo tud modróst gerde hudobije, o mladóst. Delo, trud ino molitev odsheno skushnjave mladih lét.“ Sv. Ziprian.

s. S v. B e r n a r d.

Sérzhen premagavez hudobije.

Imeniten zerkvéni vuzhenik sv. Bernard je bil na Franzoskim 1) rojen. Bil je mladenzh

1) Franzosko (nekdej Galja imenovano) se sôve kraljestvo proti sonzhaimu sahodu od Slo-

saliga liza, lepe postave, pa tudi prebrifane glave, de malo takih. Njegovi starilhi so bili imenitni, bogati ino tudi pametni, ki niso svojih otrok rasvādili, ampak jih is mladiga oštro shiveti vuzhili. Bernardovo nar vezhi bogastvo je bilo de so ga v' strahi boshjim isredili, de se je dobro vuzhil ino poshteno sadershal. Vse ga je ljubilo ino hvalilo, on je pa le ves pohleven ino ponishen bil. Vedel je, kako ste mladenzhu dve rezhi nar nevarnejshi: previfokih misel biti, ino preveliko govoriti.

Kakor se ose rade shlahniga sadu primejo, tako se prilisujejo sapelivzi mladenzham, ki premoshne starifhe imajo. Tudi Bernarda so ilabi tovarfhi na svoje roko vabili, s' njimi rasbersdano shivét, sosebno po smerti njegove bogabojezhe matere, kedar ni bilo ozheta domá. Alj strah boshji ga je ovarval vsih sapelivost; bal se je Boga rasshaliti, ki vse vidi, ino vse vé.

---

venfkiga. Od jutra se dershi nemfhkih, shvajzerskih (helveshkih) ino lafhkih deshél; od juga ima morje ino shpansko kraljestvo; od vezhera ino severja ga shiroko morje obdaja. — Franzofke deshele so sploh rodovite, semlja shlahne vina shita ino sadje rodi. Imenitne reke po desheli teko, po katerih se ladje vosijo. — Franzosi, ljudjé dobriga serza, pa lehkih misel. Bili so nekđaj dobri kristjani, ino veliko svetnikov je med njimi shivelo. — Posvetni modrijani so jih veliko smótili.

Tudi neframne shenke so sa njim lasile, to de nedolshen mladénzh she nobene pogledal ni. Pergodilo se je, de se ga neka neframenza v' gostilnizi (oshtariji) loti. Kedar ji vbeshati mogel ni, na vel glas savpije: „Rasbojniki, tatjé so tukaj; pomagajte!“ Na to je ona isbeshala. — Tako naj vsak poshten mladenzh svojo nedolshnost varje! Fantje pa, ki je radi sa voglam pomikajo, po hishah lásijo, ino je po kotih potikajo, tergajo angelško oblazhilo svete zhivosti. Oshtarije (litushi ali taberne) so bile ino bojo mladenzham nevarnejshi, ko tolovajške jame.

Se sapelivimu svetu vmekniti, si je sv. Bernard Marijo devizo sa svojo ljubo mater isvolil, se njej posebno isrozhil, sapustil posvetno shivljenje ino se je v' sveto samoto k' bogabojezhim duhovnim podal. Teshko mu je to hodilo. Bratje, snanzi ino prijateli so mu branili, ino se sa njega jokali; tudi on se je sa nje jokal, ter jim golsija ino nevarnost posvetniga shivljenja toljko shivo popisal, de tudi oni fklenejo jiti sa njim v' sveto shivljenje. Kedar se bratjé is doma odpravljajo, rezhe starejshi mlajshimu, ki bi imel doma ostati: „Vse nashe premoshenje naj tvoje bo; mi pa gremo v' samoto.“ Mlajshi silo shalosten odgovori: „Vi si ne bosa isvolite, meni pa semljo pustite; ta delitev ni po pravizi!“ V' kratkim je shel tud on sa njimi. Poslednizh she ozhe h' svojim sinam v' sveto drushino gré, kakor tudi Umbelina Bernardova

sestra. Bilo je sedmiro otrok, ino sedem svetnikov. To je poshtena, hvale vredna shlah-ta, ki se ne prepira sa posvetno blagó, ampak sa sveto nebó.

Bog je dal svetimu Bernardu toljko mo-drost, de je njega ime po vlim kersthanstvi slo-velo. Papeshi ino shkofsé, kralji ino zesarji so ga sa svét prafhali; verh vliga tega je pa ta-ko priden ino ponishen bil, de si je sam svoje shkorne (zhèvle) trebil ino zhedil (puzal). — Kako gerdo je torej mladenzham, ki so sdra-vi ino možni, pa sakadijo svezher blatne shkornize pod klop, ino blatni okolj hodijo! Po blatnim oblazhili je ravno tak lahko le-núh posná, kakor po prevelikim lishpanji na pameti vboshez.

Ker je sv. Bernard posvetno zhest ino ob-láft savelj Boga sapustil, mu je Bog sa vse to stotero nebeskih darov povernil. Bil je mogo-zhen v' besédi, in vse, kar je rekel, so ljudjé storili. Spisal je dosti svetih bukuv, ino she sdaj se v' pridigah njegove besede boshjiga nau-ka ponovljajo. Premagal je serzhno vse duh-ne ino telesne teshave, ter je shel, 64 let star, v' veselje svojga Gospoda.

Varvati je potreba shlahen zvet, de ga mras (slana) ne omori; she vezh varvati mlado serze, de ljube nedolshnosti ne sgubi. Sa to sv. Peter opomina: „Bodite tresni ino zhujte; sakaj hudizh, vash sov-rashnik hodi okolj, ko rujovezh lev, jiskáje, kogar bi poshèrl.“ I. Petr. 5, 8.

„Sovrašnik lahko telesno (pregrešno) pošelenje sbudi, alj per tebi stoji, v' taji-
sto dovoliti, alj dopadenje pobiti.“ Sv.
Bernard.

9. Sv. B l a s h.

Poboshen zhrednik.

Sv. Blash je bil bogabojeznih staršev
sin, ki so zhredo pasli ino se shivinske reje
shiveli. Po izgledi Jesusovim so se lepo ravnali,
kteri se imenuje deber pastir svojih ovzhiz, ino
so svojiga sinka ravno tako bogabojezhe shiveti
vuzhili, naj bi svest flushavnik Jesusov bil.
Mladenzh jih je rad vbogal, se je bal Boga
rasshaliti ino se sameriti flacisham. Kedar je
she sadošti odrastil, tudi zhredo pase, ino je
prav skerben sa svojo ljubo shivinzo. — Srezh-
ni so pastirzi, ki se Boga bojijo, ino shivino
shkode varjejo. Abraham, Jakob, Egiptovski
Joshef, Mosef in David so tudi pasli; pastir-
zam je angel pervim osnanil, de je rojen Sve-
lizhar svetó. — Veliko pastirjev se pa na pa-
shi nespodobno sadershi. Nedolshno shivino
preklinjajo, nevsmileno pretépajo, v' shkodo
pushajo, kradejo, jigrajo, se gerdih rezhi
vuzhijo, ino shrivaj strashne grehe delajo,
ki v' nebo upijo. Oh, takim niso angeli to-
varshi; sam prekleshek je njim prijatelj.

(Obr.) Sv. Blash, priden pastir, je lepo shivel, ino toljko dobriga storil, de je njegovo ime po zeli desheli flovelo. Neverzi so tisti zhal kristijane hudo preganjali, ino morili. Tudi sveti-ga Blasha so prishli v' planino lovit. Ni se vstrašhil sa Kristusa vmreti, she jesti je sovrashnikam dal, ki so ga po tem pred nevsmilenga sodnika gnali. Serzhno je povedal, de Kristusu flushi, ino rajshi vmerje, kakor bi pravo véro satajil. Sa to ga vkashe nevérn sodnik krisham svesati, ino s' volovl'kimi shilami (bikovzi) nevsmileno rastepsti. Dober Bog mu je pa bolezhine polajshal ino rane pozelil. Po tem ga rezhe v' posodvo vreliga kropa vrezhi, kjér ga pét dni pustijo, ter mil'lijo, de je mertev. Bog ga ohrani per sdravji ino shivlenji. Shešti dan pridejo rabelni, de bi truplo is vode vergli, ino se sazhudijo, nja shiviga viditi, sposnajo pravo véro, ino se dajo kerstiti. — Sv. Blash se spet k' svoji zhredi poverne, kjér je v' svojim delavnim stani srezhno shivel, dokler ga je Bog k' sebi vsel.

Bog je vsakimu zhloveku prijatel, ki njega ljubi, naj bo bogát ali vboshen, gospod ali kmet. Ne posabi lepiga nauka, kteriga stari Tobija mladimu da: „Ne boj se moj sin; zhe ravno borno shivimo, veliko dobriga bomo imeli, ako se bomo Boga bali, vsiga greha varvali, ino storili dobriga.“ Tob. 4, 23.

Vse posvetno je gol prah; prava srezha boshji strah.

10. S. v. B o f h t j a n. Starishti sv. Boshtjana (Sebastijana) so bili vboshni kmetizhi v' shpanski desheli. 1) Lepo so ga isredili po svojim stani, fkerbno moliti vuzhili, ino pa varvati se greha. Boshtjan je vidil svojiga ozheta ino svojo mater lepo Bogu flushiti, ino je ravno tako storil. Pafil je majhino zhedizo svojih starishov, in ko je shivinza pohlevno dersala, je on na pafhi pokleknil, ino molil. — *Nedolshne otroke Bog nar raji vslishi, ter jih reshi vsake nesrezhe, kakor sveti-ga Boshtjana.*

Kekar je she sali fantizh odrastil, pride nevarna kushna bolésen in se ga prime. De bi drugi bolesni od njega ne dobili, ga v' neko bajtizo (utizo) na samim savlezhejo, in mati mu

1) Shpanfko kraljestvo (Shpanija) je od naf dalezh pod jugam, ino se po severji Franzofkiga, proti vezheri Portugalfkiga kraljestva dershi; od vsih drugih strani je pa morje. Deshela ima visoke gore, velike reke, ino je sploh rodovita.

Spomlad (vigred) se she po svetim Boshtjani sazgne; po leti je strafhna vrozhina, po enih krajih she prav snega ne posnajo. Shpanjolzi so zherstvi, fhtimani ljudje, vsi katolfhke vere. Velika bogatija, ki so jo svoje dni is noviga sveta vlekli, je deshelo oboshala, ino ljudstvo vezhdel nesrezhno storila.

vsaki dan jeſti neſe, pa od dalezh pred nja poſtavi, de bi vsel ino jedil. V' nekih dneih ſhe ni mogel vezh vſtati, ne leſti po ſvoje koſilo; mati miſli, de je ſhe mertev, ino ſe po njem jozhe (plaka). Sdaj pride divji volk v' njegovo utizo, ga ſa glavo ſgrabi, mu bule alj humppe, ki jih je imel, predere, zhedno iſliſhe, ino ga ſapuſti. To je bilo njegovo ſdravje. Spet je okreval (oſdravil) ino priſhel ſdrav domo. Kar jih je videlo, vſi ſo Boga hvalili, ki ſvojim ljubejam tako zhudno pomaga.

V' dvajſeto leto ſvoje ſtarosti je doma oſtal, ino ſe vsakiga dela dobro navadil. Kér pa ſtarjſhi ſ' ſvojoj maloſj kmetijzoi vſih otrok niſo mogli rediti, ſi je ſhel Boſhtjan dalej kruha ſluſhit. Premoſhna vdova ga v' nekim meſti ſluſhiti vſeme. Skerbno je vſe po opravljal, ſvojo goſpodinjoi rad vbogal, ino ſpoſhtoval. Vdova ga hozhe v' neſramen greh ſapeljati, poſhten hlapcz pa rajſhi ſluſhbo ſapuſti, ki je bila njemu nevarna in goſpodinji. — *Tako ſkuſhnjava nikolj ne prasnuje; vedno je potreba zhuti. Mladenzh naj iſ hiſhe beſht, kjér je njemu mreſha pregréſhniga ſnanja naſtavlja; boljſhi je zhíſta véſt, ko ſlata ſluſhba.*

Boſhtjana je neki ſhlahen goſpod v' ſluſhbo vsel; alj hzhér, ktéra je ozheta goſpodinila, ſe je ſazhela bogabojezhimu hlapczu perliſovati. Neki dan ſ' volmi poln vos blaga pripelja, kar mu hzhér nekoljko ſladke torte prinefe; alj Boſhtjan nozhe prikupila, koſze torte volam da ino tako ſkuſhnjavo premaga. — *Nar bolj ſa-*

peljivi mladim ljudem so lepi dari, ki se v
 nespodobnim snanji dajajo: sdaj kako gis-
 dasto (ofertno) oblazhilo, pa slati perstani,
 ali uhane; sdaj kaka nova haderza. Vse
 te rezhi so zena pregrehe, in kdor jih jemlje,
 je skushanavi predá. Nar nevarnejshi pa
 je od takih ljudi, ki nespodobno mislijo, po-
 sebej jesti in piti jemati. V' takih sladkari-
 jah je nezhisten strup; ne jemli ga!

Boshtjan si je drugo flushbo pojiskal, ino
 v' nekim mesti poihteno gospòdo flushi. Bil je
 vef priden ino prijasen, kakor se kerfhanškemu
 hlapzu spodobi, ino she gerdiga mislil ni; pa
 gospòda je dve hzhéri imela, kterih ena je ho-
 dila sa njim, ter mu obétala, de ga bo vsela;
 zlo po nozhi je prishla v' spalnizo k' njemu.
 Tega se sv. mosh prestralhi in bres pomislika
 flushbo sapusti. — Ponozhno lasenje in vog-
 larija (vesovanje) je nedolshnosti kuga. Kdor
 po nozhi h' drugimu spolu hodi, njega
 skushnjava vodi ino pregreha na vujsdi ima.

Boshtjan se je sunaj mesta na pristavo ne-
 kiga gospoda vfelil, ino je njegovo polje obde-
 loval. Bog mu je srezho dal, de so njive tolj-
 ko rodile, de sta on ino gospod obogatela. Bosht-
 jan je po tem sklenil se v' nov svét podati, de
 bi she tam vezh dôbriga floril. Kedar se v'
 ptuj svét odpravlja, mu pripelja neki vezher
 moshki spol mlado kershenzo, ter ga sa boshjo
 voljo profi, naj njo pod fireho vseme, de se ji
 hudiga ne prigodi. Boshtjan, vsmilenga serza, ji
 lepo postele, on se pa sa vrate na flamo vleshe.

Deklina ga pa sdaj sazhne profiti, naj bi njo v' Ameriko 1) s' sebo vsel, ter se joka in prilisuje. Na to se Bolhtjan rasferdi, ino njo ojtstro isprashuje, kdo ino od kodi je? Morla mu je povedati, kako je s' mladenzham nesramno shivela, in svojim starisham vbeshala. Gredozh njo starisham nasaj poshle, ino se po morji v' nov svet poda. — *Kdor ozhetu vbeshi, in sapusti svojo mater, nehvaleshnik, kako bo srezhen na sveti?*

Sv. Bolhtjan je v' Ameriki nevednim ino

1) Amerika se tudi sapadna Indija alj novi svet imenuje, ker je te del sveta krfihtof Kolon she le v' leti 1492 najdil. Od vsih krajov Ameriko morje obdaja, ino se v' gorno alj severno, ino v' spodno alj jushno Ameriko rasdeli. Semlja je dobra in rodovita, daja shita, vina, slata srebra ino vsih potreb- nih rezhi; veliko she pa ni obdelane. Strašno sarashene dobrove ino planine so she v' tistih krajih, nar vezhi gore, ino nar shirokejshi reke. Amerizhani ravno pod nami prebivajo; kedar je per nas nozh, je per njih dan. Ludje v' Ameriki so is vsih krajov sveta: beli, zherni ino rudezhkasti, mnogih ver ino sheg. Silo veliko je she divjakov, ki praviga Boga ne posnajo, ino po planinah shivijo. Veliko ljudi v' novim sveti svoje srezhe jifhe, veliko vezh jih pa le revshino najde. Veliko bogastvo je tam doma, pa tudi vobshivo.

potrebnim ljudem neisrezheno veliko dobriga storil. Vuzhil jih je shivino rediti, polje delati ino travnike kositi; bil je ozhe zele deshele. Bog mu tudi v Ameriki srezho da. Svojim premoshenjam je vbogim obilno pomagal, sam pa po stari navadi borno shivel. Na svoje stare dni je svoje bogastvo vbogajime dal, on pa med brate svetiga Franziska v klofster ihel, ker je sveto vmerl, kakor je sveto shivel.

Mladénzh! ohrani zhisto vést, ino Boga ne posabi, tudi on te nikjér sapustil ne bo; saj je po zelim sveti domá, in ti povsodi njegov sin. On sam govori po svojim preroki: „De bi ravno shena posabila svojiga sina, vender jes tebe posabil ne bom.“ Jes. 49, 15.

„Te hudoba sapeljáva, serzhno ti premagaj njo; hujshi ko je b'la skushnjáva, lepshi tvoja krona bo.“ Sv. Avgushtin.

11. S v. D o m i n i k.

V bogih vsmilen prijatel.

Bil je v shpanfki desheli sv. Dominik imenitnih starichov sin. Od svoje bogabojezhe matere se je navuzhil biti pohleven, bogabojézh in sa vse priden. Sveto pismo je v mladih letah she nar raje bral, po katerim je sklenil le Bogu shiveti ino skerbeti sa isvelizhanje svojiga blishniga. Vbogim je bil od svojih mladih dni po-

sebnó dober. Kar so mu staríši vezh od potrebe dali, ni sajedit, ne sapravit, ampak je vbogim dal. Kedar je huda lakota bila, ino she on v' sholo hodil, je zelo svoje nepotrebne bukve predal, de bi imel kaj vbogajme dajati. — *Kako gerdo pa nashi sholarji vezhkrat delajo, vej dnar sajejo alj sajigrajo, alj nakupijo s' njim nepotrebni rezhi. Marškateri po tem doma lashe, goljfa in zelo kra-de. Koljki greh je to! Sveti Duh govori: „Kdor starísham jemle, pa pravi, de ni greh, on je tolovajov tovársh.“*

Eniga dné je neka shena, vsa vjokana, Dominika profila, naj ji pomaga brata is sushnosti reshiti, kteriga so bili nevérniki vjeli ino prodali. Dobriga mladenzha je serze bolelo, ker ji ni imel kaj dati. Djal ji je: „Dnarja ne gleshtam, alj delam lahko; ako me gospodár hozhe, grem jes sa tvojiga brata v' shelésje flushit.“ Shena pa tega ni hotla. — *To she rezhe blishniga ljubiti, ino postaviti, kakor Jesus, svoje shivljenje sa svojiga brata.*

Sv. Dominik ni samo v' telesnih, she vezh v' dúshnih potrebah je ljudém pomagal. Mashnik ino imeniten vuzheník je veliko greschnikov preobernil, de so pregreshno shivljenje sapustili, krivovérzov, de so se krivim naukam odpovedali ino prave vére prijeli. On je tudi svet Roshenkranz moliti vuzbil, naj bi s' njim Jesufa ino Marijo zhestili, premishlovali zhudne skrivnosti nashiga odreshenja, ino hvalili Boga sa toljke milosti ino dobrote. — *Lepa in mozhna*

molitev je sv. Roshenkranz, pa tudi tako lehk-
ka, de se nje vsak priden kristjan navuzhi.
Moli se lahko, po poti ino doma, po nozhi ka-
kor po dne; ino zhe ravno molika (patanosh-
tra) nimash, lahko na perste molish. Samo to
skerbi, de kar jesik rezhe, naj tudi serze ob-
zhuti. — Tudi taka molitev je dobro delo, s'
katerim sebi in drugim v' nebesa pomagash,
ino sa vezhnost dobriga velik saktad (shaz)
naberash, ki ti ga ne bo nihzher odusel.

Pomagati grelhnikam, ino nevérnim lju-
dém pravo kerhansko véro osnanovati, je posta-
vil bratovshno belih menihov, ki se sv. Domi-
nika imenujejo. Veliko je vuzhenih mosh ino
imenitnih osnanovavzov besede boshje isvuzhil,
in poln saflushenja v' Gospodu vmerl. — She is
mladiga si prisadevamo nad vsak po
svojim stani dobriga toljko storiti, koljkor
premoremo; radi vbogajime dajmo! Kar vbo-
gim podelimo, Jesusu posodimo. Stari To-
bija mladiga vuzhi: „Zhe bosh imel veli-
ko, daj obilno, zhe bosh malo imel,
glej, de tudi maliga rad podelish;
sakaj veliko plazhilo si naberash sa
dan potrebe.“ Tob. 4, 9 - 10.

„Vboshez je nebeshki popotnik, ki te k'
Ozhetu pelja; saznni torej rad deliti, ako
nozhejh pota si vgreshiti.“ Sv. Avgustin.

12. Sv. Feliks.

Srežen kmetiški hlapez.

V laški desheli bliso Rima je sv. Feliks svoje staršbe imel. Niso bili premoshni, pa bogabojezhi, kakor tudi on njihov sin. Bil je šte otrok, ino je shivino pafil, ter si v' tihi famoti na neko drevo krish saresha, pod drevo poklekne, in zele ure lepo moli. Ker drugih molitviz ne sna, svet ozhenash, zhesheha si Marijo, véro ino zhaft bodi Bogu Ozhetu i. t. d. vezhkrat ponovi. Premishluje lepo nebó, zherno semljo, roshe na polji, ptize pod nebam ino ribize v' vodi; vse rezhi mu kashejo dobriga Ozheta, ki jih je stvaril. — *Tako lahko slusshi vsak zhlovek Bogu; ino zhe ravno brati ne sna, zelo stvarjenje sa bukve imá, is katerih velizhastvo boshje sposnuje.*

Ko je Feliks sa teshke dela terden israšil, k' nekimu premoshnimu gospodarju flushit gre, ino njega polje obdeluje. Ker po dné moliti vtegnil ni, je po nozhi molil, ino vsak dan k' sveti mashi shel, pa vselej ob takim zhafi, de ni svojga dela samudil. Posebno rad je terplenje Kristusovo premishloval, ter mu je svojo terplenje isrozhal. V' svoji bogabojezhnosti se pa sv. Feliks ni kiflo dershal; on je bil krótek, prijasen ino vedno dobre volje. V' šlabe tovarshije hodil ni, pa tudi ni toshil zhres druge; ino zhe ga je kdo, de je svetník, sanizhoval,

mu je pohlevno odgovoril: „Bog daj, de bi bil tudi ti svetnik!“ Tako vse sopernoſti v' ſvoje poſvezhenje oberne.

Sv. Feliks je v' ſtrahi boſhjim ſhivel, ino Bog ga je ozhitno neſrezhe reſhil. Neki dan pride njegov goſpodár vel' zherno oblezhen na njivo; mladi voli ſe ſplaſhijo, njega poderó in pod oralo ſpravijo; njemu ſe pa ni ſhalize ſgogilo. — Neſrezha tudi ſa te bó vſaki dan hodi, in ti ne véſh, kjé te ſadene. Priporozi je torej vſako jutro ino vſak vezher Bogu, de boſh bres ſkerbi v' boſhjih rokah ſhivel.

Sv. Feliks je ſheljel ſvoje ſhivljenje zhiſto Bogu poſvetiti, ino je ſproſil, de ſo ga k' Kapuzinarjam vſeli. V' tej bogabojezhi bratovſhini je ſhe bolj ſveto ſhivel, vbogam pomagal, bolnikam ſtregel, ino vmerjozhim v' pomozh bil; poſlednih je pa tudi on ſveto vmerl.

Take ſveſte hlapze ima Bog rad, pa tudi vſi dobri ljudjé. Od ſvetiga Felikſa naj ſe vſi hlapzi ino teſhaki pravizhno ſhiveti vuzhijo po nauki ſvetiga Pavla, ki govori: Hlapzi, luſhite ſ' dobro voljo kakor Goſpodu, ino ne kakor ljudém; ter vedite, de karkolj bo kdo dobriga ſtoril, to bo od Goſpóda prijel.“ Efes. 6, 7 — 8.

„Naj pravizhen ravno luſhi, vender je le ſvoj goſpód; ino greſhnik, naj kraljuje, vender ſhaloſtno hlapzhuje; kolikor ima hudobij, toljko goſpodinj.“ Sv. Avguſtin.

lid 13. Sv. Filip Nereji.

Pokoren sin ljubih starishev.

She v' svojih mladih letah je bil Filip vesponishen in ljubesniv. Vsi so ga imenovali blagiga (dobriga) Filipa, kar je v resnizi bil. V Lafhkim je bil rojen ino je imel bogoljubne starishe. Nikdar ozheta rasshalil ni, ino se ni ismesta genil, kamor so mu mati vkasali, bres dovolenja. Po smerti svoje matere je tudi mazhuho ravno tako sposhtoval, sa to ga je tudi mazheha kakor svojiga fina rada imela. —

Gerdo je gerdo, ako pasterki ino pasterkinje svoje ozhme ino mazhuhe sanizhujejo, jih preklinjajo in she pogledati ne morejo! Kako bi srezho imeli, dokler ljubeshni per njih ni? Res de vezhdel huda je, ozheta skerbniga sgu biti in ozhma imeti, ljubo mater sa mazhuho smeniti; sa to otrozi vi, ateja ino mamu prav sa ljubo imejte, ino profite Boga, naj jih she dolgo shivi. Zhe vam pa pisane (nepristne) starishe da, vse voljno poterpite. Dostikrat ozhem ino mazhuha sapushene otroke rajshi imata, ko lasten ozhe ino mati.

Mladi Filip ni sa to priden bil, de bi ga ljudje radi imeli; skerbel je pred vlim Bogu dopasti. Silo rad je molil, ino se pridno vuzhil; kar je posvetniga bilo, njega ni veselilo. Imel je bogatiga striza, ki mu je hotel vse spozrozhiti, alj bogoljuben Filip ni maral sa posvetno bogastvo. Hotel je borno shiveti, ino sa

vezhnost veliko dobriga storiti, de bi bogat istiga sveta v nebesa shel. Vedil je, de na posvetno blago le tistokrat frezhne stori, zhe si s njim nebesa flushimo. Nebesa flushi si pa reven ravno tak lahko, vezhrat she loshej, kakor bogat.

Sv. Filip je bil dobro vuzhen in ves poboshen, ljubesniv do Boga ino svojiga blishniga; sato so ga mahnika posvetili alj shegnali. Bil je dober vuzhenik ino viden angel varh mladih fantov in dekliz; greha jih je varval, ino sveto shiveti vuzhil. She od delezh je ostudne grehniko posnal, in vezhkrat rekel: „V' vojfki sa zhistost le bojezhi premagajo, ki se nevarnosti sognejo ino priloshnosti vbeshijo.“

Ves poterpeshliv je v' svoji sadni bolesni molil, rekózh: „Gospód! pomnoshi moje bolezhine, pomnoshi pa tudi mojo poterpeshlivoft!“ Osemdefet let star je mirno v' Gospodu saspál; Bog mu je dolgo shivljenje dal, ker je mladenzh shterto sapoved boshjo svefto dopolnil, ki pravi: „Spolhtúj ozheta in mater svojih, de bosh dolgo shivel, ino ti dobro pojde na semiji!“

„Kdor svojiga ozheta gerdo pogleduje in svojo mater na stran postavlja, vreden je, de mu krokarji (vrane) ozhi isklujejo ino jih mladi orli sa potokam poshró.“ Prip. 30, 17. „Nar lepshi je mladina, ki se Boga

boji; nar vezhi zhaft sa fina, ki starishe zhestt. Sv. Ambrosk.

14. Sv. Florjan.

Serzhen vojshak sa boshje kraljestvo.

Zhlovek ima nevmerjuzho dusho, ino vmerlivo telo. Deshelni poglavar ima le zhres truplo oblast; Bog je Gospodar dushe ino telesa. Nizh je torej ne sme storiti, kar bi Boga rasshalilo, ne dusha pogubiti, de bi truplo shivelo. To nam serzhen vojshak sv. Florjan pokashe.

V' sgornim Estrajhi 1) se je vrodil, v' tistih starih zhasah, kedar so neverni Rimlani zhres vse te kraje gospodarili. Vef mlad je bil she sv. Florjan zhverst rimski vojshak, zefarju ino desheli svest, alj she svesteji Bogu, kterimu je lepo flushil. — Kristijani prijeshejo na kerstnim kameni biti Jesusu, vojshaki

1) Estrajh poglavito vajvodstvo estrajharckiga zefarstva, se sgorniga Shtejarckiga na Nemshkim dershi. V' spodnim Estrajhi je poglavitno mesto Dunaj alj Bezh, v' sgornim pa Linz, bliso kateriga je sv. Florjan smert storil. Semlja je dobra ino skerbno obdelana; v' spodnim Estrajhi sdravo vino raste. Estrajharji so prijasni in dobrovoljni ludje, katolskhe vere.

pa per banderi zesarju svesto flushiti; kdor prvo obljubo posabi in véro sataji, tudi druge ne dopolni, in pred sovrashnikam beshi. Sv. Florjan ni tega storil.

Grosovitna zesarja, Dioklezjan ino Makfiminjan, vkasheta oistro kristjane siliti, naj satajijo Jesufa, alj jih pa pomoriti. Veliko kristjanov se prestrafhi ino is mesta beshi, sv. Florjan pa le v' mesto hiti, jih v' pravi véri poterdit. Gredožh ga sholnirji frezhajo, ki jih je nevéra poglavar poslal, kristjane lovit. Sv. Florjan ozhitno sposna, de je kristjan, in se njim voljno vda, de ga pred poglavarja sheno. Sodnik ga mazhno nagovarja, naj malike zhefti, kakor je vkasa zesarika; Iv. Florjan mu pa na ravnost odgovori, de tiga nikdar storil ne bo, naj le s' njim stori po zesariki sapovedi. Poglavar se mu grosi, de ga bo muzhiti, tudi vmoriti dal, zhe ne dopolni povelje zesariske. Sv. Florjan je odgovoril: „Jes zheftim svojga Boga ino le njega molim. Slufham tudi vkaso zesarisko v' takih rezhéh, oktire vojsko sadévajo; alj malikam darvati ino jih moliti, meni nobeden sapovedati ne more. Ti imash sdaj moje telo v' oblasti, pa moje dušhe ne; zhres njo le Bog oblást ima.“

Ves raskazhen poglavar ga vkashe pretépati, nevsmileno s' grebeni térgati, ter ga spet nagovarja, naj malikam daruje. „Ravno sdaj darujem svojimu Gospodu Jesufa Kristusu to svoje terplenje;“ mu sv. Florjan

neprestrašen pové. — Videti, kako sv. Florjan vesel terpi, ino sa vse Boga hvali, ga bres odloga obfodi v' blishno vodo, ktera se Ens imenuje, vtopiti. Ko ga na smerten kraj prisheno, je bil ravno tako dobre volje, kakor bi se kopat shel. Gospoda je sahvalil, de ga vredniga flori, jiti v' vezhno shivljenje.

Na mósti je she poprofil, naj mu dajo nekoljko zhasa pomoliti. Proti sonzhnim is-hodu se sdaj oberne, serzhno moli, ter sklene svojo molitev: „Jesus, moj Gospod, sprimi mojo dushe.“ Svesali so ga, mu kamen na vrat alj shinjak, obéfli, ino ga v' vodo vergli. — Tako je svet vojshák sa vezhno veselje zhasno shivljenje dal. — *Zesarjam ino drugim deshelskim poglavarjam smo dolshni v' vsm pokorni biti; le samo takrat ne smemo vbo-gati, kedar se boshja sapoved skos to prelomi; Bog jenash prvi Gospodar. Jesus go-vort: „Ne bojte se jih, ki telo vmorijo, dushe pa ne morejo vmoriti; temuzh bojte se veliko vezh tistiga, kteri samore dushe ino telo pogubiti v' pekel.“ Mat. 10, 28.*

„Truplo je stvarjeno sa dushe, ne pa dusha sa telo; ako dushe kdor sapravi, trupla reshil tud ne bo. Je dusha isvelizhana, bo srezhno tud telo.“ Sv. Krisostom.

15. Sv. Franziskko Kfaverjan.

Isglèd, kaj dobri snanzi pomagajo.

V' gradi Kfaveri na Španskim rojen, se sv. Franzisk Kfaverjan imenuje. Bil je sin imenitnih staršev, pa tudi prebrisan glave, in se je prav rad vuzhil. Starši so ga v' Paris 1) v' viloke šhole poslali. Bil je priden, pa silo sheljen posvetne zhesti; na boshjo zhest je skoraj posabil. — *Lepo je lepo sa mladenzha, ki se tako nosi, de ga ljudjè hvalijo, pa tudi slo nevarno. Shtimana glava se rada smòti; le kdor vse k' vezhi boshji zhesti oberne, sam pa ponishen ostane, srezhno is-haja.*

Pergodilo se je, de sv. Franzisk s' svetim Ignazjam pod enoj strehoj prebiva, kjèr se sisanita ino poprijásnita. Sv. Ignazi mu suzhne kasati, kako nezheémerna ino nevarna je vsa posvetna zhest, ako nje ne isrozhimo Bogu, ino ne škerbimo sa svoje isvelizhanje. Spomni ga besede Kristusove: „Kaj pomaga zhloveku, naj ves svet pridobi, svojo dušho pa pogubi.“ Te besede so zhestisheljníga mladenzha tako osdravile, de je terdno šklenil,

1) Paris, poglavitno mesto franzofkiga kraljestva, ima 1100 uliz (gas), 12 farnih zèrkuv, 27 podrushenz, ino 28,000 hišh, kjèr nad 899,000 ljudi prebiva; veliko dobrih, pa tudi hudobnih. V' Parisi je veliko bogastva, pa tudi vbošhtva.

famo sa boshjo zhest shivéti ino vmreti. — Svezhen mladénzh, ki se s' dobrim prijatelam sisnani, ki ga lepo posvari in navuzhi Bogu slushiti; gerdo snanje pa je dušna morija.

Sv. Franzil'ško je sklenil s' nekoljko tovarshami v' duhovski stan stopiti. De bi se vredno skos dobre dela pripravil, je v' Benedkah ¹⁾ bolnikam stregel, ino po tem sa mafhnika shegnan bil. V' mafhnim stani je ojstro ino sveto shivel, ljudi s'kerbno vuzhil ino jih k' pokori opominjal. Posnej se je po s'hirokim morji v' dalno Indijo podál, nevérzam sveto Jesulovo véro osnanovat. Kedar so se po morji peljali, so mu v' barki hlapza ponujali, ki bi mu stregel, ter so djali, de bi sa apostol'kiga misjonarja ne bilo lepo prati, alj jesti kuhati. Alj on ga ni hotel, ino je rekel: „Moje roke so moje flushavnize; ne le sam febi, tudi dru-

- 1) Benedke (Mletike, Mletaka, Venezja) imenitno staro mesto sa Tershafhkim morjam, tak rekozh na morji plava, ker na 80 otozih sidano stoji. Namesti zest so po mesti vodotoki (kanali) ino namesti vosov se ljudje v' zholnizbah vosijo, kterih se per 20,000 po mesti sible. Veliko verlih hifh ino sivnih zérkuv se v' Benedkah vidi; nar lepši je velika zérkev svetiga Marka. Benezhani so bili svoje dni bogati ino mogozhni gospodarji; njih deshele so nad lafhko Gorizo segale, ino njih barke po vsih morjah plavale.

gim hozhem postrezhi, ter se ne bojim koga pohujshati, dokler ne storim kaj, kar bi Boga rasshalilo.“ — *Vidish mladenzh velikiga svetnika, kako sa svoje potrebno sam skerbi; tebe pa tako rado grosi, svoje vezhi pospraviti ino v' lepim vedi imeti! Lenobe ino gerdobe naj te bo svam, ne pa poshteniga dela.*

Ni mogoze popisati ne dopovedati, koljko je sv. Franziskho v Indiji dobriga storil, koljko mladenzhov poduzhil, gresnikov poboljschal ino nevernikov kerstil. Po vsih krajih, koder je hodil, so ga sa svojga ozheta imeli. Per 30 kraljestv je peshez (k' nogam) prehodil, vezh ko v' sto deshelah sv. evangelj osnаноval, ino s' svojoj rokoj nad 200,000 hajdov je kerstil. — Veliko je she dobriga storil sa boshjo zhest ino svelizhanje blishniga, she vezh je shesjel storiti, ino se v' Kinesarsko 1) nameni, Jesusovo

- 1) Kina (Sina, Kitaj) alj Kitajsko zesarstvo, je nar vezhi kraljestvo v' Asiji, dalez dalez od naf proti sonzhnemu is - hodu. Kinejzi alj Kitajzi so slo prebrifani ljudje, vezhdel hajdovske posebne vere. Kmetovanje nar vezh ljubijo, in vsako leto kitajski zesar nekajko brasd s' svojimi rokami isorje. Zhe je ravno semlja povsodi obdelana in rodovita, je vender v' tistih krajih toliko ljudi, de jih pogosto vezh sto tavshent od glada pomerje. Kristjane hudo preganjajo, ino she v' sedajnih zhasah morijo. Oshabnih ljudi se sveti

ime osnanövat. Bogu je pa sadošti bilo, vezher njegoviga shivlenja se priblisha, ino on na nekim samotnim otoki sboli. Pod flaboj pojatoj (uti-zoj) od vñih sapuñhen obleshi, le krishan Jesus je njegov prijatelj; v njegovo podobo gleda, in po nebesih isdihuje. Jesusa ino Marijo v pomozh saklizhe, ino veselo vmerje. Bil je v shivlenji ino po smerti zhuden proshnik vñim, ki se njemu priporozhajo.

Toljko so svetniki sa nebeshko kraljestvo storili, mi pa she deset boshjih sapoved prav ne dershimo; kaj bo sa nebesa? Oj ne posabimo Jesusovih besjed, ktire so svetiga Ksaverja smodrile: „Kaj pomaga zhloveku, zhe vej svet pridobi, svojo dušho pa pogubi? Mat. 16, 26.

„Bog je zhloveku udov po dvoje dal: noge dve, roke dve; dušho jamo le eno. Zhe sgubim tudi eno oko, drugo ostalo mi bo; zhe pa dušho sgubim, nobene vezh nimam.“ Sv. Krisostom.

---

nauki ponishniga Jesusa ne radi primejo. Po nekih krajah je pa tudi prezej Kristijanov; alj tako malo duhovnih, de po zele leta mafhnika ne vidijo.

16. Sv. Franziskko Salesjan.

Isglèd pohlévniga mladenzha.

Bogabojezhi starejšhi po navadi tud' boga-
bojezhe otroke imajo, sakaj jabelko dalezh od
debla ne pade. Tako je imel sv. Franziskko, v'
gradi Sales bliso Franzoskiga rojen, ljubesni-
viga ozheta, pa she ljubesnivshi mater, ki sta
bila shlahniga rodú. Ko ga je mati she pod svo-
jim serzam nosila, je Boga vedno profila, raji ne
poroditi, kakor došhiveti, de bi njeno déte kdaj
škôs greh sovrashnik boshji bilo. Sa to je do-
stokrat otroku ponovila, rekozh: „Sinko moj!
rajshi bi te mertviga vidila, kakor pa
svédela, de bi ti le en sam smerten
greh storil.“ Brala mu je shivljenje svetni-
kov, she maliga v' zérkev s' sebo vodila, ino
ga vuzhila, kako se ima v' hišhi boshji spodob-
no sadershati. Bilo ga je satorej v' molitvi,
posebno per sveti mašhi, ko angela viditi.
Sploh gola pamet ino pohlevnost ga je bila.
Lashi se je toljko bal, de je rajshi vsako shtra-
fo prestál, kakor bi se bil slegal. Sam si je
pritergal, ino vboshzhikam dal; pa tudi sa nje
vbogajime profil. — Tako je bogabojezha ma-
ti finu perva srezha na sveti, pa tudi po-
boshen fin dobre matere nar vezhi veselje.

Dali so ga v' visoke shole v' Paris, po tem
pa v' Padvo *) na Lashko vuzhit se. Imel je lepo

*) Padva, staro imenitno mesto v' lashki desbeli.

Visoke shole so nekđaj toljko v' Padvi slo-

priloshnost se dobriga veliko navuzhiti, pa tudi nevarnost svojo nedolshnost sgubiti, ino se ispriditi (lpazhiti). Hudôbni mladenzhi so mu sanke nastavljali, de bi v' nezhistost sabredil (sagasil), alj s' silo se jim je vbrasil. Neko naprosiheno shenstvo ga je smotiti hotlo, alj bogabojézh mladénzh ji ojštro rezhe: „Ako naj ravno uoben shivi zhlovek ne, vidi naj vender Bog, on gola ljubesen, ki greh s' vezhnim pogublenjam tepe.“ — Na te besede se je sapelivka rasjokala ino pobóljshala.

Skushnjave frezhno premagat je rad molil, se postil, ino svete sakramente pogosto prijemal. Bog mu je pomagal, de se je lahko dobro vuzhil, ino sveto shivel; sa to je she sdaj vsih pridnih sholzov poseben prijatelj in pomozhnik, ki se njemu pripravózhajo ino njega lepe isgledé posnémajo.

Sv. Franziskko je bil po natori silo nagel, alj on se je tako skerbno krózhjal in jese varval, de je po tem nar pohlevnejshi bil. Bog mu je njegova krotkósth prelepo plazhal. Ko je v' Rimi prebival, pride neki vezher v' svojo gostinzo (taberno) in ravno shishi, kako gostnik njegove flushavnike odpravlja, naj se drugi gospódi is njegove hishes vgenejo. Pohlevno sapové sv.

vele, de je bilo neko leto po 2 — 3000 študentov is vsih krajov sveta. Med 96 zérkvami je nar imenitnej zérkev svetiga Antona Padvanskiga, v kateri nja sveto truplo pozhiva.

Sales svoje rezhi pobrati, ino se drugam prefe-
liti. Po nozhi mozhna plôha priburi, povodnja
ravno tisto gostinzo podere, ino vsi ljudjé, ki
so v' njej prebivali, smert storijo.

V' Jakini (Ankoni), v' nekim primorskim mesti
rimfke deshele, je ladjo najel se po morji v' Be-
nedke prepeljat. Neka gospà, ki je bila vo-
shinjo she poprej plazhala, ga ni hotla s' sebo,
zhe bi ravno bili vsi prostora imeli, ino se tako
dolgo krega, de je sv. Franzisfko perfilen bil
saostati. Njegovi flushavniki so bili slo hudi;
on pa vel pohleven pravi: „V' boshjo voljo
se podajmo!“ Barko odrinejo ino na globoko
perpeljajo; kar se vsdigne grosoviten vihar, ki
barko ino ljudi potopi. — *Blagor krotkim,
oni bojo sembo posedli.*“

Imenitne flushbe so se svetimu Franzisfku
ponujale, on pa je hotel le ponishen flushavnik
Kristulov biti, ino je duhovski stan nastopil. Bil
je bogabojezh malhnik ino sveti lhkof; dosti
lepih bukuv je spisal, ino neisrezheno velikim
dusham v' nebefa pomagat, kjér se med njimi
sdaj veselí.

*Bodi pohleven tudi ti ino se nagle jese
skerbno varuj, ter ne posabi, kar te Kristus
vuzhi: „Vuzhite se od mene, kér jes sim
krótek, ino is serza ponishen, in bo-
te pokoj najdi svojim dusham.“*
Mat. 11, 29.

*„Nagla jesa pamet otemni, in zhloveka
v' shvino premeni.“ Sv. Basili.*

17. Sv. Franzisfko Serafinfki.

Mlad prijatelj vbógih.

Veliko starifhev je, ki imajo vezh fkerbi sa premoshenje, kakor sa polhténo isrejenje svojih otrók. Takiga ozhéta je tudi sv. Franzisfko imel, premoshniga kupzhovavza (barantavza alj tergovza) sin, v' malim mesti Afisi na Lalhkim. V' sholo so ga starfshi poshiljali, de bi se vsiga dobro navuzhil, kar je potreba sa kupzhijo vediti, sa bogabojezhe shivljenje svojiga fina jih je pa malo fkerbelo. Mladénzh je ravno sa to tudi slo mlazhno ino posvetno shivel, ni rad molil, in se je tudi le slabo vuzhil; sakaj kdor se hozhe dobro vuzhiti, mora pridno moliti; bres Boga ne samoremo nizh.

Franzisfko, zhe ravno mlad, nevarno sboli, in sazhne premifhlovati, kako minejozhe je vse, in de se tudi mladénzh smerti vbrani ne more. Sveti frah ga objide, ino on terdno sklène, zhe mu she Bog osdraviti da, njemu bolj svefsto flushiti. — *Ne prevsetúj s' svojim sdravjam, fantizh mlad, ne trati ga s' rasvujsdanim shivljenjam. Donef si sdrav ko riba v' vodi, ino je boletnim ljudém smeji sh, lahko de jutri na smertni pastelji, alj na mertvashkim vojdrí leshish. Zhe pa sbolish, ne posabi svoje dushe, spravi se s' Bogam, stori terdno obljubo, ako spet osdravish, lepshi Bogu flushiti po izgledi svetiga Franzisfka.*

Kedar sopet osdravi, ves flushavnik boshji,

rad moli, v' sveti samóti terpljenje Kristusovo premišluje, bolnikam streshe, ino rad potrebnim pomaga. To poboshno shivljenje lakomniga ozhetá možno jiesi. Ojstro ga svari, tepè ino v' poprejšne navade sili, ter mu pravi, de je abátnik in sapravlivez. Kedar se pa mladenzh posvetno shiveti pošiliti ne dá, ga ozhe popade ino pred shkofa peljá, ter mu rezhe: „Tukej v' prizho nashiga shkofa se odpovej vsimu mojimú premoshenju!“ Rad je moder, mladenzh sa Jesusa del tá storil, ker ga posvetno blago ni veselilo. Tudi svoje oblazhilo izlezhe, in skopimú ozhetu poda, rekozh: „Do se h malo sim vas ozhetá imenoval, po se h malo bom pa loshej Bogu rekél: „Ozhe nash, kateri si v' nebesih. Per njem imam sdaj svoj del jiskati v' njega postavim vse svoje savnpanje.“ Shkofa je to govorjenje toljko rasveselilo, de so ga s' svojim lastnim plajsham ogernili. — Dolshni so ljubiti otrozi svoje starishe, pa she vezh svojga Boga; „Kdor ozhetá alj mater vezh ljubi kakor mene, govori Jesus, ni mene vreden.“

Sv. Franzishko je sazhél tudi ljudí opominjati, naj se poboljšhajo ino pokoro storijo. Možne so bile njegove besede, pa she mozhnejshi njegovo sveto shivljenje. Veliko ljudi se je poboljšhala in spokorilo. Spokorjenim gresbnikam v' vezhi savnpanje ino tolásh je isprofil od Jesusa popolnoma odpustike, ki so jih rimski papesh osnanili, in se she sdaj vsako leto enkrat delijo, pa imeni

porzjunktula, sa to, ker so malo zerkvizo po laško tako imenovali, per kateri je tisti zhal sv. Franziskko prebival. Vezh bogabojezhnih ljudi, se mu je, spokorno shiveti, pridrushilo.

Ta sveta drushina, je bila sazhetek menihov, ki se she sdaj Minoriti, Franziskkanarji, ino Kapuzinarji imenujejo. Povslih krajih sveta jih je rasposlal, ljudem pokoro priporozhat. On sam pa ni hotel bit' samahnika, ker ni bil po svojih mislih serza dosti zhistiga. Kakor ponishnost, je tudi sveto zhistost ljubil, ino jo svojim tovarsham posebno priporozhal. Vslih prasnih in nepotrebnih pogovorov s' drugim spolam se je skerbno varval, ter je djal: „Se s' shenskim spolam pezhati ino pa sherezhhe voglje teptati, kdo bi si podplatov ne opekeli? Varvati se je potreba tudi maliga, sakaj peklenškemu sovrashniku je en las dovolj, de is njega možno verv alj fhtrik splete.“ — Verh drugih zhednost je tudi delavnost priporozhal, ker je lenoba dvorishe slabih misel ino neframniga poshelenja; delo pa grešno telo strahuje.

Na sadno uro vseme lepo od svojih slov, ter pravi: „Bog vas ovarji, moji otrozi! Srezhen, kdor v' dobrim do konza svest ostane. Sdaj grem k' Bogu, ino vas vse njegovi milosti priporozhim.“ To je isgovoril ino veselo vmerl. — Vsmilenje do vbogih je svetimu Franziskku per Bogu vsmilenje najdlo, mu na pravi pot svetiga shivlenja pomagalo, ino mu vrata nebesh-

ke odperlo. Pomni torej, kar so Duh vuzhi:
 „Sin, ne odtegni daru potrebnim u,
 ino ne odtegni svojih ozhi od vbo-
 giga. Sirah. 4, 1.

„Vboshzam vbogaj me dajati, je seme
 v' dobro sémlyo sjati, ki nam hitro sasorti;
 pot k' nebesam mu pripravlja, ki rad vbo-
 gim podeli.“ Sv. Avguštin.

18. Sv. Gregor.

Ves ponishen flushavnik boshji.

Kakor gerdo je, ako se zhlóvek niskiga
 stani napihuje ino bahá, tako lepo je, zhe se
 mladénzh imenitniga stana ponishuje, kakor sv.
 Gregor. Bil je sin slavnih starishov, je imel
 bogatiga ozheta in sveto mater, pa tudi on je
 bil toljko vuzhén, de ga je zesar, zhe je bil rav-
 no she mlad, poglavarja rimskimu mestu postavil.
 Sv. Gregor hitro sposná, de mu je toljka flush-
 ba in velizhaft nevarna, in de ne more, kakor
 bi rad, v' toljkim stani sa isvelizhanje svoje du-
 she skerbéti. Po smerti svojga ozheta veliko
 premoshenja vbogim rasdaja, nekoljko klošhtrov
 posida, in tudi svoje domazho poslopje v' sveto
 prebivalishe boshjih flushavnikov premeni; isle-
 zhe slato oblazhilo, ter sazhe tiho ino sveto
 shivéti. — Vidish mladénzh, de prava srezha
 ni vselej v' visokim stani domá; le v' tistim
 stani nar vezhi srezha shivi, v' kteriga nas
 Bog poklizhe.

Sa njegove vuzhenosti ino svetosti del so ga mafhnika shegnali. Grosoviten pomor je tisti zhal po Rimi bil, ino nevfsmilena kuga je tudi papesha pobrala. Namesti nar vifhiga poglavarja svete zérkve je sv. Gregor prozelje peljal, per katerih so Boga profili, ino svetnike v' priproshujo klizali, naj bi jim Bog strafhno shibo odvsel; kar so bili vflifhani. V' ti spomin se she sdaj svetiga Marka dan prozelja vodi.

Toljko slav'niga moshá so sdaj papesha isvolili; sv. Gregor se pa toljke zhestí prestrafhi, v' hosto sbeshí, ino se v' neki berlog skrije. Ljudje pa nozh ino dan Boga profijo, naj jim svetiga Gregorja svédeti da, ino sa vifhiga pastirja kerfhanfke zérkve postavi. Bog je njih proshinjo vflifhal, de so ga svédeli ino posilim v' Rim pripeljali, kjér je na mesto svetiga Petra postavljen bil. Vse se je veselilo, le on je bil shalosten, ter se je bal, de bi svojih velikih dolshnost tenko dopolniti ne mogel. „Tako me serze boli, de komej govorim, je nekimu prijatlu pisal. Zhesar se drugi veselijo, sim jes shalosten. Prosim, moli sa mene!“ — *Bog sanizhuje zhestilakotne, ki po visokih flushbah hrepenijo, rad pa ponishnim pomaga, kteri v' njegovo pomozh savupajo.*

Sv. Gregor je bil dober pastir svojih ovzhiz, ves skerben sa boshjo zhest ino isvelizhanje dufh. Lepo zerkveno pétje, ki se she sdaj per flushbi boshji v' nafhah zérkvah póje,

napravil je on. Veliko svetih bukav je spisal ino nam v' podvuzhenje sapustil; sa to se poglaviten zerkveni ozhak imenuje. Ker sam kerfhanfke vére osnanovat ni mogel jiti, je bogabojezhnih mafhnikov v' Anglijo 1) poslal, vuzhit nevérnike ino jih kerstit. — Koljkor je posvetno bogastvo in dobroto lovrashil, toljko je vbohtvo in terplenje ljubil, ter je djal, de le to kristjana Jesusu podobniga stori.

Vezhdel svojiga shivlenja je boléhal, pa vse voljno poterpel, in ne prenéhama je pridno delal. She na semlji je Bog ponishniga flushavnika nad vse povsdignil; alj she lepshi v' nebesih povishal, kjér sdaj sa svoje dobre dela nekonzhno plazhilo savshiva.

- 1) Anglija (Britanija) mogožno kraljestvo v' sahodni Evropi, unkraj Franzofkiga, od vseh krajov s' morjam obdano. Semlja je dobro in zhisto delana, pa she ljudém slo pretelna; vreme megleno ino vetrovno. Anglesi so prebrifani ino umetni delavzi, ki zhudoe rezhi naredijo. Na morji so nar mogozhnishi vojshaki ino nar imenitnejshi tergovzi, ki na vse kraje sveta barantajo. Poglavitno mesto je London, ki ima pol drug milijon prebivavzov. Anglesi so vezhdel nekatolshke vere, in sami svoji ljudjé. V' Anglefshkim je veliko bogatinov, ki neisrezheno premoshenja imajo, pa she vezh stradovzov, ki gladu vmirajo, od prevelike dragine.

eni Kdor per Bogi in per ljudéh imeniten bití sheli, naj ponishnost ljubi, priden bo, ino lepo Bagu flushi; sakaj: „Bog prevsetnim soper stoji, ponishnim pa gnado daja.“ Jak. 4, 6.

„Kdor bogabojezhe shivi, spravno pa ponishen ni, prah na veter nosi.“ Sv. Gregor.

19. S v. I g n a z i.

Isgled, kaj branje svetih bukov premòre.

Rojen v' španfski desheli je sv. Ignaz imenitne staríshe imel. Prav posvetno so ga isredili, ino kralju v' flushbo dali. Hvalil se je s' lepotoj svojiga trupla, ino se gisdavo (prevsetno) nosil. Dosezhi vezho zhest se je v' shold podál, kjér je bolj skerbel ljudém dopasti, kakor Bogú. Ta prisadeva bila je sa mladenzha silo nevarna; sakaj kogar skerbi le pregreshnim ljudém dopasti, on flushavnik Kristusov ni. Bog se pa mladiga Ignazja vmili, ino mu k' njegovi srezhi zhasno nesrezho poshle. V' boji ga nagla krogla (kugla) sadene, ki mu defno nogo slomi, ino levo hudo rani. V' neki grad ga saneso, kjér je dolgo zhasa boln leshal, ino veliko bolezhin terpel. Njegova noga je tako slabo szelila, de je vse shive dni shantov ostal. — Tako Bog mladenzhu lepoto vseme, kteri s' njoj prevsetuje; sakaj ona je boshji dar, in tem nevarna, ki njo prevezh obrájtajo.

Dolg zhaš je Ignazju v' posteli bilo; profi-
torej, naj mu kakih posvetnih kvant sa kratek
zhaš brati dajo. K' frezhi pa ni bilo takih knjig
(bukuv) per bilhi, ino prinesó mu shivljenje Je-
susa ino svetnikov. Spervizh njemu to branje ni
dopadlo; bil je prevezh posvetnih basnov (fabul)
navajen; pa zhedalje bolj mu dopádejo, in ga
toljko vnémejo, de na to sklene po isgledi Je-
susovim shiveti ino svetnike posnémati. — Dvoj-
no je mladenzham nar vezh nevarno: fla-
bim tovarsham v' roke priti, alj pa slabe buk-
ve v' roke dobiti. Spazhene knjige so prepo-
vedan jad, ktire sam peklenški sovrašnik
skos ispridene pisarje pozherka, ter jih ne-
dolshni mladini nastavlja, naj bi se smertni-
ga strupa is njih napila. Sladko so pisane
kakor méd, in kdor jih bere, ga omotijo ka-
kor pijanka ribe v' potozi. Kdor hozhe sre-
zhen biti, naj se jih varje, in v' mladih letah
bukuv ne bere, kterih she prav ne posná. —
Ravno tak dobro je pa svete, poshteno spi-
jane bukve brati, ki nas vuzhijo Bogu slu-
shiti, modro shiveti, ino drugih vezh korist-
nih vezhi, katerih védeti je sa shivljenje po-
trebno. Take knjige so prijateli svesti, ki
nam kratek zhaš délajo, ino nas vfiga lepi-
ga vuzhijo, kakor svetiga Ignazja.

Kedar osdravi, ves drugazhen shivi. Hu-
da vojska je v' njegovim serzi bila; pregresh-
no veselje ga je v' poprejne navade mikalo;
alj svetnikov lepo shivljenje ga je vabilo, rav-
no tako sveto shiveti. Nar rajshi je svete buk-

ve Tomasha Kempzhana bral, imenovane: Ho-
ja sa Kristufam. Jél je zelo svoje shivljenje
po tih bukvah ravnatil.

Tudi blisnim v' nebela pomagat, vga ni
grosilo s' otrozmi v' sholp hoditi, se latinshine
navuzhit, zhe je bil ravno she 33 let star, ter je
vedel, de vuzhiti se gerdo ni, zhefar zhlovek
ne vé, alj ne snati ino se ne vuzhiti, kedar
bi lahko, to je gerdo. — V' sholah se mu vezh
bogabojeznih mladenzhov pridrushil, ki se saob-
ljubijo, vse svoje shive dni Bogu slusbiti ino
duham v' nebela pomagati. Kedar so se isho-
lali, so bili v' Benedkih mahniki posvezheni.
Ti so bili prvi tovarshi imenitniga reda (ordna)
tovarshije Jesufove, ki se jim Jesuiti pravi.
Slavni, vuzheni ino sveti moshje so Jesuiti
bili, mladenzhev posebni prijateli in vuzheniki,
kakor njih duhovni ozhe sv. Ignazi, kateri je
mladenzhev nar rajshi vuzhil, ino sa nje skerbel.

Veliko veselje bilo je svetimu Ignazju svet-
lo nebo ino svesde pregledovati, in rad je sa
to na kako vishino stopil. Kedar je lepoto ne-
bél premishloval, se je od veselja rasjokal, re-
kózh: „Kako oftudna je meni semlja,
kedar nebela pogledam!“ — *Tudi ti
povsdiguj svoje serze k' nebesam; one naj
bojo tvoje shelje, one tvoje nar slajshi ve-
selje; le kar zhlovek serzhno posheli, to tu-
di skerbeno jishe; kdor pa jishe, on najde.*

Sv. Ignazi je imel posebne dve skerbi:
perva je bila, Boga prav zhestiti; sa to je bil
njegov navaden prigovor: „Vse k' vezhi

zhefti boshji!“ Druga njegova skerb je bila, blishniga isvelizhati; sa to je pogosto djal: „Ni sadofti, de jes sam Gospodu flushim; vse serza naj njega ljubijo, vfi jesiki hvalijo!“ — Oh, naj bi vfi ljudje, vsaki po svojim stani, sa to dvoje prav skerbeli, kako srezhno bi na tim sveti shiveli, po swerti se pa per Ozhetu veselili, kjer se sv. Ignazi sdaj veseli. — Lepo naj k temu sv. Paul opominja: „Jishite kar je gori, kjer Kristus na dejnizi boshji jedi; hrepenite po tistim, kar je sgoraj, ne pa, kar je na semli.“ Kol. 3, 1.

„Kako ostudna je meni semlja, kedar nebesa pogledam!“ Sv. Ignazi.

20. S v. I s i d o r.

Poboshen kmetifhki delavez.

Ni stana tako stariga na fveti, kakor je kmetifhki, pa tudi ne toljko srezhniga, zhe le kmetizh po nauki Jesusovim shivi, kakor sv. Isidor, kmetov poseben svetnik alj patron. Njegovi starifhi so v Madridi¹⁾, poglavitim mesti na Shpanfkim, shiveli. Niso imeli bogastva; s' svojmi shulamì so si vsakdanj kruhej flushili,

1) Madrid, sedesh shpanfkgiga kralja, je nar vezhi mesto v zelim kraljestvi, ki se v poshter-ti uri komaj obhodi.

ino svojiga fina prav po keršhanfko isredili. Škerbeli to mu posebno sa keršhanfko poduzhenje, de je Boga serzhno ljubil, greha se pa svešto varval. Mladi Isidor je rad k' keršhanfkimu nauku hodil, in kar je slišhal, je v' svojim ferzi ohranil. — *Kaj pomaga finam po starishah veliko premoshenja, zhe pa keršhanfškiga nauka ni? Premoshenje bres strahu boshjiga, ino pa pleve bres sernja. Poboshno serze ino pridne roke so nar boljshi dota (erbija); ino to jo starishi svetimu Isidorju sapustili.*

Ozhe ino mati svojimu finu ništa v' gosposki stan pomagala, ker sta sposnala, de ga je Bog sa kmeta vstvaril; pa tudi dobro védla, de gosposki stan zhloveka ne stori frézhniga, ako ga Bog v' višhi stan ne poklizhe. Sa hlapza je Isidor per nekim bogatim gospodarju slushil, svešto opravljal svoje dolshnosti, ter je shivel sdrav in vesel. — *Starejshi, ki svoje fine le v' gosposki stan tishijo, vezhdel svoje otroke nesrezhne storijo, ako niso posebno prebrislane glave ino pa modriga sadershanja. Perfilen gospod je ravno ko na pol kuhana jed, ki nikomarju prav ne tekne. Boljshi je biti dober kmet, kakor perten (na pol) gospód.*

Dve poglavitne dolshnosti kmetifhki ljudjé imajo: Moli, ino delaj! To je pravizhen Isidor vsak dan svešto dopolnil. Sgodaj je vstal, ino tekel v' blishno zérkev k' sveti mašhi; Bogu je sam sebe in svoje delo priporozhi!, kér je

védel, de vse dobro le od Boga pride. Ko je opravil juterno flushbo boshjo, se je veselo na svoje delo podal, ki mu je po tem sa toljko boljše od rok shlo. Pri delu je vezkrat svoje serze k' Ozhetu povsdignil, ino vse svoje opravila njemu isrozhal. Zhe mu je kako delo teshavno bilo, se je spomnil Jesufa, kako voljno je teshak krish na goro nefil, in tako mu ni bilo nizeh preteshkiga. — Sakaj je pa sdaj per hlapzih ino deklah vezh toshvanja kakor terplenja, de she drugiga govoriti ne vedó, kakor to, koliko terpijo? Sa tega del, ker premalo Bogu flushijo, le na zhasen dobizhek gledajo, vezhniga pa posabijo. Delo jim hodi dvakrat teshji, plazhila jim nikdar sadosti ni; svoje dela na pol storijo, in tak svoje poshtenje sgubijo, de jih poslednizh ljudje ne obrájtajo, ino tudi Bog ne mara sa nje.

ondaxa Sv. Isidor ni delal samo sa zhasen dobizhek, flushil je sa vezhno plazhilo, ino je tudi svojga priflushika rad vbogim podelil, kar je premogel, de bi si pripravljajl vezhnih sakladov (shazov) v' nebelih; védel je, de kdor rad vbo-gajime daja, nikdar oboshal ne bo. Vímilila se mu je tudi shivinza, ktera je ravno tak boshja stvar. Neki posimski dan je v' mlin (malen) nefil, ino videl shôko ptizhiz, ki so lazhe po drevji klaverno sedele. Odgerne nekoljko snega, ino jim toljko sernja potroli, de so se nasobale. Továrlh se mu je smejal, alj Bog je Isidorju boshji dar ozhitno povernil, ino dal, de se mu je obilnej namlelo. — Gárdiga ser-

za zhlovek je, kterimu se ljuba shivinza ne vsmili; she gershi, kdor njo preklinja, pretepa, pobija, in zlo terpinzhi alj martra. Tak shvinoderz je ozhiten Jovrashnik boshji, sakaj Bog je shivino stvaril.

Hudobni ljudjé so bogabojézhiga Isidorja gospodarju toshili, de vedno v zérkvi tezhi, doma pa delo saostaja, in se mu shkoda godi. Gospodar ga hudo okrega; Isidor se mu pa pohlevno odgovori: „Zhe bote kako samudo najdli, mi plazhila vtergajte, kar bo shkode.“ Neko jutro je gospodar sam na polje gledat shel, alj je resniza, kar ljudjé pravijo. Sv. Isidor je bil she v zérkvi, alj angela dva sta sa nje-ga orala, kakor pripovedujejo. — Tako Bog v deli poverne, kar se v molitvi pomudi; vse se naj o pravim zhafi sgodi.

Bogat v dobrih delah je sv. Isidor svoj delavnik na tim sveti dokonzhal, ino sdaj vezhno nedelo v nebelih ima. Oh, de bi vsi kmetjé, hlapzi in gospodarji tako shiveli, ko on! lehkko bi bili srezhni ino veseli tukaj in tam. Jesus nast tako shiveti vuzhl: „Ji shite nar poprej boshjiga kraljestva, ino njegove pravize, ino vse drugo vam bo priversheno.“ Mat. 6, 33.

Srezhen, kdor Bogu prav slushi, naj mashuje alj plushi. Per Bogu serzé per delu roké.

21. S v. Jakob

Isgléd Bogu svesto flashiti.

Kristuf je med svoje apostelne dva Jakobá svolil: prvi je bil Zebedejov sin, svetiga Jánesa evangelista brat, kteriga so v Jerusalemi 1) ob glavo djali; drugi je bil Jakob Alfejov sin,

1) Jerusalemi, sveto ino nar imenitnejši mesto v obljubljeni deželji, nekdanji sedesh judovskih kraljev, kjer je bil tempel Salomonov, pravimu Bogu polvezhen. Bilo je vesizhastno mesto tle ob zhasi Jesasovim, ali hudobni so bili njegovi prebivavzi, ino Jesuf mu je s falsnimi ozhmi prerolval, de bo rasdjano. Judje so se 70 let po Kristulovim rojstvi spantali; Rimlani so vso deshelo obsedi, ino poslednih Jerusalemi rasorali, de ni kamen na kamni okál, kakor je Kristuf 37 let poprej napovedal. Sv. Helena, mati prviiga kerzefarja Konstantina, je dala lepizzerkev boshjiga groba posidati, kamor so is vsih krajov sveta krishjani na boshji pot hodili. Nekoljko sto let po tem so Mubamedani si svete mesta osvojili, ino krishjane hudolimeli. Vsdignili so se kershanski vojshaki is Evrope, svete mesta spet dobit. Krishjani so jim rekli ino tim vojshakam krishatije, ker je vsakter krishne persih nosil. Okolj dvesto let so se hodili knesi (grofi) ino vitesi, vezhdel is vsih teh starih gradov, ki tle sdaj stojijo,

Marijne shlahte. Gospód je timu posebno modróst ino svetóst dodelil, ino apostelni so njega perviga shkofa v' Jerusalemi postavli. Bil je toljko poboshen, de so ga tudi sovrashni Judjé spóshtovali, ino imenovali právizhniga. Ojstro je shivel, ni vina pil, ne mesa jedel, ino je borno oblezhen hodil; od klezhanja v' molitvi se mu je koshá na koleni vterdila. — *Ako hozhesh, mladenzh, per Bogu ino per pravizhnih ljudéh kaj veljati, shivi pravizhno ino slushi Bogu svesto.* To te sv. Jakob v' svojim listi vuzhi, rekozh: *Zhe kdo is med vaj modrostri potrebuje, naj profi Boga, ino dana mu bo; naj pa profi s' savúpanjam*

Sovrashniki nauka Kristusoviga so ga hotli napraviti, naj bi kershanško véro satajil, ino ljudi napravil ne vérvati v' Jesusa Kristusa; sakaj

in ob shazovani molshenstvánih shogov' svéto sheshelo vojkovati, ino bliso sto let so imeli shvete mesa v' oblasti. Ker pa kristvanski jani eniga shorza bili niso, shob jih spet shgubili, shino shdaj Turki v' Jerusalemi gospodujejo. Nar shibolepshi zérkev je she shdaj boshjiga groba, shkjer je bil Kristus pokopan; kjer je pa nek shdaj imeniten tempel bil, tam velika molivshniza (shamija) turška stoji. Sedajn Jerusalemi je slabo, shaloshno mesto, zela okoljina shdaj pušta. Veshdkraj shaljuje, shtero námokashe, shol okako shirahuje shpravizhen Boga terdovratshobshne, neshpokorjene ljudi. Haj pomaga shveto shdaj mesto, ako ljudstvo pridno ni! —

kar kolj je zhaštiv starzhek rekel, tega se je ljudstvo dershalo. Postavijo ga na neki visok kraj Jerusalemskiga tempelna, kjer je veliko ljudi sbranih bilo, ino vpíjejo: „Oj pravizhen mosh, ti nam pové, kdo je Jesus, kateri je krišhan bil? Kar nam bošh rekel, vérali bomo.“ Sv. Jakob na ves glas odgovori: „Jesus, Sin boshji, sedi na desnizi svojga vézhniga Ozheta, ino bo prišel v oblakih vse ljudi sodit.“ Veliko poslufhitelov je na to vesel glas sagnalo, rekózh: „Hvalen bodi Davidov Sin!“ Sovrashnike Jesusove je pa to toljko vjesilo, de so ga is višhine na tla vergli. Svet mosh sopet vstane, ino klezhé sa svoje sovrashnike moli; oni ga pa s kamenjam pobijajo, ino eden njih ga poslednizh s batizó (kolam) pa glavi vdari, de vmerje.

Svéstiga slushavnika boshjiga ne smé biti sram ino ne strah, dati Bogu spodobno hvalo in zhest, zhe bi bilo ravno hudo sa to. Ravno to nam sv. Jakob v svojim listi priporozha, ter govori: „Blagor zhloveku, ki skushnjo preterpi, sakaj skushan bo prijél venz (krono), kteriga je Bog tajistim obljudil, ki nje ga ljubijo.“ Jak. 1, 12. „Kratek zhaf in lahko delo naj nam vselej bo, s kterim srežno in veselo vezhnost slushimo.“ Sv. Jeronim.

22. Sv. Janes evangelist.

Nedolshen mladénzh, poseben prijatelj Jesusov.

Sv. Janes je imel sveto shlaho: Zebedeja ozheta, Salome bogabojezho mater, svetiga Jakoba brata; bil je tudi on ves nedolshen in svet. Zelo mlad je s he bil, kedar je njega ino brata Jesus od riblenja v' apostolstvo saklizal. Mladénzha ljubesnivo devishko serze je zhres vse Jesusu dopadlo; sa to je bil Janes ljubej Jesusov. *Gh mladénzhi, kako srezhni ste vi, dokler ste zhishiga, nedolshniga serza! Jesus je studi vash dober prijatelj, Marija vasha ljubamati, vashi tovarshi angeli so. Kakor hitro pa gerdo mislite, nesramno klafate, nespodobno delate, v' slabe tovarshije sahájate, po nozhi voglarite, ino se s' sheustvam pezhaté, — hitro omira Jesusova ljubesen v' vashim serzi; angeli shaljujejo, ino peklenški sovraschnik vam roko podá.*

Jesus je svetiga Janesa nar rajshi imel; vsel ga je na goro, kjér se je premenil, ino mu je pokasal svoje nebesko zhest; per sadnji vezherji njemu je Janes na perlíh slonel, ino nar blishej njegoviga serza bil; na oljski gori ga je s' sebo v' vert saklizal, kjér je kervav put putil. Pa tudi Janes je bil med vsemi apostelni Jesusu nar bolj svest; on sam ga je pod krish na strashno goro Kalvarijo spremil, ter je do

konza per njem toštál. Jesus mu je pa tudi is krisha svojo shalofno mater isrozhil, ino materi Janesa sa fina dal; saj sta bila obedva devishkiga serza. — *Ljubi Jesusa, slusli mu svesto v' shalosti kakor v' veselji, tak bo tudi Marija tvoja mati, ino sv. Janes tvoj brat. Nedolshni mladenzhi so angelam v' shlahti.*

Po Jesufovím vnebohodi sta Marija in sv. Janes v' sveti drushbi shivela, dokler ni boshja mati, sapustivshi to solšno dolino, k' svojimu finu v' nebesa shla. Janes je bliso sto let doshivel, ter je veliko mest ino deshél Kristusu pridobil. Spisal nam je svet evangelj, ino bukve skrivniga rasodenja, v' katerih beremo, kako se je kerfhanški zérkvi godilo, in se she bo do konza sveta, kakor mu je sam Jesus pokasal. Imamo tudi tri liste alj pisma od njega, polne gorezhe, kerfhanške ljubeshni. Kakor je pa ljubeshen vuzhil, njo je tudi v' djanji pokasal. Kedar she ni od prevelike starosti v' zérkev hoditi mogel, so ga v' sberaljshe vérnih nosili. Ni jim samogel pridigvati, vezh kakor te le besede: „Otrozhizhi, ljubite se med sebó, otrozhizhi ljubite se!“ Tega védniga ponovljenja so se vuzhenzi navelizhali, ino so djali: „Vuzhenik! kaj nam to ne prenéma pravish?“ Lepo jim odgovori: „To je sapoved Gospodova, ino zhe se le te sgodi, je sadošti.“

Ljubi mladenzhi! bodite kakor sv. Janes nedolshni, ljubite Jesusa, kakor ga je on ljubil, pa tudi svojiga blishniga prav po

ker shansko, in vi bote ljubeži Jesufovi — Med vsemi apostelni je sv. Janes nar vezhi starosti vzkakal, ker je devishkiga shivlenja bil; do shiveli bote tudi vi starih dni, ako duško ino telo zhisto ohranite. Nezhishniki bojo hitro zhervam v' shivesh. Slushajte, kar vas sv. Janes vuzhl: „Nikar ne ljubite svet, tudi ne tega, kar je na sveti. Zhe kdo svet ljubi, ljubeshni Ozhetove v' njem ni. — Ino svet preide, ino vse njegovo poshelenje; kdor pa voljo boshjo stori, ostane vekomaj.“ I. Jan. 2, 15-17. „Posvetnesh je ravno kakor votel sod; kar sgoraj noter vlijesh, istezhe s' njega spod.“ Sv. Gregor.

23. Sv. Janes Krisostom.

Greha gorezhi foyrashnik.

Blagor sinu, ki ima skerbno mater; srezhna pa tudi mati, ki ima toljko dobriga sina, kakor je sv. Janes Krisostom bil, v' mestu Antijohiji 1) rojen. She je bil otrok, ko mu je smert

1) Antijohija, imenitno nekdejno mesto v' Sirji, desheli Asje, bliso svete deshele. V' Antijohiji je sv. Pavl vuzhil, ino sv. Peter svoj prvi sedesh isvoljil, kjer se je toljko nevernikov kerstilo, de so se pervizh kristijani imenovali. Le malokaj je she nekdejniga velizhastniga mesta viditi.

dobriga ozheta vsela; alj ljubesniva mati, zhe ravno mlada vdova, si je vse prisadela, svojiga fina poshteno isrediti. Zhudno dobro glavo je imel, ino se tako pridno vuzhil, de so se njegovi vuzheniki nad njim savseli. Ker pa prebrifana glava malo pomaga, nko pameti ino bogabojezhosti ni, je sv. Janes tudi rad molil, sveto pismo bral, ino se ponishno nosil, de si je bil ravno mlad in vuzhen. Ni hotel nevarnih posvetnih flushb, ki so mu jih ponujali; isvolil si je duhovski stan, ter je hotel v' pufhavo jiti.

Ljubesnivi materi se je presilo toshilo, svojiga fina is doma pustiti. „Moj fin! je djala, sa

Asja je med petimi deli sveta nar prvi in nar vezhi del, kjer je Bog nashe perve starifhe stvaril, ino je Kristuf rojen bil; nam proti jutru. Semlja je po nekih krajih lepa, ko boshji vert, po drugih pusta, strafhna pufhava. Veliki floni, derezhi levi ino grosovitni tigri so v' Asji doma. — V' Asji so bile nekdayne kraljeve mesta: Babilon, Ninive ino vezh drugih; sdaj so Persija, Kina, Indija ino Japan imenitne kraljestva proti sonzhnemu ishodu. Nekoljko deshél ima tudi Turfki, nekoljko Rufki zesar v' oblasti. Is Asje so se narodi po vsih krajih semlje rasfali. Ljudje so sdaj nekoljko kerfhanfke, ino nar vezh pa drugih ver. V' Asji je prava luzh svete vere sfjati sazhela; ker ljudje niso po njenih naukih shiveli, jih je sapustila, ino v' druge deshele shla.

vse, kar sim tebi stonila, ne sheljim drugjega od tebe, kakor ne stori me v' drugizh vdovo. Pozhakaj toljko, de me bosh h' svojemu ozhetu pokopal, potlej lahko grehi, kakor dalezh hozhesli.“ Sv. Janes je mater v bogal ino doma ostal, pa tudi v sredi velikiga mesta je tiho ino sveto shivel. — Dolshni so otrozi starishe vbogati, ino jih na stare dni bres velike file ne sapustiti. Saj jih tudi starishe mladih niso sapustiti. Bog daja srezho otrokam, ki starishe lepó imajo.

Poboshno shivljenje Janesovo se po shrokim rasvé; bil je satorej od shkofa duhovnik shegnan, ino mu narozheno boshjo besedo Antijohenzam osnanovati. Njegove pridge so po zelim zesarstvi sallovele; sa to ga Krisostoma, po nashim slate uste imenujejo, in kedar v Zarimgradi 1) ni shkofa bilo, so njega posilim v poglavitno mesto odpeljali ino shkofa postavili. Kakor shkof je v' svojih pridgah serzhno resnizo govoril, terdil pravizo ino sovrashil greh. Vsi dobri so ga radi poslúshali, hudobni pa smertno sovrashili. — *Ravno taka je she den dena-*

1) Zarigrad (zesarfki grad) alj Konshstantinopel je svoje dni poglavitno mesto bilo vsiga rimskiga zesarstva na jutrovim. Konshstantin, prvi kerfhanfki zesar, ga je ponovil, ino mu svoje ime dal. Posnej so si ga Turki pooblastili, ino she sdaj turfki zesar v' njem prebiva. Mesto je v' lepim lepim kraji o morji, kjer se Evropa in Asja gledate.

*Šheni godi. Kam pravizhni ljubijo, to kri-
vizhni sovnašijo, ino kdobrijm po pravizi
pová, jih nasdyashi.*

Zefariza Evdokija je filioj posvetno shive-
la. Merselo ji je, de sveti vizhenik nesramen
pleš, nespodobno shenško noshajo, ino druge
pregrešne dobrovolje prepoveduje. Zefarja ga
toshuje, ino podpihuje druge ljudi, svetiga
shkosa toshvati. Radovérn Zefar se vtogoti, ino
pravi svojim svetvavzam: „Oh, kako bi neki timu
shkosu pravojstro plazhal?“ Zefarjovi prilisyavzi
hitro sazhno, in pervi pravi: „Istiraj (ispódi) ga
v'ptuje kraje, de ti ne pride vezh pred ozhiv. Dru-
gi rezhe: „Vsemi njemu vse, kar ima.“ Tre-
tji se oglali: „Vkashi ga v' shelesje djati ino
v' jezho sapreti.“ Šterti veli: „naj ga k' smerti
obfodi ino se ga na vselej snebi.“ Poslednizh
nekdo vstane, ki je bil modrejshi od vseh, ter
pravi: „Vli se motite! (s' v'fim tem njemu ne
bote kaj hudiga storili. Kamo ga bi istirali?
On je na velolnim sveti domu. Alj mu vsemete
premoshenje, ga bote le vbogim vseli, njemu
ne. Zhe ga v' jezho dénete, bo on shelesje
poljubil, ino se veselil. Ako ga k' smerti ob-
fodite, njemu nebesa odprete.“ O Zefar! ako mu
hozheh kaj hudiga storiti, perfili ga v' greh.
Posnam masha, ne boji se na sveti drujiga
vezh, kakor greha.“ — *Oj presrezhni zhlo-
vek, od kateriga se tako govori.*

Perfilen je bil poglavitno mesto sapu-
stiti, alj preganjan sa pravize del ni drujiga
rekel, kakor to: „Gospód! isidi se tvoja

volja: Kar Bog hozhe, naj se s godi!“ Gnali so ga v' silo terde kraje, kjér ti je veliko hudiga vshil; alj tudi tam je veliko dobri- ga stóril sa boshjo zhest ino svelizhanje blich- niga. — Bres v'liga vsmilenja svetiga moshá is perviga kraja she v' hujshi krajsheno. Po po- ti od prevelike vrozhine ino od hudiga vremena nevarno sboli; nobene postreshbe, she prid- ne strehe mu ne dajo. Pridejo gredózh do neke zérkve svetiga marternika Basillka, kjér pre- nozhijo. Po nozhi se mu sv. Basillko prikashe, ino ga potolashi rekózh: „Bodi vesél, Ja- nes, brate moj, jutri bova v' enim kra- ji skupaj!“ Drugo jutro profi vojshake, naj bi na tim mesti do enajstih poterpeli; alj moral je s' njimi napréj. Kedar pa sazhe vmirati, se s' njim poverniti morjo. Ker nasaj pride, se belo preoblezhe, prejme presveto reshnje Telo, posled- no popotnizo (brašnjo), isrezhe svoje navadne besede: „Bodi Bog hvalen v' vsih re- zhéh!“ se pokrisha, in svojo dúsho stvarniku isrozhi. —

Ne boj se, o mladénzh, govoriti res- nizo, terditi pravizo, kedar je tvoja dolsh- nóst, naj te ravno sa to hudobneshi pregán- jajo. Rasveseli se Jesusove obljuje, ki go- vori: „Blagor savolj pravize pre- ganjanim, ker njih je nebeshko kra- ljestvo.“ — Mat. 5, 10.

„Le greha naj bo tebe strah; vse drugo je le dim in prah.“ Sv. Krisostom.

24. Sv. Janes Nepomufhki.

Sveti zerkveni flushavnik.

Lepfhiga ni na sveti, kakor gledati mladiga hlapzbizha v' zérkvi, ki lepo pametno k' sveti malhi streshe; sakaj to je angelfka flushba. Tak bogabojézh zerkven flushitel je bil sv. Janes, v' tersi Nepomuk na Pemskim 1) rojen; ino po tem Nepomufhki imenovan. Imel je vboge, to de poshtene starifhe, ki so ga is mladiga v' strahi boshjim redili; ino vuzhili Boga zhres vse ljubiti. Kakor hitro je toljko odrastil; de je na altar dosegel; se je navuzhil k' sveti malhi flushiti. Vfako jutro je prav sгодaj vftal; de je matnikam per altarji stregel. Toljko se je poboshno nosil, de so vfi; ki so ga videli; lahko molili. — *Zhedno je sa vsakiga fanta ino spodobno, de k' sveti malhi strezhi sna;*

- 1) Pemsko alj Zhefško kraljestvo je imenitna deshela od naf proti severju sa Estrajham (Rakushanskim), ki je svoje dni svoje kralje imela; sdaj pa v' oblasti Estrajharskiga zesarja flovi. Pemfka semlja med gorami leshi; ima shita; sadja ino shivine; vina manj, pa sa toljko vezh dobriga ova (pira). Pemzi alj Zhehi so slovenskiga rodu; pa jih nekoljko teshej saslopimo, kakor druge slovenske sosede. Pemzi so vezhdel katoljfhki kristjani, dobri musikanti, pa tudi dobri delavzi, ki dosti lepiti ino hascovitih rezhi naredijo.

alj gerdo je, ino velik greh temu, ki je nespo-
dobno pred altarjam véde (nofi). Mashni
stresheti alj ministranti, ki molitve prehitro
sgovárjajo, se smejiyo, ostrajo (ogledujejo),
ino po zérkvi létajo, niso slushavniki boshji,
temuzh najemniki peklénskiga Sovrashnika.
Oni vsmilenga Jesusa shalijo, kristjane móti-
jo, ino sa tiste krajzarje, ki jih saslushijo,
dusho predajo. Oh, to je grosa in strah!
Mladenzh, ne hodi bliso altarja, ako se
spodobno ne sadershish; strashen je kraj,
na katerim se sv. masha slushi.

Mladi Janesek je pridno v' sholo hodil, in
se je skerbno vuzhil; sa otrozharije mu ni bilo
mar. Moliti in pa vuzhiti se ga je nar bolj
veselilo. — Gerdo je sholarje videti, kedar is
shole grejo, kako se súvajo, skazhejo in ne-
spodobno norijo. Vsi taki po poti sgubijo, kar
so se v' sholi navuzhili. Fanté pa, ki kvar-
tajo ino sa dnarje igrajo, hudi duh v' svoji
oblasti ima, ter jih po shroki zesti v' pekel pe-
ljá. Bog ne daj tega!

Starishi so sv. Janesa v' vishi shole poslali.
V' Prasi 1) se je issholal, kjér so ga tudi mash-

1) Prag poglavitno mesto pémskiga kraljestva, v'
fredi zhefhke alj pemške semlje stoji; ima 46
zérkvi, med njimi nar lepshi velika zérkev sveti-
ga Vítá, v' kateri 4 sreberni angeli srebern grob
sv. Janesa Nepomushkiga dershijo: 3382 hish,
ino 96,000 prebivavzov. V' 4 urah mesto ob-
hodish. Skos mesto tezhe velika Moldava

nika posvetili. Mlad flushavnik bil je v' malim svešt, sa to ga je dober Bog zares veliko postavil. Toljka lepo je pridigval, de so od vsih krajev ljudje hruli njega poslušat. Bogabojezha pemska kraliza Johana si ga je spovednika isvoljila. Hudoben pemski kralj Benzhesl (Venzelaus) je raspaseno shivel. Merselo mu je, de kraliza tako pogosto k' spovedi hodi, ter ho-zhe svédeti, zhesa se spoveduje. Saklizhe svetiga Janesa, ino mu veliko obéta; naj spoved kralize pové; alj sveti malšnik molzhi. Ker s' dobrim kaj ne opravi, mu proti strahne martre in smert. Sv. Janes kralju serzhno odgovori: „Tega ne smém, in rajšhi vmerjem.“ Grosovitnik vkashe svetiga mosha nevsmleno mu-zhiti ino s' gorezhimi baklami shgati; sv. Janes je vse voljno prestal, in ker je vedel, de bo vmreti moral, se pripravlja sa srezhno smert.

Sv. Janes se poda k' Materi boshji na boshjo pot, kjér se Bogu ino Mariji sa srezhno smert priporozhi. Kedar se v' poglavitno mesto poverne, in memo kraljeviga poslopja gre, njega serdit kralj sagleda, k' sehi poklizhe, ter ga saroti, naj mu pové, kaj se je kraliza ispovedala; ako ne, ga bo supovedal vtopiti. Janes mu drugiga ne odgovori, kakor de rajšhi tavshentkrat vmerje. Nevsmlen kervolog vkashe svetiga Janesa

---

(Veltava), prek nje je verli most, is kateriga so sv. Janesa vtopili. Velike shole so bile nekdej tako imenitne, de se je po 20,000 shudentov v' Prasi sholalo.

o terdim mraki is mosta v' globoko Moldavo vrezhi, Hitro so se nad njegovim svetim truplam luzhi prikasale, kakor gorezhe svesdize svetle, ino so ljudém osnanile, kjé telo svetiga spovednika najdejo. Tri sto let po tem so njegov jesik she ravno tako lepo ruzdezh najdli, ko bi bil shiv, v' zhudno snaminje, kako Bog tiste ljubi, ki se v' jesiki ne pregrushijo.

Mladénzh, ki rad govorišh, varji, de se s' jesikam ne pregrushish. Ne kradi blishnimu poshtenja, varji se nesfrámniga govorjenja; vselej rajshi manj govori kakor prevezh, ino ne posabi, de tudi beseda zhloverka vbije. Sv. Duh pravi: „Veliko je s' mezhám pomorjsnih, she vezh s' jesikam pogublenih.“ Sirah. 28, 22.

Per misli ljudi pred obrekvanjam ovarvat je sv. Avgushtin te le verstize napisal: „Kogar veseli zhres druge govoriti,

Naj se ne slobi kdaj k' moji misi priti!“

25. S v. J e f r e m.

Strahván mladénzh, mosh po volji boshji.

Starejšhi svetiga Jefrema so bili kmetjé. Niso mu imeli premoshenja sporozhiti, sa toljko bolj so ga vuzhili, naj se Boga boji in greha varje. Ko je bil she mlad, ga je rada jesa

sgrabila. Neki dan od doma gre, najde gredózh kravo revniga vboshzheka, ino jo is hudobije tako dolgo s' kamenjam naganja, de obleshi, in k' domu ne more. Pride divja svér, ino kravo rasterga. Jokáje frotej krave jíshe, ino Jefrema vprašha, ali kaj vé, kamo bi kravza bila? Namesto odgovora ga Jefrem ofhabno smérja ino mu perimke daja. — *Najde je she veliko takih noroglavcov, ki vbogo shvinzo sa kratek zhas preganjajo, ljudem pa besedújejo, ter ne pomislijo, kako je to velik gréh. Tudi njih Bog tepel bo, kakor nesrézhniga Jefrema.*

Mesenz dni po tem se mladi Jefrem is polja k' domu spravlja. Dalezh je bilo, nozh ga objide, ino moral je per nekim ovzharji prenozhiti. Ovzhar je bil piján, ino kér je terdo spal, perderó volki nad zhedo, ino veliko shkode naredijo. Drugo jutro pridejo lastniki, kterih so ovze bile, ino ne verjamejo, de bi jim volki toljko shkode storili bli, ampak térdijo, de so le tatjé; ter dajo pastirja ino vbógiga Jefrema v' jezho sapreti, kakor bi bila tatije tovarsha ino pomagavza. S' njima sta bila she dva jetnika saperta, kterih eniga so dolshili, de je vbijavez, drugi presheftnik. — V' sedmih dnéh se Jefremu v' spanji angel prikashe ino ga pobara, sakaj je v' jezhi? „Sa to, mu shalosten odgovori, ker me dolshijo, de bi bil tate v' ovzhárnzo spustil, zhe sim ravno nedolshen.“ „Dobro vé, de si v' tém nedolshen; alj le spomni se, kaj si nekoljko poprój vzhinil (storil), ino sposnal bosh, de je Bog pravizhen.“ Kedar se

prebudi, premišluje, kaj bi bil pregrešil? Spomni se, kako gerdo je s' kravo reveshu naredil, in svoje senje tovarshama pravi. Tudi ona sposnata, de sta kriva hudobij, zhe ravno ne teh, katerih nju sdaj dolshijo.

Dva dni po tem jih pred sodnika shenò. Tovarsha njegova isprashujejo, nju tepò ino grosovitno terpinzhijo; ravno tako she drugih pet hudodelcov. Jefrema grosa obhaja vse to videti; filo joka ino trepezhe, ter se boji, de bodo tudi nad njega segli. Alj sopet ga v' jezho saprò, kjer je she dva mesenza tezhàl. Angel se mu spet prikashe, rekòzh: „Noj Jefrem! alj si preprizhan, de Bog svèt po pravizi vlada (visha) ino nobènimu krivize ne stori?“ „Dobro, gospod, Jefrem odgovorì; dobro sposnam, de so zhudne njegove dela, neprevedlive njegove sodbe. Vender vfmili se tvojiga flushavnika, ino reshi me jezhe; hozhem menih biti, ino svesto flushiti Jesusu.“ Angel mu rezhe, de ga bojo she v' drugizh pred sodnika gnali, ino po tem ispuštili. „Joj meni! Jefrem savpije; kako bom pa strahno shuganje pred sodnikam prebavil!“ Angel odgovorì: „Bolje bi tebi bilo, de bi se v' nobeni rezhi pregrešil ne bil, ne bilo bi ti potreba v' tej stitki biti; kër si pa saflushil vse to, kako bi tebi pomagal?“ Potolashil vender ga je, de ne bo toljko terpel, ino bo sopet prost; kar se je tudi sgodilo.

Kakor hitro Jefrem is jezhe pride, si zhasfitlivga vuzhenika pojishe, ino sazhne sveto shiveti. Molil je, pridno delal, postil se, ino

tako vse svoje hude navade, posebno pa jesó premagal. Kedar mu je enkrat po dolgim pošti prav lázhnemu njegov tovársh jesti prinesil, mu skleda is rok pade, se potruple ino vsa jéd rastrofi. Sv. Jefrem se ne rasferdi vezh, ampak ves pohleven tovársha potolashi, rekózh: „Nizh ne dé, brate moj; ker nozhe jed do mene priti, pojdem pa jesh do nje.“ Na tla se vsede, shivesh pograbi, kar more, in ga veselo povsbije.

Nezhistniga greha se je posebno varval, ino sa to neprenehama v' Boga mislil, kτέρ vse vidi, vse vé. Kedar se je enkrat v' neko mesto podál, okolj kateriga je veliko puhavnikov shivelo, je Boga profil, de bi ga srezhal kdo, ki bi mu kak dober nauk is svetiga písmá povédal. Kedar do mestnih vrat pride, ga neko shenstvo vse nalishpano srezha, ino ga stermo gleda. Sv. Jefrem njo pobara: „Kaj me tako stermo gledash?“ Shena mu odgovori: „Jes imam pravizo to storiti, sakaj shena je is mosha stvarjena; pa ti bi mene ne smel pogledati, ampak le semljo, is katire si.“ Sv. Jefrem se je savsél, ino hvalil Boga sa te nauk.

Kedar je mladiga mosha neki dan v' mesti Edefi 1) nesramno shenstvo nagovorilo, naj bi se pregreshil s' njoj, ji svet duhovnik rezhe: „Pojdi v' sredo mesta na velik terg, ino me tamkaj

1) Edefa dimenitno staro mesto v' Mesopotamji (Medrezhji, med vodami) na jutrovim, bliso svete deshele. V' starih zhalah je v' tisti okoljzi veliko puhavnikov shivelo.

pozahaj!“ „Voj, je djala, tega ne; tam bi naj veliko ljudi videlo, ino fram bi naj bilo.“ Sv. Jefrem ji rezhe: „Ti se ljudi bojish, Boga pa ne, ki je povsodi prizhejôzh, ino bo enbart vse fodil?“ Te besede so njo toljko ginile, de se poboljšha in spokori. — *Oh, naj bi mladenzhi nikdar ne posabili, de jih Bog vidi!*

Ves zhas svojga shivlenja je sv. Jefrem Bogu svešto slushil, ljudém pa neisrezheno veliko dobriga storil sa dusho ino telò. Na posledno uro je sapovedal; naj ga prav borno pokoplejo, ino na mesti sedmine vbogajime dajo; bilo bi shallenje boshje, je djal, vbogim kratiti, na sedmini pa tratiti.

Mladénzh, boi se ojsre pravize boshje, ino vsake krivize varji se, sakaj: „Ni mraka ne teme toljke, de bi je greshnik mogel v' njo sakriti.“ Job. 34, 22.

„Sedajna tvoja hoja le kozzhek pota je; de dojdeš v' kraj pokoja, gredôzh na mudi se.“ Sv. Jefrem.

26. S v. J e r n e j.

Isglèd prave prijasnosti.

Po mislih zerkvenih vuzhenikov je bil sv. Jernej (Arni, Paternush) spervizh Natanael imenovan. Bil je v Galileji rojen, vbogi, polhten ribizh, kakor vezh del vsi drugi apostelni. S' svetim Filipam sta si bila posebna pri-

jatla. — *Nar shlahnej blago na sveti je pravi prijatelj; sa to sv. Duh govori: „Svest prijatelj je mozhna bramba; kdor ga je najshel, je saklad najshel; njegova zena vse drugo prevaga; on je nam shlahno masilo, v' shivljenji. Kateri Boga zhestijo, ga najdejo; le med bogabojezhimi je prijateljstvo terdno, kateri so ene misli.“* To resnizo nam shivljenje svetiga Jerneja lepo pokashe.

Kedar je Kristus svetiga Filipa v' svoje tovarshstvo poklizal, je sv. Filip hitro tudi svojiga prijatla Natanaela pojiskal ino mu rekel: „Obljubljeniga Mesija, ki so ga preroki osnaneli, smo najdli; pridi ino pogléj!“ Natanael gre s' Filipam Jesufa sposnovat. Ko Jesus poshteniga mosha vglada, ga od dalezih pohvali, rekózh: „Glej, to je pravi Israelz, v' katerim goljsije ni.“ Natanael mu rezhe: „Od kodi me pa posnash?“ Jesus mu odgovori: „Preden te je Filip saklizal, ko si pod figovim drevesam bil, sim te videl.“ Vef sazhudel Natanael Jesufa pozhesti: „Uzhenik! ti si boshji Sin, ti Israelski kralj!“ Jesus ga je po tém med svojih dvanajst apostelnov vsel, ino mu ime Bartolomeus dal, ki se po nashim Arni alj Jernej, po Koroshko Paternush imenuje. — *Tako Kristus vse povsodi vidi, vsakiga posná, ino nar skrivnejshi misli vé; sastónj bi se pred njim skrival.*

Svesto je sv. Jernej sa Kristusam hodil ino

se njegovih boshjih naukov vuzhil. Po Jesufo-
vim v' nebohodi je serzhno svet evangelj nar-
prej v' domazhi desheli na Judovskim 1) osna-
noval, potlej pa po Arabji, Persji, Indiji, ino
poslednih v' veliki Armenji na jutrovim. Ke-
dar je neko kraljevo hzher zhudama osdravil,
ktero je boshja (padaviza) metala, ino sa tem

- 1) Judovsko kraljestvo se sveta alj obljublena de-
shela sove, ino od naf proti sonzhnim is-
hodu sa morjam leshti. — Judovskiga she dalej proti
jutru se Arabja dershi, po kateri so Israelzi is
Egipta 40 let hodili. Tam je imenitna gora Ho-
reb, na kateri je Mosef ovze pasil, ino gorezh
germ (kupino) videl; gora Sinaj, na kateri je
Bog 10 sapoved dal. Deshela je po vezhim pu-
shava, vrozhina strashna, ino pogosto kushen
veter; ima pa vender dosti shlahnih rezhi: zhisto
slato, kadilo in balsam. Is tih krajov so bili
po mislih vuzhenikov modri, ki so prishli Je-
sufa darovat; tam je tudi Mahomed, turfski pre-
rok, svojo lashnivo vero sazhel. — Od Judov-
skiga proti severnim jutru je Persja, ino sa
Persjoj stara Indija, dalni kraji na jutrovim,
kjer je sdaj malo pravovernih kristjanov. Armen-
ja se imenuje deshela, ki od Judovskiga proti
severju leshti, ino se Rusovskiga zasarsstva v' Asji
dershi. V' teh krajih je visoka gora Ararat, kjer
je barka Noetova obsedela; tam tezhete velike
reke Evfrat ino Tiger, od katerih sveto pismo go-
vori. Armenzi so imenitni barantavzi, ki po
vsih krajih sveta kupzhujejo.

njeniga ozheta kralja ino vse njegove domazhe kerstil, se hudoben kraljov brat s' neverniki spunta. Svetiga Jerneja primejo, shivimu kosho lupijo ino mu poslednih glavo vsékajo. Vese- lo je sa véro Kristusovo vmérl.

Bog svoje ljube po stesi terpenja v' nebesa peljá, sakaj: „Nebeshko kraljestvo silo terpi, ino silni ga na se potegnejo.“ Mat. 11, 12.

„Kdor na sveti ne terpi, naj se vezhnosti boji.“ Sv. Avguštin.

27. S v. J e r o n i m.

Serzhen premàgavez fkušhnjáv.

Srezhen mladenzh, dokler nedolshno shivi; fkušhnjava nima do njega oblasti, lepo mirno hodi po roshizah zhednosti, in angel boshji ga varje. Kedar pa ljubo nedolshnost sgubi, ga tudi dušni mir sapusti; strashne fkušhnjave se obudijo ino mu premenijo roshize nedolshnosti v' oštro ternje pokore. To nam sv. Jeronim (Hironim alj Jerom) prizha.

Bil je bogatih starishev fin v' nekdajnim mesti Shtridovi, kakor nekteri pravijo med Muroj ino Dravoj 1) nekoljko pod Lotmergam domá, drugi pa terdijo, de v' Dalmatin-

1) Nar imenitnej reke na Shtajarskim so: Mura, ki na Salzparškim isyira, fkos nemški Građez

skim. 1) Premošhen ōzhe je vèrliga mladenzha v' Rim fholati dal. Vuzhil se je dobro, alj vef je bil posvetnih misel. Slabi tovarshi so ga v' nevarne drushbe privadili, kjer so plesali in nespodobne rezhi dèlali. Mladénzh sazhue rasbersdano shiveti, ino môtiti se, ker je mislil, kakor bi bilo vse posvetno veselvanje bres greha. — Tudi v' sedajnih dnèh se nar vezh mladenzhov v' slabih tovarshijah smôti, kateri se isgovarjajo, de tudi drugi ravno tako shivijo. Pa ravno shivljenje tako je tista shiroka zesta, ki po besedah Jesusovih v' pogublenje pelja, ino veliko jih je, ki po

---

tezhe, ino se pri Legradi s' Dravo sklene; — Drava is Tirolfkiga po Korofhkim pritezhe, med Vogerfkim, Hrovafhkim ino Slavonfkim v' Donavo gre; Savina bliso Korofhkiga isvira, skos Zele tezhe, ino se per sidanim mosti s' Savo sdrushi; Sava na Krajsfkim pod visokim Triglovam vstane, nekoljko spodniga Shtajarsfkiga otezhe, na Hrovafhko gre, ino se per Belimgradi v' veliko Donavo potopi.

1) Dalmafhko (Dalmazija) je bila svoje dni velika deshela med Donavoj ino Adrijafhkim morjam; sdaj je kraljestvo unkraj Hrovafhkiga med morjam ino Turfkim, v' Estrajbarski oblasti. Semlja je kamenita, gore velike; pa rodi sladko možno vino. Nar imenitnej mesta so Sadar, (Zara) kjer je deshelsko vladarstvo; ino Dobrovnik (Ragusa). Dalmatinzi so Slovenzi, vezhi del katolfske vére.

njej hodijo. Gorjé mladenzhu, ki se takih ne lozhi.

Bog mladimu Jeronimu nevárn stan pokuše, v katerim se njegova duha snajde. Bres odloga sapusti svoje sapelive tovarshije, oshaljuje pregrehe svoje mladosti, ino se k' svetimu kerstu pripravlja. (Tisti zhaš so vezhdel le odrashene kerstili). Po svetim kersti ni sgubil vezh oblazhila zhištoski. Hodil je imenitne vuzhenike objiskovat, de bi se per njih prave modrosti svetiga shivlenja navuzhil. Prishel je v' Voglej (v' Akvilejo) 1) ino je v' tim imenitnim mesti v' sveti prijasnosti vezh let shivel. — Hozhest mladenzh tudi ti svoje shivlenje poboljšhati, tako je potreba, de narprej slabim tovarsham slovo dash. Pa kakor te sapilivi pajdashi radi imajo, dokler s' njimi greshišh, tako te sovrashili bojo, ako njih opustišh. Taka se je svetimu Jeronimu godila.

Sovrashniki so ga hudo obrekovali ino preganjali; se njim vgenit se zhres shiroko morje na jutrovo prepelja v' sveti samoti shivét. Alj tudi v' tihi puhavi zhloveka skušnjava

1) Voglej (Akvileja) nekđajno imenitno mesto sa Tershafhkim morjam; sdaj le mala vel s' imenitno staro zerkvijo nekđajnih patrijarhov (višhi shkofov). Is Akvileje so prishli prvi keršhanški vuzheniki na Krajnško, Korofhko ino Shtajarsko. Sđaj je višhi shkofija v' lafhko Gorizo preselena.

najde, ino rasvajeni pozbutki naf povfodi v hudo vlézhejo; potreba jih je s' postlam, molitvijo ino svetim premišhlovanjam frahovati, kakor je sv. Jeronim storil. Kedar so mu nekdanje dobre volje na misel hodile, je premišhloval štiri posledne rezhi, posebno frašno sodbo boshjo, kakor sam govori: „Naj jem alj pijem, alj kaj drugiga, poslujem, vedno se mi sdi slilhati grosoviten glas: „Vstanite mertvi, stopite k' sodbi!“ Pred podobo krishaniga Jesusa je veliko jokal, pridno delal, se teskih rezhi vuzhil, svete bukve bral ino pifa! Tako je premagal sovrashnike svoje dushe.

Na stare dni se je v Betlehem 1) safelil spravno hlevza (sthalize), kjér je bil Jesus rojen. Sveta Pavla je dva kloshtra posidala, eniga moshkim, drugiga shenkim. Sv. Jeronim je med njimi shivel, kakor ozhe med svojimi fini ino hzhérami, ter jih je kershanke modrosti lepo vuzhil. Dober Bog mu je do smerti mnogoterih nadlog poshiljal, pa vse je voljno prebil svojo dushe svelizhat.

„Gospód! je vezhbart isdihoval, kako dolgo she bosh svojiga flushavnika na semlji terpeti puštil? Alj naj

1) Betlehem, mestize dve uri hoda pod Jerusalemam na kamnitim hribi, v prav prijetni okoljzi. Sdaj je le mala val, ino syunaj vesi imenitna zérkva na tistim kraji, kjér je Isvelizhar rojen bil.

bo hvaleno tvoje ime; tvoja volja se
 isidi. — Kedar so prišli posledno uro nje-
 mu v pomožh, jih je veselo ogovoril rekočh:
 „Prijatli moji, kaj mi pridete pravit,
 de se bom skoraj lozhil? Bog vam po-
 verni toliko veselo poved. — Ne ljubi-
 bite kaj drugiga, kakor Jesusa Kristu-
 sa, zhujte ino molite, ter bote skuli-
 li, kako sladko je vmreti, ako si pri-
 sadenemo pravizhno ino sveto shive-
 ti.“ To je poslednih govornil, ino srezhno
 vmerl. — *Ako shelish vse svoje skušnave
 srezhno premagati, moli rad ino delaj prid-
 no, de te skušnjava prasnovati najdla ne
 bo; ino premishluj shtir posledne rezhi, ka-
 kor te sv. Duh opominja: „Per vseh svo-
 jih delah pomni svoje posledne re-
 zhi, ino nikdar ne bosh greshil.“*
*Sirah 7, 14. Poprosi vezhkrat, kakor sv.
 Jeronim:*

„O Gospód,

Vsemi, kar je mojiga;

Daj mi, kar je tvojiga!“

28. Sv. Joshef.

Pridni delavez.

Bog ne porajta imenitnosti stana, ne gleda
 bogatva ne posvetne zhesti; on ljubi zhistost ino
 nedolshnost serza, le pokarne ino pridne mladen-
 zhe rad ima, kakor svetiga Joshesa. Bil je

sv. Joshef nar imenitnejši shlahte rojen, kralj David ino Salomon sta bila njegova predediza; alj kakor posvetno velizhastvo rado neko hišo sapustivši v' drugo gre, tako je tudi rodovina svetiga Joshesa toljko obóshala, de se je on moral stenarskiga dela navuzhiti, ino si s' svojimi shulamí vsakdanji kruhej slushiti. — *Ne sanashaj se tudi ti, fantizh mlad, na imenitnost ino bogastvo svojih starishev. Ogenj, voda, sovrashniki tebi lahko vse vsémejo; ino ti berašhko palizo v' roke podajo; samo to, zhesar se navuzhísh, tebi oslane. Pridne roke jo nar bolj bogatija, poshteno serze nar imenitnejši shlahtnija.*

Sv. Joshef, ker je vel nedolshen, bogabójéh ino priden bil, ga je Ozhe nebeshki svojímu edinorojenímu Sinu Jesusu sa varha, ino Mariji prezhisti devizi shenina isvolil, ter ga zhres vle mladenzhe ino moshe povsdignil. — *Ne bodi shalosten hlapzhe moj, ako si bor-niga stanu, pogosto sanizhvan od oshabnih prevsetneshov; Bog ponisha napuhneshe, ino povisha ponishne. Ne bo dolgo, ino ravno oni, ki te sdaj sanizhújejo, se bodo tebi priklánjali; samo potreba je, de si v' resnizi ponishen ino Bogu pokoren, kakor sv. Joshef.*

V' velikih skerbéh je bil, ko je Marijo svojo nevesto jemal; angel mu je djal: „Ne boj se vseti Marije sa svojo sheno; ona bo mati Sina bo shjiga.“ Veselo Mariji roko podá. — Rimski zesar vkashe v'lim Israelzam jiti v' mesto svojiga rodú se popifat. Is Naza-

reta 1), kjer je stanoval, jiti v' Betlehem, kjér je bil njegov ino Marijni rod, je bilo dalezh, tudi po simi s' nofhezhoj shenoj silo teshavno; alj sv. Joshef vef pokoren se ne vftavi, temuzh se voljno na pot poda. — V' njegovim domazhim mesti ga shlahita nozhe posnati, nje-mu ino Mariji she strehe ne da; poterpeshli-vo is mesta gre, v' bornim hlevzi prenozhi, ino v' tim revnim kraji Marija boshjo déte porodi; Jesufa isvelizharja vfiga sveta. — Grosoviten Herod mladimu otroku po shivlenji freshe, ino ga ikléne vmoriti. Angel Joshefu pové, naj s' Jésum ino Marijoj v' ptujo deshelo beshi, ino tam ostane, dokler mu sopet nasaj ne póreze. Sv. Joshef ne odlaga, ne toshuje, ampak vftane všeme Jésum ino Marijo, ino gre v' dalen Egipt. Ko je nevsmilen kervolog Herodesh vmerl, pride spet angel Joshefu povedat, naj se v' svojo deshelo poverne. Joshef gre nasaj v' mestize Nazaret, tam pridno dela, ino polhteno svoje shivi. — *Pové mi, ljubi mladenzh, ali ni lepo biti Bogu ino predpostavlenim tako pokoren, kakor je sv. Joshef bil? Satega del je pa tudi vsmilen Jesus njegov domazh tovársh.*

Marija ino sv. Joshef sta svešto hodila k' slushbi boshji v' Jerusalem; ino kedar je bil mladénzh Jesus 12 let star, sta tudi njega s'

1) Nazaret, svoje dni zhedno mestize v' Galileji na visoki pézhini, od Jerusalema 24 úr hoda; kjér so Jesus, Marija ino sv. Joshef prebivali. Sdaj je le majhna vef, kjér kristjani shivijo.

sebo vsela, hiho boshjo objikat, ino lepo Ozhetu nebeskima flushit. — Oh naj bi tudi per naj mladi fantje s' svojimi starishi v' zerkvo hodili, se od njih v' zerkvi spodobno sadershati vuzhili; ne pa po samim létali; Boga shalili ino ljudi hujskali; kakor se pogosto godi.

Ko je she Jesus mozhen prirastel, je svetimu Joshesu svojimu redniku pridno délati pomagal. Skerbno sta shagala, lékala, ino tetala kakor priden ozhe ino ljubesniv sin, de nji je bilo veselje glédati; Marija nju je pa skerbno gospodinila. Shiveli so borno, pa vender frezno, ker so imeli polhteno serze ino pridne roke.

V' narozhji Jesusa ino Marije sv. Joshes svoje shivljenje sklene, ino svojo zhisto dushe Stvarniku isrozhi. Ponishen je shivel na semli, povilhan se sdaj v' nebesih veseli, vsih polhtenih mladenzhov poseben prijatelj in proshnik. Mladenzh, ki hozhesh na sveti frezhen biti, ino svelizhan po smerti, ne letaj sa bogastvam, ne sa posvetnoj zhestjoj. Varji se greha, priden bodi ino flushi Bogu lepó; tako bo veselo tukaj tvoje shivljenje, ino po smerti odperto tebi sveto nebó. Sv Duh govori: „Srezhen zhlovek, ki je bres made sha najden, kateri sa slatam ne gre, ino se ne sana sha na saloge denarjev. Kdo je on, in ga bomo hvalili? On je Jkushen ino popolnoma najden; njemu bo vezhna zhest“ Sirah 31, 8. „Kogar vidish, de pravizhno shi-

vi, naj se mu ravno šhe tak hudo godi; njega srezhniga imenij, zhves vse hvali in povishuj; saj so nebesa njegovoe.“ Sv. Kri-
sostom.

29. S v. J u r i.

Imeniten kerfhanfki vojfhak.

Imeniten vites sv. Juri je bil v' juternih de-
shelahi doma. Njegovi starishi so bili bogati;
ino kedar mu je ozhe odmerl, je sam od sebe
v' shold shel, ter je vedel, de je tudi sholnir-
fki stan od Boga, pravizo med ljudmi terditi,
hudodelze strahovali, ino stranckim sovrashnikam
v' deshelo braniti. — Ni lepo sa verliga fan-
ta, ki je zherstev in mlad, de se sholda boji;
she gershi je, skrivati se, vhaiati pa velik
greh; sakaj vhaijovez je ozhiten puntar soper
Boga po besedah svetiga Petra, ki pravi:
„Bodite podloshni savoljo Boga, ali
kralju kakor nar vi shimu, ali vajvo-
dam, kakor od njega poslanim; sa-
kaj tako je volja boshja.“ 1. List 2,
13 - 15. Ino sv. Paul vuzhi: „Ni oblasti
od drugod, kakor od Boga. — Kdor
se oblasti soperstavi, je boshji voli
soperstavi. Kateri se pa soperstavi-
jo, jami sebi pogublenje nakaplejo.
Oblastniki niso h' strahu dobriga,
ampak hudiga dela. Hozhesh pa, de

bi se oblasti ne bal, dobro stori, ino bosh hvalo od nje imel.“ Rim. 13, 1-3. Vojshak, ki je na vojski serzhen, ino vsmilen doma, per Bogu ino per ljudéh veliko veljá. Nosi otko (lopatizo) abj mezh, slushi vselej Bogu vshezh, ino se ob pravim zhafi sa boshjo zhest poskusi, kakor sv. Juri.

Slushil je nevérniga zelarja Dioklezjana, kateri ga je veliko obrajtal, ino sa víshiga vojshaka povsdignil. Kedar je pa nevsmilen zelar jél kristjane pregánjati, ino jih siliti, de bi kerfhanlko véro satajili ino malike molili, ni sv. Juri po nobeni zeni v' to dovolil, ter je zelarju na ravnost povedal, kako hudo dela, kí nedolshne kristjane tako grosovitno mori. Zelar se vjesi, vkashe svetiga Jurja s' kolam treti, natesvati ino nevsmileno muzhiti; ker se pa ni premotiti nal, so ga ob glavo djali. — Naj si je ravno sv. Juri svoje zhasno shivljenje sa Kristusa dal, mu je dober Bog stotero vse to povernil. Njegova dusha se sdaj v' svetih nebesah veseli, ino na semli toliko lepih zérkuv stoji njemu k' zhasti posidanih.

Sv. Juri, mogozhen prijatelj vsh pravovernih kristjanov, v' podobah na konji sedi, ino strashno poshást s' ojštroj sulzoi prebada; v' strani pa mlada deviza klezhi, ktero je strashni sverini otél. Ali vésh mladenzh, kaj to pomeni? Grosovitna svér je pregreha, ino tvoja dusha lepa, mlada deviza, Jesusova nevesta, ktero peklenška pushást poshreti shelt. Premagúj serzhno skushnjave, in reshi svojo

dušno pogube, tako bo sv. Juri prijatelj tvoj, ti pa v' nebesih njegov tovaršh. Sv. Duh pravi: „Goršhi je poterpeshliv, kakor možhen zhlovek, in kdor sam zhes sebe gospoduje, goršhi (imentnejšhi) kakor on, ki mesta premaguje.“ Prip. 16, 32. „Venza ne dobi, kdor ne premaguje; smagal pa ne bo, kdor se ne vojskuje.“ Sv. Avgušhtin.

30. Sv. Karol Baromej.

Vuzhenik poshtene dobrovolje.

Ozhe svetige Karola Baromeja je bil imeniten ino bogat knes (grof) v' lastiki desheli, ki je posebno rad vbogajime dajal. Nekoljko snanzov ga je svarilo, naj ne posabi, de ima veliko otrok ofkerbeti. On jim odgovori: „Ako jes sa vboge skerbim, bo tudi Kristus skerbel sa moje otroke.“ Tudi mati je bila ponishna ino vsmilezhua gospá, ki je sa vboge ino bolnike rada poskerbela, ter jim pomagala, kar je premogla. Keršhanski starishi so tudi keršhanske otroke imeli; med njimi nar pridnišhi je sv. Karol bil. Zhenzharije ga niso veselile kakor druge posvetne otroke; on je molil, alj se pa vuzhil, kedar so drugi jigrali; v' sholo ino v' zerkev je nar raj hodil. Po tem bogoljubnim sadershanji svojiga Karlna so starejšhi lehko sposnali, de ga Bog v' duhovski stan klizhe,

ter so ga dali na maštvo vuzhit. — *Kmetiški starejši, ki svoje sine v' sholo dajo, bi radi, naj bi vsak mašnik bil. Lepa ino poshtena je ta shelja, zhe le sin glavo in saderšanje sa to imá; ako pa glave in saderšanja ni, se ozhe in mati slo pregrešita, zhe ga v' duhovski stan filita. Boljši je na polji orati, kakor peršilen na altarji stati, shiveti pa ne, kakor se mašniku boshjmu spodobi.*

V' visokih sholah je sv. Karol vef ponishen bil, ino nedolshno shivel, ako so ravno tovaršhi raspušheno shiveli, ino tudi njega omôtiti li prisadevali. Veliko je molil, poštil se, ino pa svete sakramente pogosto prijemal, de bi sveto zhistost ôhranil, sakaj védel je, de bres zhistiga ferza vredno duhovski stan nastopiti ne samore. Kedar mu je neki star, malopriden flushavnik enkrat nesramno shenstvo napeljal, naj bi ga sa peljala, je nedolshen mladénzh kitro is hishe sbéshal, ino tako sveto zhistost ôhranil. — *Beshi tudi ti, mlad prijatel boshji, kedar nesramne moshke alj shenške vidish, de se nespodobno védejo; le kdor pred takim beshi, nedolshen ostane.*

Striz svetiga Karola so bili tisti zhas sveti papesh, prvi poglavár keršhanške zérkve na semlji. Kedar je bil sv. Karol sa mašnika posvezhen, so ga savoljo njegove vuzhenosti ino svetošti kardinala 1), svojga svetvavza in pomozh-

1) Kardinalov je v' keršhanški zérkvi 70, ki so papeshovi svetvavzi ino sa njimi prvi visharji

nika isvoljili. Bil je po tem veliki škof v' Milanu na Laſhkim, ljubestiv ozhe ino ſkerben paſir ſvojih ovzhiz. Neprenéhama je vérne vuzhit lopiga ſadershanja, in jih ſvaril, de bi s' poſvetnoj dobrovoljoj Boga ne shálili. Ker ga pa niſo Milanzhani vbógali, jim je ozhitno napovedal, de bo priſhla ſhiba boſhja nad nje; kar ſe je tudi ſgodilo. Straſhna kuga je vſtala, ino velik pomór je bil po zeli Milanſki okoljzi. V tej veliki ſmertni nevárnosti ſo poſvetni poglavarji bres pomude is meſta sbéshali, ravno oni, ki ſo popréj ljudſtvo v' pregreſhne dobre volje napeljovali; ſv. Karol pa ſvojih ovzhiz ni ſapuſtil. Dni in nozhí je premolil, poſtil ſe ino delal ſa grehe ſvojiga ljudſtva oſtro pokoro; prozeſje vodil, ter kriſtjane opominal, jeſo boſhjo tolaſhiti. Huda lakota je bila po meſti, ker ſo premoſhni vezh del pobégnili, vboshni ljudjé pa oſtali; vſe je rasdajal, tudi laſtno poſtel predal, ino na golih deſkah (dilah) je leſhal, v bogim pomagat.

Kedar je kuga hénjala, poklizhe ſvoje ovzhize, naj bi ſe Bogu ſahvalili, ino jih oſtro opominja, ne drashiti viſhej jeſe boſhje, ter pravi: „Valhe abotne dobrovolje, ki jih poſebno o puſti imate, ſo veliko krive, de je Bog ſhibo kuge nad naſ poſlal; ino zhe ne bote takih rezhí opuſtili, ki ſe

svete zérkve. Nekoljko jih je v' Rimi, nekoljko po kerſhanſkih deſhelah, kjér ſvoje ſhkoſije imajo.

kriftjanam ne spodobijo, bojím se, de bi naš Bog še huje strahoval. — Od sedaj sa napréj naj bojo vselej overshene une nespodobne sheme (maškare) v katire njih veliko podoba boshjo sakri-va, ino v njih neposhtene rezhi dopernaiha. S' njimi naj grejo tudi dalezh od naš vse komedije ino posvetne jigre, per katerih ljudstvo ob nedelih ino prasnikah greshi, na mesto te svete dni prav posvezhovati. Dalezh od naš naj bojo nevarni pleši ino raji, ki so keršhanski zhištoski toljko škodlivi, toljko krega, boja ino sovrashtva napravljajo, ino so shive shole nezhištoski. Nehajo naj vse nesmerne pojedine ino pijanzharije, ki zhloveka tak sdélajo, de se vezh ne savé, kedar v' mislih, v' besedah ino v' djanji tako hudo greshi. Pokonzhajo ino v' vezhen bresden pogresnejo se naj vse tiste še saftarane pregreshne navade, ki so bile še med ljudstvom do sdaj saostale! Sa njih del je shalen Bog sa shibo kuge prijél, naš strahovat. — Tako sv. Karol Milanski shkof od pregreshnih dobrovolj, od hudobniga veseljvanja govori. Slushaj mladenzh dober nauk skerbniga pastirja, ino varji se tudi ti rasvujsdaniga pleša, jigranja ino pijanzhvanja; sakaj skos te rezhi nar vezh mladenzhov v' nesrezho pride.

Sv. Karol je sahvalno opravilo sa prelo-

shenje kuge ravno v' sadnih puštnih dnéh obhajal, ker ob tem zhasi puštnjaki po navadi narvezh Boga shalijo. Sa to je she sdaj po nekih méstah ino krajih navada, de se tri sadne puštné dni presveto refhnje Telo ozhitno k' molitvi postavi, sprofit vsmilenje slepim gresnikam. Veliko veliko je sv. Karol dobriga storil, veliko je pa tudi sovrashnikov imel, ki so toshvali, de je preójster, jim nobeniga veselja ne dovoli, i. t. d. Vse je voljno poterpel, ino je do posledne vure flushavnik boshji svešt ostál. V' smértni bolesni je bil krishani Jesus njegov tolashnik; vedno se je v' njegovo podobo osiral, ino poslednizh isdihnil rekozh: „Glej! sdaj pridem;“ po teh besedah je v' vezhno veselje shel.

Ozhe nebeshki ima rad, de so njegovi otrozi poshtene dobre volje. Alj Bogu se vsmilili! kedar mladenzhi po rasvujsdanih plesah radújejo, angeli boshji shaljujejo. Kershanjska dobra volja naj bres vsiga greha bo, kakor sv. Paul vuzhi: „Veselite se v selej v' Gospodu, she enkrat vezhem, veselite se; pa vasha pohlevnost naj bo snana vsem ljudém.“ Fil. 4, 4-5. Od ponozhniga raja sv. Krisostom govori: „Pregreshni ples je dushe pogublenje, nedolshnih serz nesvezhno poshelenje, le satanu k' veselju sbran; bi svetlih svesd na nebi toljko bilo, ko se na plefi grehov she sgodilo — bi temna nozh postala beli dan.“

31. S v. K l e m e n.

Dober fin bogabojezhe matere.

Kakor starishi svoje otroke is mladiga vuzhijo, tako odrasleni otrozi vezhidel shivijo, pravizhno alj krivizhno. Nar bolj se pa materne besede mladiga serza primejo, ki je she mehko kakor volk, in sa vse dobro pripravno. Srezhen fin, ki ima toljko skerbnno mater, kakor njo je Tv. Klemen imel.

V tistih shalostnih zhafih, ko so nevéni malikvavzi kristjane nevsmileno morili, je imenitna vdova shivela, Shofija po imeni. Imela je ediniga sinka, Klemena, katerga je od mladih dni vuzhila, kako naj serzhen bojvavez Kristusov bo; sakaj tisti zhaf li je bil vsak kristijan sveft, de bo sa pravo véro martran ino vmorjen. *Kako srezhni smo sdaj mi kristjani, katerih sa svete vére del nihzher ne tepe in ne mori! Pa ravno sa to, ker nam predobro je, se nas veliko smóti in pogubi, ako se od mladih nog ne vádimo, sa isvelizhanje dushe vojskovati je.*

Skerbna mati Shofija je svojiga Klemena neprenéhama opominjala se vojskovati, ino terpeti sa Bogá. Nobéniga nauka ni slifhal toljkokrat, kakor te besede; ni smelo per hishi se sgoditi ne govoriti kaj, kar bi mladenzhizba bilo v druge misli obernilo. Kakor hitro se je brati navuzhil, mu je mati shivlenje svetih muzhenzov (marternikov) podala, naj bere, koljko so svefti prijateli boshji serzhno terpeli sa Jesusa; ino

zhe so nevsmleni nevérniki kristjane k smerti gnali, je tudi mati sina gledat peljala, de bi se od njih navuzhil sa Kristusa shiveti ino vmreti. Po prebivavnizi, kjér sta prebivala, ni bilo videti, kakor podobe keršhanskih marternikov, kako so se sa sveto vero vojskovali. Vsaki god tistih je mati svojiga sina prashno oblekla, naj bi se njih godovanja veselil. Verh te narperve skerbi je mati pa tudi skerbela, de se je Klemen vsiga navuzhil, kar mu je bilo po njegovim stani potrebniga védeti.

Bogabojezh mladénzh svoje dvanajsto leto nastopi, ino ljuba mati njemu sboli! Poklizhe ga h' svoji smertni posteli, ino na sadno uro pobara: „Déte moje! kaj sim tebe vse svoje shive dni vuzhila?“ Blagi sin ji odgovori: „Vojskovati se ino terpeti sa Boga.“ „Prav tako!“ rezhe mati, ino vesele solse ji v' ozhi perigrajo; „sdaj sim preprizhana, de si moje nauke sastopil. O jes srezhna mati, kako lahko ino pa rada sdaj vmerjem! Bali (pridi) naj tvoje vude poljubim, ktire si perpravlen dati sa Kristusa!“ To je mati isgovorila, ino je veselo vmerla. — *Blagor materi, ki v' narozhji bogabojezhiga sina vmerje; blagor pa tudi sinu, ki toliko ljubesnivi materi ozhi satifne!*

Po smeri svoje matere je serzhen mladénzh svešto dopolnil, kar je obljudil; bil je mosh povolji hoshji. Veliko je terpel sa nebeshko kraljestvo, je sa keršhansko véro vmerl, ino je

prijel nebesko krono, katero je Gospod svojim svestimu bojvavzu podal.

Mladénzh! zhe se tebi ravno bati ni, de bi sa keršhansko véro kri prežil, vender bosh veliko hudiga prebil, ako hozhešh nedolshen ino pravizhen ofstati. Pomni torej, kar te sv. Pavl vuzhi: „Terplenje sedaj niga zhaja ni veliko proti prihodni zhasti, ki se med nami rasodela bo.“ Rim. 8, 18. „S' svetnikmi veseliti se shelimo, alj krishov in tesháv je pa bojimo; kdor s' svetmi marterniki terpeti nozhe, mu tudi v' njih veselje prit' ne bo mogozhe.“ Sv. Avgušhtin.

32. S v. L a v r e n z.

Serzhen mladénzh sa nebesko kraljestvo.

Vboshen mladénzh sv. Lavrenz je v' Rimi shivel, pa skerben sa nebesa je v' svoji mladosti she bil; ker je védel, de starost teshko da, kar mladost samudi. Ves ko angel nedolshen, pohleven in ljubesnîv je svetimu papeshu Křistu II. posebno dopadel, ki ga med svoje vuzhenze vseme, ino sa duhovski stan skerbeno isredi. Kér je rad vbogal, ino svojimu duhovskimu ozhetu v' vsih rezhéh vřregel, ga sveti papesh diakona (duhovnika s' shefermi shegni) posveti, zhe ravno je bil she mlad. Imel je zerkveno flushbo k' sveti mařhi šrezhi, sa v

vdove in sapuſhene frote ſkerbeti. — Oh kako lepa je ſluſhba maſhniĝa ſtana, pa ſe le temu ſpodobi, ki nedolſhno ino bogabojezhe ſhivt, kakor ſv. Lavrenz. Rasvujſdán mladenzh ino pa zherotvi ſad niſta sa altar.

Sveſto je mlad diakon ſvojo ſveto ſluſhbo opravljaj, k' ſveti maſhi ſluſhil, vérne obhajaj, ino sa vboge prav po ozhetovo ſkerbel. Boshji duh ga je vodil; bil je prijeten Bogu in praviſhnim ljudém. Nevérni zéſar Valerijan je vkaſal kriſtjane nevísmileno pregánjati, pred vſim pa duhovnike martrati ino moriti, ako Jeſusove vére ne ſatajijo. Ravno ſvetiga papешa Klifa II. in ſhe nekoljko duhovnikov k' ſmerti ſhenó. Mladi Lavrenz ſe ſvojiga zhaſtitlivga paſtirja lozhiti ne more; jokáje sa njim hiti, ino na veſ glaſ milo ſdihuje: „Kamo greſh, ozhe, bres ſvojiga ſina? kamo hitiſh maſhnik ſvet bres ſluſhavnika ſvojiga? — V' zhem ſim ſe tebi, ozhe, ſameril, de me ſapuſhaſh? Le poſkufi me, ali ſim vreden, de ſi me ſvojiga ſluſhavnika iſvolil, deliti Goſpodovo kri? Ne ſapuſti me, ſveti ozhe!“ Prijasno mu ſveti papеш odgovori: „Ne ſapuſtim te ne, ſinko moj! Tebe zhaka vezhi vojkovanje sa Kriſtuſovo véro. Mi, ſhe ſlabi ſtarzheki, loſhej boj doſtojimo; ti, ſhe mladénzh, boſh velizhaſtnej premago zhres groſovitnike ſadobil. V' tréh dnéh sa meno prideſh, ſluſhavnik sa maſhnikam.“ — Tako ſta je-

*mala svesta slushavnika boshja slovò, perprav-
lena jiti sa svojim Gospodam v' terplenje in
smert, po smerti pa tudi v' vezhno shivljenje.*

Sveti papesh ino njegovi tovarshi grejo
ferzhno sa Jesusa vmrét; sv. Lavrenz pa hiti,
se v' tréh dnéh k' smerti pripraviti. Kar je she
zérkvenih denarjov gleshtal, je med vboge ras-
delil; tudi drage zerkvene posode je popredal,
de bi nevmilenim sovrashnikam v' roke ne prifh-
le; kar je iskupil, je vbogim rasdal. — Rim-
ski poglavar, to svédeti, svetiga Lavrenza pred
se saklizhe, ino mu ojfiro sapové zerkvene sa-
loge (shaze) odrajtati, katerih zesar sa voj-
sko potrebuje. Sv. Lavrenz mu odgovori:
„Zhe mi odlog dasth, hozhem ti nar ve-
zhi bogastvo pokasati, ki ga zerkve
imá.“ Dovolil mu je. Sv. Lavrenz gre, ino
vse vboshzheke, slepe ino kruljove srote ino
vdove na nekim kraji po verski postavi, in po-
glavarju rezhe: „Pridi te, ino pogléj sa-
klade nashiga Boga. Videl boih polno
dvorishe slatih ino srebernih poso-
dov, in drugih shlahnih kamenov.“ Ve-
liko mnoshizo samih srotejov namesti dnarjev
vglédati, poglavarja strashno rasherdi; sv. Lav-
renz pa pravi: „Sakaj se jesish? Slato
ino srebro, ki ga toljko posheljujesh,
je le slaba sapeliva ruda; pravo slato
je boshja luzh (Kristuf), katerga vuzhenzi
so ti vboshzi; oni so tisti zerkveni sha-
zi, ki sim jih tebi pokasati obljudil.“

Vél raskazhen se mu poglavar sagrosí, re-

kózh: „Vem, de bi rad hitro vmerl; alj tvoja smert bo pozhasna.“ Vkashe serzhniga mladenzha do goliga isflezhi ino nevsmileno rasmefariti; ker pa sv. Lavrenz le stanovitno sveto véro Jesulovo terdi, ga sapové na rasbelen (sherezh) rashen (rosh) perpeti ino na sherjavzi polahonina pezhi. Oh koljke so bile te bolezhine! Ihe bolj gorezha je bila njegova lubésen do Jesufa. Vse je voljno terpel. Po eni plati she vel pezhen lepo mirno grosovitnesu rezhe: „Vkashe me oberniti, de bom po obéh stranih dober; po tem pa vreshi en kof ino jej, ako se ti poljubi!“ — Po tem je veseló svoje ozhi v' nebela povsdignil, molil ino profil; de bi vse rimsko mesto pravo véro sposnaló; ino kedar je odmolil, je lepo v' Gospodi saspál.

Vidish, ker shanski mladenzh, kako voljno nedolshen Lavrenz terpt? Kako se pa ti hujash, kedar te kaki sob poboli! Slishish, kako pohlevno sveti mladenzh na pekozhim ognji moli? kako serdito pa ti besedujesh, kedar ti starishi alj predpostavljene kako shal besedo rekó! Bres poterpljenja ni shivljenja frézhniga tukaj, ne vezhniga tam. Vuzhi se torej serzhno, pa tudi voljno sa isvelizhanje svoje terpeti, sakaj sv. Duh govori: „Slato in srebro se v' ognji skusha, ljudjé pa, ki imajo isvelizhani biti, v' pezhi ponishovanja. Sirah. 2, 5. — Ino sv. Leo papesh vuzhi: „Lehko se veseli nebeshkiga shivljenja, kdor se deleshen stri Gospodov'ga terpljenja.“

33. S v. L u k a.

Dobro mu, kdor kaj dobriga sna.

Ako drevze mlado lepo seleni, she lepshi bo zvetelo in sorilo, ter dovolj rodilo shlahniga sadu; in zhe se mladenzh pridno ino rad vuzhi, pa lepo vboga, bo tud' nekdej moder mosh, svojiga ljudstva zhest in flava, kakor sv. Luka (Lukesh). Rojen je bil v' Antijohiji. Skerbno se je is mladih nog uzhil brati ino pisati, pa tudi sdraviti bolnike, de bi revesham v' bolesni pomagat. — *Oh mladenzh, minute ne samudi v' svoji lepi vigredi, ino vfiga koristniga se vuzhi, kakorkolj priloshnost imash; blago je drevze, ki nam daja dober sad, she shlahnejshi je zhlovek, ki v' potrebah pomagati ve. Kedar se pa vuzhish, le takiga se vuzhi, kar ljudem pomaga, alj iih poshteno rasveseli; vuzhiti se prasnih rezhi se pravi prasno slamo mlatiti.*

Vuzheni modrijani radi Boga ino nebes posabijo, si sonze vgafnejo, in blede luno zhloveshke pameti prishgejo. Sv. Luka je bil možno vuzhen, pa tudi Boga je možno ljubil. Kedar so apostelni v' njegovo mesto perpridigvali, je sheljno poslufhal Jesusoviga nauka vesel glaf. Bog mu da nebeshko luzh isvelizhanike vere prav sposnati; bil je kerfhen in med osnanovavze boshjiga kraljestva vset. — *Toljko srezkni so pametni mladenzhi, ki radi*

ker Jhanske nauke poslušajo, ino se modrih moskov deršijo; noroglave paglouze (zhmerzhke) pa peklenšek na vajeti (vujsdi) ima, ter jih s' sebo v' pekel tira; slabi tovarshi jih sa njim tishijo. Oh, gorje bo takim!

Sv. Luka je posnal Marijo, Jesusovo mater, je videl Janesa in veliko drugih Jesusovih ljubzov. Od njih je svedel nauke, ki jih je Kristul vuzhl, je slishal zhudeshe, ki jih je Jesus storil; vse to je pa tudi nam sapustil, ter nam po navdanji svetiga Duha tretje evangelj popisal, kteriga she sdaj beremo. — *Kakor je dobro delo lazhniga nasititi, je tud boshji dar nevedniga podvuzhiti.* „Kteri druge podvuzhijo, govori sv. Duh, se bojo svetli vekomaj, kakor lepe svede na jasnim nebi.“

V' tovarshiji svetiga Pavla je sv. Luka po Gerškim in Lashkim vuzhl; ter ga ni sapustil v' veselji ne v' terplenji. Kako se njima in drugim apostelnam godilo je, beremo v' apostolskim djanji, ki nam ga je tudi on popisal. — *Lepo ni, zhe tovarsh tovarsha v' teshavah sapusti, lepo ni, ako mladenzh naukov in prigodkov svojih starejshov ino vuzhittelov posabi.* Takim shivlenja sveta luzh v' sredi teme vgasne. *Berimo radi, in perpovedujmo, kar smo dobriga slisali ali videli; lepo se imejmo, ino si pomagajmo.* Sam sa sebe je le volk.

Po glavni smerti svetiga Pavla, ktero je v' Rimi prestal, sv. Luka isvelizhanski nauk

Jesufove vére po svéti osnanuje. Bog mu je dal sa sveto véro kri preliti, de je sdaj dvakrat lepši njegova krona v' nebesih; lepa sa vse, kar je dobriga storil, she lepši sa to, kar si je hudiga vshil. — Oh de bi tudi nam sprofil po njegovih stopinjah priti v' njegovo veselje! Kdor hozhe modro shiveti, mora v' mladosti sazhéti modro vuzhiti se, ino tudi modro storiti vse, kar je prav; sakaj sv. Duh pravi: „Zhlovek bo po svoji vuzhenosti sposnan; kdor je pa nezhémar ino neumen, bo sanizhvan.“ Prip. 12, 8. „Kdor se mlad vuzhit' ne da, tud' odrashen kaj ne sna.“ Sv. Kasiodor.

34. Sv. Maksimiljan.

Skerven domoljubez.

V Zeli, v' staro imenitnim mesti na spodnim Shtajarskim *) je bil sv. Maksimiljan rojen, v' tret-

*) Shtajarska deshela je vajvodija Estrajshkiga zefarstva, ki se v' gorno ino spodno Shtajarsko deli. Shtajarzam sonze is Vogerškiga prisije, na Koroshko in gorno Krajsko pa sa gore gré; jug alj sdolz is spodne Krajne in Hrovatiye, sever alj gornjak pa is Estrajha piba, kteriga se sgorno Shtajarsko dershi. Poglavitno mesto je nemshki Grádez; druge snane mesta so Zele, Marpurg, Prug, Judenburg, Ruje, Bistriza, flogen Grádez, Radgon ino Breshze. V' Marija Zeli je nar imenitnej boshji pot v' Estrajshkim zefarstvi. Po sgornim Shtajarskim lo velike pla-

jim veki (stoletji) po Kristusovim rojstvu. Njegovi starejši so bili bogati, pa tudi bogabojezhi ino skerbni ljudje. Dali so svojga sina pobòshnimu duhovnu Oranju v' sholo, per katerim se je v'liga navuzhil, kar je bilo shlahnimu mladenzhu védeti potreba, posebno Boga flushiti in blishnimu pomagat'. — *Skerbno isrejeni mladenzhi so nar vezhi srezha ino veselje svojga kraja, slabo podvuzheni ino rasvajeni pa shiva nesrezha in fram. Sa tega del ni hujshih sovrashnikov domazhe deshele, kakor so sanikarni starejši in malo pridni vuzheniki.*

V' trinajstim leti njegove starosti je njemu smert ljubo mater, ino v' devetnajstim skerbniiga ozheta vsela; vse premoshenje starishov je bilo njegovo. Lehka bi bil v' v'lih posvetnih dobrotah shivel, alj vedel je, de svet ino vse njegovo poshelenje prejide. Ni hotel po navadi svojih rojakov v' slabe tovarshije in sapelive dobrovolje hoditi, ne snaniti se s' rasvujsdanimi mladenzhi, she manj s' nevarnim shenkim spolam. Vboshze svojiga mesta si je prijatele isvolil, jim pomagati ino pa sa nebeshko kraljestvo skerbeti je sklenil. Raspustil je svoje lushne, premoshenje vbogim rasdajal, ino tako svojo posvetno srezho po braterno s' drugimi delil. V'li pravizhni

---

nine, kjér dobro shelèso dèlajo; na spodnim so lepe ravnine ino veseli hribzi, kjér shlahne vina rastejo. V' Zelfkim ino Marpurshkim krosi (krafiji) Slovenzi prebivajo, v' Grafshkim; Prushkim ino Judenpurshkim pa Nemzi.

so ga ljubili, ino po širokeim je slovelo njegovo ime.

Keršanski domorodez se ne obelha na kraj svojiga rojstva; zela domazha deshela mu je v škerbi. Rad svoj dom sapuſti, kedar ga je drugej (drusi) potreba. Tudi sv. Maksimiljan je Zele sapuſtil, ter se podal v nekajno imenitno mesto Lavrejak bliso Donave, ki je tisti zhaſ s' Zelam v' eni desheli bilo, ki so jo Norikum imenovali. Ravno niſo Lavrejzhanj ſhkofa imeli; ino so vſi ſposnali, de ni vredniſhiga te imenitne ino ſvete ſluſhbe, kakor sv. Maksimiljan. Sa svojiga ſhkofa ga isvolijo, zhe se je ravno branil, ino toljke teshe bal.

Veliko je imel ſkerbi ino truda vérne kriftjane v' dobrim ſtanovitno terditi, nevérnikaſ pravó véro osnanovati, vbogim pomagati, ino ſvoje drage ovzhize divjim ſovraſhnikam branit', ki ſo tisti zhaſ od vſih krajov nad nje hruli. Koljkor premore, vsame pregnanih pod ſvojo ſtreho, ter jih s' shiveſham in oblazhilam preſkerbi. De bi v' ſvojih velikih ſkerbéh ne opeſhal (oſlabel), moli rad in pogofito, poſebno pa proſi per ſveti maſhi Boga ſa pomózh, ker vé, de Bog ſluſhavnikam ſvojim rad pomaga, ki ſvoje ſkerbi pred nja polájajo.

She bliso ſedem ino dvajſet let se je sv. Maksimiljan v' vinogradi Goſpodovim snojil (poſtil), ino lepo je she ſveta véra Jeſuſova per Lavrejzhanah zvetela. Dober paſtir je bil v'

Golpodi tega vesel, alj tudi shalosten videti, kako njegovo rojstno mesto v' temnizah malikvanja in druge grehôte tezhi; sakaj ravno v' Zeli so hajdje imeniten tempel imeli, v' katerim so maliku vojske darovali, ki mu je bilo Marš ime. Vsmilili so se svetimu Maksimiljanu vbogi Zelani, sakaj ljubil je svoje rojake. Podá se v' Zele, de bi kerš hanško véro oshivel, ino pregresšno malikvanje satèr). — *Ravno tako ne smé pravizhen roják tudi v' dalnih krajah posabiti svojiga dôma, kjér je njegova sibika tekla, kjér je pervo veselje savshl. Dolshen je vsak domazhimu kraju po svojim samoshenji pomágati, kjér je tudi on perve dobrotnike in pomožnike imel.*

Sv. Maksimiljan pride v' svoj domazh kraj, in flilhi, de je rimski poglavár Evlasi ojštro vsim sapovédal maliku Marsu darovati; kdor bi se vstavljaj, ga vmoriti. Bres pomude pred grosovitnesha gre, ga s' lepim proši, naj kristjanam prisanesse, ino jih nikar ne sili, kar floriti ne sméjo. Serzhno ga po tem svari in opominja, naj pomisli, de ni prišel v' ti kraj nedolshnih kri prelivat, ampak podloshnike hudiga varvat. Slép malikvaviz pa, ves serdit, vkashe Maksimiljana v' malikvavški tempel gnati, ter mu obljudi pervo slushbo v' tempelni dati, naj Marsu daruje, Jesusa pa sataji; ako ne, bo vmorjen. Svetiga moshá ne premaga sladka obljudá, ne vstrafhi grosovitna shuga; perpravlen je sa Jesusa vmreti, svoje domorodze v' pravi isvelizhanški véri poterdit. Shénejo ga na morišhe, ino

mi svunaj sedajnega Zela ¹⁾ na kraji, kjér she sda j svetiga Maksimiljana zerkviza stoji, glavo v fékajo, v leti, ki se je pisalo 284. Pobošne Zelanke so njegovo sveto telo skrivaje pokopale, ino she kashejo studenz, kamor se je njegova sveta glava satakala. — Naj bi se vsi slovenski mladenzhi svetiga Maksimiljana spomnili, in kakor on svojo domovino ljubili; pa se tud' tako nosli, de bi bili svojih domazhih krajov srezha ino zhest!

Vsmilen Jesus je svoje rojake toljko ljubil, de se je milo nad njimi vasjokal, videti njih terdovratnost ino prihodno nesrezho. Tudi sv. Pavl je sheljel savershen biti sa svojo rodovino, njo isvelizhat. Ravno on govori: „Kdor sa svoje in slasti domazhe ne skerbi, je véro satajil, ino je od nevernika hujshi.“ I. Tim. 5, 8.

Vsak rojak, ki v' svojih shiljah ima shlahno kri, sa Boga in domovino vmerje in shivl.

1) Zele je staro rimsko mesto, ki je svoje dni shkofa imelo. Bilo je nekda j veliko ino inenitno, alj sovrashniki so ga rasfali; le shterti del ga sda j stoji. V' starim gradi, ki se gorno Zele imenuje, so pred nekaj sto letmi mogozhni knesi alj grofje gospodarili ino veliko slovenske deshele v' svoji oblasti imeli. Le kratka je bila njih posvetna zhast ino oblást.

35. S v. M a r k o.

Mosh po volji boshji.

Sv. Marko je bil judovskega rodu. Slišati vešél nauk Jesusove vére osnanovati, se da keršiti ino postane svest tovársh svetiga Petra apostelna. — Srežhen, kdor boshjo besedo sheljno poslušha in premišluje! Juterna rósa semljo oselent, boshja beseda pa serze tistiga omladi, kateri njo svesto ohrani. Mladénzh, ki pridige ino keršhanske nauke opušha, nikolj priden mosh ne bo; podoben je sanikarnimu lenúhu, ki v' senzi lesht, kedar pridni sosjedje séjejo. Ternje lenuhu polje obraste, hudobija pa sanemarnimu kristjanu dobro serze sadušht.

Sv. Marko je hodil s' svetim Petram po sveti, ter mu pomagal ljudi vuzhiti in keršhovati. Prifhla sta v' Rim, v' poglavitno mesto sveta. Kristjani so ga naprosili, de jim je sv. evangelj popisal, kako je Kristus shivel, vuzhil, zhuda delal, terpel ino vmerl. She sdaj ga s' veseljam bere ino poslušamo. — Dobro delo je, lazhe nastiti, napojiti shéjne; she boljši delo je podvuzhiti nevedne, posvariti gréshnike. Vsak po svojim stani lahko to stori, ino zhe vezh ne more, naj kaj lepiga drugim bère, ino skerbi, de se kraljestvo sposnanja boshjiga med ljudmi shira, Bog manj rasshali in bolj zhesti. Ki to storijo, so pomagavzi apostelnov boshjih.

Pravijo, de je sv. Peter pollal svetiga Mar-ka v' imenitno mesto Voglej (Akvilejo) svet evangélj osnanovat, is kateriga mesta se je sve-ta keršhanska véra po Krajnškim, 1) Korofh-kim 2) ino po vezh drugih krajih rasnanila; sato ga fhe sdaj Benezhani svojiga perviga patrona imajo,

- 1) Krajnška deshela, kraj Slovenšhine v' sabodu, leshi med Hrovafhkim, Shtajarškim ino Korotanam do Tershafhkiga morja. Semlja je možno gorata, pa tudi rodovita; ima na Gorenškim visokih planin, kjér se shivina redi; na Dolensškim lepih ravnin ino goriz, kjér shita ino vina imajo; v' notrajnim Krajnji so gore pušle, alj ob morji rastejo lafhke rezhi in shlahne vina. Poglavitno mesto je Ljublana; primorško imenitno mesto pa Teršt. Višhi škof v' lafhki Gorizi, drugi pa v' Ljublani, v' Teršti ino Porezhji (Parenzi) prebivajo. Snane mesta so tudi Kraja, Novomesto, Idrija, Kamnik ino škofja Loka. Krajnzi imajo dobre glave ino pridne roke, ki si veliko saflushijo in dalezh po sveti pridejo.
- 2) Korofhko alj Korotan se dershi shtajarške, salzpurške, tirolške ino krajnške deshele. Korofhko ima velike ino lepe planine, kjér verlo shivino redijo, rudo kopajo in sheleso delajo, is kateriga nar vezh iskupijo. V' Plibersi nad Belakam se svinza dosti dobi. Poglavitno mesto je Zelovez; tudi Belák, Velikovez, shentVit, Shtraf-purg, Brésje (Frisah), Pliberg ino Bolshburg so snane mesta. V' Zelovzi Keršhki, ino v' shent Andrashi Lavantinski škof prebivajo. Korofhzi

Posnej pofhle njega sv. Peter is Rima v' Egipt, kjér je posebno v' poglavitnim mesti Aleksandriji veliko malikvavzov preobernal. Malikvavfki fleparji so ga jéli pregánjati, ino sklenili vmoriti. Ravno so svojim malikam imenitno godovanje obhajali, sv. Marko pa sveto mafho flushi; kar ga sgrabijo, na vojko (vajet alj verv) privéshejo, ter ga po kamenji tako nevsmileno vlazhijo, de se je sa njim kervava zefla posnala. Kedar so se tega navelizhali (nadovolili), ga v' temno jezho vérshejo. Jesuf se mu dobrotljivo prikashe, ino ga potolashi rekozh: „Mir tebi Marko!“ Vef oveselen je zelo nozh Boga prehvalil. Drug dan ga sopet po kamnitih ulizah vlazhijo, dokler svojo dúsho Stvarniku isrozhi. Tako je po svetim shivlenji sa véro Jesusovo radovoljno ino zhefitljivo vmerl.

Mladenzhi, kedar bote pred duhovskoj alj deshelskoj gosposkoj na prizhi stali, ne de bi se sbali resnize ino pravize terditi. Ne ravnajte se po krivizhnih besedah ljudi, temuzh vselej govorite, kakor Bog sapové, ino vam vasha vést velí; tako bote moshjé po volji boshji. Apostelni so rekli: „Bogu je potreba bolj pokornim biti, kakor ljudém. Djanje ap. 5, 29. Sa to sv. Gregor pravi: „Nizh se nam na sveti tukaj toliko bati ní, kakor se Boga manj bati kakor pa ljudi.“

---

so nekoljko Slovenzi, skoraj vsi katolfske vére; vezh del pa Nemzi, med katermi veliko lutranov shivi?

36. S v. M a r t i n.

Svélt flushavnik v' svojim Itani.

Bil je sv. Martin v' Somboteli (Sabarji), starim mestu sedajne vogerske i) semlje, imenit-

i) Vogersko kraljestvo (nekdaj Panonja imenovano) se proti jugu Turškiga, Slavonije ino Hrovatije, proti vezheru Shtajarskiga ino Estrajha, proti severju Poljskiga, ino proti jutru Sedemgrafkiga (Erdelje) ino Vlahije dershi. Vogersko ima velike gore, pa tudi velike ravnine; rodi veliko shivine, ima veliko shita, vina ino rude. Estrajharski zesar so tudi vogerski kralj. Poglavitne mesta so Poshon (Preshpurg) ino Budim. Prebivavzi na Vogerskim so Mazhjarj ali pravi Vogri, Nemzi, narvezh pa je Slovenzov. Vogri so vezhdel katolske vére, pa tudi staroverzov ino lutranov je veliko.

K' Vogerskimu se shteje tudi hrovaško kraljestvo. Hrovatija je jushna soseda shtajarske ino krajnske deshele, ki sega od vogerske semlje do adriatskiga morja, ino sa turškoj mejoj leshi. Deshela je rodovita, daja dosti shivine, vina in shita, morje pa dosti soli. Poglavitno mesto je Sagrab, kjer Ban deshelski poglavár, ino katolski škof prebivata. Soano mesto je tudi Varashdin sa Dravo, ino Karlovez sa Kulpoj. Ob morji je narimentnej mesto Beka; Senj je sedesh katolskiga škofa. Hrovatje sa turškoj mejoj, so vsi vojsniki (soldatje), ki sov-

nih, nevérnih starishev rojen. Ozhe ino mati
 fla mu v zérkvo branila, pa moder mladénzh
 je posiloma hodil keršhanske nauke poslušhat,
 ino je skerbnno po tistih shivel. — *Veselo je,*
kedar starejšhi svoje otroke h' keršhanskim
naukam vódijo; she vezhi je veselie, ako
mladénzhi sami od sebe radi v' zerkev hodijo.
Bogabojezhi mladenzhi pokashejo she v' svo-
ji mladosti, de bojo kdaj modri ino poshteni
moshje, kokor sv. Martin.

Starejšhi so ga v' shold dali, in moral je
 na Franzosko h' konjikam jiti; alj tudi med voj-
 ihakami je po keršhansko shivel, svesto slush-
 ho opravljal, ni klel ne klafal, ampak rad mo-
 lil, je bil serzhen, pa tudi vsmilen. Kedar je
 neki posimski dan na pol góliga berazha (shter-
 za) sa potam simo ogrébati videl, pa mu ni
 imel kaj vbogajime dati, s' mezham svoj plajsh
 raspara, eno plat vbógimu sa ogrinalo da, s'
 drugim pa sam sebe ogerne. Na to se mu per-
 vo nozh Kristus v' prizho angelov svojih prikashe
 s' ravno tistim pol plajsham oblezhen, rekozh:
 „S' tim oblazhilam je mene Martin ob-
 lekel.“ — *Naj bi bili mladenzhi vezh vsmi-*
leni, ino namesto sebi lepoto omishlovati, raj-
shi vbogim pomagati; imeli bi tudi Jesusa
svojiga povrazhniko.

Bog je mládiga vojshaka sa dušniga boj-
 rashnika ino kushnih bolésn v' deshelo varjejo.
 Krovatje so vezhdel katolfske vére, pa tudi
 staroverzov je veliko.

vavza kraljestva nebeskiga isvoljil; sapustil je torej sv. Martin soldashino ino se je shel na duhovsko vuzhit. Is ljubesni do svojih starishev ino shlahte se v' svoj kraj poda, jim isvelizhanfko véro osnanovat; alj le samo mater je Kristufu pridobil, terdovraten ozhe se mu ni podvuzhiti dal. Po svojim poti je v' nekih hribah med rasbojniko prishel. She je njih eden po njim mahnil, alj neki drugi mu s' rokoj pristreshe, de ga ni vsmertil; sv. Martin le pa she vstrashil ni. Vprashajo ga, kdo je on, de se jih ne boji. On jim odgovori, de je kristján, ktéri vé, de Bog svoje varje, posebno jih v' velikih nevarshinah vidno ohrani; pa hudodelzi naj se bojó, kér savolj hudobij vsmilenja Kristusoviga vredni ne bojo. — *Tako bres strahu lahko po sveti hodi, kdor se Bogu v' roke da, ino v' gnadi boshji shivi* — Ravno tisti, ki ga je hotel vbiti, se je sa svetim Martinam podál ino preobernil.

Krivovérzi so svetiga Martina is domazhiga kraja pregnali; vernil se je v' Franzolko semljo nasaj, ino je tam toljko sveto shivel, de mu je vfigamogozhen Bog dal zhudeshe délati. Imel je mladiga uzhenza, kteri mu je bres svetiga kersta vmerl; sv. Martin móli, ino mladenzh oshivi. — Neki dan mémo hishe imenitniga mosha gre, ter zhuje velik jok ino sdihvanje. Vprasha, kaj to pomeni, in kedar své, de se je slushavnikov eden obéfil, gredózh noter stopi, mertviga revesha s' svojo molitvijo obudi, ino sdraviga ljudém isrozhí. — *Ne smémo sromakov, k'teri se jami ob shivlenje dé-*

nejo, bres pomozhi pustiti; zhe jim she ni samujeno. Veliko je nedolshnih ino na pameti bolnih, ki so nashiga vsmljenja vredni. To nam sv. Martin pokashe.

Svétiga flushávnika boshjiga so kristjani Turońkiga mesta v' Franzoskim svojiga shkosa isvoljili, de se je ravno te zhesti branil. Bil je, kakor nekdej serzhen vojshák, tudi sdaj skerben dushen pastir. Po vsih krajih svoje shkosi je hodil, ljudi vuzhíl ino delil svete sakramente. Posebno je skerbel sa zhest ino lepoto Bogu posvezhenih zérkuv. Kedar je stopil v' vesho boshjo, se je svete grose ves trefil, ter je djal: „Kaj bi se ne trefil, ako premislim, kako pred velizhastvam nar Vishiga stojim, pred Bogam ino svojim sodnikam.“ — Videl je she veliko nevérnih malikvavzov, ino v' serze so se mu vsmilili. Kedar jim je neki dan svet evangelj osnаноval, prinese shalofna mati svoje mertvo déte pred njega ino ga poprosi, rekózh: „Vémo, de si prijatelj boshji; daj mi ediniga linka shiviga sopet.“ Sv. Martin poklekne v' prizho vsih, moli, ino dete spet oshivi. Vsi ga hvalijo ino se dajo kerstiti.

Kedar je sv. Martin po desheli hodil, vglenda ostrisheno ovzo, ino pravi: „Imela je dve sukni, ino je dala eno zhloveku, ki nima nobene. Pogledjte, ovza nai pomni evangelskiga nauka. Tudi mi storimo tako!“ — Drugi pot je srezhal vsiga rastérganiga svinjarja, ki je sa zestoj svinje pafil, ino hudo simo ogrebal. „Pogledjte, je

djal, to je podoba nefrézhniga Adama, ktériga je Bog is raja potínil. Isflezhimo stariga Adama, ino oblezhimo Jesusa Kristufa.“ — Shel je neki dan memo travnika, kteriga pol so svinje gerdo rarsile, pol je pa bilo lepo seleniga, kjér je vse polno dushezhih roshiz zvetelo. „Le poglejte, je djal sv. Martin, rasriti travnik (seno-shet) nam kashe podobo gerdiga, nezhihtiga zhloveka; lepo selen seno-shet pa, ves roshiz ozveten, nam kashe lepo divishtvo svete zhihto (ti. O devishtvo (fantishtvo), kako si lepo, kako si srezhno, kako si vredno gledati Boga! Tebi ni enake rezhi. Roshize kakor svetle svesde tebe lépfhajo. Blagor mu, kdor te ima, ino te svesto varje.“ — *Takih svetih pogovorov, mladenzh, se po svojih potah navadi, tako bojh moder ino srezhen mosh.*

Vuzhenzi so ljubili svetiga Martina kakor otrozi svojiga ozheta; in kedar je v' svojem 84tim leti na smertni posteli bil, so se milo plakali, ino sdihovali rekózh: „Kaj naf bojh ozhe sapustil? komu naf bojh srote isrozhil?“ Sv. Martin pa je molil: „O Gospod! alj sim she tvojimu ljudstvu potreben, tako se delane b'ranim. Naj se tvoja volja s'godi.“ — Navsnak je neprenehama leshal in molil; hotli so ga torej na drugo stran poloshiti; on pa je djal: „Najte, de le v' nebefa gledam, naj se moj duh totaj ravna,

ki je s he pripravljen jiti k' Gospodu. Tako lepo je sklenil svoje shivljenje, od mladosti do starosti Bogu svest. Reven je na sémli shivel, bogat je v' nebela shel.

Zhlovek v' vsakim stani lahko sveto ino srezhno shivi, naj si bo mashnik alj sholdntr, ako le skerbno svoje dolshnosti dopolni. Vskimiu svestimiu slushavniku po smerti Jesus veselo porezhe: „Prav, dober in svesti hlapez! kër si bil v' malim svest, te bom zhes veliko postavil; pojdi v' veselje svojiga Gospoda“ Mat. 25, 21. „Zhlovek, ti si na kupzhiji, dokler she shivish; glej de dragih jagod ne sgubish; varji se, de jih sovrashnik ne dobi, de se s' njimi tvoja barka ne vtopi, de ne pridesh prasen k' vezhni domazhiji!“ Sv. Jefrem.

37. S v. M a t é v s h.

Isglèd práviga pobóljshanja.

V' judovski desheli, ki je Rimzam v' oblasti bila, so slusheti rimskiga zesarja zeshnino (rumizo, muto alj zol) pohérati. Tistih eden je bil Matevsh, Alfejov sin, ki mu je bilo tudi Levi ime. Sunaj mesta Kaparnaum v' Galileji je svojo stavo imel. Judam so bili taki slusheti, kakor tern v' peti; zherteli so jih, kakor she tudi dan denashen neumni ino hudobni kristjani slushavnike zesarške sovrashijo, katerim

kaj plazhovati imajo. — *Réf je, de so nekteri stani sa isvelizhanje bolj nevarni od drugih; mormo si torej stan isvoliti, v' k'terim bomo s' boshjoj pomozhjoj loglej isvelizhani. Sanizhvati pa nobéniga stanu ne smémo; is vsákiga pot v' nebesa gré, kákor v' shivljenji svetiga Matevsha vidimo.*

Vsmilen Jesus je is vsih stanov sebi vuzhenze bral; tud' svetiga Matevsha je is sazešte sáklizal, naj svojo posvetno flushbo sapustivshi hodi sa njim. Bres vsiga odloga Matevsh Jesusa vboga, se bogati flushbi odpové, ino gre sa Kristusam jiskat nebeshkiga kraljestva. Savolj nja serzhne svestobe ga je Isvelizhar apostelna isvolil. Vse je videl ino flishal, kar je Kristus storil ino govoril. Po Jesusovim v' nebo hodi je spervizh po Judovskim pridigval, ino pervi evangelj vérnim popifal, kako je boshji Sin zhlovek bil, kako je po zhloveshki natori terpel ino vmerl. Sa to ima podobo fantizha v' snamnje per sebi. Po tem se je v' Etjopjo, is Etjopje pa v' Persjo ino druge juterne deshele podál; je veliko dobriga storil, pa tudi sa sveto véro veliko hudiga prestál. Poslednizh so ga nevérniki pred altarjam, kjér je sveto masho flushil, prebòdli, ino mu tako nebesa odperli, kjér se sdaj per svojim Gospòdi veselí.

Mladénzh, ne sramúj je nobeniga stanu, v' katerim pravizhno shivish, naj si bo ravno od ljudi sanizhvan; Bog ga je vstvaril, ino zhe ga je tebi odlozhil, bo ti is njega tudi nebesa odperl. Stan te isvelizhal, pa

tudi pogubil ne bo; le ti si bosh s' njim pek-
kel, alj pa nebesa sasluskil. Sv. Pavl vuzht:
„Bog hoze, de bi vsi ljudje isveli-
zhani bili.“ I. Tim. 2, 4.

„Boli poreden stan ko je, v' kterim ti
shivish, lepshi zhednost sveti se, ktero v'
njem storish.“ Sv. Ambros.

38. S v. M a t i j a.

Kako se pride v' srezhen stan.

Kdor priti v' srezhen stan sheli, mora sa
Jesufam hoditi, kakor sv. Matija (sv. Matjash).
Bresh ko je on Jesufa sposnal abljublenga Mesija,
se je njemu pridrushil, ino ga ni sapustil vezh.
Vse njegove nauke je svesto poslušal, njegove
zhednosti skerbno posnemal, ino je njegovih 72
vuzhenzov nar sveštejših eden bil. — Sedajni
mladenzhi bi tudi imenitni ino srezhni radi
bili. Nekoljko je jih sato oshabno (ofertno)
oblazhi, ter mislijo, de so v' prasni lepoti zhres
vse imenitni. Spet drugi se po premoshenji
gonijo, ino mislijo, de le bogatin srezhno ino
imenitno shivi; nekoljko jih sa premeteno,
umetno glavo skerbi, kakor bi prebrisana gla-
va vse na sveti veljila; ljubiga Jesufa pa radi
posabijo, in prav po Ijhkarjotovo njegovo
sveto véro svojimu poshelenju predajo: to je
navadna posvetna modróst. Vsa posvetna
srezha je pa slo opotézha, ino posvetnesham

ravno tak hitro v' rokah svodeni, kakor Judeshu trideset srebernikov. Kdor ponishno sa Jesusam hodi, bo povishan, kakor sv. Matija na Judeshovo apostolsko mesto.

Posveten Judesh Ithkarjot se je bil obéfil; versel je v' apostolstvo naredil; dvanajsto mesto je prasno bilo. Vérni so se po Jesusovim v' nebohodi sbrali ino molili, naj jim Bog namesto Juda drugiga apostelna odlozhi. Na to vadlajo, vādla svétiga Matija sadene, ino bil je apostelnam prishtét. — Fantizh, ki bi rad doneš alj jutri kaj bil, nikar se v' visoke slushbe ne fili; priden bodi, ino se Bogu priporozhaj, on bo skerbel sa tebe. Kedar pa imenitno slushbo nastopish, spomni se, de komur se veliko da, je tudi terja veliko od nja. Glej de svoje dolshnosti svesto storish kakor sv. Matija.

Apostelni so binkoshtno nedelo svetiga Duhā prijeli, ino se po tém na vse kraje svetā rasjifhli sveto véro osnanovat. Sv. Matija je po Judovskim ino vezh drugih krajih Asje pridigval. Njegovi posebni nauki so bili: „Posvetne rezhi se morjo po volji boshji savshivati, alj ferze nikólj na nje privésati se. — Telefno posheljenje se mora pokoriti, ino ne dopolniti; kar se nerodno posheljuje.“ — Kedar sofed vérniga kristjana gresní, tudi kristjan gresni, ki ne skerbi sa njegovo poboljšhanje.“ — Nevérni Judjé so svetiga Matijeta sa Jesusoviga nauka del toshili, ino sov-

rashniki Kristusovi so ga v smert obšodili. Kedar ga s kamenjam pobijajo, she vmiráje sa svoje sovrashnike moli. Neki rimski trinogar njemu s' sekiró glavo odseka. Shel je veselo v nebela na svoj apostolski sedesh, ki mu ga je Kristus odloznil.

Vsmileni Jesus naj vse vabi prave srezhe jiskati rekózh: „Pridite k' meni vsi, ki se trudite, ino ste obtesheni, ino jes vas bom poshivel! Vsemite moj jarm na se, ino uzhite se, kër jes sim krotek ino is serza ponishen, in bote pokoj najdli svojim dušham. Moj jarm je sladek, ino moje breme je lahko.“ Mat. 11, 28-30.

Srezhen, kdor vse s' Bogam sazgne, ino s' Bogam vse nehá, ino po vsih svojih potah Jesusa tovarsha 'ma.“ Sv. Gregor Naz.

39. Sv. Niklavsh.

Skerven varh nedolshnosti.

Sv. Nikolaj (alj Miklavsh) je imel bogoljubne premoshne starishe; bil je pa tudi on bogabojézh. Vlakó sredo ino petek se je she déte posilil, ino ni tega posta vse svoje shive dni opustil. — Ojstriga shivlenja vaditi se je potreba od mladih nog, de naj pregreshno poshelenje ne premaga. Mehkushen (iszartlán) mladenzh;

pa puhla rēpa; na dušhi ino trupli malo velja.

Sveto zhiſtoſt je toľko ljubil, de ſhe, druga ſpola mladēzh pogledal ni, ter je dobro vedel, kar ſv. Duh govori: „Odvorni ſvoj obras od nalishpaniga ſhenſtva ino ne sijaj po ptuji lepōti. Savolj ſhenſke lepote ſe jih je veliko pogubilo, ino is nje ſe poſhelenje kakor ogenj vnema.“ Kakor je ſam nedolshnoſt ljubil, je tudi drugim ſa nedolshnoſt ſkerbel.

Neki ſhlahen mōsh je tako obōshal, de ni imel ſhiveti vezh. Imel je pa tri hzhēre. Neframnih gērdeshov je bilo po meſti, ki ſo hotli nedolshne deklize s' dnarmi ſapeljati. She jih je miſlil nefrezhen ozhe ſapelivzam prodati. Sv. Nikolavsh to svēdeti, ponozhi pred okno pride, ino verſhe lepo molhno dnarjov ſkos okno, pervo nozh ſa pervo, po tem ſa drugo, ino ſa tretjo hzhēr, de ſo ſe lahko poſhteno omohile. V' te ſpomin ſe otrozi ſhe sdaj o Miklavshovim darūjejo, kakor bi ſv. Nikolaj pridnim kaj ſkos okno prineſel; ſa to tudi tri jabelka na podobi ima.

Rad je molil, ſgodaj vſtajal, ino ſluſhbo boſhjo opravljal; Bog ga je ſa to v' duhovſki ſtan poklizal. Kedar ſo v' Miri, nekim meſti na jutrovim, ſhkofa voljili, ino proſili Boga, naj jim ga po ſvoji volji da, jim je bilo rezheno: „Kteri bo prihodno jutro pervi v' zērkev priſhel, bo njihov ſhkof.“ Sv. Nikolavsh, ki tega vedel ni, pride na vſe ſgodaj v' zērkev.

S' veseljam ga kristjani primejo, ino shkosa postavijo. — Tudi naj naj ne grosi, s'godaj vstajati pred belim dnem, ker je obljubil Gospod nebeski venez njim, ki s'godaj zhujejo.

Zhudodeln mosh je bil sv. Nikolavsh na sveti, je ljubil otroke ino jih skerbno vuzhil; sa to se she sdaj poseben prijatelj pridnih otrok zhesi. Veliko je ljudem dôbriga storil, sa to je lahko ino veselo vmerl, rekozh: „V' tebe, o Gospod, je savupala duha moja; vsemi njo v' roke svoje!“ Pa tudi po smerti je v' sim, ki se njemu priporozhajo, mogozhen proshnik.

Mladenzhki, ki hozhejo biti njegovi prijatelji, naj nedolshnost varjejo, svoje telo pokorijo, ino is maliga vsako hudo poshelenje premagajo. Sv. Duh govori: „Dobro je zhloveku, ki jarm od svoje mladosti nosi.“ Shal. pesm. Jerem. 3, 27.

„Ojstro vadi se shiveti, drugim dober biti; poterplenje s' blishnim meti, sam nar vezh storiti.“ Sv. Krisostom.

40. S v. P a n k r a z.

Mlad flushavnik Jesusov.

Kakor imajo deklize sveto Nesho, tako mladénzhki svetiga Pankraza lep isgléd, kako naj bojo, zhe ravno so she mali, Jesusu svesti.

Starejšhi svetiga Pankraza so malikvavzi bili; on pa, kedar je v' svojim shtirnajstih letih v' Rim prišel, se je v' keršhanski véri poduzhiti ino kerstiti dal. — *Ne posabi, mladénzh, kaj so tvoji bótri per svetim kersti sa tebe obljubili; vuzhi se rad keršhanskiga nauka, dershi boshje sapovedi.*

Kmalo po tem so ga nevérniki sgrabili, ino pred hajdovškiga zesarja peljali, ki ga je možno nagovarjal s' hudim ino dobrim, naj Jesusa sataji. Alj svét mladénzh serzhno odgovori: „Ne misli, o zesar, zhe sim ravno mlad, de bi tak nespameten bil, kaj takiga storiti. Nash gospod Jesus Kristus nam toljko pameti ino serzhnosti da, de se ne bojimo protenja nobeniga poglavarja ne sodnika; tvoji bogovi, ktére hozhefh, de bi zhefhil, so goljufi ino sapelivzi bili; fram ino gréh je njih zhefhiti.“ Na to ga vkashe zesar ob glavo djati. Shlahen mladénzh, ko rosha lep, veselo svojo glavzo nagne, ino prelije sa Jesusa svojo kerv, ter njegova zhista duha med angele boshje sleti.

Ne boji se hudobnih ljudi, fantizh mlad, ki te hozhejo v' greh napeljati. Zhe si ravno per slabi mozhi, angeli boshii se bojo sa te poskusili, de bosh premagal pregrešen svét ino vso njegovo hudobo. „Blagor njim, govori Jesus; ki so savolj pravize preganjani, ker njih je nebeshko kraljestvo.“ Mat. 5, 10.

„Tudi bres ognja ino mezha krono
marternikov sadobimo, ako namvezh vse
teshave radovoljno poterpimo.“ Sv. Gregor.

41. S v. P a f h k á l.

Vbogi sholarz in bogabojézh pastír.

V shpanki desheli je bil sv. Pashkál domá, pa tako vboshnih starishov, de ga niso imeli sazhém v' sholo dati. She majhen je bil, pa je bilo možno sheljel se branja navuzhiti. Vsel je Abezednik na polje s' sebo, se sa potam vse-del, ter memo gredozhe profil, naj ga zherk vuzhijo, ino mu pokashejo, kako se bère. — *Velik boshji dar je branje, kdor ga sná; alj le svebe ino koristne bukve brati dobro je; slabih se je treba slo varvati. Tudi sv. Pashkal je le molitvine ino poboshne bukve bral.*

Bersh ko je odraštil, je pastirzhek v' flush-bo shel, ino nekimu gospodarju skerbno shivino pafil. — Gerdo je, zhe odrasheni otrozi slushit ne gredo, kedar nimajo doma dela, shivesha, ne oblazhila. Kdor postopa sdrav in mlad, je sam svoj in drugih tat.

Bogabojezh in priden pastirzhek svojimu gospodarju shivinzo lepo pase, se shkode varje, pa tudi greha. Kedar mu enkrat gospodar v'kashe v' ptuj vinograd po grosdja jiti, de bi si shejo ogašil, fantizh tega ni hotel storiti. „Grosdje

ni nafhe, je djal; rajfhi se dam na kofe rastergati, kakor fhe kaj tak maligna vkrafti; sa to, ker je greh.“ — *Kako radi pa slabi pastirji v' blichne vinograde lasjo sad ino grosdje jemat; na ptuje njive letajo repo ino podsemlize kobat; derva bres potrebe kurijo, pogosto meje, plote ino hoste poshgejo; kako bojo shkodo povernili? kaj bo sa njihovo dusho!*

Na paslhi je mlad Paslhkal premishloval lepo seleno polje, shito ino druge stvarí, ter je sa vse Ozheta nebeshkiga hvalil ino zhashtil. Ker je gospodar pravizhniga santizha spòsnal, ga je hotel sa svojiga sinovza vsèti, ino mu vse premoshenje sporozhiti, ker ni imel svojih otrók. Mladenzh pa, v' svojim bornim stanu ves sadowoljn, se mu je lepo sahvalil, rekozh: „V boshez sim rojen, vboshez naj vmerjem; saj je tudi Isvelizhar moj vboshen bil, ino je prishel na svèt le drugim slushit.“ — *Srezhen je, kdor to sa dobro vseme, kar ima; sadowoljnost je poloviza shivlenja.*

Teshko je bogabojezhimu mladenzha djalo, de so mu kose v' shkodo v'hajale; ino možhno ga je vèst pekla, zhe je njegova shivina v' ptujo setvo prishla, in kake shkode naredila, ter je vedel, de se storjena shkoda vselej po možhi mora poverniti. Tudi slabo sadershanje drugih pastirjev ga je v' serze bolelo, ker so jigrali, preklinjali ino se topli. Gostokrat nje stvari; pa gerdeshi so ga le safmehvali ino sovrashili, de

ni s' njimi hudo delati hotel. On je na mesti jigre le dobre bukve bral ino svete pesmi popeval. — *Koljko greha se po pashah sгоди, je povedati grosa. Satorej, fantizh mlad, ki s' drugimi fantizhi pafesh, nikar, de bi se med sebò gerdih rezhi vuzhili, je pred ljudmi skrivali, ino svojim starisham ne povedali. Saj na spovedi hitro povéjte, kar ste storili. Bogu se ne morete skriti, njemu ne morete vjiti; njega rasshaliti naj bo vas strah.*

Bogu bolj svešto flushiti ino se loglej greha varvati je svojo flushbo sapustil, ino se v' drushino duhovskih bratov svetiga Franzishka podal. Ojstro je shivel, svoje dolshnosti na tenko dopolnil ino je s' revnim shivesham sa dobro vsel. Svojim predpostavlenim je bil v' v'fih pravizhnih rezhéh zhifto pokoru, ino se nigdar vstavljaj ni, kedar so mu kaj vkasali, naj bi she tak teshavno bilo. Jesusa ino Marijo je posebno zhestil, rad premishloval Kristusovo terplenje, ino je hodil tudi on radovoljno po poti terplenja sa Isvelizharjam svojim. Kakor je poboshno ino smeraj pohlevno shivel, je tudi veselo dusho Jesusa in Mariji isrozhil, ino k' njima v' hifho Ozhetovo shel.

Vsaki zhlovek, naj si ravno brati ne sna, vender dvoje bukve ima, is katerih se lahko vuzhi Boga sposnavati, njega hvaliti ino zhestiti: perve bukve so vse stvãrjene rezhi, druge pa krishani Jesus, njegovo shivljenje, ter-

plenje ino smert. Sreznivi vsi, ki te dvoje bukve beró; od njih Kristus govori, ki pravi: „Blagor ubogim v' duhu, ker njih je nebeshko kraljestvo.“ Mat. 5, 3.

„Kje je nezhemernost, le Boga ljubiti, in njemu slushiti, to ni nezhemernost. Svet sanizhvati, in sa nebesa si persadévati, to je nar vezhi modrost.“ Tomash, Kemp.

42. S v. P a v l.

Kako se pokoriti sa smóte mladih lét.

Svetimu Pavlu je bilo poprój Savl ime. Bil je v' mesti Tarsuf v' desheli Zilizji 1) rojen. Mladénzh prebrifane glave se je v' Jerusalem, v' poglavitno mesto na Judovskim, v' sholo podal, ino se vsih israelskih postáv prav dodro navuzhil. — Dobro je sa mladénzha, ako je prave glave, de v' sholo pride ino je svuzhi. Zhe pa dobre glave ino zhedniga sadershanja ni, je stokrat bolje, de doma orje ino kosi (sezhe), kakor bi shole pometal; nar vezhi vjima

1) Zilizja je bila neka deshela v' mali alj okrajni Asji bliso Evrope; in poglavitno mesto deshele je bilo Tars, kjer je veliko Judov prebivalo, med katerimi so bili starejschi svetiga Pavla. V' mali Asji so prebivali Galatarji (Galazhani) katerim je sv. Pavl pisal; tudi mesto Efés je bilo per morji, bliso Smirne.

(šhkoda) je sa shlahto spriden diak (štu-
dént). — Savl, she mlad, je bil v' svoji vu-
zhenosti silo visokih misel. Poslušati lepe nau-
ke ponishniga Jesufa napuhnenmu mladenzhu ni
dopadlo. Vef serdit v' svojim serzi grosovitno
misel sklene, véro v' Jesufa satréti, ino vse nje-
gove uzhenze do smerti preganjati. — Tako le
jo v' sakimu mladenzhu dve rezhi nar nevar-
nejshi: prevsetija ino naglost; napuh mu jamo
kople, ino naglost ga v' njo pokople. Satorej
bodi ponishen, in ne prenagli je v' svojih
šklepih; le po niski, ravni dolini se varno
hodi, ino po malim je delezh pride; kar je
prav.

Savl je svétiga Shtefana kamnjat pomagat,
ino vbijavzam oblazhila varval, de bi ga loshej
pobili. Sv. Shtefan je pa tudi sa njega molil,
naj mu Bog njegove grosovitnosti v' greh ne prish-
teje; ino molitev svetiga marternika je Savlu
vsmilenje sadobila. — Koljko je med nami ras-
vujsdanih preganjavzov svete nedolshnosti,
ki škos sapelivo ino pohujshlivo shivljenje
sveste slushavnike ino slushavnize Jesusove
prav po Savlovo preganjajo, katire je tudi Je-
sus s' svojo rešnjió kervjoj odkupil. Mo-
limo sa nje, kedar nashe posvarjenje kaj ne
pomaga; naša molitev bo jim vsmilenje sa-
dobila, kakor molitev svetiga Shtefana mla-
dimu Savelnu.

She premalo je Savelnu bilo v' doma-
zhim mesti Jerusalemi kristjane preganjati; pro-
fil je judovske poglavarje, naj ga poshlejo v'

ptu je mesto Damafhk, 1) naj bi tudi tam vse vérne kristjane polovil, ino jih pokonzhal. Poflali so ga, ino mu dali strafhno oblast; alj sdaj se ga Kristuf vsmili. She ves serdit bliso mesta Damafhk prijaha, in ko bi trenil ga nebeska svetloba obfije, na tla vershe, ino vfiganogozhen glas is nebéf sadoní (sagermí): „Savl, Savl! po kaj me preganjash?“ Ves prestrafhen Savl poprafha: „Kdo ti pa ti, Gospód?“ In spet salfilhi: „Jes fim Jesus, kteriga ti preganjash. Teshko bo tebi se meni vstavljati.“ Ves trepetaje ino stermé Savl odgovori: „Gospód! kaj hozhesh, de naj storim.“ Gospód mu rezhe: „Vstani, in pojdi v' mesto, ino tam ti bo povédano, kaj ti je storiti.“ Tovarfhi so ga sa roko v' mesto peljali, sakaj od prevelike luzhi, ki ga je ofvetila, ní s' odpertimi ozlmi videl. V' Damafhki je tri dni molil ino se pôstíl; po tem mu Bog duhovnika Ananijeta poshle, ki ga je kerstíl; ino sdajzi je so-pet videl, ter je bil vsmitenja hoshjiga zhes vse vesél. — *Tudi tebe pregreshen, raspushen zhlovek, ki starishe shalish, nesramno shivish alj pijanzhish, pohujshanje delash, premoshenje sapravljash ino se posvariti nedash, tudi tebe vsmilen Jesus vara: „Sakaj ti mene preganjash? kaj fim ti hudiga storil, de mene shalish ino na novo morish?“*

1) Damafhk, bogato staro mesto v' Sirji, ki je desheli judovski polnozha foseda. Damafhk she sdaj na jutrovim možhno flovi.

Oh kdaj mu bošh vender prav odgovaril, po Savlovo rekozh: „Kaj hozhešh Gošpód, de naj storim?“ — Padel bošh tudi ti is dívjiga konja svojiga pregréšhniga pošhelenja; alj bošh pa tudi vstal ino se tako refntzhno kakor Savl poboljšhal? — Moliti ino poštiti se je vsakimu zhloveku potrebno: nedolshnimu, de se hudiga varje, gréšhnimu zhloveku, de se spokorí ino vsmilenja bošhijga deleshen stori. Mladénzh, ki rad moli, ino se pošti, se pogubil ne bo; kdor pa molitev ino pošt opušha, je she na poti pogube.

Sv. Pavl skos svét keršh véš prerójen, Jesusa odrešhenika sveta sdaj ravno tak ozhitno ino serzhno osnanjuje, kakor je popréj vérne kríštjane preganjal. Po vsíh imenitnih judovskih, geršhkih in lašhkih mestah je vuzhil Jesusa sposnati in v' njega vérvati; in kakor je popréj on vérne preganjal, tako so sdaj nevérniki njega preganjali. Serditi Judjé so se v' Jerusalemi saprifegli, de nozhejo ješti, dokler ga ne bojo vmorili; alj njegov sesternik je to prifego svédel ino svetimu Pavlu povedal, kteri ga je k' deshelskimu poglavarju pošlal, de je svetiga Pavla is rok hudobneshov rešhil.

Kedar je she bres shtevila veliko nevérnih Judov ino hajdov v' sveti keršhanški véri podvuzhil, tudi bliso nashih krajev perpridgval, bil savoljo Jesusoviga imena velikokrat v' jezho sapèrt, kervayo tepen in nevsmleno preganjan, so ga v' Rim vklenjeniga pripeljali, pa sopen

proftiga puftili. Po tem, ko je tudi v' Rími s' svetim Petram veliko Judov ino malikvavzov preobernal, so njega foverashniki ravno tisti dan ob glavo djali, ko so svétiga Petra krishali. — Tako je sv. Paul fherbno popravljal, kar je mlad Savl prenaglo hudiga storil, ter nam sapustil lep isglèd, kako je naj v' resnizi pobóljshamo, ino délamo sa storjene grehe pravo pokoro.

Mladènz, premagúj svoje pregrèshne nagone, s' sapelivim svétam se serzhno vojfkúj, de tudi konez svojiga shivljenja s' svetim Pavlam lahko veselo porezhesh: „Dobro fim je vojfkoval, srezhno fim svoj pot dotekel, véro ohranil. Sdaj me zhaka krona pravize, katero mi bo dal pravizhen sodnik; pa ne le meni, ampak tudi v'fim, ki se veselijo njegoviga prihoda.“ II. Tim. 4, 7-8. „Glej, de se sdrav fpokoritsh, dokler fhe lahko grefhitsh, de se ti bati potreba ne bo. Ako se hozhesh fhe le pokoriti, kedar ne morefsh she kaj vezh grefhit, bi le pregrèha tebe puftila, ne pa ti njo.“ Sv. Avgufhtin.

43. S v. P e t e r.

Isglèd gorezhe ljubesni do Jesufa.

Bog ne gleda shlabnije ljudi, ne porajta bogaftva, ne dragih posvetnih rezhi; le kdor

shlahná ferze ima, in poshteno shiví, njemu do-
pade, kakor sv. Peter, ki mu je bilo Jonov
Shimon ime. Ribízhov lín je bil, ino s' svojim
bratom Andrejam po galilejskim morji ribil. Sv.
Andrej je njega k' Kristusu pripeljal, ino Jesuf
je dobriga zhlovezhka sposnal, apostelna isvoljil
ino Petra (po našim skala) imenoval, ozhitno
pokasat, de bo Peter, zhe ravno borniga stanu,
pervi kamen njegove svete zérkve. — *Pogljéj,*
mladénzh, kako Bog ponishne povsdiguje,
ter ponisha prevsetne. Ne sanashaj se pre-
vezh na svojo mozh ne na imenitnost svo-
jiga stanu; ako ti Bog ne pomaga, bo vse
tvoje delo bres blaga. To nam sv. Peter
pokashe.

Ribil je neko nozh od vezhérniga mraka
do béliga svita, pa she ni ribize vjel. Ravno
s' svojimi tovaršhi shalošno mreshe ispéra; Jesuf
pride, mu vkashe naj she enkrat mreshe po-
tegne, ino glej, v' Jesufovim imeni toljko rib
savsdigne, de se mreshe tégajo, ino zholnizhi
vtáplejo. — Neko drugo nozh so se apostelni
po galilejskim morji peljali, Jesuf pa pride po
vôdi k' njim, kakor po suhim. „Gospod, pravi
Peter, naj she jes po vodi k' tebi grem.“
„Pojdi le!“ mu Jesuf rezhe. Peter stopi na
vôdo, ino po vôdi kakor po suhim gre. Kedar
pa véter sahlidí, ino se valovi smajijo, hitro se
Peter prestrašhi, ino vôda se pod njim vdira.
„Gospód, pomagaj!“ Peter savpije, ino Jesuf
mu roko podá, rekòzh: „Slabovérnesh! sakaj
si dvomil (zviblal)??“ — *Klizhi tudi ti, kedar*

*bosh v' fili; pa tudi terdno savupaj, de tebe
Jesus sapustil ne bo.*

Ko so apostelni s' Jesusam po sveti hodili, so prishli neki dan dazarji, dazjo sa tempel-pobérat. Vpráshajo Petra, ali Jesus dazjo plazhuje? „Kako pa!“ odgovori Peter, ino gre Jesusu pravit. Jesus mu she na proti pride, rekózh: „Stopi k' morju, yersi ternik (vodizo) ino pervo ribo, ki se vjame, vsemi ino odpri ji gobez, ino bosh najdel denar; s' njim plazhaj sa mene ino sa sebe.“ — *Kako lepo nam Jesus pokashe davke voljno odrajtovati. Bog vsa-kimu rad pomaga, ki daja Bogu, kar je bosh-iiga, ino zesarju, kar je zesarjoviga.*

Peter je toljko Jesusa ljubil, de je hotel vmreti sa-nj; alj Jesus ga je svaril, naj se ne prenagli v' svojih obljubah, ter mu pové, de ga bo prihodno nozh pred njegovim terplenjam trikrat satajil, preden petelen dvakrat sapóje. Peter ni tega verjél, ino se je na svojo mozh prevezh sanélil. Jesus na oljski gori k' Ozhetu nebéshkimu moli, ino se na prihodno terplenje pripravlja; Peter pa sravno terdo spí, ino nozhe zhuti. Jesus ga sbudi ino opominja rekózh: „Shimon, kaj spish? alj ne morete s' menó bedéti? Zhujte ino molite, de v' skushnjavo ne padete; duh je szer voljn, alj slabo mesó.“ — Sovrashniki pridejo, ino Jesusa primejo; Peter plane po konzi, mahne s' svojim mezham, ino nekimu berizhu uho odseka; Kristus ga sa njegove naglize del pokréga, ter pravi: „Peter, vtekni svoj mezh v' noshenze, sakaj vsi, ki sa

mezih primejo, bojo s' mezham konzhani.“ — Tako nigdar dobro ni, kar se prenaglo zgodi; potreba je premisliti, preden se sazhne. Najde je dosti fantov, pa tudi ostarlivih mošev, ki filo gerd do navado imajo sa vsako shal besedo boj narediti. Alj prevrozha kri se rada hitro ohladi ino prelije. Kdor se rad tepe ino bojuje, ne bo dolgo sdrav, ne starih dni vzhakal; sdrava pamet narvezh veljá.

Kedar so rabelni Jesusa svésali, in pred krivizhne sodnike peljali, lése tud' Peter od dalezh sa njim, ino pride v' dvorishe tiste hishe, v' kateri so Jesusa sodili, kjér se je per kurifhi (ognifhi) s' hlapzami grél. Neka dekla, vratariza, Petra vgléda, ino rezhe: „Ta le je tudi Jesusov tovársh.“ Peter prizho v'lih tají, ino pravi: „Jes nílím; she ne posnam ga, ter ne vém, kaj govorísh.“ Petelin pervokrat sapóje. — Ne dolgo po tém spet druga dekla pride, ino pravi: „Poglejte ga, tudi ta je bil s' Jesusam Nazaren'kim.“ Peter pa je she huje tajíl ino térdil, de ga ne posna. — Poslednizh ga she hlapzi ostópijo, ter pravijo, de ga po besedi posnajo, de je Galilejiz ino Jesusovih tovarshev kdo. Peter, ves plah, se sazhne rotiti, de ne posna Jesusa; in kedar ga tretjizh sataji, v' drugizh petelin sapoje. — Tako lahko pravizhen grešht, ako se pri-loshnosti greha ne varje; koliko loshej slabózhen, ki pritošnosti jishe! — Shénstvo je Petra premoglo, de je svojiga ljubiga Gos-poda satojil; shenske bojo tudi tebe sape-

ljale, mladénzh, de bosh Boga posabil, in svojo dusko sgubil, zhe se jih varval ne bosh.

Ravno je bil Peter Jesusa tretjokrat satajil, kedar njega is sódne hífhe peljajo. Milo se Jesus na Petra ogleda, njegov boshji pogléd Petrovo serze probóde; spomni se svoje obljube ino storjene velike nesvestobe, bres pomude is nefrezhniga kraja hití, in milo joka. — *Lehko fi she mor' de tudi ti Jesusa s' svojim slabim sadershanjam satajil? alj fi she tudi je rasjokal? Drage solse, ki is boshje ljubeshni isvirajo, nam omlvajo na she pregrehe.*

Kedar je bil Jesus od smerti vstal, ino se apostelnam vezhkrat prikasal, je Petra trikrat saporedi pobaral: „Shimon, Jonov sin! ljubish mene?“ Sv. Peter mu odgovorí: „To je, Gospod! vésh de te ljubim.“ — Kaj bi pa ti odgovoril Jesusu, ako bi tudi tebe pobaral: „Moj sin! alj ljubish mene?“ „Kdor mene ljubi, velí Jesus, naj dershi mo- je sapovedi.“ To je sv. Peter storil. Ni vezh svojiga Gospoda satajil, ni se vezh sovrashnikov Jesusovih sbal; ozhitno je prizhal Judam ino hajdam, de je Kristus boshji Sin, ino svelizhar zhloveshki. Judovske, geršhke ino lashke deshele je pridigváje obhodil, ino poslednizh v' Rimi svoj apostolski sedesh postavil. Grosóviten ker- volog (tirán), hajdovški zesar Nero, vkasho svetiga Petra ino Pavla, ki sta silo veliko ne- vérnikov v' Rimi preobernila, vmoríti.

Kedar kristjani to svejo, profijo svetiga

Petra, naj isbeshí. Zhe ravno ne rad, se vender na proshnjo vérnih is mesta podá; alj na méstnih vratah Jesus njega srezha, kakor bi hotel v' mesto jiti. Sv. Peter ga popralha: „Gospód, kamo grésh?“ Jesus mu odgovorí: „Grem v' Rim se she enkrat sa tebe krishati dat.“ Sv. Peter sposná, de je boshja volja, naj sdaj sa sveto véro vmerje, se gredózh poverne, ino v' Rimi na krishi smert stori. Preden so ga krishali, si je isprofil, naj mu glavo k' semlji obèrnejo, kér po svojih ponishnih mislih vreden ni bil, ravno kakor njegov Gospód krishan biti.

Kakor sv. Peter ljubi mladénzh tudi ti vsmleniga Jesusa, ino varji se, njega kdaj satajiti. Srezhen ki s' svetim Petram v' resnizi rezhi samore: „Gospod! ti vesh, de tebe ljubim.“ Jan. 21, 17. „Ljubesen kjér je, dela velike rezhi; ako jih ne, prava ljubesen ni“ Sv. Gregor.

44. Sv. Primush in sv. Filizján.

Ljubesniva brata.

Bila sta v' Rimi sveta brata Primush in Felizján rojena, v' shivlenju ino v' smerti svešta tovarsha. — Lepo je slishati, ako se bratje med sebo zhedno imajo, hudiga várjejo ino opominjajo v' dobro, kakor otrozi eniga ozheta, ene matere; she lepshi je glédati njihovo djan-

je ino nehanje, ako so ene dobre misli, ene pravizhne volje, kakor tezhe le ena keru po njihovih shilah; nar lepshi je pa sa brate, ako jih ne raslozhi terplenje in tudi ne smert, kakor svetiga Primusha ino Felizjana.

Obedva kmalo sta se svete kershanske vére prijela, sta po njej svešto shivela, alj ravno sa to na vkaso nevérnih zesarjov vjeta, ino v'nevsmileno jezho vershena bila. Pred sódnika nju po tem sheno, ki nju sili s' hudim ino s' dobrim, naj bi malike molila in satajila Jesufa. Pa po braterno odgovorita: „Le samo eniga Boga moliva; le en sam je pravi Bog.“ Sa to njino terdno véro ju s' svinzhaslimi robatizami grosovitno rastepó; pa vse tepenje ne premaga stanovitnosti svetih bratov. — *Kako dobro je imeti v' srezhi ino nesrezhi praviga tovarsha, ki nas v' nashih slabozhak podpera, ino v' krepostih (zhednostih) poterdi. Samez lahko pade, ino ni ga, ki bi mu roko podál. Pa tudi raskrusheni bratje se posabiti ne smejo, kakor se nísta posabila sv. Primush in sv. Felizjan.*

Naj bi si kershanska brata serzhnosti ne délala, nju grosovitnik vsakiga v' drugo jezho sapreti vkashe. Nekoljko posnéj sapové svetiga Felizjana pred se pergnati, ter se mu fladek dela pa tudi grosi, njega premotiti; ker pa kaj ne opravi, ga vkashe k' stebru pripeti ino ga zele tri dni bres v'liga shivesha pufti. V' tréh dnéh se svetiga Primusha s' lashjo loti, rekózh: „Tvoj brat je bolj pameton, kakor si ti; storil je ze-

farju po volji, bogove moli, ino je sdaj v' zhasli per njém.“ Sv. Primush, od Boga rasfvetlen, je lashnivzu odgovoril: „Ne bosh me preslepil ne! Po angeli vém, kaka je s' mojim bratom. Bog daj, de kakor sim ene volje s' njim, tudi vmerjem sa véro s' njim.“ — *Take lepe sprave braterne je pazh malo med nami! Koljokrat se bratje med sebo sa premoshenje starišhev právdajo, v' shkodo správljajo, ino po gošto do smerti sovrashijo. Med njimi vgasne keršhanska ljubésen, pa tudi sgine boshji blagoslov (shegen). Bog naj varji take shlah-te ino daj všim, ki smo ene kervi, tudi ene poshtene misli biti v' veselji kakor v' terplenji, v' shivlenji ino v' smerti, po izgledi svetiga Primusha ino Filizjana.*

Sodnik vel raskazhen v'kashe sdaj tudi svetiga Felizjana pred se pergnati, sapové svetiga Primusha na tesavnizo raspeti, s' shelesnimi grebeni tergati, ino mu prizho brata rastoplen svinz v' usta vlivati. Kedar tudi te strashne muke flushavnika boshjiga niso premogle, rezhe dva leva nad nju ispuštiti; alj pohlevno sta se pred nju vlegla, ino njima noge lisala. To zhudo videti, so je veliko nevernih preobernilo. Poslednizh nju da poglavár ob glavo djati. Njuna sveta trupla so svoje dni is Lashkiga na Krajal'ko prenesli, kjér sdaj v' Kamniki pozhivata; njuni dushi pa vshivate per Gospódi nebeshko veselje.

„Pogléj, kako dobro ino veselo je, kér bratje v' edinosti prebivajo. Gospod je ondi svoj shegen (blaga-

slov) obljubil, ino vezhno shivlenje.“ Psalm. 132, 1-3.

„Kdor svojih bratov prav ne ljubi, bo v svoji zhednosti na sgubi.“ Sv. Zivil.

45. S v. R o k.

Prijatelj bolnikov.

Shlahnih ino bogatih starishev sin je bil sv. Rok v franzoški semlji domá. Bogabojezhe isrejen bil je dobriga ferza ino prebrifane glave mladénzh, podoben mladimu drevzu, ki veliko shlahniga sadu kashe. Nar vezhi veselje bilo je njemu Bogu slushiti. Kedar so mu v dvajstim leti ozhe in mati odmerli; je svoje veliko premoshenje vbogim resdélil, na obljubo Jesulovo, ki govori: „Kar ste komu nar majnsih bratov storili v mojim ime ni, ste meni storili.“

Ne le dajati vbogajime, tudi vse svoje shivlenje darvati Bogu v zhasht ino blishnimu k' pridu, je sklenil ferzhen mladénzh, ter je védel, de kdor skopo (pizhlo) seje, bo tudi lkopo shel; in kdor obilno seje, bo tud' obilno plazhilo shel. — Kedar je svoje posestvo nekimu strizu sapustil, se je po romaríko v lasko deshelo podál, kjér je ravno tisti zhasht v nekih mestah grosovitna kuga morila. *Ta strashna shiba se per nas vezhdel le po imeni posná, pa gorjéj ljudém, ki si jo skushajo. Tudi sapa je tak rekozh*

po nesreznih krajih s' smertnim strupam napolnjena; pogosto she dihlej zhloveka vmori. Vse, kar le more, rado besht; ni njih, ki bi bolnikam stregli, ino merlizhe pokopvali. Mesta vtihnejo, zeste samotne, hi she prasne, lepi kraji so gole pushave. Pa tudi v' toljki smertni nevarnosti pravi kristjan bolnikov sapustiti ne sme; kakor nam sv. Rok lepo pokashe.

Kedar veliko silo saflishti, kako se bolnikam godi, na ravnost se is pota v' bolnishenzo (shpital) podá, bolnikam srezht, ter jih tola-shi, in obesuje, ino vmerjozhim srezhno vmreti pomaga. Ni se mu gausilo nesnanih bolezhin, zhe je bil ravno rojen sblahnik; ni se navelizhal teshavne ino nevarne flushbe, ako je ravno mlad bil; njegova kerfhanška ljubesen je vse premogla. — Tako mladénzh tudi ti stori, kedar bolnika v' hishi alj v' jo seški imash; prevsdigni beteshnika, preoblezi ga, pojišhi mu sdravnika, pripeljaj mashnika, ino pomagaj, kakor samoresh, de bošh tako Jesusov vreden tovársh.

Po tém, ko je sv. Rok she dolgo sadosti kushnim bolnikam stregel ino nesnana bolésen odhénjala, tudi njega Bog s' ravno toj bolésenjoj objilhe, de bi si lepshi venez v' nebesih saflushil. Jelo ga je hudo mrasiti, ino nesnane gerzhe so se po njegovim shivoti prikasale. Ni se tega prestrashil, ampak je hvalil Boga, ki je njega objilkal. De bi ljudém na poti ne bil, alj kdo od njéga bolesni ne nalesil, se v'

tiho samoto savlezhe, ino v' flabi bajtizi prebiva, alj she osdraviti, alj pa frezhno vmreti, ako bi boshja volja bila. Bog pa svojiga slushbeta ni posabil; vlak dan mu je kushej (mali pesek) nekiga shlahniga Gospoda kruha prinesel, ino Bog mu je dal, de je sopet osdravil. — *Tako vsmilenje najde, kdor vsmilenje skashe; dober Bog rajshi zhudesh stori, kakor bi zhloveka sapustil, ki je vsmilenga Jerza.*

Sv. Rok ni jiskal hvale ljudi sa svoje dela kershanfke milosti, tudi ne plazhila na ovim sveti, in se je spet v' svoje domazhe kraje povernil. Niso ga vezh doma posnali, toljko je s-hudel v' svoji teshavni slushbi ino nevarni bolesni. Gerdo ga njegovi ljudje sprimejo, ino kakor bi bil kak hudoben potepsn, njega v' jezho sapro. Bogu je sadosti bilo; bil je dovolj skushan ino pravizhen najden, sa to ga je k' febi vsel, njemu krono shivlenja vezhniga dat. Veliko zhudeshov se je na njegovo proshno posebno v' kushnih bolesnih sgodilo; she sdaj se po vsm kershanftvi v' hudim pomori njegovi proshni perporozhajo.

Mladenzh; kedar bosh tudi ti hudih bolesn vzhakal, ne posabi v' takih shalostnih dneh, de je bolnikov postreshba pred Bogam nar imenitnejshi slushba; ino v' nevarni kushni bolesni naj te besede svetiga Janesa serztniga storijo, ki govori: „V' tem smo sposnali, ker je svoje shivljenje (Jesus) sa nas postavil, naj de tudi mi sa brate shivljenje postavimo.“ 1. Jan. 3, 16.

„Bolniku daj jedtla, preskerbi mu sdravila, in rane obeshuj; prashaj, kaj ga boli? naj voljno poterpi, ga lepo opominaj.“
Sv. Gregor.

46. S v. R u p e r t.

Priden délavez v' vinogradi Gospodovim.

Kdor hozhe bogabojezhe shiveti, mora na sveti preganjve terpéti: to nas sv. Pavl vuzhí ino nam sv. Rupert ozhitno pokashe. Bil je imenitniga rodu, pa tudi svetiga shivlenja, spervizh shkof v' nekim mesti na Nemshkim, ki se mu Borms pravi. Skerbno je malikvavze ino krivovérze vuzhil, de bi se preobernili; pa tudi greshnike opominjal, naj bi se poboljshali. Tverdovratnim hudobnesham je pa na to mersélo; vsdignejo se, ino svojiga skerbniga dušhniga ozheta is mesta istepò. — Tako je pravizhnim pogosto godi, kakor jim je she Jesus povedal, rekozh: „Glejte' poshlem vas, kakor jagneta med volke. — Ako vas v' enim mesti preganjajo, beshite v' drugo.

Tisti zhal je vsmilen Bog Teoda, bojarškiga (parškiga) vajvoda rasvetil, de je posheljel sebe ino svojo kraljestvo pokristjaniti. Poshle svetiga Ruperta profit, naj pride njega ino njegovo ljudstvo kershanškiga nauka vuzhit. Prav rad se apostolski mosh v' Bojarško podá, pod-

vuzhí vajvoda, veliko shlahnikov, ki so vajvodu flusbili, she tudi vezh drujiga ljudstva, ino jih s' velikim veseljam kersti. — *Tako neskonzhno dober Bog svete vére luzh nevrednesham vsemi, ino bolj vrednim da, ki njo radi primejo, in po tajisti svesto shivijo.*

Sv. Rupert, priden délavez v' vinogradi Gospodovim, gré tudi po blishnih in dalnih deshelah svet evangélj osnanovat. Prídigval je sa Donavoj 1) po Estrajhi 2) dalezh do krajov se-

1) Donava (Dunaj) nar vezhi reka v' Evropi, isvira na Nemshkim, pretezhe veliko imenitnih mest, velike barke nosi, in se v' zherno morje isлива.

2) Estrajh (Rakavsko), nafhe slovito zesarstvo, ima sa séverjam Rufa ino Prajsa, v' jutri pa Turka soséde; v' jushnih krajih se adrijashkiga alj beneshkiga morja ino papeshove deshele dershi; v' sonzhnim sahodi pa s' Shvajzarskim, Parshkim ino Sashkim meji. Poglavitne deshele nafhiga zesarstva so: Estrajh, Shtajarsko, Koroshko, Hrajnsko, Tirólsko, Marško (Morávsko), pólska Galizja, Bukovina, Sedem grafhko (Erdelija), Vogerško, Hrovashko, Slavonja, Dalmazja, Lombardija na Lashkim, i. t. d.

Po vsih estrajfskih deshelah vishe od 34 milijonov ljudi prebiva; med njimi je bliso 18 milijonov Slovenzov, 6 milijonov Nemzov, drugi so Lahi, Mazbjari, Gerki, Judje i. t. d.

Dunaj (Bezh, Videnj) je poglavitno mesto vsiga zesarstva, sedesh svetluga zesarja. Veliko ino verlo mesto je, kjér vishe od 320,000 lju-

dajnih vogerških deshél. Príshel je v' spodno Shtajarsko ino Korosko, kjér so tísti zha' náhi rojaki s'he vezh del v' temnih malikvanja shiveli, katerim je isvelizhanfko véro Jesufovo osnanoval. V' Zeli je svetimu Maksimiljanu, kakor pravijo, ravno na tístim mésti, kjér je bil ob glavo djan, zerkvizo posvetil, je njegovo sveto truplo vsdignil, ino s' sebo v' tiste kraje prenesel, v' katerih je sv. Maksimiljan škof bil. Sdaj v' Pafavi v' veliki zérkvi pozhiva. Veliko Slovenzov, Sadravljanov, je podvuzhil ino kerstil, in se po vsej pravizi apostel Korotanije, posebno sedajnih Koroskov, imenuje; naj ga pa tudi s' hvalesbnim serzam vsak poshten Slovenez zheští.

Kedar je videl, kako se kerfhanstvo po vsih krajih lepo kashe, si je svojo selo v' Juvavji, nekim starim mésti, isvolil, ga sopet posidal, ino lepo zérkev postavil. To mesto se sdaj Salzpurg imenuje, ino je s'he sdaj sedesh velike škofije. V' dvajsetih letah njegoviga apostolskiga truda so vsi kraji njegove velike škofije omladéli, nevére ino pregrehe so sbeshale, ino svete zhédnosti pravo vernih kristjanov so povsodi flovele. — Príshel je tudi sa svetiga Ruperta vesél zha' srezhne smerti; ravno na ve-

di prebiva. Nar imenitnej je velika zérkev svétiga Shtefana, ki ima 430 zhevlov visok turn, ino 354 zentov teshek svon. Na Dunaji so nar vsi hi shole sa vsako vuzhenijo, pa tudi nar vsi hi oblasti ino pravize vsiga zesarstva.

liko nedelo per flushbi boshji je svoje sveto shivilenje iklenil, ino v' veselje svojiga Gospoda shel.

Nastopnik svetiga Ruperta, sv. Virgilj, je bil ravno tak skerben keršhansko véro po Korofhkim, ino Shtajarskim vterditi ino rasshirati. Podvuzhil je Karasta in Kotimarja kraljeva mladenzha Korotansko-slovenskiga vajvoda Boruta. Kotumar, ki je sa Karastam kraljeval, profi svetiga Virgilja priti v' Korotan. Poshle mu svetiga Modesta, ki je prvi shkof v' Gospéj sveti 1) bil, ino she vezh drugih máshnikov, ki so po desheli sveto keršhansko véro vuzhili. Posnej je sv. Virgilj tudi sam po Korofhkim vuzhil, shkofijo v' Gospéj sveti sašélil, ino v' Velikovzi per stari zerkvi svetiga Ruperta nekoljko korarjov postavil. Vezh sto let po tem so višbi shkof-jé Salzpurski 2) Keršhko, Sekavsko in Lavan-tinsko shkofijo postavili, ki so she sdaj podru-shenze stare velike Salzpurske shkofije.

Ne posabi, mladénzh, velike dobrote, ktero si tudi ti po svetih osnanvavzah ker-shanske vére prijel; ohrani nebeshko blago isvelizhanskiga nauka, ino stori po besedah

1) Gospa sveta je imenitna stara zerkva sa Zelov-zam na Korofhkim, kamor je she sdaj imeni-ten boshji pot.

2) Salzpurg, (Soligrad) imenitno mesto na Nemsh-kim bliso Parškiga, ima veliko lepih zerkv ino verlih hsh. Svoje dni so bili veliki shkof-jé v' Salzpurskim tudi deshelski ohlastniki.

svetiga Pavla, ki naj vuzhti: „Spomnite se svojih prejštopostavljenih, ki so vam besedo boshjo govorili; gledajte konez njih shivljenja, in o ravnajte je po njih véri.“ Hebr. 13., 7.

„Vémo, de je kralju dobro sdi, ako se njegov prijatelj pozhesti; tudi vuzheniki so boshji prijateli; dolshni smo jih sposhtovati, kér jih tudi on zhesti.“ Sv. Jefrem.

47. S v. T o m a s h.

Serzhen premagavez posvetnih sadersháv.

Kakor grefhijo starejsbi, ki svoje otroke v stan vilijo, h katerimu nimajo otrozi veselja, ravno tak tudi ni prav, de jim branijo, kedar jih poshten stan veseli. Taka se je svetimu Tomashu Akvinskimu godila. Imenitni gosposki starejsbi so mu v duhovski stan branili, ino po vsej sili hotli, naj bi posveten bil; sa to ga je mati v domázh grad saperla, ino raspulheni bratjé so mu nevfmleno naganjali; pa niso ga premogli. Madénzha she vsiga nedolshniga smotit, poshtéjo nesramno saperlivko, naj bi ga v greh saperljala, ter so vupali, de saperlan vezh sa duhovski stan ne bo. Sv. Tomash, nedolshen angel, bi rad bil nesramnizi vbéshal, alj bil je sapért. Ker se drugazh vbrantiti nemore, popade na ognishu gozhe poleno, ispo-

di flushavnizo budizhovo, po tem s' ogorkam na sid svet krish naredi, pred nja poklekne ino sahvali Boga; de je hudobo frezhno premagal. Od te dôbe so ga vse nezhiste skušnjava sapufile. — *Kedar bojh fantizh mlad, tudi ti v' hudi nevárshini svojo nedolshnost sgubiti, pomni, kaj je sv. Tomash storil. Nezhiste, pregreshne shelje pogafiti pred Bogam vezh veljá, ko zela vojsko sovrashnikov pobiti.*

Kedar je mati sposnala, de Tomashu v' duhovski stan ybrániti ne more, njega skrivaj is grada ispufti. V' visoke shole je shel, se skerbno vuzhil, pa she bolj skerbno je Bogu flushil. Vezh ko je snal, bolj je ponishen bil, ino se svoje modrosti ni hvalil. Tovarshti so ga imeli sa sjaka, ter so mu rekli: mutafti vol! — vuzhitel (profesor) pa, ki je Tomasha prebrifano glavo sposnal, je djal: „Tiga vóla glas se bo she kdaj po zelim sveti flifhal.“ Ino taka je bila. Sv. Tomash je veliko vuzhenih bukuv spifal, ki se po všim kerfhanftvi beró. Posebno lepo je pifal od presvetiga réshniga Telefa; tudi svetih pésem sloshil, ktire se v' katolshkih zérkvah pojó. Vsmileni Jesus ga sa vse to enkrat pobara, rekózh: „Dobro si pifal, Tomash od mene; kako plazhilo hozhesh sa to?“ Sv. Tomash modro odgovori: „Kaj drusiga, kakor tebe, Gospód.“ — Tako je svojiga Jesusa na tem sveti ljubil, ino se tudi per njém sdaj v' nebesih veseli, kjér je Kristuf njegovo nar vezhi plazhilo.

Mladénzh, ako shelish imeniten ino hva-

len biti, škerbi sa trojno lepoto: svojimu serzu sa sveto zhistost, glavi sa isvelizhan/ko modrošt, dušhi pa sa rejnizhno poboshnost; v' ti trójni lepóti bosh angelov boshjih tovársh. Sv. Duh govori: „Strah Gospodov je sazhetik modrošti; kdor po tem ravná, dobro obrazha; niega hvala ostane vekomaj.“ Psalm. 110, 10.

„Hozhešh na sveti bres greha shiveti, mor'sh sodbo boshjo na misli imeti.“ Sv. Tomash.

48. S v. V a l e n t i n.

Kako fe v' Boga terdno savupa.

V' Rimi, v' poglavitnim varoshu (mesti) vfiga sveta, je sv. Valentin, poboshen mafhnik, Bogu slushil, sa vboge škerbel, tudi nevérne malikvavze je vuzhíl; pa ravno sa to so ga slepi nevérzy sovrashili, v' jezho saperli ino rimskimu zefarju satoshili. — Bodimo si mladi alj stari, bogati alj borni, vsi smo dolshni blishnimu po svoji mozhi pomagati: lazhe nasfititi, shéjne napojiti, gole oblezhi, nevédne poduzhiti, posvariti gréshnike, zhe nas ravno sa tega del sovrashijo, kakor hajdjé svetiga Valentina.

Zefarju so malikvavzi njega toshili, de ljudém Jesufa osnanjuje, ki je njihovih krivih bogov sovrashnik. Slushavnik Jesusov bres vsi-

ga strahu nauke vére Jesufove zesarju raslaga, ino sovrashnim ljudém slepôto ozhita, ki isvelizhanski nauk sanizhujejo. Zesarju modro govorjenje Valentinovo dopade. „To je vuzhen mosh,“ je djal. Divje ljudstvo se pa ni nalo vtolashiti, ino zesar slushavnika boshjiga oblastniku Asterju prepustí, naj ga obsodi vmoriti alj ispuštiti, kakor se njemu videlo bo.

Asterj vseme svetiga Valentina v' svoje prebivališhe, ter ga saroti, naj mu prav pové, kdo bi Jesus bil, ino kakšbini so njegovi nauki. Preden sv. Valentin pregovori, poklekne, ino poprosi Jesufa, de bi mu prav govoriti pomagal. Rasvetlen od svetiga Duha sazalne sv. Valentin vuzhiti, de je Kristusov nauk prava luzh isvelizhanja vézhniga, ki vsakiga zhloveka rasvetlí, k'teri va-nj vérje, ino de vsi nevérniki v' shalostni temi shivijo, ki ne spósnajo Boga, ne Jesufa Kristufa. — Radovedno ga Asterj pobara, rekózh: „Alj samorešh ti slepim pogléd dati? glej imam slepo hzhér; osdravi njo! „Sv. Valentin njo rezhe pripeljati, poln shiviga savupanja v' nebo pogleda, moli — in ko bi trenil, je preglédala. Kar jih je prizha bilò, se savsamejo, ino ozhe Asterj ostermi. Vse kristjane vkashe ispuštiti, ki so sa vére del v' jezhi sdihvali, ino se da s' v'fimi svojim domazhmi keršiti. — *Oh kako mogozhna je molitva svetih slushavnikov boshjih! kar profijo, vse sadobijo. Kako velizhastne so pa tudi njih dela! Kdo bi ne slushil toliko dobrimu Bogu!*

Zesar to sasilchati, se nevérniga ljudstva sboji in sapové svetimu Valentinu, oblastniku Asterja ino vsej njegovi shlahi glave odsékati. — Srezhen kdor sa Jesusa shivljenje sgubi; bolji shivljenje bo njemu Jesus dal.

Sovrashen ino preganjan bosh tudi ti, bogaljubljen mladénzh, sa ker shanske pravize del; ne malikvavzi in nesnabogi, ampak tvoji ravno kristjani, ki so s' tebo per enim kameni kersheni, te bojo opravljali, in sa smehvali. Spomni ino tolashi se s' besedami svetiga Pavla, ki govori: „Vsi, kateri hozhejo brumno shiveti v' Kristusu Jesusu, bojo preganjanje terpeli.“ II. Tim. 3, 12.

„Kerv marternikov, ki se je prelila, je kristjanov seme bila. Vezh ko se jih pomorilo, vezh se jih je pomnoshilo.“ Tertuljan.

49. S v. V e n d e l i n.

Svesti hlapez ino svet gospód.

Lepshi je Boga v' serzi, kakor kraljevo krono na glavi nositi; bolj je sanizhvan flushavnik boshji, kakor shtiman posveten gréshnik biti. To nam sv. Vendelin v' svojim shivljenji pokazhe. Kraljevi sin je bil, kraljeva krona je bila njegova, ki bi njo bil po svojim ozheti nosil; pa zhe ravno she mlad, je vender hitro sposnal, kako nevarna bi sa njega bila posvet-

na visokost, ino se v' tiho samoto podà, v' radovoljnim boshtvi shivet. V' svoji samoti si je nekajko semlje obdelal, de mu je poshteno shivesha dala, je lépo Bogu flushbil, molil, delal, ino je bil prav vesel. — *Kmetizh, ki nad svojim stanam sdihujesh, premisli, kaj te sv. Vendelin vuzhi. Tvoja dobro obdelana semlja vezh srezhe sa tebe imà, kakor zhast ino bogastvo vsiga sveta; lehkejshi je s' motiko kopati, kakor kraljevo pàlizo v' ròkah dershati.*

Neki velikonozhnen prasník (svetek) se je v' imenitno mesto Trier 1) podàl, de bi tam flushbo boshjo opravil. Po poti srezha bogatiga shlahnika, ino ga poprofi sa boshji dar, de bi si v' mestu nekajko potrebniga orodja nakupil. Na mesto dara ga bogatin prav ojtro okréga, ter pravi: „Lenuh, si mozhen ino velik, pa berazhish! Se nisi kaj delati navuzhil? Bolje de svinje pafesh, kakor de vbogajime profish.“ Sherka je bila beseda bogatinova, alj lepa poterpeshlivoft Vendelinova. Voljno se bogatinu flushit ponudi. Po flushbi boshji se k' tistimu gospodu poverne in svinje pafe. Na pafhi premishluje gostokrat lepo nebò, moli po nozhi ino po dné, si tudi svojiga kruha priterga, ino

1) Trier, staro imenitno mesto v' nemshki desheli, so nekdajni Rimlani posidali, tudi zesarji v' njem prebivali; ima staro shkofijo, lepe zerkve ino je sdaj Prajsu v' oblasti.

v bogim deli, ter tako svoj poreden stan posvezhuje. Bog mu per shivini srezho da; njegova zheda svin se je toljko lepo redila, de so se vsi zhudili. Na to ga njegov gospodár sa vishi ovzharja postavi. — *Koljko hlapzov ino dekel med nami isgovor imá, de v' slushbi Bogu slushiti ne more, ne sa nebesa skerbeti. Le samo tisti se tako isgovárjajo, ki nimajo Boga sa húdo, ino njemu radi ne slushijo, svoje bogabojezhe tovarshe sovrashijo ino toshujejo, kakor so svetimu Vendelinu storili.*

Gospodarja ni bilo dolgo zhafa domá. Kedar pride k' domu, in poprashuje, kako se kaj per domazhiji godi, mu pravijo, de vse dobro, le per ovzah je slaba, sakaj Vendelin ni kratko nikar sa te posel; ne shene ob pravim zhafi na pašho, ne prishene ob godi k' domu. — *Tako peklenški savid (nid alj nevošhlivost) zhloveka vjéda, naj she kraljuje alj ovze pašje, ino vse hudo na sveti stori. Bog naj varji pred njim!* — Drugo jutro shene sv. Vendelin pervo bart ovze na dalno pašho, kjér je bila sdrava merva (trava), ino jih nekoljko posnérj k' domu peljá. Ravno tisti zhaf tudi gospodár is lova jaha, Vendelína dojde, ino ga hudo smérja, kakor bi sanémarn hlapez bil, ki ne sa slushi dobrót, ktire per svojim gospodu ima. Vef pohleven Vendelin odgovori: „Zheda bo gotovo she o pravim zhafi domá.“ Gospodar jesen naglo naprérj jesdari; pa glej, ko bliso grašhine pride, vidi svojo zhedo veselo pred njim v' hlev skakati. Vsi se zhudijo, in gospodar

ozhitno sposná, de Vendelinu Bog pomaga. —
*Kdor krivizo voljno poterpt, sa njega zhaft
 ino dobro ime je Bog poskusha.*

Sv. Vendelin ni hotel imenitnej flushbe, k'tero mu je po tém gospodár ponujal, ampak je profil, naj mu v' klošter priti pomore, ki je bliso v' tistim kraji bil. Sgodilo se je. Ker se je v' svojih mladih letah dobro vuzhil, ino je v' svojim flushevnim stani sveto shivel, je bil v'lim tovaršham bogabojezhiga shivlenja nar lepšhi isgléd; sa svojiga apata alj poglavarja so ga svolili. Kakor popréj v' pastirskim stani je tudi sdaj v' duhovskim vše svoje dolshnosti svešto dopolnil, ter je po svetim shivlenji srezhno vmerl, ino veselo nebeshko krono prijél, sa katero je posvetno radovoljno sapustil. (She sdaj je pastirjov poseben prijatelj ino kmetov mogožhen priprošhnik, ki se njemu priporozhajo.

Ne bodi shalosten, fantizh mlad, ako morash shivino pasti, ino si vbogih starishev sin; saj si vender otrok boshji, in ravno takih je nebeshko kraljestvo, zhe so pridni, ino lepo Bogu flushijo. Sv. Janes govori: „Poglejte, koliko ljubésn nam je Ozhe Jkasal, de Jmo otrozi boshji. Sa tega voljo nas svét ne posná, kér tudi njega ne posná.“ Jan. I. 3, 1.

„V' nebesa se osiraj (ogleduj) vse svoje shive dni, de srezhno totaj pridešh, le to te naj škerbi. V' nebesa najdešh pot, si kms-tizh alj gošpód.“ Sv. Avgušhtin.

50. S v. V i t.

Isglèd, kaj s' Jesufam premoremo.

Sv. Vit je v' Sizilji, imenitni desheli na spodnim Lalkim, rojen bil. Imel je starishe shlahne ino bogate, pa to ni bilo njegov a frezha, sakaj nevéni malikvavzi so bili. Dobil je keršhan'ko dojnizo (amo) Kreszenzijo, ki ga je s' svojim mosham Modestam v' keršhan'ki véri lepo podvuzhila ino v' boshjim strahi isredila, in ravno to je bila nar vezhi frezha sa nja. Bil je she dvanajst let star, kedar njegov nevéni ozhe své, de je kristján, ino si vse prisadene mladiga sina ob sveto véro pripraviti. Kar sam ne premore, naproši nevsmilenga oblastnika, naj ga vkashe hudo pretépati ino terpinzhiti, dokler bi véro satajil; pa tudi on nize ne opravi. Grosoviten ozhe polkufi nedolshniga mladenzha v' grèh sapeljati, ino rezhe nesramnimu shenstvu, naj ga omoti; bogabojézh Vit nje she pogledal ni, ampak gorezhe je molil, rekózh: „Shalostniga ino poníshniga serza ne savérsi, o Go'pód!“ Shenstvo se je morlo mahoma ispred nja pobrati. *Dolshni so dolshni fini vbógati starishe svoje, to de nikdar v' grešnih rezhèh. Boljšti je dom sapustiti, kakor doma grešiti, kedar bi sinu moder spovednik koj taziga svétvali, kakor je storil sv. Vit.*

Blag mladézh, videti, de mu doma sa ostanti ni, sapusti ozhetov dom, ino k' svojim rednikama sbeshi. Vsi trijó so véro kristusovo os-

nanovali, ino na prošnjo svetiga Vita se je zhudov dosti godilo. Sovrashen zesar v' tisti kraj pride, in vse to posvé. Vkashe jih pred se pri-gnati, ter jim vse dobro obeta, zhe satajijo Je-susa; ako pa ne, bo jih dal divjim sverinam ras-tèrgati. „Mirno bomo glédali hudo jeso tvoj“, je sv. Vit zesarju rekel, Jesuf Krift s tém poterplenje da, katerih serza ima. Svojze on stori kakor med volki jagneta. Dober ino vliga mo-gozhen pastír je on, kterimu ovzhiz nobeden vséti ne more; on naf bo tvo-jim levam branil.“ — Ispustijo ljutiga gro-sovitniga leva (proflana), alj vleshe se kak krô-tek kushej k' nogam svetih marternikov. — Ser-dít zesar vkashe svetiga Vita ino tovarsha nje-gova v' kotel vrele smòle, ino raspušheniga svin-za posaditi, alj vesele pesme so v' kotli prèpèvali Vezhnimu. Rezhe jih po tem na lèf rastègniti, pa tako dolgo tepši ino tèrgati, dokler ne vmerjò; kar se je tudi sgodilo. Tako je sv. Vit v' svo-jim petnajstim leti sa sveto véro Jesuovo vmerl, alj per njegoví smerti je Bog ozhitno pokasal, kako svoje svešte slushavnike ljubi ino zhešti. Toljko se je blifkalo ino gromelo, de se je sém-lja sibala, ino vezh tempelnov lashnivih malikov poderlo.

Ne boj se mladénzh terpeti sa Jesusa, sa nedolshnost svojiga serza v' vsih skúsh-njavah terdno stoj, ino pomui, kar Kri-stus govori: „Na sveti bote bridkosti imeli; alj savúpajte; jes sim svét premagak.“ Jan. 16, 33.

„Nuj bratje! pojd' mo le, tovarsh nam
 Jesus je. Nash vajvoda ino prednamez
 bo tud' nash pomagavez.“ Tomash Kemp.

51. Sv. Vinzenzi.

Isglèd, kaj sveto pètje premore.

Sv. Vinzenzi, Pavlan po rojstnim kraji imen-
 ván: je bil v' franzoški semlji domá. Njegovi
 starejšhi bili so vbogi, pa polhteni kmetizhi, ki
 so se na svojih rokah shiveli; tudi majhen Vin-
 zenzi je shivino pafil. V' dvanajstim leti so ga
 v' sholo dali, ino v' kratkim se je toliko svuzhil,
 de je tudi druge vuzhiti sazhél. Nar vezhi
 veselje mu je bilo duhovnik biti; podál se je
 torej v' višhi shole, je po tém malhno posve-
 zhenje prijel, ino je bil skerben pastír svojih
 ovzbiz.

Prigodilo se je, de se sv. Vinzenz sa nekiga
 opravila del po morji pelja; morški rasbojniki
 ga vlovijo, ino v' svoje ravbarško selo Tunis v'
 Afriko 1) savlèzhejo, kjer ga v' terdo fushnost,

1) Tolovajške alj rasbojniške dershave se sòvejo
 turške sela ino kraljestva: Algier, Tunis, Tri-
 polj, ki so deshele v' Afriki o srednim morji.
 Is tih svojih kotov turški rasbojniki na svojih
 barkah kerfhanške ladje lovijo, na samotnize
 plánejo, ljudi pomorijo alj povklénejo, ino jih s'
 premoshenjam v' svoje domazhe gnesda na pro-

kakor per naš neumno shivino, predajo. Kupil ga je neki turzhin, k'teri je bil popréj kristjan; sa posvetniga dobizhka del je pa sveto vero satajil, ino se pomahomedanil. Teshko je sv. Vinzenz na polji delal, sakaj grosovitna vrozhina je v' tistih krajih; alj vse je voljno storil,

---

daj vlézhejo. Tudi v' pomorske suhe kraje so pogosto vderli, ino mnogo kristjanov v' sushnost odpeljali. Pred nekoljkim letami so Franzosi Algier, poglavitno selo ravbarfskih mest, posilili, si ga olvojili ino tako tolovaje pokrotili.

Sushnim se vezhdel slo huda godi, ki svojo zeno, kakor per naš domazha shvina, imajo. Po dné morjo orati, vpresheni kakor voli per naš, alj pa teshko kopati, eden k' drugimu priklenjeni ko hudo delzi; po nozhi jih v' temno zhumnato sapró, kjer na perhli flami leshijo. Slabiga shivesha vezhdel po malim imajo, sa oblazhilo le hodnik; gonjár, nevsmilen gerdón, jih s' korobazham délati priganja; kdor se vstavi, je kervavo tepen in tudi vbit. V' lako letó se po 500,000 Samorzov v' Afriki pokupi, v' barke pobafhe, ino v' nov svet prepelja, lakovnim selanam na prodaj, de jim zeline rufhijo, ino novine délajo. Veliko teh réveshov se v' tesni barki sadufhi, ki dosti sdrave sape nimajo; dosti jih od shalosti v' morje pokazhe ino se potopi, preden v' kraj svoje teshavne sushnosti dojdejo. Oh kako srezhni smo v' svojih kerstianskih deshetah, ako le prosi po naukih Jesufovih lepo shivimo.

flushil svešto svojimu Bogu, pa tudi gospodarju je pridno delal. Turzhinja, njegova gospodinja, pridniga Vinzenza spoštujè, kjér je toliko pohleven ino svešt flushavnik bil. Rada ga polufha od kerfhanfke vére pripovedati, fhe rajfhi zhuje, de ji kako sveto pésem sapòje. Tudi na polji ga je objifkala, ino on ji kak pfalm, alj pa sveto fpévanje od matere boshje: „Zhefhena fi Kraliza!“ sapèl. To poboshno pétje dobro sheno toliko vneme, de je svezher svojimu moshu ojfiro ozhitala, ino djala, de ni prav ftoril, kerfhanfko véro satajiti, od katire je toliko lepiga flifhala. „Toljko veselje fim obzhitila, je turzhinja rekla, de ne vupam vézhiga v' raji svojih ozhetov vshivati.“ — *Tako lepa pésem gostokrat vezh premore, kakor fhe toliko lepa pridiga, ino Bogu ravno tak dopade, kakor nar lepshi molitva.*

Gospodarja fo befede njegove shene sa Jesusa fpet toliko oshivele, de je sklenil s' gospodinjo, ino s' svetim Vinzenzam na Franzofko pobégniti. Srezhno fo fè v Franzofko prepefljali, kjér je bila turzhinja kerfhena, njeni mosh, Vinzenzov gospodar, pa v' kerfhanfko zérkev sopet fprijét. Sv. Vinzenzi je po tem l'ho dolgo lét v Parifi prebival, imeniten ozhe vboгих in sapulhenih ljudi. Naredil je sveto tovarfshijo duhovnih bratov, ki fo nevedne kmete vuzhili ino fkerbeli sa njih poboljshanje; napravil drushino vsmilenih fester, ki fo po hilhah balnikam ftregle is gole ljubesni do Boga ino svojiga blifhniga. Tako je fkerbel gréfhnikam

sa pokoro, lazhnim sa shivesh, nevednim sa podvuzhenje, pa tudi bolnikam sa postreshbo. V' svojim ihtir ino ofemdesetim leti je lepo vmerl, kakor je sveto shivel, ino sdaj tam med angel-fkim kori Bogu hvalo pòje, kakor njo je v' Afriki v' svoji lushnosti pèl.

Oh sveto petjè! ti nebeshko mozh v' sebi imásh. Kedar se boshja beseda terdiga ser-za ne prime, ga lepa pesem omehzhi; hude misli preshene, ino shalostne oveseli. Pred poshtenim petjam strah beshi ino skušnjava pobègnejo. Oh mladénzh! bodi vesel ino shivi vselej tako, de bosh lahko pèl ves zhas svojiga shivlenja. Tudi sv. Pavl to vuzhi, rekózh: „Opominajte se med sebo s' psalmi, s' hvalnimi ino duhovnimi pesmi; pojte Bogu veseli v' svojih serzah.“ Kol. 3, 16.

Kdor poshteno ino sveto pòje, ima an-gele tovarshe svoje; kdor pa ljubi le posvete-ten krizh, nja prijatel je h - - zh.

52. Sv. Zirilj ino sv. Metodi.

Slovenfka vuzhenika.

Sa Bogam ino starisham' so dobri vuzhiteli prvi dobrotniki nafhi. Taka sta bila sveta bra-ta Zirilj ino Metodi, v' Solunjah na Gerfshkim domá, dvé svetli svesdi na juternim nebi Sloven-zam. She v' svojih mladih letah sta se pridno

vuzhila, ne le boshjih naukov ino druge posvetne modrosti, ampak tudi ljudskih jesikov, de bi se kdaj s' sosédami ino ptujmi ljudmi lahko ménila in govorila. — Mladenzh, ki imzsh lepo privilego ino pisan zhasj, vuzhi se rad, dokler si mlad, ne le slovenje prav razumiti, ampak tudi nemshko, lashko, kokor drugih jesikov sastopiti in sa potrebo govoriti, posebno katerim si soséd; saj ne vésh, kamo she pridesh. Kolikor jesikov snash, toliko zhlovekov veljásh. Nikdar ptujih ljudi ne oponashaj, ki drugazhi govorijo, ko ti, ampak le svesto poslushaj, de se jih bosh sastopiti dobro navadil; saj smo si bratje ino festre. S' kakorshno méro bosh ti jim méril, bojo merli tebi oni.

Slovenski knesi alj poglavarji so poslali v Zarigrad (Konstantinopel) vuzhenikov profit, ki bi slovenje dobro snali, ino prishli Slovenze vuzhit. Ni bilo najti bolj vuzhenih mosh, kakor sta bila sveta brata Zirilj ino Metodi, bogabojezha mashnika, ki sta shé poprěj nevérnim narodom svet évangelj osnanovala. Srezhno med Slovenze prideta, ter jih sazhneta sravno kershanskiga nauka tudi abezedo vuzhiti, pisati ino brati. — Branje ino pisanje je res velika dobrotá, pa vender boljshí vsiga tega ne snati, ko sapeljive bukve brati, ino gerde rezhi pisariti. Bog nast tega varji! Berimo radi le koristne ino boshje rezhi, kakor nekdejni Slovenzi.

Skerbna vuzhitela sta svojim pridnim vuzhenzam sveto pismo poslovenila, de so ga brali;

jim flushbo boshjo spifala, de so njo v' zérkvi poboshno opravljali, ino sta jih tudi svete pesme (psalme) péti vuzhila. Slovenzi so se veselili toljke boshje rezhi brati ino poslušati, ino sveta keršhanška véra je po vsih slovenskih deshelah zhudno lepo oshivéla. — Tako so je od nekđaj vsi pridni Slovenzi radi vuzhili, in se she tudi sđaj radi vuzhijo. Hvalo Bogu, de je po vsih krajih shol sadošti, pa tudi škerbnih domazhkih vuzhitelov; le samo eniga je she potreba: po lepih naukih tudi pošhteno shiveti, sakaj Bog naš ne bo šodil po našim snanji, temuzh pa našim djanji.

Nemškim vuzhenikam je na d'elo svetiga Zirilja ino Metoda slo merselo; sátoshili so nju rimskimu papeshu, kakor bi prave vére poštarim ne vuzhila. Brata sta se na to v' Rim pošdala, ino svojo nedolshnost toljko lepo sprizhala, de nju je nar višhi vidni poglavar keršhanške zérkve pohvalil, ino sa vse slovenske deshele fhkofa isvoljil. Veselo sta se med Slovenze povernila, vuzhila dobre ljudi, kerštita kralje in poglavarje, ino se poš pravizi apostelna slovenskih narodov imenujeta. — Jih je nekoljko Nemzov, pa tudi Slovenzov neljubesnivih pošjedov, ki se radi, kakor nekđaj, she sđaj fajntajo ino shimpfajo; alj gerdo gerdo je to! V' nebesih ne bo raslozhka med Nemzam 1) ne Slo-

1) Nemzi so imenitno staro ljudstvo v' Evropi, ki prebivajo med Poljskim, Vogerškim, Sloven-

venzam (1); le v' pekli se bojo zomenovali. — Preljubi mladénzh, le tega nikar! hudiga s' hudim ne povrazhuj, temuzh hudo s' dobrim premagaj. Pridno se vuzhi, bodi moder, shivi pashteno, ino bosh sovrashnikam lahko jesike savésal, kakor sta nar imenitnej vuzhenika Slovenzov storila.

škim, Beněškim morjam, laškim' ino franzoškimi deshelami do nemškiga ino paltinskiga (blasškiga) morja. Tudi v' Ameriki je veliko nemških selanov. Vsih se shteje per 40 milijonov. Nar imenitnej nemške deshele so pod našim zesarjam: Estrajh, Tirole, vezhi del koreške ino shtajarske deshele; Parško, Salsko, Prajsovsko, Virtemperško; Hanoversko kraljestvo, tudi Niderlandija, Holandija, Dansko, Shvedija, Norvegija, Shvajcarsko ino vezh drugih vezhih in majnskih vladij. Nemzi so terdni, dobro vuzheni ljudje, katolske pa tudi nekatolske vere. Semljo imajo dobro, polje lepo, pa tudi gore ino planine velike, kjer se jim shivina redi. — Nemška beseda je zherstva, vender Slovenzam lahka, de se nje navuzhijo. Slo potreba njo je snati. Nemške škole mozhno flovijo; veliko dobrih bukav je v' nemškim jesiku, pa tudi sapelivih veliko, katerih se je potreba varvati.

1) Slovenzi, alj Slovjani, slavno veliko ljudstvo, so bili she v' starih zhasih imeniten mogozhen narod. V' Evropi, v' Asji ino nekoljko v' Ameriki so Slovenzi doma, ino ni ljudstva, ki bi

Sv. Zirilj bolehen je v Rimi svoje slavno shivilenje sklenil; sv. Metodi je pa s he dolgo lét po slovenskih deshelah vuzhíl, lepih zérkuv postavil,

---

po tako s hirokim prebivalo; po pravizi se re- zhe, de v njih deshelah sonze k' boshji gnadi ne gre. Bliso 80 milijonov ljudi s he sdaj slo- venje govori; in naj se ravno nekateri teshko sastopijo, se vender v kratkim govoriti lahko privadijo. Nar imenitnej slovenskih narodov so Rusi, ki imajo svojiga zesarja; Poljzi, katerih nekoljko je rusovskimu, nekoljko estrajharski- mu zesarju, nekoljko prajsovskimu kralju pod- loshnih; Pemzi alj Zhehi; Moravzi, Hrovatje ino Slovaki na Vogerškim; Slavonzi, Dalma- tinzi; Krajnzi, tretjina Koroshzov ino Shtajar- zov, ki so vsi estrajškimu zesarju pokorni; Serblji, Boshnjaki, ino Bulgarji, ki so pod Turkam, in Zhernogorzi sami svoje vladije. — Slovenzi so bili od nekdej dobriga serza in do- bre volje; pridni, pohlevni in sadavoljni ljudje. Radi so semljo delali ino shivino redili, kakor s he sdaj; pa tudi sa nauk so dobre, prebrifa- ne glave. Vsfak jih hvali, kdor njih prav pos- na. Slovenska beseda je lepo sloshna, in glad- ko tezhe, ako se gerdo ne savija, kakor po nekterih krajah. Torej mladénzh, ki te posh- tena Slovenka rodila, tudi po slovensko moliti vuzhila, svoje matere se ne framuj, ino ozheta hvalno sposhtuj vse svoje shive dni. Ne posa- bi, de je slava tvoje ime; sa to pa tudi nosi se, de bosh slave, zhasti in hvale vreden! —

ino veliko mafnikov shegnal, dokler je tudi on v' bolje shivljenje sa svojim bratom fhel. — Sdaj nju hvalijo vfi slovenski narodi semlje, pa tudi vfi frezhni Slovenzi v' nebesih, katerim fla v' vezhno shivljenje pomagala. — *Posnemaj tudi ti, mladi Slovénz, lep isgléd svetih vuzhenikov, podvuzhi ravno tako svoje brate in sestre v' dobrim, koljkor samorefh, sakaj: „Kateri bojo podvuzheni, se bojo svetili, kakor svetloba neba; ino kateri veliko drugih v' pravizi podvuzhijo, bojo kakor svesde na vse vézhne zháse.“ Daniel. 12, 3.*

„Nikdar ni preposno navuzhiti se, kar zhloveku védeti potrebno je. Zhe je ravno imenitnej nauk dajati, ko jemati, vender vselej lepshi, se vuzhiti, kakor pa nizh snati.“ *Sv. Avgufhtin svetimu Jeronimu.*

Kerfhanfkiga mladen zha nebefhko ogledalo.

Prelepo sveto je nebó, kako pa semlja temna! Kako veselo je nebó, kako pa semlja revna! — V' nebefih Jesus sonze je, ki med svetniki sveti se v' vezhni nebefhki luzhi; ino svetniki lepši so, kakor je sonze juterno, ki is sagor perfije. Kdor hozhe med nje priti, mora sa njim' hoditi, nē sa pregresnim svetam. Stanovitno so na semlji nepokojen svet prebili, in sdaj tamkaj v' svetim raji vezhen pokoj vshivajo. — Bogastva in dobrót na le tim sveti niso posheljeli, le v' radovoljnim vboshtvi so shivelili; bogati dobrih del so íhli v' sveto nebó, kjér sdaj savshivajo, kar so na semlji dobriga storili. Hodili so po semlji svoje dni, alj le per Bogu bile so njih shelje, v' nebefih njihovo veselje; katera so jiskali, sgubiti nar vezh bali. Njih ferze je napoljeno nekonzhniga veselja; nobeden njim ga vezh odvsél ne bo. — Niso porajtali na posemeljsko lepoto; skerbeli so le svoji duíhi sa dragoto, katire mol ne íné, katire tat ne vkrade; le krono so si splétali is roshiz svete zhednosti, in sdaj njo tamkaj nosijo; pa tudi sa te profijo, de b' njo med njimi nosil. — Tukaj so se postili, sdaj tamkaj se gostijo; tukaj so se salsili, sdaj tam se veselijo; na semlji so se trudili, sdaj tam pozhívajo in per gospodí vshivajo svoje vezhno plazhilo; sa Jesusam so hiteli, in so ga frezhno doíhli.

V' nebesih mladi fantje si roke tam podajajo, si vel'ko srezho vofhijo, de so premagali posvetno sapeljvanje. Tam s' Joshefom egiptovskim serzhno radújejo, in njega lepo hvalijo, ki je pred greham beshal; ter raj nedolshen bil sapert, kakor nedolshnost sgubil, ki njo je zhres vse ljubil. Na njemu zhifost sveti se she lepfhi kakor sonzhize; in vsi njegove fuknize se lepo veselijo. — Tam na veselih hribzah pravizhni sdaj stojijo; v' neskonzhni vezhni luzhi prelepo se svetlijo; vse rane njihove, velike bolezhine; ki so jih tukaj voljno poterpeli, oh, kako so jih tam veseli! Nebeshka zhasť is njih blifhi, in vsa sovrashnikov oblast premagana pod njim' leshi. — Ino v' desni rozi vlak dershi seleno vejzo palmavo; prijasno se smeji, ter nam veselo kashe, kak srezhno je premagal.

Tam slepi zhifto vidijo, tam gluhi tenko flifhijo, in kruljovih tam ni, kjér starost omladi; tam novo ino mlado vse, staro minilo je. — Jokanje tam nehalo, veséle pesmi se pojó; nesrezhe tam ne bo, ne smerti ne terplenja; in vsaka mila selsa, ki se nedolshno vterne, se tamkaj preoberne v' morje svelizhanja. Veselja vir je vezhni Bog, on dober ozhe vsih otrok, ki njega ljubijo. — Oh mórje preneskonzhno veselja vézhniga! Oko ga she ni vídilo, uho ga she ni flifhalo, tud' serze ne obzhutilo; — pripravleno tud' tebe zhaka, o mladénzh! Povéj, al ne shelifh tud' ti v' nebefa priti? alj v' svojim serzi ne gorifh tak srezhen tamkaj biti?

V' nebefa pravo pot posnášh skos to dolino
 s'ols; prijatlov tud' sadosi imásh v' nebesih in na
 semlji. Pogláj, kako te vabijo, veselo k' sebi
 klizhejo svetniki tam v' nebesih, deb' hodil tud'
 sa njimi ti, kakor sa Kristufam oni, po ojsfri stesi
 vézhniga shivlenja. Glej, roke ti podájajo, s'
 molitvami podpírajó, ker te sa ljubo imajo; ali
 jih ne bošh posnémal? — Mladénzh, ne mudi
 se, tvoj dom v' nebesih je; ne jishi ga na semli,
 sapelivosti ne jemli, ki jo ponuja tebi svét, de
 bi te pogubil!

Fantizh mlad, shlahen sin nebeslke rodo-
 vine, o ne saljubi se v' posemeljske drobtine!
 Semlja je prellaba spolniti shelje tvoje, tam v'
 nebesih najdesh le veselje svoje, koljkor kolj
 ga serze tvojo posheli; pod sonzam frezhen ni
 v' resnizi prav nobeden, Zhe svojo frezho najti
 v' posvetnim premoshenji si shelísh, sa prasnim
 vetram tekash, in po vetri prah kadísh. Nar ve-
 zhi frezha na ti semlji je le kratka senja — go-
 la senza.

Naj le bogatini s' svojim blagam se ba-
 hájo, ne bodi sa bogastvo tebi shal; nar bolj-
 shi tvojo je blago, ki ga je tebi Stvarnik dal:
 sdravo teló, pridne roke, glava dobra; shlahno
 serze, de bošh zhasno frezhen, vezhno isveli-
 zhan. Naj si ravno borno tu shivísh, dobriga
 pa veliko storísh, bogát v' nebefa pojdesh.

Naj se posvetneshi s' verlim poslopjam le
 shtimajo, v' katirim sdaj prebivajo, in drage ob-
 lazihla kashejo, v' katirih se svetlijo; tvoj dom
 neskonzhno lepshi je, visoko tam nad sonzam,

kjér bres shtevila svesdiz sveti se. Niso ga zhloveshke roke sidale; vsiga mogozen Bog ga je postavil, pravizhnim vřim pripravil.

Naj se hvalijo otrozi tiga sveta svojga shlahniga stanu, svoje imenitne flushbe; sadovoljn bodi ino lepo škerbi, de bošh hlapez svešt in priden svojiga Gospoda, ki v' nebesih je. Nekdaj bo tud' tebi zhešt ino vezhna hvala, kedar se bo tvoja flushba na tim sveti dokonzhala. Veselo svoje talente Gospodu vezhnimu ponesešh, ki jih tebi je isrozhil; pa tudi lepo pridavo, ki si njo pridobil, in porezhesh: „Gospod, pět talentov si mi isrozhil, glej! pět drugih sim pridobil.“ Oh, kako veselo bošh sašlilhal Jesusa prijasen glaf: „Pridi, dober ino svešt hlapez! kër si bil v' malim svešt, zhres veliko bodem te postavil, pojdi v' veselje svojiga Gospoda.“ — In vsi isvoleni svetniki ino angeli te bojo tam sprijeli, in s' tebo vezhno hvalo peli nekonzhnimu Bogu.

Pogléj, preljudi brate moj, to je odlozhik tvoj: v' nebesa frezhno priti po poti zhednosti, in tam se veseliti v' nekonzhni vézhnosti; sa to si stvarjen na te svét, le k' temu si poklizan. Ako na sveti vse sgubish, de le nebeshke fese ne vgrešish; vse bo se tebi tamkaj stokrat povernilo, kar tukaj sapustish. Zhe pa nebesa samudish, vse sgubish.

Preljudi moj, ki si s'he mlad, in bi v' nebesa prišhel rad, prav lepo prošim te, poslušhaj ino vbogaj me, kaj ti na pot povém, de bošh prav lehkó ino frezhno hodil:

Sedem slatih naukov sa irezhen pot mladenzham.

1. Stori vse k' vezhi zhafti boshji, in dufham v' isvelizhanje. Romeno sonze vftaja, in osnanuje boshjo zhaft, po nozhi bela luna tud' Stvarnika zhafti, ino milijonov svesd gori, vse k' vezhi boshji zhafti. — Pod nebam drobne ptizhize prelepo shvergolijo, po vödah male ribize veselo plävajo, po semlji shivali letajo ino se veselijo, vse k' vezhi zhafti boshji. — Tud vsaka travza seleni in vsaka rosbiza zveti le k' vezhi zhafti boshji; zhervizhek se v prahu sgible in kapelza na veji sible tud' k' vezhi zhafti boshji. — Nebesa osnanujejo nam boshjo velizhaft, svetovi prerokujejo nja hvalo in oblaft; tud' tebe, o mladenzh, je k' svoji zhafti stvaril, te storil krono v'lih stvaril, de se v' tebi zhafti. Le boshja zhaft je prvi tvoj opräv, njegova hvala tvoj nar vezhi davk. Zhe se to pravo sgodí, se drugo vle lahko storí, in dufha isvelizha.

Kér sjutraj sgodaj vftanesh, in se na pot podásh, se delati pripravljash alj delati nebásh; le vse v' imeni boshjim. — Si lazhen alj shejen, in pijesh alj jésh, si truden alj s-hojen ino pozhivat grésh, vse k' vezhi zhafti boshji. — In kedar kaj terpissh, se milo pofolsísh, sovrasnen od ljudi, se ti hudo godí; naj bo v' imeni bosh-

Jim, vse k' vezhi zhaſti boshji! — Bög tebi da, Bog vſeme, kakor njemu dopade, tako ſe vſe agodí; naj bode vſelej hvaleno njega ſveto imé. Tako ſe Bog izhaſti, tako bo tvoji duſhi vſe v' vezhno ſvelizhanje. — O ſlokrat ſrezhen zhlovek!

2. Greha nar bolj varji ſe; on je tvoja neſrezha na tim ſveti nar vezha. Kakor hitro ſe ti hudo pregreſhiſh, angeſſko oblazhilo poſvezhíjozhe gnade boshje in nedolſhnoſti ſgubiſh, ki ſi ga per ſvetim kerſti dobil; greh te is prave ſteſe iſvelizhanja oberne, in te na ſhroko zeſto pogublenja tira, ti duſhen mir podere, ti zherva v' ſerze ſaſadi, zherva hudo veſti. — Hudoben greh je tvoje duſhe ſmert, in ſtraſhen pekél teb' odpért, ker niſi v' gnadi boshji. Oh to je ſraſh in groſa! —

Se hozheſh ſmertnih grehov prav varvati, ſe moraſh ſkerbno malih grehov tudi bati. Naj ptizhka le ſa majhen krempeſz na ſanki oveſi, alj ſe ſa eno ſamo pero limanz prime in vlovi, ne more vezh ſleteti, ſhe more hitro vmreti. Taka ſe greſhniku godi, ki malih grehov ne porajta.

Se hozheſh greha prav varvati, vedno Boga pred ozhmi iméj, ki vſe vidi in vſe vé, in bo tebe oſtro ſodil. Tako je nedolſhen Joſhef egiptovſki ſtoril, ter je v' ſtraſhni greſhni pri-loſhnoſti govoril: „Kako bi mogel tako hudo bijo ſtoriti, in ſoper ſvojiga Boga greſhiti?“ Boshji ſraſh je dober varhi ſazhetek vſe modroſti; kjér njega ni, tam ſe greſhi, in ſtraſhen pekél ſluſhi.

Se shelših pregréšhniga šivljenja ovarvati, pokore ne odlagaj, kedar se pregréšihš; na pravo sleso si nasaj pomagaj, de nje na vselej ne sgubihš; le pokora sopet da, kar pregreha vseme.

3. Spověj se prav pogosto, in zhišti škerbno svojo vést, de si bošh vedno polvezhjozhe gnade ino ljubeshni boshje švest, bres katire dobriga štoriti ne samorešh, tud' ne isvelizhan biti. „Spoved dušho isvelizha, pregrehe odshene, škufhnjave premaga, pekel šaprě, ino nebesh odpre.“ 1) Kdor špoved le odlaga, tud' greha ne premaga, bres boshje gnade rad šiviš, bres boshje gnade vmerje, in se pogubi. Vřak dan vezh alj manj grešhiti, šamo enkrat alj po dvakrat v' leti pa le k' špovedi hoditi bo sa dušho šlaba! Redke špovedi dobro vést šlabijo, ošlepijo grešhnika, de vezh grehov ne šposna, kterih prevezh ima. Kako šhalošno je to! — Mladěnzš! v' vezhi nevarnošti pregréšhni ko šivihš, pogoje glej, de se špověšh; zhe tudi enkrat vřakiga meřenza k' špovedi grěšh, ni prevezh. Vřaka vředna špoved je e.ia štopinja blišej švet'ga raja.

De se pa šveta špoved prav štori, je potreba dveh rezhi: pervizh dobriga špovednika imeti. — Zhe ravno špovedniki vři oblášti imajo, sa tebe vender vři le ne veljajo, kakor ne vřak šdravitel (arzet) sa bolnika. Pojšihš špovednika š, ki bojo tebi ožhe; in bojo po

1) Šv. Avguštin.

ozhetovo sa te skerbeli; morash pa tudi ti njim dober otrok biti, jih lepo vbogati ino sa njih moliti. Tvoj spovednik naj bojo moder ino sa-
stopen (vetvavez, ki te bojo vedli prav vo-
diti; — sdravitel (pader) vuzhen in stano-
viten, osdravit tvoje dushe rane; — prijatel
svést in ljubesnív, katerim lahko vse savupash;
— naj bojo mosh po volji boshji, rasvet-
len od Boga; sato pa tudi profiga, naj ti njih
najti da. Kdor prevezh spovednikov ino sdrav-
nikov (arzetov) ima, je she bliso smerti nja
dulha in telò. Le enga praviga si isvoljiti,
ino njim prav pokoren biti, to je dobro in prav.
De se spoved prav opravi, je potreba drugizh
ob pravim zhalí njo storiti. Kakor hitro
se hudo pregresíhsh, ne odlagaj spovedi od ne-
dele do nedele, ne zhakaj adventa alj pa veli-
ke nozhi; in ako je mogozhe, de se dones spo-
vésh, na jutre ne odloshi, lahko bi she prepoz-
no bilo. Ne vémo dné ne ure, kedaj nas Go-
spòd na rajtengo poklizhe; pripravljen morash
biti. Pa tudi vezhkrat v'leti, tud' savolj malih
grehov ne smésh spovedi samuditi, zhe ravno
velikih gréhov storil nisi. Kdor se pogosto vmi-
je, bo lepo zhist in bél, in kdor se vezhkrat
vredno spoveduje tudi malih grehov, bo mirno
ino zhisto vést imel. Mirna ino zhistá vést je
sladkòst shivlenja.

4. S' górezhim serzam tezi k'sveti
boshji misi, koljkorkrat pristopit'
smésh h'svetimu obhajilu. Prijatela, ki
se prav rada imata, se tudi rada snideta ino po-

govorita. Prijatelj tvoj nar boljši preljubi Jesus je; sato te h' sebi vabi in lepo klizhe te, rekozh: „*Pridi, ki si obloshen, ino dosti terpišh; jes bodem te poshivel, 1) de ves ne ošlabišh. Le jes sim vinska terta, in ti mladika si; bres svoje vinske terte mladika ne rodi, tud dobri-ga bres mene storiti ne samorešh ti. 2) Kdor moje meso vshiva, in pije mojo kvi, le v' njemu jes ostanem, in v' meni on shivi. 3)*

Prijatelj, ki pogosto memo prijatla gre, se njemu ne oglasi, in ne ogleda se, prijatelj bit' nehá; in kedar zlo povablen k' vezherji priti nozhe, kako bi bilo mogozhe, de bi prijatla bila? Mladénzh! ako prijatelj Jesusov bit' shelish, s' veselím serzam skerbi, de v' svetim obhajili pogosto ponovish ljubeseu Jesusa. In kakor rosa juterna zvetlizo omladi, she lepshi omladi ljubeseu Jesusovo presveto obhajilo. „S' letim nebelhkim shivesham se zhednosti pomnoshijo, in vse popolnejshi stori, kar boshja gaada v' zhistih dušhah dela. Ti truplo s' shivesham pogosto oškerbish, in svojo dušo pa, ki toljko truda in teshav ima, she enkrat v' mesenzi ne poshivish! Ni zhudo, de na poti onemagash, ki sveto obhajilo rad odlagash. 4) Bres ljubiga Jesusa bosh mladika suha, v' ogenj vèrshena.

Zhe Jesusa prav ljubish, bosh obhajilnih dni vesél, se bosh lepo pripravil, in ga pod svojo streho vsél; tak došhlo tvoji hišhi bo isvelizhan-

1) Mat. 11, 28. 2) Jan. 15, - 1. 3) Jan. 6, 57.

4) Sv. Tomash Vilanovan.

je. — Ako si v' smertnim grehi, o ne podstopi se; zhe si pa zhišiga serza, obudi prave shelje, stori duhi veselje, naj vshije Jesusa svojga svelizharja, koljkokrat tvoj spovednik tebi dovolijo. Pa tud' per vsaki sveti malhi v' duhi obhajaj se s' svojim svelizharjam. — Tako bošh frezhno shivel, pa shivel ne bošh sam; Jesus bo shivel v' tebi, in ti pa s' Jesusam. Kdor s' Jesusam shivi, se vmreti ne bošh, ker Jesus je vštajenje, le on vezhno shivljenje, kater'ga svojim da. — Oh frezhen, kdor obhaja lubesen Jesusa v' presvetim sakramenti Telefa rešhniga pogosto in pa vredno! On pije is studenza shivljenja vézhniga.

5. Poslušhaj rad ino skerbno besede boshje glase. Vsako sveto nedelo in vsaki prasniki svet morash ti skerb imét' saj eno prid'go slišhat' in pa keršanski nauk, ako je le mogozhe.

Kedar spodobno molih, tak marnjesh s' Bogam ti, kedar pa prid'go slišhish, Bog s' tebo govori. Zhe nozhesh ti poslušhat', kar tebi on veli (veljeva alj sapoveduje), tud' on ne bo poslušhal, kar ga bošh profiti. Kdor prid'ge rad opušha, h' keršanskim naukam tud' ne gre, bode Boga posabil, in hitro sgubil se; on na nebeske vrate tud' enkrat terkal bo, alj vřim glubim ušhesam one saperte so. Jesus njemu porezhe: „Jes tebe ne posnam, k' se nisi dal vuzhiti mojim nameřnikam.“ *Kdor mařhnike poslušha, poslušha Jesusa, in kdor njih sanizhuje, savershe tudi nja, kati ri njih pošhilja.*¹⁾

1) Luk. 10, 16.

Ne bodi prasnih misel, de she sadoſti veſh; de nauka ne potrebuješh, ſhe miſliti ne ſmeſh. Kdor ſveto maſho ſliſhi, in prid'go ſamudi, ſa-povedi zerkvene dopolni ſhe le pol; ako mu je mogozhe tud' pridigo ſliſhat' bilo. Zhebelza (buzhelza) mlado jutro po roſhizah leti, de ſebi ino drugim dobi ſhlahne ſterdi; tako tud' tvoja duſha nauka potrebna je, nje ſhivesh je beſe-da, ki is boſhjih vuſt gre. Beſeda Jeſufa ima vezhno ſhivlenje.

Le pridno v'zerkev hodi, poſluſhaj prav ſveſto, in kar v'zerkvi ſaſliſhiſh, po tem ſhivi lepo. Tak' raſtil boſh v' modroſti in v' vſaki zhednoſti; tvoj nauk ſe bode ſvetil v' neſkonzhni vezhnoſti. — Ta je prava vuzhenost, ta nebeſhka viſokost!

6. Opravlaj ſvoje dela prav pridno vſaki zhaſ, ne le ljudem na videsh, ampak ſavolj Boga. Is mladiga ſe vadi ſveſt biti v' vſih rezhéh, ſveſtoba je poſhtovana per Bogu in ljudéh; kdor le na pol ſtori, plazhila vreden ni. Bolje de bres plazhila ſi priden delavez, kakor bi bil bres dela mal'prida paglovez. Sa vſako dobro delo, ki ga drugim ſtoriſh, plazhilo v' ſvetim raji gotovo sado-biſh. Sa vſako: Bog ti plazhaj (lonaj) ſi lahko prav veſel, ker ſvoje povrazhilo boſh od Boga prijel. Le vſe ſavolj Bogá!

Buzhelze ſterd nabérajo, pa ne ſamo ſa ſe; ſhe mravlje ſo ſi dobre in ſi pomagajo; glej! bliſhnimu pomagat ti lepo kaſhejo. Koko bi gerdo bilo, zhe bi ſe le ſgodilo ſa volj dobizh-

ka vse, in is ljubesni ne! Gerda dobizhkarija sveto ljubesen vbija; is pekla je domá.

Bogu le on prav flushi, ki dobro rad stori, in sa vse svoje dela sbe hvale ne dobi. Boren shivi na sveti, bogat v' nebefa gré, njegove dobre dela so nja prijatelze na semlji in v' nebesih. Satorej rad pomagaj tud ti po braterno; s' kako meró bosh méril, se tebi mériło bo. — Le vse savolj Bogá!

7. Povsdigni svoje serze is semlje do nebes, povsdigni tudi roke, in moli, de bo réf, s' jesikam ino s' duham. V' molitvi povsdiguje tvoj duh k' Ozhetu se, v' molitvi se pridrushiméd boshje angele; nebesko mozh savshiva, in milosti dobiva premagat fkušhnjave, prenešti vse teshave, dosezhi svet raj. Molitev je nebeshki kluzh.

Pokrishat' in moliti naj te ne bode fram; Bogu lepo flushiti zhašt mora biti nam. Na druge ne porajtaj, ki radi barajo: „Pojdesh topel v' nebefa?“ Bog daj, de bi ref bilo! tako jim odgovori. Bolje topel v' nebefa, kakor pa mersel v' pekel.

Alj ptiza ne bo péla, ni vredna, de shivi alj svezha ne gorela, tud dnarja vredna ni; in zhlovek, ki molit' nehá, Boga in sebe ne sposná. Le kdor sna prav moliti, vé tudi prav shiveti. 1) — Ker sjutraj sgodej vstanesh, hitro pokrishaj se; preden se svezher vlesesh, povsdigni spet roké, moli ker k' misi pridešh, al

1) Sv. Avgufhtin.

ker od mise grésh; tud' ker syoniti flifhih, odlagati ne smésh svoje dolshne molitve. — Predelam in po deli pomoli vselj takó, de vse shivlenje tvoje sveta molitev bo. Tako bosh frezhno shivel, tako bosh frezhno vmérl, tako si bosh po smerti sveto nebo odpérl. Moli ino delaj! Vse k' vezhi zhafti boshji in dufhi v' isvelizhanje.

Juterni isdihleji ino molitvize kerfhanfkiga mladenzha. 1)

Kedar se sjutraj prebudish, pokrishaj se, ino rezi:

Bog, moj Bog! tebi se sbudim, ino te lepo sahvalim, de she sdrav shivim. Zhaft ino hvala Bogu † Ozhetu, ki me je stvaril, Bogu † Sinn, ki me je odreshil, in Bogu svetimu † Duhu, ki ne je posvetil, sdaj in na vekomaj. Amen.

Ne poleshavaj, ako si sdrav, ino hitro vflani, rekozh:

Sveti Bog, sveti vfemogozhni Bog, sveti vfemogozhni vezhni Bog, vsmili se zhres me!

Kedar se vmivlesh, is globozhine svojiga serza rezi:

Omij me, o Gospód! s' studenzam svoje miosti, ovarji dusho mojo vsake nezhistosti; naj de som s' zhislím serzam tebe gledal od oblizhja do oblizhja. Amen.

1) Vse te kratke molitve je dobro is glave snati iso jih vsaki den po prilishnosti lepo opraviti.

Kedar se oblazhiš, s' ponishnim serzam rezi:
Oblezi me, o Bog! noviga zhloveka s' oblazhi-
 lam nedolshnosti in svete zhédnosti; naj se pol-
 teno nosim, ino v' pravizhni ljubesnivošti dopa-
 dem Bogu ino dobrim ljudém; to te pohlevno
 prošim. Amen.

Priporozhi se presveti Trojizi ino rezi:

Bodi zhehena presveta Trojiza, Bog Ozhe,
Sin ino sv. Duh, v' treh pershonah en sam Bog.
Sveti, sveti, sveti, si Gospód Bog Sabao! Ne-
 bo ino semlja sta polna tvoje zhašti. Zhašt ino
 hvala Bogu Ozhetu, ino Sinu ino svetimu Duhu.
 Kakor je bila v' sazhetku ino sdaj ino vselej ino
 na vekomaj. Amen.

Priporozhi se Mariji devizi, rekozh:

O vsih deviz deviza, Marija moja mati! pro-
 si Boga sa me, de bom tvoj vreden sin, Jesu-
 su svešto tushil in se s' tebo v' nebesih per njem
 veselil. Amen.

Priporozhi se angela varhu, ino rezi:

Moj svešti angel varh, nikar me dones ne
sapusti! Varuj me hudiga na dusih in telefi, in
 vodi me po poti vézhniga svelizhanja. Amen.

Priporozhi se svojima svetima patronu, rekozh:

Isvoljen moj patron, sv. I! tvoji prošni
 se dones isrozhim, prosi Boga sa me, de se ne
 pogubim, ampak de frezhno pridem v' vezhno
 svelizhanje! Amen.

Sdaj molí apostolsko Véro, Ozhe nash ino Zhehena
 si Marija, po tem štori dober namen, rekozh:
Moj Bog in moje vse! Ti si moj, ino jes sim
 tvoj. V' vsih rezhéh se tebi isrozhim; kar ti ho-

zheh, to tud' jes shelim. Tebe prosim, varji me, de s' nobenim she tak malim greham ne bom shalil te; ino storim vse k' tvoji zhahti ino moji dushi v' isvelizhanje. Amen.

Po tem se poshkropi, ino pojdi veselo na svoje delo.

Molitvize zhresdan.

Pred delam.

Bog, moj vezhni gospodar, ti mi dash to delo; h' tvoji zhahti sazhnem ga svesto in veselo. Vse po tvoji sveti volji delati shelim, ino vezh-niga plazhila se po smerti veselim. Po Kristufi, Gospodi nashim. Amen.

Po deli.

Moje delo je storjeno, tebi, Ozhe, isrozheno; svoj svet shegen delu daj, men' pa enkrat sveti raj. Po Kristufi, Gospodi nashim. Amen.

Pred jedjo se pokrishaj, moli: Ozhe nash, ino po tem rezi:

Blagoslovi (poshegnaj), vezhni Ozhe, svoje dare ino naf, de jih bomo savshivali v' tvoji hvali vsaki zhaf. Po Jesufi Kristufi, Gospodi nashim. Amen.

Po jedi se pokrishaj, ino rezi:

Hvalen bodi dober Bog sa dobrote svojih rok, ki smo jih savshili. Ljubi Ozhe, prosim te, vse potrebno daj nam she, vselej se naf vsmili! Po Jesufi Kristufi, Gospodi nashim. Amen.

Kedar uro flifhifh, isdehni:

Bodi hvalen, vezhni Bog, vsako uro, vsaki zhaf!
sdaj ino posledno uro, Ozhe, vsmili se zhes naf!
Amen.

Kedar na spoved alj obhajaj gréjo, klezhé Jesufa
posdravi, rekozh:

Jesuf, ti sdravje bolnikov! daj bolni-
mu svojo pomózh, naj mu bo frezhno osdra-
vit' alj pa vmreti mogózh. Daj njemu vredno
prijeti tvoje presveto Teló; naj mu bolésen ne
k' smerti, ampak k' svelizhanju bo. Amen.

Kedar se merlizhu svoni, rezi:

Vsmili se Bog vérne dushe, ki je 's tega
sveta shla; daj ji, de bo tam v' nebesih svetiga
raja vshivala! Ozhe nafh i. t. d. Zhesheha si
Maria i. t. d. Bog ji vezhen pokoj daj, vezh-
na luzh ji sveti naj! V' miru naj pozhiva! Amen.

Kedar memo zérkve grefh, v' kateri presveto
roshnje Telo prebiva, odkri se, pripogni desno
koleno, ino rezi:

Bodi zhesheho ino hvaleno Jesufa roshnje
Teló v' presvetim sakramentu. Is ljubesni med
nami shivísh, ino nam milosti svoje delísh; oh
naj te pogosto vredno savshijemo, enkrat pa
frezhno k' tebi pridemo v' vezhno veselje! Amen.

Memo zérkve gredózh, v' kateri presvetiga réshni-
ga Telefa ni, se odkri, glavo nagni, ino rezi:

Bodi zheshehen vezhni Bog v' svoji sveti hi-
shi; proshnje vslih svojih otrók, Ozhe, tukaj
vflifhi; enkrat nam pa priti daj v' vezhno hisho,
v' sveti raj! Amen.

Memo krisha gredozh se odkri, s' glavoj pripog-
 ni, rekozh:

Krishan Jesuf! tebe molim ino pozhaslim,
 ter skos tvojo smert na krishi isvelizhan bit'
 shelim. Amen.

Memo podobe divize Marije gredozh se odkri,
 glavo nagni ino rezi:

Pozhefhena bod' kraljiza, boshja mati in devi-
 za! O Marija, prof' sa naf sdaj ino posleden zhas!

Memo podobe svetnika glavo odkri ino nekoljko
 pripogni, rekozh:

Bodi posdravljen sveti I. (se ime svetnika
 rezhe) isvoljen boshji svetnik! Bodi vselej nam
 per Bogu nafh mogozhen priproshnik!

Memo podobe svetnize, nekoljko odkrito glavo
 prikloni, ino rezi:

Pozhefhena bodi sveta I. (se imenuje), is-
 voljena boshja svetniza! Bodi nam vselej per
 Bogu nafha svesta proshniza!

Memo britofa gredozh se odkri ino rezi:

O Gospod, v'fim vernim mertvim vezhen
 mir in pokoj daj. Naj pozhivajo v' pokoji,
 vezhna luzh jim sveti naj. Daj tud' meni en-
 krat v' semlji frezhno spati, in veselo spet en-
 krat od smerti vstati k' novimu shivlenju! Amen.

Kedar se v' zhem pregreshih (velikiga greha varji
 se ko smerti!) le hitro isdehni:

Ozhe! sopet sim rashalil te; oh, kako je
 meni shal! Saj mi bosh odpustil ino gnado dal,
 de ne bodem vezh pregreshil se. Bodi meni mi-
 lostliv vbogimu greshniku! Amen.

Vezhérne molitvize.

Kedar o sabotih vezhernize svoni:

Teden je spet per kraji, nedela se glasi; lepo is hishe boshje vezhernize svoni. — Oh, kedar svoj delavnik na semli skonzhal bom, poklizhi mene, Ozhe, v' vesel nebeski dom! Amen.

Kedar sonze sahaja, pomisli ino rezi:

Sonze gre h' boshji gnadi, in sopet se mrazhi; en dan sim blishej smerti, in blishej vezhnosti. Ozhe! lepo te profim, daj mi svojo pomozh, v' gnadi boshji shiveti vsak dan in vsako nozh; daj enkrat frezhno vmreti, naj meni tamkaj sveti v' nebesih vezhna luzh! Amen.

Kedar svoni svezher, moli angelsko zheshenje, po tem se spomni vernih duh v' jizah ino rezi:

Bog v' sim vernim duham vezhen mir ino pokoj daj; vezhna luzh jim sveti naj! Amen.

Kedar o zhetertkih vezher, alj o petkih ob enajsti uri svoni, moli:

O Jesus! skos tvoje smertne teshave, ki si jih sa me prestal, profim te, de mi bosh dal frezhno ino lahko vmreti, in po smerti h' tebi priti v' sveti raj; se per tebi veseliti vekomaj! Amen.

Kedar se pripravljash spat', povsdigni roke, ino is serza rezi:

Prav lepo te sahvalim, nebeski Ozhe, sa vse dobrote tvoje, ki si jih meni dones dal; odpusti mi, ponishno tebe profim, grehe moje; saj je is serza meni shal, de sim tebe shalil.

Pomisli in poprašhaj svojo vest sa petero rezi:

1. Kaj sim donef mislil alj posheljel, govori, de bi ne bilo prav?
2. Kako sim donef molil ino mislil na Boga?
3. Kako sim donef delal, dopolnil dolshnosti svojiga stanu?
4. Komu sim se sameril, alj kako shkodo storil?
5. Alj sim se poboljšhal, alj pohujšhal?

Ako se kaj hudiga spomniti ne vesh, sahvali Boga, ki te je greha varval; zhe si pa greh storil, prosi ga, naj tebi odpusti, mu terdno obljudi, tega nikolj storiti vezh, ter pravo shivo grevengo obudi, rekozh:

O moj Bog, kako mozšno si ti mene ljubil, kako slo pa tebe jes rasshalil! Greshil sim ino nisim vreden vezh biti tvoj sin. Odpusti, ljubi Ozhe, meni grehe moje, ne odtegni meni ljubesnive roke svoje! Rajshi hozhem vmreti, kakor se tebi sameriti. O Bog, pomagaj mi, in bodi milostliv meni vbogimu greshniku! Amen.

O Marija mati boshja! bodi moja vsmilena mati ino prosi sa me, de per Bogu vsmilenje najdem.

Moj svesti angel varh! prosi sa mene ino varji me, de se spet ne pregreshim.

Vli svetniki ino svetnize boshje! profite sa me, de se prav spokorim, ino srezhno k' vam v' vezhno shivljenje pridem. Amen.

Sahvali Boga sa vse dobre ino rezi:

Moja dusha, hvali Gospoda, ino vse kar je v' meni hvali njegovo sveto ime. Hvali Gospoda

moja dušha ino ne posabi njegovih dobrot. Zhaft ino hvala Bogu Ozhetu i. t. d.

Preden se v' postelo podalsh, pokropi se ino pokrishaj, rekozh: Vezherna blagoslov alj shegen:

Blagoslovi (shegnaj) me nizoj Bog † Ozhe, ki me je stvaril, Bog † Sin, ki me je odrešhil, ino Bog † sveti Duh, ki me je posvetil. Milost ino pomozh presvete Trojize, ljubi mir Gospoda našhiga Jesusa Kristusa, mozh njegoviga britkiga terplenja ino smerti naj nad menó prebiva ino me vliga hudiga varje na dušhi ino teleši. O sveti Bog! sveti mogozhni Bog! sveti vligamogozhni nevmerjozhi Bog! vsmili se me, ino obvarji me nagle smerti. — Tvoje vligamogozhno varstvo naj nad menó bedi, tvoja vligamogozhna roka naj me brani, ino odverne vse vidne ino nevidne sovrashnike, ki me salesujejo. Tvoja luzh naj mi sveti, de vezhne smerti ne vmerjem. — V' tvoje roke, o Gospód, isrozhim svojo dušho. O Jesuf! tebi shivim, o Jesuf! tebi vmerjem; o Jesuf! tvoj sim shiv ino mertev. Amen.

Kedar se isflazhish, isdihni:

O Gospód! daj isflezhi stariga zhloveka: pregreshno poshelenje ino hude navade; naj vse hudobno na vselej v' meni sáspí, ino se nikolj vezh ne sbudí, kar tebe shali. Amen.

Kedar si pretruden, ino veliko moliti ne moresh, pred postelo poklekni, pokrishaj se in rezi:

Moj Bog, lepo sahvalim te sa vse dobrote tvoje, ki sim jih savshil. Ponishno profim te, odpusti meni grehe vse, s' katirimi sim te rasshalil.

Daj meni sladko spati, jutri spet sdravimu vstati,
ino jiti veselo sopet na svoje delo, k' tvoji zhafti,
meni pa k' svelizhanju.

Ozhe nash i. t. d. Zhesheha fi i. t. d. Verjem i. t. d.
Ne hodi po nozhi pod druge strebe, ne voglari,
ne vesuj; nefrezha ne pozhiva; ne jifhi njo!
V' posteli spodobno leshi, ne dopernahaj sam,
ne s' tovarsham, kar je rezhi strah. Bog vse
vidi, Bog vse ve!

Kedar ne moresh spati, premishluj smert, sodbo,
pekcl, nebefa, ino ne bosh nikolj greshil.
Sirah, 7, 40.

D o b e r f v è t

hlapzam in flushavnikam.

Kaj toshujesh, ljubi brate, de je flushba
teshka! Le poslufhaj, kako storish, de bo tebi
lehka, ako hozhesh moder biti.

Ne posabi, de vfi flushimo eniga Gospodarja,
ki v' nebesih gospoduje, ino vsakimu plazhuje,
naj bo hlapcz alj gospod, kakor li saflushi.
Pred Bogam raslozhka ni, naj kdo sa kraljevo
palizo alj pa sa otko dershi, de le svefto stori
dela svojiga stanú. Saj je prifhel tudi Jesus flu-
shit ne poslushen biti; torej bodi svoje flushbe
tudi ti vesel, ker je tebe Isvelizhar sa tovarsha
vsel. Ako voljno s' Jesufam vse teshave svoje
flushbe poterpish, se tud lahko v' svetim raji

enkrat veselih vezhniga plazhila. „*Nebeſhko kraljeſtvo ſilo terpi*.“ tako Jeſuf govori, ino le ſ' terplenjam ſi ga boſh ofvojil. Sa ſveto nebò tebi naj vſe lahko bo!

Per vſih tvojih teſhkih delah naj bo Jeſuf tvoj továrſh; le na nja pogléj! On ſvoj krish pred tebò noſi, noſi ga tud ti ſa njim, in poſluhni, kaj on govori: „*Kdor hozhe ſa meno priti, naj ſvoj krish ſadene vſaki dan, in ſa meno hodi*.“ Le po poti krisha te k' nebeſam vodi Iſvelizhar tvoj, ino govori: „*Sladek je moj jarm, lehka moja butara*“

Kedar dobre ljudi najdelſh; bodi jih veſel, ſluſhi ſvojmu goſpodarju kakor bi tvoj ozhe bil; vbogaj ſvojo goſpodinjo, kakor dober ſin ſvojo ljubò mater. Dober hlapez kamor pride, dobre ſtarifhe dobi, in ſe lahko ſvoje ſluſhbe veſeli; on je hiſhi ſhegen boſhji (alj blagoſlov), hiſha pa njegova ſreznha domazhija. — Skerben bodi, ſhkode varji zeſe ſvoje hiſhe; ako hiſha pogori, boſh pogorel tudi ti. Kakor ſebe, tako vſe domazhe brani vſe nefrezhe, de boſh hlapez ſvéſt.

Ne hodi rad od hiſhe, kjér tebi dobro je; kdor prepogoſto ſluſhbe jiſhe, malo le obrajta ſe. Goſte ſluſhbe ſo vſelej redke ſukne; ſe trikrat preſeliti, je enkrat pogoreti. Kdor ſi veliko iſbéra, ſi vezhdel ſlabò sbère. — Ne jiſhi take ſluſhbe, kjér bi premaſtno jedil in predebelo pil; huda je raſvada. Kdor ſe prehitro obredi, tudi hitro ſtrada. Raſvajena druſhina in pa bolena ſh'vina; vſaktér ſe nje bojí. Ne kjér

predobro shivijo, ampak kjer se poshteno sader-shijo, tam dobra flushba je.

Radi dobriga serza ino dobre vesti, dobra pohlevna dusha, prijatel vsih ljudi, kar je po pravizi. Skerbi sa poshtenje svoje domazhije, ne rasnashaj po drugod domazhjih ljudi, ino ne pravi, kar drugim vedeti potreba ni. Hlapez, ki rad svojo hisho opravlja, vezhi shkodo dela, kakor bi is hisho streho tergal. Kar se doma sgotdi, naj doma ostane, ako te vishi sapoved komu rasodeti kaj ne sili; ino ker od hishbe gresli, nesi, kar je tvojiga, alj poshtenje vsaki hishi pasti. Kdor jemlje dobro ime, je veliko hujshi tat, kakor on, ki dnarje krade; dnarji se povérnejo, alj poshtenje teshko.

Ne bodi befedliv, varuj se hude jese. Kdor prerad saslo vseme, lahko flovó dobi; kdor pa rad poterpi, ima smiram lepo vreme, in kamor se poda, ga vse rado ima, ker je dobra dusha. Nikdar ne posabi flushiti Bogu, on je tvoj prvi gospodár; ne stori sa nobén denár, karkolj on prepové. Ne samudi po kershan'ko k' boshji flushbi rad hoditi, ne framuj se tud moliti, kakor se spodobi. „Kdor je mene pred ljudmi framuje, in me ne sposná, nja tud' sposnal jes ne bom pred svojim Ozhetam,“ Kristus govori. Pa moliti she sadošti ni, ampak je potreba tud' tako shiveti, de bo te Bog vesél, ino te po smerti vsel v' svoje velizhastvo. Oh ne rekaj, de ne vtegnesh v' flushbi Bogu flushiti; kdor ne flushi prav Bogu, dober hlapez tud ne bo svojemu gospodarju. — Srezhen tisti, ki prav

flushi Bogu in ljudém, naj kraljuje alj plushi, fiori dobro všém. Stokrat boljshi priden bla-pez, kakor slab gospód.

Nekaj sa rokodele alj antverharje.

Vfako pridno rokodelo, ktériga kdor sna, sa svojo tovarshizo srezho ima, ki zhloveka ofkerbi zhalno ino vezhno, ako si sam svoje srezhe ne vmori. Alj rokodelov srezha ima perstov pèt, in potreba je sa vse fkerbét', de kter'ga ne sgubi.

Pavez srezhe je svestoba. Svešto delaj vfako rezh, naj bo mala alj velika, naj se vizhe alj tika, kdor njo tebi v' delo da. Delo hvali delavza. Boljshi je pã eno delo dobro snati, kakor vfakiga nekoljko popakdrati (fratati); devét rokodelzov je defét stradavzov. Kdor delo rad fkasi, po malim vdinjavze sgubi. Kasji mojster (shulhmár, fretar) svoji lastni srezhi pavez odbije. Kasinz (kasaviz) srezhe je ljuba sadovoljnost. Malo sa dobro vsemi, dokler kaj vezh ne pride; kdor maliga nezhestí, velikiga vredeni. Boljshi je malo plazhila, kakor pa bres saflushila glad predajati; boljshi terdo flushiti, kakor vbogajime profiti. — Boljshi malo po pravizi, ko veliko po krivizi; kdor ljudém pre-rajta, alj pa vsiga ne odrajta, kar jim gre, sam ob svojo srezho spravi se, ino ji kasinz odseka. Sredinz srezhe alj veliki perst je marliva

pridnost. Kdor dela pridno rad, le on je stanovitne brezhe brat, lenuha glad mori, in potepuha se vsak boji, le pridnost je brezhe poglavitna korenina. — Le vedno (spol) priden bodi, naj te vidi kdo alj ne; saj Bog tvoja prizha je, in bo tebi plazhal. — Le smiraj priden bodi, naj drugi delajo alj ne, po njih ne ravnaj se; kdor prerád pozhiva, v' kropivah obleshi. — Le priden bodi neprenehama, zhe ravno mahoma ne obogatish, po malim vonder si pomagash. Tudi mravlje po malim nosijo, pa vonder velik kup nanosijo; le pridno rad komaraj, in Bog ti bo pomagal. Kdor vedno priden ni, svoji brezhi sredinz sguibi; ino kdor prehitro obogatét' sheli, svoji brezhi dno isbije.

Slatenik alj brezhe slaten perst je ljuba poshtenost. Vselej poshten bodi ino lepo se sadershi, kedar v' ptuje hishe prideh alj po shterah gresh. Poshten rokodél, ki se greha boji, in domazhe modro posvari, ki se nespodobno sadershijo alj pa gerdo govorijo, je prijatel boshji; kamor pride, gre dober duh sa njim. Raspushen (rasvujsdan) rokodél, ki je gerdih besedi, se gerdesham smejt, ino ljudi pohujshati pomaga, on je sovrashnik boshji, ki pregreshen smrad po drugih hishah vlazhi; hudi duh povfodi sa njim hodi. — Poshten bodi, vére ne sataji, ino Bogu flushiti se nikdar ne framuj. Boljshi je nespametnim ljudém samerséti, kakor pa Boga ne v' zhasi imeti, ki je Ozhe tvoj. — Poshten bodi, ino hisham poshtenja ne odjemli, ako ravno vle po tvoji volji ni. Rokodél, ki rad ljudi rasnafha, je sar

hujšhi hišni tat; potreba se je takiga bat', kakor ognja v streho. — Poshten bodi, ino v novih shtagah se nikar ne blodi, ki po sdravi pameti kar niso. Per vsaki novi shtagi prav presodi, alj je novo alj pa staro bolj po pameti. Ne brani se novine, ne sanizhuj starine; stori kar je prav, ljubi, kar je poshteniga. Kdor poshtenje sapuši, svoji frezhi slati perst odterga.

Mesinz frezhe je modra perhranljivo st. Misli v svojih mladih letah, de se bosh postaral; fkerbi, de bosh sa bolesen kake krajzarje peršparal (prihranil). Huda je sa rokodela, ako delati ne more, ino nima krajzarja, kedar ga kervavo potrebuje. — Bodi dober gospodar v svojih mladih letah, de bosh star imel kaj shiveti. Rokodel je sam svoj tat, ki sapravlja rad; nja frezha mesinza nima, ne teka premoshenje.

Srezhen rokodel, ako njegova frezha ima vsih perstov pet; vjima mu ne more vsét', kar mu je frezha si zeloj rokoj dala. Ako pa le eniga persta nima, je she per frezhi vjima (nevurje); kar saflushi, nima teka. Vsaki tak je fromak, ki si perste sam odséka. — Hozheh na sveti veselo shiveti, v mladih letah ne rasvadi se; zhlovek, ki malo potrebuje, pa veliko poterpi, le on srezhen shivi. — V gnadi boshji shiveti, in v gnadi boshji umreti, to perva frezha je; bres te je drugo vse ledena gaf.

P o p o t n i z a m l a d e n z h a m
 k i n a d e s h e l e g r e j o , a l j p a v ' f o l d a s h -
 n o s t o p i j o .

1. Mladénzh, Boga se boj, in njemu svešto flushi doma kakor na ptajim. Zhe ravno gresh is svojga kraja, in sapustish svoje ljudi, te Bog ne sapustí, in je povlod' per tebi. Ako je Bog s' tebo, kdo bode soper tebe!

2. Bodi pokorn svojim poglavárjam v' v'lih rezhéh, ki niso soper voljo boshjo; poglavarji bojo na sodbi stali, kako so sapovedvali; podloshnik bo odgovor dal, kako je vbogal. Kér ni pokorshine, je smert.

3. Svojim pajdasham se pohújshati ne daj; ne sapusti nankov svojiga ozheta, ne posabi proshenj svoje matere, ino skerbnovarji se lashnivih prerokov. Ne prepiraj se od svetih rezhí, kedar prida videt' ni; kaj bi svetinje pesam metal, alj pa svinjam shlahne jagode. Le samo eno jih pobaraj: alj bojo posledno uro tudi tako govorili? alj kaj takiga storili, kaj?

4. Smerti se ne boj, ako se Boga boshish, ino serzhen bodi; tudi kugle, ki na boji shvigajo, boshja roka visha; ne bo te sadela, ako boshja volja ni. Kedar te Bog vseti hozhe, te na posteli ravno tak lahko najde, kakor na vojfki. V' boshjih rokah smo; kdor Boga prav ljubi, se smerti bal ne bo.

5. Dodi silen inó mozhen v' vojski nad sovrashniki; vbogim, ki oroshja nimajo, sile nikár ne delaj. Ker-shanski vojskák sovrashnika le na morishi posná, domá sta si brata. Rajshi révnimu pomaga, kakor bi mu vsel; le v' nebesih bo plazhilo on prijél; kri, kéto preлива, se s' pofvetnim blagam ne poplazha.

6. Kedar posveti hodish, dobriga vuzhiti se nikdar ne samudi. Dobra rezh, ktero snash, je boljshi kakor dnar. Dnarti bo sovrashnik vsel, kar pa prida vélh, to ti bo gotovo plazhal. Zhesar se v' ptujih krajih isvuzhish, bo nar boljshi tvoj saflushik, ki ga bofh damo prinesil.

7. Ne posabi svoje deshele, ne ljudi, sa katere se vojskujesh; ne posabi tud' nebéf, inó sa nje skerbi. Tud' vojskák ima Bogá, ne samo zesarja. Zhe ne morefh Bogu slushiti ozhitno in na glas, pa lepo na tihim. Zesarju slushi naj telo, dušha pa Bogu tako, de bo eno prav storjeno, drugo pa ne samujeno; kdor eno samudi, tudi drugo ne stori, kakor se spodobi.

8. Ne daj Bog! de bi is vojske alj is sholda vhajal, tega she v' misel ne sméfh vseti; bila bi tako misel hudizhova íkushnjava. Vhajovzi alj desenterji so puntarji deshele ino prvi sovrashniki Boga ino ljudi. Po goslah ino po temah se potikajo, ino poglavarju vézhnih tem (peklenškemu sovrashniku) pridejo v' obláft. Starshi, ki sina íkrivajo, ki is sholda vjide, njemu gavge sidajo, sa pekel ga redijo.

Vhajevzi so radi tobakarji, is tobakarjev tolovaji ino vbijavzi, ki po kervavi zesti v' pekel tékajo. O Bog mladenzha varji kaj takiga floriti; ovarji starishe, takiga fina pod svojo šreho vseti; kjer je desentèr, je strah ino nefrezha.

9. Kedar se isflushish in prideish spet v' svoj kraj, ne vuzhi svojih ljudi gerdih, nevarnih rezhi, ki si jih po sveti videl, alj per soldatah slishal, katerih she ne véjo, po imeni ne posnajo. Sholdnirji raspušteni ino pa urlavbarji so pogosto ravbarji ino dufni tolovaji svoje domazhije. Bog nač varji takih brambavzov! — Blagor pa sholdnirja, kateri se Boga boji, sveto zhednost ljubi, ino greh zherti; sakaj nefrezhni greh je deshele prvi in nar huji sovrashnik.

Serzhen ino mlad vojshako je deshele zhast, angelov veselje, svéta nja oblást. Sa pravizo se vojshkuje, in krivizo pa strahuje; tam v' nebesih je domá, kdor svoje shivljenje da sa pravizo in refnizo materne deshele.

Mladenzhov trojna domovina.

Vfaki poshten zhlovek trojno domovino ima, ktero toljko ljubi, de shivljenje sa njo da, ako je potreba. To je storil Jesus isvelizhar nash. Tudi ti svojo trojno domovino imash; potreba je de njo sposnash, ino glaboko v' svoje ferze vtisnesh.

Perva tvoja domovina je ljuba materna deshela, preveléli kraj, kjer je tvoja sibika štala, kjér si déte perve roshze tergal, in mladénzh metule pervokrat lovil. Tudi ptizhiza svoje gnesdo posná, kako bi zhlovek rojsten kraj posabil! Steherni selen homez (hribez) naš pomni veselih mladih dni, vsaki studenz (vrelz) nam pripoveduje od frezhnih rajnih zhafov pretekle mladosti; travniki seleni ino ledinze pisane nam she pokashejo, kako veselo je svoje dni naše shivljenje bilo. Kdo bi svoji ljubi domovini sa vle to hvale ne védel? kdo s' hvaleshnim serzam sa svojo domovino ljubesnivo ne poskerbel?

Pomagaj svojmu kraju, v' katerim si domá, kakorkolj samoresh, de bo lepshi ino lepshi prebivaljshe prave frezhe ino sadovoljnohti. Ne framúj se svojga ljudstva, ki je tvojiga naroda, ino svojiga jesika ne posabi, kteriga so tebe tvoja ljuba mati navuzhili. Beseda materna je shivo snaminje ljubeshni materne; kdor to saaminje sataji, matere vreden ni. — Brani svojo materno deshelo ozhitnih sovrashnikov, ki s' oroshjam pridejo hishe ino mesta palit (shgat); varji pa tudi svoje ljudi skrivnih sapelivzov, ki po desheli prebivavze podpihújejo, na tihim ljudstvo puntajo soper poglavarje, kralje in zesarje, ino strashniga rasboja ogenj v' streho nosijo. Taki prefatavzi, stare pravde sheparški osnanovavzi, so deshele nar nevarnejshi sovrashniki; frajost (svojbodnost) osnanujejo, na tihim pa sa vbogo ljudstvo strashno shelesje kújejo,

de se Bogu vsmili! Bog nam daja kralje in zesarje, nam pošilja poglavarje ino nam gosposko flavi dobro in hudobno. Dobra je ljudem plazhilo, huda je pa shiba; obdvojne potrebujemo, zke ravno vsi sdihujemo, de bi nam dober Bog dobro gosposko dal. Tudi Jesus, boshji Sin, je krivizhninu sodniku bil pokoren, pokoren do smerti krisha; Ikos to je svet odreshil. Isgléd nam je sapustil, de ga posnémamo. — V' ognji hifha pogorí, v' punti (pralki) pa deshela; Bog naf vliga tega varji, varjimo pa tudi mi, zhe deshele ljubimo, svojo domovino.

Druga tvoja domovina je domazha zérkev, v' kateri si bil kerstben. V' tvoji doma zhi zérkvi kersten kamen stoji, per katerim si perve ino nar vezhi frezho prijél boshji otrok biti. Kersten kamen pomni te, kaj so tvoji botri sa tebe obljubili: de svešto Bogu flushih, sveto zhednost ljubih, ino greh sovrashih. Tamkaj vidih pridishnizo (lezo alj kanzel), kjér si perve nauke flushal vézhniga shivlenja; de jih ne posabih! Tam je spovedniza, tvoja opomniza, de si se poboljšhati obljudil ino vredno spokoriti; de ne samudih obljuje dopolniti! V' zérkvi je altár, sveta misa boshja, kjér si toljkokrat per sveti masi bil, sveto reshnje Telo savshil, ino ozhitno sposnal, kako te Jesus ljubi. Zérkev je hifha boshja ino vrata nebesheke. Tvoja shlahita tam pozhiva, semlja starishe pokriva; more biti bosh tud ti per njej pozhival.

Ljubi domazho zérkev, svojo duhovsko do-

movino, poškerbi koljkor morešh, de snashna ino
 zhedna bo hišha Gospodova, v kateri si kakor
 kristjan doma. — Pa tudi svete kerfhanške zérk-
 ve ne posabi, katire zérkev sidana le vidno
 snaminje je. Ona je sberaljšhe pravih vérnih
 kristjanov; njeni šrezhen sia si ti, ona tvoja
 ljuba mati, ki sa te škerbi. Škerbi, de bošh
 njene nauke rad pošlušhal, se sa njeno sveto
 zhašt poškušhal; dopolnil, kar ona sapové, se
 varval, kar ona prepové. Varji se krivih pre-
 rokov, ki zérkev sanizhujejo; ne verjemi go-
 ljufnim vuzhenikam, ki nove nauke osnanujejo
 in svete zérkve ne sposnajo. Kdor svete ka-
 toljšhke zérkve sa svojo mater nima, nima tud
 Boga sa svojiga Ozheta, ino ne vé, kjé je doma.
 Tvoja tretja domovina šo sveté nebefa, hi-
 šha Ozhetova, kjér smo vli doma. Tam je Bog,
 tvoj ljubi Ozhe, ki te k' sebi hozhe; tamkaj Je-
 sus tvoj Gospód tebi prostor dela; tamkaj sveti
 Duh, ki te je pošvetil. Krono vezhniga shivlenja
 she pripravleno dershi, in jo tebi dat sheli. Tam
 Marija tvoja mati, ki sa tebe profi; tam šo boshji
 angeli, svešti vli prijateli; tamkaj šo isvoleni tvoji
 ljubi bratjé. Roke ti podajo, in te k' sebi vabijo:
 „Ljubi brate pridi! Pridi k' nam v' sveto nebó,
 pridi k' nam damó!“

Sa nebefa le škerbeti, sa nebefa vse ter-
 peti, sa nebefa le shiveti, sa nebefa tudi vmre-
 ti, naj bo tvoja prva in pošledna škerb.

Kerfhanfkiga mladenzha perve in posledne shelje.

1. Kaj jishem na tim sveti?
 Popotnik kaj shelim?
 Kamo se ogledujem?
 Kam priti hrepenim?
 Oh' moje serzhne shelje
 Nebeshko so veselje!
 Vesolen svét premajhen je,
 Napolnit' mi serze;
 Le eno pošhelim:
2. Lepo Bogu flushiti,
 To me nar vezh skerbí;
 Enkrat v' nebefa priti,
 To mene veseli.
 Bres tega bi na sveti
 Ne védel kaj sazheti;
 V' nebefih je moj pravi dom,
 Kjer vezhno frezhen bom.
 Le samo to shelim.
3. Semlja deshela ptuja,
 Skos njo moj pot hiti,
 Kratka je moja hoja,
 Sa me ostaje ni.
 Zhašt in posvetne smote,
 Blago ino dobrote,
 Ki jih ponuja meni svet,
 Ne morem s' sebo vsét',
 In jih ne pošhelim.

4. V' terplenji porodila
 Me moja mati so,
 In v' joku skor sakrila
 Me zherna semlja bo,
 Moje zelo shivljenje
 Je vedno le terplenje;
 Alj kdor vse voljno poterpi,
 Nebesa sadobi:
 To tudi jes shelim.
5. Sim reven *alj premoshen,
 To mene ne fkerbí;
 Le dòbriga floriti,
 To mene vefeli.
 Zhednost in dobre dela
 Mi smert ne bode vsela;
 Le stanovitno to blagó
 Ostalo meni bo;
 Le tega si shelim.
6. Dokler je boshja volja
 Na sveti rad shivim,
 In ker bo boshja volja,
 Rad semljo sapustim.
 Le eno posheljujem,
 Po enim le sdihujem:
 In to ljubesen tvoja je,
 Moj Bog, in moje vse!
 Katero poshelim.
7. De mene, Ozhe, ljubish,
 Mi prav'jo vse stvarí;
 Kako naj tebe ljubim,
 Me Jesuf moj vuzhí.

Tebe zhres vse ljubiti,
 Od tebe ljublen biti,
 Naj bodem shiv in mertev tvoj
 In ti, ho Bog, pa moj:
 Le to zhres vse shelim.

8. Kdo bode mene lozhil
 Ljubesni Jesufa?
 Ki toliko mene ljubi,
 De te sa mene da.
 Ne mezh in ne terplenje,
 Ne smert in' ne shivljenje;
 Premagal vse skuffinjave bom,
 Dofegel vezhen dom,
 Katerga poshelim.
9. Ohranit' sveto véro,
 Shivljenja pravo luzh,
 In vupanje ovarvat'
 Ki je v' nebefa kluzh,
 V' ljubesni prav shiveti,
 V' ljubesni boshji vmreti,
 Skonzhati frezhno, o Gospód,
 Shivljenja kratek pot:
 To nar vezh poshelim.
10. Moj Bog, na serze moje,
 Na moje vse mozhi!
 Na Jesus mojo dusho,
 Ki tvoja bit' sheli.
 Vse moje si veselje;
 Napolni moje shelje,
 Ljubesen svojo meni daj,
 Po smerti sveti raj!
 Le samo to shelim.

Lepa veseliza nedolshniga mladenzha.

1. Poslufhajte mene vsi ljudjé,
Poslufhajte shene in moshjé,
Bom prelepo pesem vam sapél,
Kér sim fantizh mlad ino vesél.
2. Oh, kako bi jes vesél ne bil,
Kaj Boga ne hvalil in zhasil,
Dokler sim nedolshen ino mlad;
Bodi Bog sahvalen tavshenkrat!
3. Lepo jasno jutro se mladí,
Lepo slata sarja se smejí,
Lepshi vonder sim she fantizh mlad,
Sam nebeshki ozhe me 'ma rad.
4. Lepo sije sonze juterno,
Nam polepsha semljo in nebó,
Lepshi mlado lize se svetlí,
V' sarji ljube svete zhistosti.
5. Oh pretepi shlahen roshenzvet
Nam polepsha semljo s' zvetjam spet;
Lepshi je mladenzha serzhize,
Ki v' ljubeshni boshji sveti se.
6. Oh prelepa rossha roshmarín,
Shlahnej je mladénzh, Marijni sín;
Kdor 'ma zhisto dusho in teló,
Mlu Marija ljuba mati bo.
7. Lepo shvergolijo ptizhize,
Plavajo po vodi ribize;

- Njih nebeshki Ozhe vse shivi,
Sa mladenzha pa she bolj skerbi.
8. Naj bo beli dan alj temna nozh,
Naj se loti me sovrashna mozh,
Jesuf moj tovarsh, moj ljubi brat,
Hozhe me pred hudim ovarvat'.
9. Besh'te sapeljani fantje vi,
Modrijani in posvetneshi;
Ne porajtam jes vash prasen smeh,
Ne sa valhe djanje, ki je greh.
10. Naj me sanizhuje greshen svet,
Vse to hozhem voljno poterpet;
Shenin zerkve Jesusove bom,
Sveti raj po smerti bo moj dom.
11. Oh, preljubi Jesuf, prosim te,
Greha kdaj storiti, varji me,
Enkrat pa po smerti meni daj
Hlapzu svojmu priti v' sveti raj!
12. Srezhen sim nedolshen fantizh mlad,
H' ohzeti nebeshki vablen svat;
Tu bom lepo shvishgal ino pel,
Tam v' nebesih vekomaj vesel.

Mladenzhov tovarshija.

1. Mladenzh, se bolh na pot podal,
Koga si bolh tovarsha 'sbrat'?
„Jesusa kufbnil in objel
Njega bom sa tovarsha vsel.“

2. Jesuf je vsmilenga serzà
Karkolj ga prolim, vse mi da,
Dal meni bo tud' frezhen pot
In spremljal mene on povsod'.
3. Posvetni dobrovolzi vi,
Na vašho drushbo mi mersi;
Vla vašha frezha je le prah,
Veselja konez vezhen strah.
4. Le majhen veterz pohlidi,
Pomete prah, in spremeni
'Tud' vašho dobrovoljo v' jok,
Babanje vašho v' vezhen stok.
5. Je bil med vami lep junák, 1)
Vifoke glave fantizh jak, 2)
Poglejte pa, kjé sda j lesní?
She mesta skoraj vidit' ni.
6. Sim posnal tudi drugiga
Mladenzha rasvujsdaniga;
Je shivel kakor divja svír,
Prishla je smert, storila mir.
7. Od eniga vam she povém,
Od nar bolj modriga med všém!
Tovarfhe je gerdó vuzhil,
Na sadnje pa ob pamet bil.
8. Boga in pekla se ni bal,
Keršhanskim navkam se smejal;
Poslednizh je nefrezhno vmerl,
In pekel njega je poshèrl.

---

1) Korenjak. — 2) Terden.

9. Kdor take sa tovaršhe 'ma,
Jim duhó in teló predá,
Po shroki zefsi v' pekel gré;
Mladenzhu takimú gorjé!
10. Radujte le, in vukajte,
Le si veselje smukajte;
Nesrezhen je vašh grešhen pot,
'Shivlenje vaše polno smót.
11. V' nebefa le en pot peljá,
Le vósek pot svelizhanja;
Kdor posheli v' nebefa prit'
Mora sa Kristu lam hodit'.
12. Moj ljubi Jesuf, profim te,
Po pravim poti vódi me;
De kjér si ti, Svelizhar moj,
Bom tudi jes flusharnik tvoj!

K o n e z.

„Nebó ino semlja bota preshla, moje besede pa ne bojo preshle;“ govori Kristu^s per svetim Matevshi. 24, 35.

Naj rezhe svét kar hozhe. „Resniza Gospodova ostane vékomaj.“ Psalm. 116, 2.

K a s a l o

naukov, isgledov ino molitviz.

	Stran.
Nagovor	5
Mladenzhov trojno premoshenje	5
I. Sdravo teló	6
II. Dobra glava	11
III. Poshteno serze	14
Mladenzhov nar lepfhi oblazhilo	19
Sedem strupnih kazh	26
Shtiri spotike	40
Devét strashnih prepador	55
Mladenzhov nar hujfhi bolésen	85
Dvanajst tovarfhov in tovarfhiz	90
Dva ino petdesét boshjih svetnikov :	
1. Sv. Alojsi, isgled svete nedolshnosli	114
2. Sv. Ambros, poshtén mladenzh, imeniten mosh	119
3. Sv. Andrej, ljubej isvelizhanskiga krisha	122
4. Sv. Anton pufhaynik, bogabojézh mladénzh	127

5.	Sv. Avgufhtin, isgléd praviga poboljšanja	131
6.	Sv. Basili ino Gregor, poštena tovaršha	137
7.	Sv. Benedikt, imeniten vuzhitel švetiga šivlenja	141
8.	Sv. Bernard, serzhen premagavez hudobije	143
9.	Sv. Blash, poboshen zhrednik	147
10.	Sv. Bofhtjan, svešt flushavnik boshji	149
11.	Sv. Dominik, vbogim vsmilen prijatel	153
12.	Sv. Feliks, frezhen kmetiški hlapez	156
13.	Sv. Filip Nereji, pokoren sin	158
14.	Sv. Florijan, serzhen vojšhak	160
15.	Sv. Franzifhko Kfav. kaj snanzi pomagajo	163
16.	Sv. Franzifhko Sales. pohlevni mladénzh	167
17.	Sv. Franzifhko Seraf. mlad prijatel vbogih	170
18.	Sv. Gregor, vel ponishen flushavnik boshji	173
19.	Sv. Ignazi, kaj branje bukov pomaga	176
20.	Sv. Isidor, poboshen kmet. hlapez	179
21.	Sv. Jakob, isgléd Bogn svešto flushiti	183
22.	Sv. Janes evangelist, poseben prijatel Jezusov	186
23.	Sv. Janes Krisostom, greha sovrashnik	188
24.	Sv. Janes Nepomufhki, svešt zerkven flushavnik	193
25.	Sv. Jefrem, strahvan mladénzh	195
26.	Sv. Jernej, isgléd prave prijasnosi	200
27.	Sv. Jeronim, serzhen premagavez skufnjav	203

	Stran.
28. Sv. Joshef, pridni delavec	207
29. Sv. Juri, imeniten vojfhak	211
30. Sv. Karol Baromej, vuzhenik pofht. do- brovolje	213
31. Sv. Klemen, dober fia bogabojezhe ma- tere	218
32. Sv. Lavrenz, serzhen mladénzh	220
33. Sv. Luka, dobro mu, ki kaj dobriga sna	224
34. Sv. Maksimiljan, fkerben domoljubez	226
35. Sv. Marko, mosh po volji boshji	231
36. Sv. Martin, sveft flushavnik v' fvojim ftani	234
37. Sv. Matevsh, isgléd praviga pobolj- fhanja	239
38. Sv. Matija, kako se pride v' frezhen ftan	241
39. Sv. Niklavsh, fkerben varh nedolabnosti	243
40. Sv. Pankraz, mlad flushavnik Jefusov	245
41. Sv. Pafhkal, vbogi fholarz	247
42. Sv. Pavl, kako se pokoriti sa smote mla- dih lét	250
43. Sv. Peter, isgléd gorezhe ljubasni do Jesufa	254
44. Sv. Primush ino Felizjan, ljubesniva brata	259
45. Sv. Rok, prijatel bolnikov	262
46. Sv. Rupert, piden delavec v' vinogradi Gospoda	265
47. Sv. Thomash, serzhen premagavez pofvet- niga	269

48. Sv. Valentin, kako se v Boga terdno savupa - - - - -	271
49. Sv. Vendelin, svesti hlapcz ino svet go- spod - - - - -	273
50. Sv. Vit, isgled, kaj s' Jesufam premo- remo - - - - -	277
51. Sv. Vinzenzi, kaj sveto petje premore	279
52. Sv. Zirilj ino Medodi, slovenska vuzhe- nika - - - - -	282
Nebesko ogledalo kerfhanfkgiga mladenzha	288
Sedem slatih naukov sa frezhno pot - - - - -	292
Juterni isdihleji ino molitvize - - - - -	300
Molitvize zhres dan - - - - -	302
Vezherne molitvize - - - - -	305
Dober svet hlapczam in flushavnikam - - - - -	308
Nekaj sa rokodele alj antverharje - - - - -	311
Popotniza mladenzham, ki v' shold alj na deshèle grejo - - - - -	314
Mladenzhov trojna domovina - - - - -	316
Kerfhanfkgiga mladenzha perve in posledne shelje - - - - -	320
Lepa veseliza nedolshniga mladenzha	323
Mladenzhov tovarfhija - - - - -	324
<hr/>	
Sv. Flor, prijazni bolnikar	
Sv. Hubert, svet blazev v vragarst	
Golubova	
Sv. Thomas, svet blazev v vragarst	

In demselben Verlage sind auch zu
haben.

(Preise in Conventions-Münze).

Rußheim (C.) Materialien zu einem zweckmäßigen Unterrichte in der deutschen Sprachlehre. Ein methodisches Handbuch für Lehrer und diejenigen, welche sich selbst in der deutschen Sprache unterrichten wollen. 8v. II. Theile. I. Thl. Wortforschung. II. Thl. Wortfügung. Brosch. 2 fl. 48 kr.

— Sprachübungen über die Regeln der Wortforschung und Wortfügung, eingerichtet nach der für die Normal- und Hauptschulen vorgeschriebenen deutschen Sprachlehre. 8. Brosch. 1 fl.

* — Theoretisch-praktischer Unterricht in der deutschen Rechtschreibung. Darstellung eines methodischen Verfahrens bei dem Rechtschreib-Unterrichte in Volksschulen mit vielen zur Einübung der Regeln passenden Dictando-Sätzen. Für Lehrer und diejenigen, welche sich selbst in diesem Gegenstande vervollkommen wollen. 8. Brosch. 1 fl. 24 kr.

Paulitsch (J. Peregr. Fürstbischof v. Gurk) Gebethbuch für Kranke und Sterbende. Nach dessen Tode herausgegeben v. Welwich (P.) 8. Brosch. 50 kr.

Eichhorn (P. Ambr.) Beiträge zur ältern Geschichte und Topographie des Herzogthums Kärnten. 8. II. Bde. Brosch. 1 fl.

Hermann (Heinr.) Klagenfurt, wie es war, und ist. Mit Ansichten und den Plan von Klagenfurt. 8. Brosch. 1 fl. 48 kr.

Geschichte der seligen Gemma, Stifterinn von Gurk. Nebst einer kurzen Beschreibung des Domstiftes und der Domkirche von Gurk. Mit einer Ansicht. 12. Brosch. 12 kr.

— des Ursprunges und der weiteren Schicksale der berühmten Kirche Maria Sal in Kärnten. Mit einer Ansicht. 12. Brosch. 10 kr.

Proprium sanctorum pro Diœcesi Lavantina. Jussu et auctoritate Celsissimi ac Reverendissimi Domini Domini Ordinarii emendatum. 8. Brosch. 50 kr.

Proprium sanctorum pro Diœcesi Gurcensi. Jussu et authoritate Celsissimi et Reverendissimi Domini Domini Georgii, Principis et Episcopi Gurcensis editum. 8. Brosch. 50 kr.

Compendium Ritualis Romano - Salisburgensis cum appendice germanica et venedica pro assistentia moribundorum in commodiorem usum. H. R. D. D. curatorum emendatum. 8. Brosch. 50 fr.

Ritus celebrandi Missam privatam secundum Rubricas Missalis Romani et Decreta Sacrae Rituum Congregationis. In usum et commodum Clericorum ad S. Presbyteratus Ordinem Aspirantium. 8. Brosch. 10 fr.

Ordo Providendi Infirmos. Juxta Rituale Romano Salisburgense 1833. Streif geb. mit Schuber 27 kr.

Gebeth- und Andachtsbücher.

Andachtsübungen, kurze, eines katholischen Christen, in welchen kurze Morgen-, Abend-, Mef-, Beicht-, Communion- und andere nütz-

liche Gebethe nebst den vorgeschriebenen Kirchen-
Gebethen enthalten sind. 18. Mit einem Titlbild.
Steif geb. mit Schuber 36 kr.

Gebethbuch zur Beförderung der Öffentlichkeit
und häuslichen Andacht für gutgesinnte katholische
Christen. 12. Mit Titlkupfer. Steif geb. mit
Schuber 36 kr.

Gebethbuch, katholisches, zum Gebrauche an-
dächtiger Christen, worin Mess-, Beicht- und
Communiongebethe nebst andern guten Andachten
auf kürzeste Art enthalten sind. 18. Mit einem
Titlkupfer. Steif mit Schuber geb. 20 kr.

Gebethbuch, kleines, nach dem vorgeschriebenen
Normal-Katechismus. 18. Mit einem Titl-
kupfer. Steif geb. 12 kr.

Gallura, die Ehre der heiligen Messe und des
Tisches des Herrn. Für Christen, welche das
heiligste Abendmahl ihres Herrn und Erlösers
Jesu mit Nutzen halten wollen. 8. Mit Titl-
kupfer. Steif geb. 48 kr.

Gebethbuch für die liebe Jugend. Enthaltend:
Morgen-, Abend-, Mess-, Beicht- und Com-
munion-Gebethe sammt allen nothwendigen An-
dachtsübungen und den nachmittägigen Gottes-
dienste. 12. Mit Titelkupfer. Steif geb. mit
Schuber 12 kr.

Gebeth- und Andachtsbuch vor dem trostvollen
Gnadenbilde des mit Dörnern gekrönten heiligen
Hauptes. 12. Neueste Auflage mit Titlbignete
Steif geb. 36 kr.

Eben dasselbe mit grösseren Lettern. Ältere
Auflage 24 kr.

Hohenauer, J. L., Verehrung der heiligsten
Jungfrau und Mutter Gottes Maria. Ein Ge-

beib- und Betrachtungsbuch zur Nachfolge der
allerseeligsten Jungfrau für katholische Christen.

12. Mit Titlkupfer. Steif geb. mit Schuber 15 fr.

Handbüchlein, geistliches, im größern Drucke,
mit auserlesenen schönen Morgen-, Abend-, Mess-,
Beicht- und Communion-Gebethen nebst Vita-
nenen. 18. Steif geb. mit Schuber 20 fr.

Jais August Lehr- und Gebethbüchlein für
die lieben Kinder, das wohl auch Erwachsene
brauchen können. 12. Steif geb. mit Schuber
12 fr.

Legenden und Erzählungen merkwürdiger Hei-
ligen. Ein Geschenk für die Jugend. 12. Steif
geb. 10 fr.

Sammlung verschiedener Gebethe. Mit den
vorgeschriebenen Messgesängen, Kirchen-Gebethen
und Andachtsübungen 12. Mit kleineren Drucke,
Titlbignete. Steif geb. mit Schuber 24 fr.

Eben dasselbe mit größern Drucke. 27 fr.

Sammlung auserwählter Gebethe. Vorzüg-
lich zum Gebrauche für die Jugend. 12. Mit
Titlbild. Steif geb. mit Schuber 10 fr.

Sailer S. Mit Wenigen Vieles, das ist:
Nützliche Tageszeit für katholische Christen. 8. Mit
größern Drucke. Steif geb. mit Schuber 24 fr.

In slovenischer Sprache.

Martin mladi pulhavičnik, pripoved sa otroke.

Nach dem deutschen: Gottfried, der jun-
ge Einsiedler, von Christoph Schmid, be-
arbeitet von F. G. 8. In Präm. Band 16 fr.

Sedem novih pripoved sa otroke, d. i. Sieben
neue Erzählungen für Kinder eines größern In-
haltes, besonders für unsere Zeit bearbeitet.
8. In Präm. Band geb. 15 fr.

Prijetne pripovedi sa otroke, d. i. 100 lehrreiche Erzählungen für Kinder, aus der ältern Zeit gesammelt. 8. 2te Auflage. In Präm. Band geb. 16 fr.

Kratkozhalne pravlice otrokam v' poduzhenje, d. i. abermahls 100 lehrreiche Erzählungen für Kinder, gesammelt aus der neuern Zeit. 8. In Präm. Band geb. 16 fr.

Diese 4 Bändchen in einem Bande unter dem Titel:

Dober Dar sa mlade Ljudi. Is pisem Krist. Shmida. 8. Steif in Farben-Umschlag mit Goldtitl geb. 1 fl. 20 fr.

Kerškanko devištvno, potrebni nauki, isgledi ino molitve sa shenlko mladost, d. i. Nothwendige Lehren, Tugendbeispiele und Gebethe für die mehr erwachsene weibliche Jugend, als Mitgabe auf den Weg des Lebens. 3te Auflage. 8. Steif geb. 27 fr.

Posebni nauki ino Molitve sa shenlko mladost, ein Lehr- und Gebethbüchlein für Mädchen besonders eingerichtet mit Messvorstellungen in Bildern, dem meistens ganz neue Kirchengesänge beigelegt sind. 16. Steif geb. mit Schuber 18 fr.

Molitvone bukvice, v' katireh se naidejo Juterne, ino Vezherne Molitvize tudi Molitve per svetih Marii, per Spovedi, inu svetem Obhajili, S' permishluyanjam Kristusovega terplenja; sraven drugoh posebneh Molitviz k' Sveti Divizi Marii k' hoshjem Svetnikam, inu sa mnogotere Potriebe. 12. Mit Titlbild. Steif geb. mit Schuber 24 fr.

O Gott, Sei, das du
die das ganze Menschen-
geschlecht beglückest und
alle Menschen frei-
heit in der Welt geschehen
lässt, sey mein Herr.